

Cele bune să se-adune

MARTOR
OCULAR

• Andreea și acele • Mereu beția vitezei •

vitalității structurilor pulpo-dentare și parodontale; 2. parodontopatii; 3. gingivite, stomatite, gangrenă și necroză pulpară, plăgi; 4. nevralgia de trigemen și alte algi în sfera buco-maxilo-facială; 5. paralizii faciale periferice etc.

A.P.: Conform legii — singura care poate governa raporturile dintre cetățeni într-o societate civilizată — la o policlinică cu plată, cetățeanul are sau nu dreptul să vină de oriunde din țară să se trateze? Vă faceți planul și vă plătiți impozitele conform legilor?

F.D.: După cîte cunosc, da. Noi nu simțim policlinică cu plată, astfel încît partea a doua a întrebării dumneavoastră nu își găsește răspuns în cazul nostru.

A.P.: Dar atunci de ce încasați bani de la unii pacienți?

F.D.: Asistența stomatologică este gratuită, exceptînd lucrările dentare care se plătesc (manopera și materialul), conform Ordinului nr. 1005/1958 al Ministerului Sănătății, în baza Decretului 246/1958.

A.P.: Nu la asta mă refer, ci la faptul că un redactor al nostru a constatat că un cetățean veniți cu bilete de trimitere din alte localități pentru a fi consultați la dispensarul policlinic, adică la cabinetele coordonate de dr. Dinu, li s-a pretins, din dispoziția conducerii spitalului, niște taxe. Oamenii au primit aprobarea, au plătit banii la casieria spitalului și s-au prezentat la dumneata să fie consultați și, eventual, tratați.

F.D.: Dacă s-au făcut încasări în afara cadrului legal, nu știu. N-am fost întrebați, nu simțim implicații.

A.P.: Ce cale întrevedeți pentru ca principala menire a unui medic — sănătatea oamenilor — să poată fi din nou pe de-a-ntregul în puterea dumneavoastră?

F.D.: Crearea unui cadru organizatoric și legal pentru a ne putea desfășura activitatea. Însă în contextul actual, cînd oamenii cu funcții de răspundere și de decizie de la nivelul spitalului și județului m-au denigrat și m-au calomniat, fără ca nimeni să-i tragă la răspundere, cum s-ar putea găsi o rezolvare pentru ca noi să intrăm pe făgașul normal pentru îndeplinirea misiunii de medic și doctor?

A.P.: În curtea policlinicii din Cîmpina, frînturi de conversație ale celor ce așteaptă rezolvarea unei situații care stă în puterea noastră și pe care, în mod ciudat, oameni care se gîndesc mai degrabă să calomnieze decît să cerceteze, o fracturează pe zi ce trece. Iată, așadar, ce ziceau oamenii în ziua de marți, 5 iunie a.c., după prînz, în timp ce doctorul Dinu, istovit de false lupte în care e convocat, lucra în cabinet. Iată ce gîndesc oamenii muncii, oameni ca mine și ea dumneata, care au dreptul să beneficieze de rezultatele gîndirii oricărui om de știință din lume și eu atît mai mult de rezultatele gîndirii unui compatriot.

Nu răspundem aici nici unei calomnii la adresa noastră și a revistei. Ne-ar fi mult prea ușor să-i deferim justiției pe calomniatorii care, în loc de-a produce ei înșiși, mîrdăresc produsele — brevete și omologate — ale minții altora.

Dar iată ce spuneau oamenii, Ascultați și judecați.

Riglela Ion, din Bacău, Calea Birladului nr. 238: „Am venit cu copilul acum două săptămîni. Puștiul meu, cînd am venit cu el, nu putea să țină nici aerul în gură. Avea gura strîmbă, ochiul nu se închidea, nasul strîmb. Deja după două săptămîni putea să mîște mușchiul feței, ochiul, fruntea. Ne-am dus din nou. Ni s-a cerut aprobare. Ne-am dus la tov. director Toma. Ne-a trimis la Direcția județeană Prahova sau, dacă nu, la Ministerul Sănătății, să ne aprobe. Noi ne-am dus la Ploiești. Ni s-a dat aprobare sub formă că sint de acord dinșiși să ne tratăm la doctorul Dinu Florea, în cazul în care vine la Ploiești, la un spital din Ploiești, sub supravegherea unui medic neurolog. Am luat aprobarea de la tovarășul doctor Alexandrescu. Am venit, i-am dat această doctorului Dinu și am fost primiți în continuare la tratament. Copilul are 7 săptămîni și rezultatele sint evidente: nu mai scapă apa și mîncarea din gură.”

Feticu Maria, din Valea Doftanei, suferă de nevralgie de trigemen: „Am făcut 4 săptămîni și am început să mă fac bine și acum, cînd eram spre bine, nu l-a mai dat voie doctorului Dinu. Am avut trimitere de la Policlinica Cîmpina.”

Ionda Alexandra, din Turnu Măgurele, str. Luncii nr. 54: „Am făcut tratament de nevralgie de trigemen. Am făcut 13 săptămîni și m-am simțit bine. Dar dacă voi întrerupe tratamentul?”

Ivan Tudora, din Cîmpina, str. Ana Ipătescu nr. 22, bloc 33, scara A, etaj III, apartament 71, vorbește cu mare greutate: „De 3 luni de zile de cînd umblu cu dureri. Am fost la Policlinica de la Poșta și doctorul Mirescu mi-a spus să mă duc la I.R.A., însă nu mai lucrez acolo. Doctorul Preda de la Circa 3 mi-a dat recomandare, însă doctorul Toma trebuie să dea aprobare pentru a intra la doctorul Dinu. De aici mi s-a spus că trebuie să am aprobare de la Ministerul Sănătății. Eu cum trăiesc, cu gura plină de puroi, și cu un copil mic după mine?”

Coruț Viorel, din comuna Moldova-Sulița, județul Suceava, a venit de duminică. Suferă, de 18 ani, de paralizii faciale. Este complet derutat de situația nouă pe care a găsit-o aici, întrucît i s-a cerut trimitere de la comună.

Churdăreanu Ion, din comuna Călanu

Mic, sat Dobric nr. 25, județul Bistrița-Năsăud, suferă de paralizii faciale stînga din 30 decembrie 1983: „Am făcut tratament timp de două luni la Spitalul județean de neurologie din Bistrița. Apoi am fost trimis acasă, că mă voi face bine. Am căutat să ajung la Cluj-Napoca. Am obținut trimitere de la Bistrița. Am fost două luni de zile și la neurologie, la Cluj-Napoca, la doctor primar Mareș. M-am vindecat la gură, am fost operat și la ochiul care nu se închidea. Am început să lucrez cu program redus — de 6 ore, dar lucrez cu dificultate din cauza ochiului. (Îmi arată o rană la mină din cauza lipsei de concentrare a vederii.) Am aflat din revista Flacăra de doctorul Florea Dinu. Venind astăzi aici, am aflat că trebuie trimitere și aprobare de la Ministerul Sănătății.”

Jacotă Dumitru, din comuna Marginea, județul Suceava: „Sufăr din 1978 de paralizii faciale dreaptă. Am făcut tratament la diferite spitale, chiar și la București, Suceava, Sibiu, cu unele ameliorări. Auzind prin ziare de doctorul Dinu, am venit aici. Nu știu cum să procedez pentru a putea beneficia de tratament, întrucît mi se cer trimitere și tot felul de aprobări.”

A.P.: Oamenii care așteaptă ceea ce li se cuvine, ceea ce pot avea — un tratament care să-i redea vieții, să-i redea familiei, să-i redea muncii.

Între jale și revoltă, am mai găsit cuvinte pentru a le spune acestor oameni că trebuie să aibă răbdare, să nu mai vină la Cîmpina pînă cînd autoritățile centrale vor hotărî că marile descoperiri ale doctorului Florea Dinu trebuie folosite cu omenie, spirit științific și discernămint, în beneficiul general.

Destule sînt încă imposibile pentru om. Tristețea noastră în fața imposibilității nu este însă mai mare decît tristețea în fața unui lucru posibil — pe care subiectivități ce nu au nici un fel de legătură nici cu omenia, nici cu riguroasa științifică, nici cu modul de-a îmbrățișa noul al partidului nostru — ni-l răpesc, ni-l îndepărtează, ni-l fac inaccesibil.

Nu știu dacă nu spun un adevăr, afirmînd aici că mai grozavă decît o boală incurabilă poate fi, la un moment dat, pentru un om, în suferință, o boală vindecabilă pe care alt om (din rătăcie, din lășitate, din spirit conservator, din meschinărie) nu-l lasă să meargă și să-o vindece.

Dacă nici un doctor în științe medicale, confirmat de atîtea realizări clinice și de atîtea descoperiri științifice confirmate de statul român, nu mai are dreptul să trateze bolnavi care i se adresează într-un centru pe care autoritățile centrale l-au transformat — chiar dacă și în această privință mai sînt de îndeplinit cîteva datorii formale — într-un centru integrat de cercetare și tratament de anvergură națională, atunci cine mai poate lupta cu suferința oamenilor?

Ceea ce pretindem noi nu este un privilegiu pentru dr. Florea Dinu, ci este respectarea în fond a unor legi de stat și a unor indicații de partid: să se dezvolte și să fie apărută gîndirea originală românească, să se creeze în unitățile de producție și, cu atît mai mult, de cercetare, acea atmosferă propice luptei pentru nou, să fie grăbite eforturile de valorificare a tot ce e nou și valoros în spațiul românesc și să integreze organele cercetarea cu producția, să fie alinată suferința oamenilor, să fie respectată condiția omului simplu și truditor care, împins de suferință sau de a copilului său, vine, iată, de la mari distanțe să-și aline durerile sau să aline durerile odrului pe care l-a adus pe lume și găsește la o unitate de elită a medicinei românești tot ceea ce ar trebui, dar găsește, în atît de unora dintre cei ce o coordonează la nivel orășenesc sau județean, o umiltoare serie de șicane, de calomnii și de desconsiderări la adresa dr. Florea Dinu și a remarcabilului său colectiv. Am impresia că nici n-ar trebui să invocăm atît intervenția autorităților centrale pentru problema științifică propriu-zisă, cîtă vreme acestea au încurajat și acreditat în acești ani pe dr. Florea Dinu și colectivul său drept ceea ce sînt. Mai degrabă rugămînta noastră și a miilor de bolnavi care s-ar putea vindeca este ca, în cazul dr. Florea Dinu, să se precizeze cadrul organizatoric și să se interzică abuzul de putere al cîtorva dintre cei ce nu numai că vor să-l termine pe dr. Florea Dinu, dar informează cronat opinia publică și uneori și instanțele de control. S-a cerut ca de la data de 29 mai cabinetele de stomatologie din Bd. Culturii nr. 27 să intre în legalitate? Ei bine, noi cerem Direcției sanitare județene Prahova și Spitalului orășenesc Cîmpina să intre în legalitate în privința întregului ansamblu de probleme legate de activitatea unui eminent cercetător și a unui foarte meritos colectiv. O singură variantă ar putea fi acceptată la tot ceea ce am spus pînă acum: dacă oamenii de răspundere sanitară care au interzis în esență activitatea dr. Florea Dinu ar poseda ei înșiși soluții mai bune pe care să le ofere îndată suferinzilor. Și la atîta suferință cît este pe lume, nici atunci o idee valoroasă n-ar trebui sacrificată de dragul altfel idel valoroase.

Sînt probleme care își așteaptă urgent soluția pentru că nerezolvarea lor se numără în suferințe multiplicare, în deziluzii reverberate, în umilințe nemeritate.

Cronica șoselei

O capcană perfidă

Bioxidul de carbon emanat de esapament este un inamic mai perfid decît fumul înecăcios și neplăcut al autovehiculelor propulsate de motoare diesel. Evadat din citadelă, șoferul autoturismului stresat din atîtea motive, printre care nu lipsesc nenumăratele opriri, frînări, deplasări cu viteze sub cea a pasului ori sîcîit sau chiar enervat, din cauza comportării agresive a unor parteneri de drum, se simte deodată în altă lume, cînd, părăsind orașul, plămîinii îi sînt invadați de aerul pur, iar ochii coplesii de verdele crud al ierbilor, al grîului ori de cel pastelat al altor plante și culturi. Paleta culorilor, nuanțelor este parcă fără sfîrșit. Furat de peisajul fermecător, el, orășeanul, pentru care griul blocurilor și asfaltului a devenit culoarea predominantă, se trezește, nevenindu-i să creadă, din sublima reverie abia cînd se uită la vitezometrul care-i indică viteze neobișnuite pentru traficul citadin: 80, 100 km/h. Reacția în acel moment depinde de experiență, de temperament, de dispoziție. Unii se sperie, alții rămîn surprinși plăcut de performanța atinsă, îngerînd mai departe acest teribil drog care se numește beția vitezei...

Redevenind pragmatici, nu se poate să nu constatăm că pe asemenea drumuri, cu circulație puțin intensă, bucureșteanul, clujeanul, timișoreanul, obișnuit cu aglomerație, ambuteiaje (mai ales cînd are o zestre precară de kilometri la volan), se simte stingaci, indeosebi la un capitol deloc lipsit de importanță, cel al dublărilor. După conducerea în stare babilică, această cauză de accidente este cea mai omorîtoare. Rar, o dublare făcută ireponsabil se sfîrșește fără doi, trei oameni expediți în lumea pe care L.N. Tolstoi o numește „singurul adăpost contra durerii”, ori în spital. Neobișnuții cu vitezele mari, apăsînd greșit distanțele, subapreciînd această manevră care te poate atrage ca un virtej viclean de apă în adîncuri, unde chiar și înătorul redutabil dă chix, șoferii amatori din marile orașe se află pe primul loc printre cei care oferă jertfe zeului automobil.

Cînd pilotul cu portocala pe geam pleacă la drum supărat, inhibat ori certat cu femeia lui numită atît de generos de indieni „rădăcina cerului”, primejdia e și mai mare, așa cum o dovedesc două dintre cele mai recente și mai grave evenimente rutiere.

La plecare, soția se îndreaptă spre postul de pilotaj (așa cum se spune în aviație). Se bazează ea pe ceva, cînd face acest lucru. Pe experiența de aproape zece ani la volan, pe modul calm, echilibrat cum conduce și chiar pe talentul recunoscut de prieteni, cunoscuți, în minuirea volanului. El își amintește brusc de „rolul de cocoș”, de „stăpin al casei” și reacționează ca atare. „Azi conduc eu!” „Dar, Tudore, parcă ne-am înțeles altfel. Tu doar m-ai rugat să conduc eu. E aglomerație mare, multe mașini grele, se merge în coloană”. „Nimic, eu conduc și cu asta am terminat!” Femeia rămîne o clipă descumpănită, nu știe ce să mai creadă. El, atît de realist, de chibzuit în tot ce face... „Bine, condu tu, nu mă supăr. Așa se capătă experiență”. Tudor demarează în trombă și în curînd, pototit, se încadrează cumințe în coloana de metal fără de sfîrșit. „Cred că avem 20 de kilometri de cînd ne tirim în spatele „balenei” ăsteia (așa numesc unii ardeleni

autotrenurile). „Ce să-i faci, dacă în circulație n-ai răbdare, ești pierdut” îi răspunde Sofia. Tudor dă dovadă că nu-i lipsește această mare virtute și rulează în continuare în spatele gigantului. „Ce fac, Sofico, mă angajezi?” „Eu zic să nu depășești; balena e lungă și merge destul de repede”. Bărbatul totuși intră în depășire. Din față, Dacia 1410, roșie, clipește cu luminile și prudentă reduce viteza, replindu-se pe dreapta. Tudor dublează autotrenul, dar nu trece într-o treaptă inferioară și nu apasă pe pedală. Greseli elementare adăugate la prima. Cele două autovehicule, precum Pat și Patachon din filmele mute de odinioară, rulează paralel. Tocmai atunci tragica întîmplare. Interesant, dacă mașina care clipea în semn de primejdie nu era depășită, cădea ea victimă. Așa, în teribilul impact a fost implicat Virgil A., cel care, precum Tudor, a „sperat” că poate dubla fără pericol. Toți ocupanții Daciei verzi, trei persoane, și-au pierdut viața. Deci, în loc de sloganul „Fii prudent și pentru alții”, iresponsabilul „Las” că mă ferește celălalt”.

La 500 de kilometri distanță, în alt colț al țării, Ileana B. are o discuție aprinsă cu soțul. Tema: „De ce ruidele tale vin în corpore și fără să mă anunțe?” Pe undeva femeia are dreptate, dar mic bărbatul nu e vinovat. Ține imens la jumătatea sa, „egala noastră în fapt, tovarășa, prietenul și sprijinul nostru”, așa cum atît de splendid a definit soția, genialul Emil Zola. „Ileana mea scumpă, nu mi-au spus nimic, nu m-au anunțat. Ce să fac acum? Pot să le întorc spațele? Doar îi mai vizităm și noi cîteodată. Știi doar cît de mult se delectează copiii în livada lor!” „Da, dar noi îi anunțăm din vreme și, în plus, ajungem acolo cu portbagajul plin de se rup arcurile! Eu plec cu copiii, fă bors cu faimoasele tale rude”.

Ileana, cu zestre sa precară de nici 500 de km la volan, apasă puternic pe accelerație punînd „cap compas”, cum se zice în aviație, și mașina pornește spre... nicăieri. „Nu știu unde mergem, o să mă gîndesc pe drum”. „Deci pornim și noi așa, pe capul cuiva, precum cumnatele tale la noi. Sau, altfel spus, precum soțul sau soția care găsesc cea mai bună motivație a întîrzierii acasă abia în lift”. „Da, așa, că să mă răzbun și eu”. Cele două surori ale Ilenei parcă ar vrea să riposteze, dar pînă la urmă se resemnează. „Să n-o enervăm și mai rău”, îl șoptește una din ele, celeilalte. „Ce-ai tăcut așa, deodată, vorbărețelor? V-am luat cumva maul?” Surorile schimbă diplomatic vorba. Încep să discute despre starea timpului, a cîmpului, a sănătății rudelor etc. „Mă, poate mai sînteți! Hai că m-am calmat!” Culmea! Și Ileana rulează în spatele unui TIR. Și ea, precum Tudor, se satură de mers în tandem și, deodată, se angajează într-o depășire în „orb”. Șoferul care circula din sens opus e luat, cum se zice, „ca din oală”. Nu mai poate întreprinde nimic. O izbitoră frontală formidabilă și ambele mașini i-au fost instantaneu. Nimeni nu se mai poate salva. Oamenii se transformă în torțe. Ileana, cu cele două surori, șoferul cu întreaga sa familie, în total patru persoane (el, soția și cei doi copii) sub zece ani) se transformă într-un morman de metal și trupuri omenești calcinate.

VICTOR BEDA ■

Un dublu miracol

De fiecare dată cînd e hărăzit să fie adus pe lume, un copil, zicem că s-a produs un miracol. Așa s-a întîmplat și-n urmă cu trei ani, cînd fetița aceea plîndind, venită pe lume într-o maternitate bucureșteană, s-a numit Andreea. Era miracol pentru o familie de tineri. Avea să se constate însă — cruntă deziluzie pentru părinți — că e un miracol imperfect. Fetița percepea doar lumina lumii, nu și zgomotele ei. Perfectă era în versiunea analizelor medicale, doar absența auzului o erila în afara lumii sunetelor. Așadar, Andreea se împlinea ca un copil surdormut, pentru care conversația cu lumea s-ar fi redus la cîteva gesturi, la un limbaj al semnelor, pe care urma să-l învețe într-o școală specială.

Nu mai că Andreea a avut șansa unei mame perseverente și, mai ales,

o șansă ce se cheamă medicul sibian dr. Vasile Iacob; omul de bine, care — prin acupunctură — a reușit să redea auzul multor pacienți din întreaga țară, oameni de diferite vârste și profesii, dar care nu încercase pînă la acest caz să-și exercite tămăduitoare profesune și asupra unor copii de această vîrstă (trei ani). Experiența cu Andreea este o premieră în cariera medicului.

Acele tămăduitoare pătrund în pielea copilului, fetița tipă la fiecare ședință, dar ochii medicului privesc blînd și incurajator... Și tratamentul continuă... Și trebuie să continue!

Iar Andreea a învățat pe propria-i piele locul fiecărui ac. Și are satisfacția unui joc de copil pe care doar ea singură — în intensitatea de surisuri inocente — îl trăiește.

Radu Pop, Miercurea Ciuc, Bd. Frăției nr. 5

te: acela ca la sfîrșitul fiecărei ședințe să-și smulgă acele, ca pe niște petale de trandafiri, și să le dăruiască unuia din surorile sale, asistenta doctorului Iacob.

Si a mai învățat ceva, în mai puțin de 30 de ședințe de acupunctură: că lumea e alcătuită și din sunete, că semenilor te poți adresa prin cuvinte. Deocamdată, frînturi de cuvinte. Dar, cu inteligență-i nativă deosebită, Andreea va reuși să învețe să vorbească corect într-un timp record. Și, tot deocamdată, momentele de satisfacție și le exprimă prin cîntec. Un cîntec fără cuvinte, fără melodii, dar sublim. Și, îned o nouă, răspunde la numele ei: ANDREEA!

Prin urmare, în cazul Andreei s-a produs un dublu miracol: acela al propriei existențe și acela făurit de pasiunea unui medic iubitor de oameni, care a corectat o eroare a Naturii, dînd auz unui copil.

ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

Spre bine, spre frumos, spre adevăr

● Așteptăm comisia de cadastru să-și spună cuvântul! ● Fidelă, mireasa și-a urmat soțul și în închisoare ●

În finul de curind cosit, mai multe abuzuri

Până mai ieri, Letiția Giț ducea o viață liniștită. Până mai ieri, Letiția Giț avea un serviciu bun la magazinul textil comunal. Până mai ieri, avea și lot ajutor în folosință deoarece efectua, an de an, cuantumul de zile muncă prevăzut și aprobat de adunarea generală pentru mina de lucru feminină. Ei bine, în jurul lotului ajutat de Letiția Giț se va țese o adevărată istorie care, din nefericire, se va solda cu consecințe nefaste pentru viața ei. Ce se întâmplase într-una din zile? O vecină, Agafia Ceascai, cosise 8 ari din lotul în folosință atribuit Letiției Giț. Om aproape ambal, președintele C.A.P. Remetea Chioarului (Județul Maramureș), Vasile Tămaș, îi dă Letiției Giț alt loc de cosit. Dar s-a pomenit că și acel teren mărginaș era pășcut de vitele sătenilor. În chiar apropierea celor două loturi au rămas circa 7 ani fineață mai de doamne ajută.

Brigadiera Veronica Fonai știa de pășunile Letiției Giț. Să nu vă mire defel: această „invoială” cu suprafețele de „cosală” este o obișnuință în zonă: nu cesești „la Chețani”, te duci „la Curățuri”. Ce ți-e însă că în același loc este trimisă să cosească și Gheorghe Maxim. Loc din care au rezultat exact 2 (două) câpțe de fin ceva mai acatării. Letiția Giț văzând că Gheorghe Maxim (altminteri rude) îi cosise finul, nu stă prea mult pe gânduri și pe 8 august transportă una dintre câpțe acasă. Curios este că nu Gheorghe Maxim, ci Vasile Tămaș o acționează în judecată. Pe 10 august șeful de post o obligă să ducă finul la C.A.P. Lucru care se și întâmplă în aceeași zi. La sugestia președintelui Tămaș, plutonierul Ioan Mercaș îl înlocuiește chiar dosar de urmărire penală. De acest caz s-a ocupat și procurorul Gheorghe Ciolte.

Câpța de fin cîntărea 240 kg, iar în echivalent valoric, costa 143,50 lei! Câpța de fin pentru care Letiția Giț este acuzată de furt în dauna avutului obștească. Iată ce declarații găsim la dosarul 177/1983, la Tribunalul județean Maramureș. Tereza Fonai: „De pe lotul Letiției Giț a cosit Agafia Ceascai, iar cealaltă parte a fost cosită de către Maxim Gheorghe și soția sa, Zorica. Locuiesc în apropiere și chiar am întrebare pe Maxim de ce cosește pe lotul Letiției, iar el mi-a răspuns că l-a trimis președintele”. Maria Filip: „Eu știu precis că de la lotul Letiției nu s-a dat parte de cosit mai la vale, întrucât era pășune de vaci. Maxim și soția lui au cosit lotul dat Letiției înainte vreme. Știu că era lotul ei deoarece brigadiera noastră, Fonai Veronica ne-a atras atenția să nu pășunăm pe acel loc, întrucât l-a fost repartizat și măsurat Letiției”. Iată ce declară brigadiera și totodată vicepre-

ședintele Veronica Fonai: „Nici unul dintre noi nu știam cu exactitate până unde ține lotul Agafiei și unde începe al Letiției Giț. Sigur este că împreună cu președintele Tămaș i-am măsurat lotul Letiției Giț și-am spus-o asta și în fața instanței”.

Inițial președintele Tămaș nu recunoscuse că i-ar fi măsurat lotul Letiției Giț. Abia în ședința din 23 decembrie 1983, în urma poziției corecte a vicepreședintelui Veronica Fonai, recunoaște: „eu personal am asistat la măsurarea acestui lot”. Pornind de la declarațiile citate e normal ca instanța a amintit, la vremea respectivă, de câteva ori, judecarea cauzei. În fond, președintele Tămaș spune una despre lot, iar vicepreședintele alta. Chiar furt să admitem că ar fi fost, nu era normal să fie încadrat în dauna avutului obștească, ci în dauna avutului personal (al lui Gh. Maxim — n.n.). Nu se putea delimita cu exactitate care dintre câpțe era cu pricina. Instanța maramureșeană reține „fără dubii vinovăția acesteia” (a Letiției Giț — n.n.) și o condamnă la 4 luni muncă corecțională productivă. Urmare pedepsei este înălturată și din muncă, deși procuratura Baia Mare indică judecătoriei locale, în 21 februarie 1983: **FĂRĂ A-I SCHIMBA ÎN MOD DEOSEBIT LOCUL DE MUNCĂ!! (?)**

Deplasându-ne la fața locului, împreună cu Mihai Grigorescu, șef al secției propagandă a Comitetului județean Maramureș al P.C.R. și Cornel Hoban, președintele C.U.A.S.C. Baia Mare, din a cărui componență face parte și C.A.P. Remetea Chioarului, ne-a fost dat să aflăm alte amănunte ale acestui caz, dar și alte cazuri cu amănunte similare. Există o evidență haotică a loturilor în folosință! Mai exact, nu există o delimitare precisă a categoriilor de folosință a terenului! Confuzia ivită în cazul Letiției Giț este floare la ureche. Unele suprafețe sînt atribuite ca lot în folosință corect. Altele sînt împărțite părtinitor. Unele parcele sînt atribuite ca plus de lot. Altele sînt date „în variantă”. Unii oameni dețin legal 15 ari iar alții (cîtiva „aleși”) dețin 50 ari și pînă la 1 ha teren.

Din discuțiile purtate cu oamenii rezultă clar că Raț Gheorghe, Todea Felicia, Oroian Simion, Tămaș Gheorghe, Grebleș Gavril, Balas Alexandru, Fonai Ioan, Raț Ioan, Boban Filip, Raț Ștefan și alți cîtiva privilegiați ai lui Vasile Tămaș dețin mult mai mult teren decît prevede legea și statutul cooperativelor. Insuși președintele C.A.P. deține teren în trei locuri. Asupra suprafețelor exacte deținute de el nu ne-am putut identifica însă pe de-a-ntregul. Pentru că este necesar să se deplaseze o comisie de cadastru la fața locului, care să delimiteze categoria de folosință a terenului, suprafața exactă ce o deține fiecare membru cooperativ, precum și proprietarul de drept al lotului respectiv.

Pe 20 martie 1983 conducerea U.J.C.A.P. Maramureș (Valența Arghir, Cărașu Veronica, Szaltsz Dana) a informat condu-

Om — interioare de conștiință

Lege juridică, lege morală...

Elena Radu a fost înfiată la 34 de ani de soțul mamei, tatăl ei vitreg. S-a împlinit astfel ceea ce era firesc să fie săvîrșit pe cînd Elena, copil numai, a fost dată spre creștere și educare mamei recăsătorite. Atunci, tatăl vitreg a refuzat înfierea și dacă a făcut-o totuși atît de tirziu a fost numai fiindcă soția lui, bătrînă și bolnavă acum, avea nevoie de îngrijiri pe care doar fiica ei s-a obligat să le dea. Așa susține astăzi Ion Radu. În realitate nu este deloc exclus ca mama, la ceasul tirziu și ultim al vieții să se fi căit și să fi dorit să repare astfel ce stricase tinerețea ei. Mama a murit ducînd cu ea în mormînt secretul și durerea vieții ei și fiica rămîne înfiată, recompensă palidă peste timp. În zestrat prin forța împrejurărilor cu o fiică, tatăl revine și atacă actul înfierii. Ca să obțină ce dorește (desfierea și implicit dezmoștenirea) bătrînul dispune juridicește de o singură cale: să procure dovezi că fiica soției lui n-a beneficiat în copilăria ei nici de îngrijirea, nici de educația lui, în caz contrar, actul înfierii tardive apare ca firesc și nu poate fi lovit de nulitate. La rîndul ei, Elena, ca să poată primi reparația peste timp a mamei care n-a știut să rămînă alături de tatăl bun și nici să-i ofere un altul pe măsura nevoilor unui copil, în ciuda copilăriei ratate, trebuie să dovedească, cu fapte și martori, că omul care a respins-o a fost generos, drept și bun; altfel, înfierea la o vreme atît de îndelungată poate fi suspectată de vicii ascunse.

Bătrînul are de ales între legea morală și legea juridică: ori acceptă ce susțin martorii pe care el îi numește mincinoși și anume că în tinerețe a fost tandru, drept și bun cu fiica soției lui și în acest caz dorința lui de a o desfiia este respinsă ca nefondată de legea juridică, ori continuă să susțină ce ne scrie nouă că de fapt el, bărbat și fiu al stirpei umane, a refuzat obligațiile ce decurgeau din contractul multilateral al căsătoriei și obținînd satisfacția legii juridice preferă să fie condamnat de legea morală.

NICOLAE CRISTACHE ■

cerea Comitetului județean Maramureș al P.C.R. că totul este corect și în ordine la Remetea Chioarului. Inseși organele de urmărire penală au manifestat superficialitate în soluționarea cazului. Procurorul Cioito Gheorghe n-a stat de vorbă cu Letiția Giț, așa cum ar fi fost normal să procedeze. Plutonierul Ioan Mercaș întocmește dosar de urmărire penală pentru o câpță nevinovată, în condițiile arătate, în timp ce pe raza comunei unde era șef de post, abuzurile și ilegalitățile se făceau lanț.

Iată cîteva dintre ele. Prin adresele 358305, din 20 septembrie 1983, conducerea C.A.P. Remetea Chioarului este înștiințată că Gheorghe Raț a sustras 840 kg cartofi. În 6 octombrie 1983, o altă adresă îl viză tot pe Raț (rudă a lui Vasile Tămaș) că a sustras 695 kg de mere, cîcă, din căzături! Cu două adrese emise în 9 decembrie 1983 și semnate de președintele și inginerul șef (fost) se găsesc justificări felurite care se bat cap în cap. Vicepreședintele consiliului popular, Ioan Pop, împreună cu alți 5-6 cetățeni predau vitei la C.A.P. fără acte în bună regulă (evidența A.G.R. fiind obligatorie, se știe). În primăvara acestui an a fost nevoie să se replanteze o suprafață de 7-8 ha de cartofi, pentru că se plantaseră de mîntuială, un cartof cit numai la 4 m pe rînd! Cartofii buni de sămînță au luat o cale deocamdată

nelămurită.

În fața relevării acestor neajunsuri, Vasile Tămaș a dat din umeri și a spus pe un ton de sus: „schimbați-mă și puneți altul mai bun”. Oricum, în cazul de față, cine credeți că l-a luat locul Letiției Giț la magazinul comunal? Ne-poata lui Vasile Tămaș, Zorica Tămaș. De unde se vede limpede treaba că Vasile Tămaș nu era prea străin de această stare de lucruri și de alte neamintite. Așadar, nu atît relieful frămîntat este de vină în zonă, ci ițele cusute și descusute de președintele Vasile Tămaș, fostul inginer șef Covaci și alții cîtiva la număr, avînd drept consecințe frămîntările și neliniștile oamenilor cinstiți.

Așadar, o comună cu satele aferente (Remetea și Postă) de frumoasă tradiție, cu pămînt de luncă fertil, cum se spune, ca slămina, cu buni și statornici gospodari, a reușit, prin nepuțința și abuzurile unui grup restrîns de inși, să dețină o performanță deloc de invidiat: ultimul loc în cadrul C.U.A.S.C.-ului Baia Mare! Fără-ndoială însă, ilegalitățile lui Vasile Tămaș și ale fostului inginer șef, Covaci Lucian (care are deja dosar de urmărire penală), nu pot fi tolerate la nesfîrșit. Cîteva trebuie să le pună capăt.

DORIN SĂLAJAN ■

Enigme nocturne

Putea să se întîmple și altfel. Veghea nocturnă, perpetuă, solitară are, uneori, propriile ei capcane. Un zgomot brusc, o umbră ciudată pot induce foarte simplu în eroare... Sergentul major Pandeles David, s-a oprit, totuși, locului, concentrîndu-și atenția spre locul unde i se părușe că auzise ceva neobișnuit pentru o asemenea oră tirzie. Nu se înșelase. Undeva, în apropiere, printre autoturismele aflate în locul de parcare, se distingeau pași într-un ritm grăbit. El strălucise gîndul că cineva încearcă să spargă ori să fure o mașină și alergă cît putu într-acolo. Cu toate că nu era dintre cei neobișnuiți cu asemenea scene, nu mică l-a fost surprinderea văzînd un individ care încerca să dispară pe după un bloc. El somă scurt, în șoaptă și necunoscutul se opri imediat întorcîndu-se cu fața spre urmăritor. „Buletinul de identitate vă rog!” i se adresă subofiterul autoritar. De ce ați încercat să fugiți cînd m-ați văzut, și unde vă duceți la această oră cu hainele acelea de damă pe braț? — întrebă sergentul major, observînd asupra individului o haină, un pulovăr și o poșetă.

„O să mă credeți sau nu, dar nici eu nu știu cum au ajuns aceste obiecte la mine. Zău, mă si jur. După cum vă dați seama sînt beat crită. Mi le-a pus cineva în brațe, după care a dispărut. Merg unde vreți. Cercetați și o să vă convingeti că nu știu nimic...”

Greu de crezut o asemenea ipoteză dar nici argumente pentru respingerea ei nu erau deocamdată. Așa că sergentul major Pandeles David l-a condus pe Florin Petre din comuna Jolța, județul Giurgiu, la sediul circumscripției nr. 20.

Nu se iviseră încă zorile cînd o echipă operativă condusă de însuși șeful circumscripției, cpt. Tudor Ionită începea deja să dezlege această enigmă nocturnă care indica de la prima vedere săvîrșirea unei tilhării, dar despre un asemenea eveniment grav nu se înregistrase, încă, nici o semnalare.

Florin Petre, aflat, într-adevăr în stare de ebrietate, susținea în continuare, deși incoerent, că nu știe nimic, în afară de faptul că băuse puțin tirziu la restaurantul „LUJERULUI” cu un prieten, despre care nu putea să relateze altceva decît că se numește „Mihai” avînd în jur de 20 de ani și locuind fără forme legale, undeva în cartierul Militari.

Haina, pulovărul și poșeta fuseseră verificate de cîteva ori, în speranța găsirii unui indiciu despre proprietara lor, dar totul fusese zadarnic, iar evenimentul presupus a fi fost comis, întîrzie să fie reclamat. O nouă scoțare atentă în toate despărțiturile poșetei, avea să ducă la descoperirea, într-o cută formată de căptuseala acesteia, a unei bucățele de hirtie împăturite de cîteva ori, ca un bilețel de tramvai folosit, pregătît anume pentru a fi aruncat undeva, pe care locotenentul major Dumitru Traistaru citește cîteva cuvinte aproape sterse, prin care „ing. Silvia Leu era înștiințată ca în ziua de...” să facă de serviciu pe întreprindere.”

Puteau oferi aceste rînduri ilizibile o pistă reală pentru dezlegarea enigmei? Nimic nu poate, nu trebuie să fie ignorat în asemenea împrejurări.

Se punea cu acuitate întrebarea: dacă eventual, ing. Silvia Leu a fost victima unei tilhării, cum de nu a reclamat o asemenea faptă?

O verificare urgentă la evidența populației stabilește adresa ingineriei Leu Silvia și cîteva minute mai tirziu echipa operativă avea să constate aspectul cel mai dramatic al celor petrecute în noaptea respectivă.

Datorită gravelor leziuni suferite în timpul atacului nocturn comis de două bestii cu chip de om, victima tilhării abia ajunsese acasă, dar nu mai avusese forța fizică necesară să își reclame fapta odioasă. Aparitia ofiterilor de miliție, fără ca cineva să-l anunțe de cele întîmplate, a însemnat pentru ingineria Silvia Leu nu doar o surpriză plăcută, după coșmarul prin care trecuse, ci și prilejul

fericit de a fi transportată imediat la spital în vederea îngrijirilor necesare.

În baza relațiilor victimei, Florin Petre avea să recunoască participarea la săvîrșirea tilhării, iar cîteva ore mai tirziu, tînărul dar inimosul locotenent de judiciar Mircea Dumitrescu avea să-l identifice și pe celălalt autor al tilhării — Mihai Puchiu, din București str. Poarta Albă, nr. 2-4, dar locuind fără forme legale la un alt individ, de aceeași speță, Eugen Trif fără ocupație.

Dar surprizele enigmelor nocturne nu aveau să se încheie aici. Cercetările finalizate de locotenentul major Costel Os-

tafie s-au extins și asupra lui Eugen Trif și a unui alt complice al acestuia, Marian Dumitru, autori a mai multor spargerii de locuințe și case de telefoane publice din Capitală.

Așadar, un singur exemplu, din multe altele, despre dăruirea, priceperea, răspunderea oamenilor a căror preocupare este apărarea ordinii și liniștii publice, a intereselor noastre legitime, care pornind, uneori, de la amănunte, aparent banale, ajung să dezlege enigme cu finaluri de-a dreptul surprinzătoare.

MIHAI GROZAVU ■

Nuntă cu procură

La capătul străzii Dumitru Ivănescu din Ferentari, în partea dinspre calea ferată, pe pașiste presărată cu brusturi, mădăcini și hirtii mototolite, la iarbă verde adică, se anunță nuntă mare. S-au întins mese lungi de scîndură, încă se mai bat fărîșuri, se mai aranjează cite-un butuc, pentru ca mesenii să nu se prăvălească în timpul chefului, iar cei care dau o mîndă de ajutor, vecini și rude, își trec de la unul la altul sticla cu rachiu. Oamenii gilgite de plăcere, urează tinerilor casă de piatră și salută veseli trenul de marfă care tocmai trece gîfînd pe lângă căsuța din paianță. Peste două zile va avea loc petrecerea iar nuntași vor dănuși și vor cheui minune mare. Primele semne se văd de pe-acum.

A doua zi, el, mirele, om

tînăr de vreo treizeci de ani, uns cu toate aliflile și deprins cu înșchizuriile vieții, este arestat pentru tilhărie. Client vechi, mirele e prins tocmai acum, în pragul fericirii, și nu mai poate înțelege pe nimeni să fie lăsat liber spre a-și duce nunta la bun sfîrșit. În familie, jale mare, nunta-șii vor bea de întristare. Mireasa plînge pe la garduri. El, mirele, acuzatul de tilhărie, mai are o scîlpire de istăciune și, ca să nu dea nunta peste cap, dă o procură unui prieten, și el tilhar, ca să-i fină locul la nuntă. Apoi, va țese el de la închisoare și va lua viața de la capăt. Mireasa se mai liniștește, lacrimile i se usucă încet-încet și se resemnează. În definitiv, are act la mîndă și împlinește dorința mirelui.

Necazul se uită repede, nunta a-nceput, mahalaua se umple de muzică. Au uitat și mesenii de nefericită întâmplare, parcă a început să uite și mireasa. Alături de cel care ține locul tubitului, nici nu se simte rău. Ciocnește cu nuntași, cu rudele și, desigur, cu „mirele”, căruia îi dă și-o sărutare. Spre seară, pe strada Dumitru Ivănescu, e nuntă în toată regula. Din cînd în cînd, se-aude cite-un cîntec mai deșucheat.

Nunta s-a sfîrșit, pașistea de lângă calea ferată a rămas pustie. Vîntul împrășteie hirtiiile de pe mese iar ciinii rod cite-un os tăvălit prin iarbă. Casa e goală. Fidelă, mireasa și-a urmat soțul cel adevărat, cu care, între timp, se aflase că era complice.

RADU G. ȚEPOSU ■

Întîiul sens al sportului este sportivitatea

SPORT

• Cea mai „bătrînă” echipă a C.E. • Valentin Stănescu la Tirgoviște? •

(Urmare din pagina 24)

Iată lista celor 20: portari **Burdenski** (Werder Bremen) 34 de ani, 1,81 m, 74 kg, 12 A; **Roleder** (VfB Stuttgart) 30, 1,86 m, 83 kg, 1 A; **Schumacher** (F.C. Köln) 30, 1,86 m, 78 kg, 48 A; apărători: **Briegel** (Kaiserslautern) 29, 1,87 m, 89 kg, 50 A; **Bruns** (Moenchengladbach) 28, 1,78 m, 76 kg, 3 A; **Falkenmayer** (Eintracht Frankfurt) 20, 1,75 m, 65 kg; **B. Foerster** (VfB Stuttgart) 28, 1,80 m, 74 kg, 30 A; **K.H. Foerster** (VfB Stuttgart) 26, 1,78 m, 73 kg, 58 A; **Stielike** (Real Madrid) 30, 1,78 m, 71 kg, 38 A; **Strack** (F.C. Köln) 29, 1,86 m, 76 kg, 10 A; mijlocași: **Brehme** (Kaiserslautern) 24, 1,76 m, 72 kg, 5 A; **Buchwald** (VfB Stuttgart) 23, 1,86 m, 82 kg, 1 A; **Matthaus** (Moenchengladbach) 23, 1,73 m, 69 kg, 23 A; **Maier** (Werder Bremen) 26, 1,73 m, 69 kg, 12 A; **Rolff** (Hamburg) 25, 1,79 m, 73 kg, 10 A; atacanți: **K. Allofs** (F.C. Köln) 28, 1,74 m, 63 kg, 29 A; **Bommer** (Düsseldorf) 27, 1,86 m, 73 kg, 4 A; **Littbarski** (F.C. Köln) 24, 1,68 m, 64 kg, 26 A; **K.H. Rummenigge** (Bayern München) 25, 1,82 m, 74 kg, 75 A; **Voeller** (Werder Bremen) 24, 1,76 m, 71 kg, 15 A.

Fără a ne lansa în pronosticuri, să anticipăm, că echipa lui Derwall, robustă, experimentată, va avea un cuvînt greu de spus în grupă și poate chiar în fazele superioare ale competiției. Iată cum este



privit stilul ei de joc în programul editat de organizatorii C.E. Calități: apărare fermă; echipă capabilă să depășească momentele de impas; bună condiție fizică; eficacitate în atac. Minusuri: context de criză; puternică presiune din partea publicului; mulți accidentați; nici un jucător nou.

Pentru corectitudine

S-a dat și se dă bătălia pentru ultimele puncte. Cele decisive în ceea ce privește promovarea și retrogradarea, cu alte cuvinte, punctele după care se alegea un campionat întreg. Și e normal să fie așa, și e frumos să fie așa, dar nici normală, și nici frumoasă, nu e atitudinea unora, tot mai mulți din păcate, care înlocuiesc sportivitatea din teren, fair-playul, cu aranjamente de culise sau, și mai concret, cu acte de violență, de huliganism. Într-un meci care nu mai prezenta nici un fel de interes pentru clasament, mureșeanul Gall și-a permis să sară cu ambele picioare asupra dinamovistului Tălnar, accidentându-l. Primindu-l pe pedepsa, Gall s-a ales cu o suspendare pe 12 etape, iar coechipierul său Costin, care l-a atacat brutal pe Ion Marin, cu una pe 4. Dar acest incident nedorit n-a fost o excepție. Etapa de etapă, cu precădere în divizia C, unii jucători își inchipuie că pot soluționa duelurile cu adversarii cu crampoanele și cu pumnii! Comisia de disciplină abia mai prindește cu sancțiunile, deși îi revine și ei o parte din vină, aceea de a nu fi știut, sau de a nu fi putut, să stopeze la timp astfel de manifestări. Un fotbalist care protestează, act drastic pedepsit în alte părți, a ajuns să

fie privit ca un mielușel, la o vreme la care, vai, sculparea și timorarea adversarilor au devenit un fapt curent, mergîndu-se pînă acolo încît, la Urziceni, portarul echipei locale, Unirea (impotriva căreia, ca să fim corecți, s-a dictat o sancțiune, două meciuri pierdute, exagerată), l-a mințit pe unul dintre arbitrii de linie cu noroi!?

Este, mai mult ca oricînd, momentul ca F.R.F. și, totodată, organele locale, în sarcina cărora cade educarea publicului spectator, să acționeze cu fermitate. Problemele sportive, din teren sau din afara acestuia, trebuie rezolvate prin mijloace sportive, nu prin intrigi, lovituri și amenințări. Spiritul de echitate, de fair-play se cuvine mai păzit ca oricînd în finalul sezonului, iar cei vinovați, jucători, antrenori, conducători, spectatori, chemați la ordine și, de la caz la caz, pedepsiți cu asprime. Huliganii și trisorii n-au ce căuta în fotbal! Oricît ar fi de mare simpatia pentru o echipă sau alta, publicul trebuie în așa fel format încît să înțeleagă că e normal, și e frumos, ca cinstea și corectitudinea să primeze. În afara lor, sportul în general, fotbalul, își pierde nu numai demnitatea, ci și esența de a fi, rostul lor.

Chiar dacă diviziile B și C mai joacă, sezonul fotbalistic e pe sfîrșite. Pînă la transferări totuși mai e, dar primele vești, că vine cutare, că pleacă cutare, au și început să circule, făcînd deliciu amatorilor. Dornici să vă informăm, stimăți cititori, cu o clipă mai devreme despre ce va fi, iată o scurtă rubrică de știri proaspete, pe care, ca în fiecare an, vă rugăm să le luați (pînă se vor confirma) drept ce sînt: schimbări posibile. Deci

Fum fără foc?

Se zice că Sportul studentesc are de-acum rezolvată problema dezlegărilor lui Klein (Corvinul) și Zare (F.C. Bihor)! • Tot din „Regie”: s-a tentat aducerea ca antrenor a lui Victor Stănescu (fost la Steaua), dar Constantin Ardeleanu, sub conducerea căruia alb-negrii au terminat campionatul trecut, n-a fost prea încîntat, anunțînd că va trece la F.R.F., unde a mai fost, ca antrenor federal pentru juniori. Între altele semne de întrebare, o certitudine: Sportul se găsește în turneu în Italia cu Ardeleanu. • Ne-a vizitat la redacție Dumitru Șerbanoiu, arbitru de fotbal în activitate la... 63 de ani! Ne-a rugat să scriem că a condus pînă acum 2.500 de meciuri, ultimul dintre ele duminică, la Domnești, între Spicul Cliniceni și Zorile Grădinarilor (judet Giurgiu). Să scriem? • Dacă am înțeles bine, Dinamo nu intenționează să facă vreo achiziție „specială”. Echipa campioană, pentru a cărei întărire nu vom conțeni să milităm, i-a readus însă de la Hunedoara pe Vlad și Laurențiu Moldovan. • Antrenori noi la Steaua? Unii zic că da, alții că nu. Primii vorbesc despre venirea lui Florin Halagian (de la F.C. Olt), ceilalți despre rămînerea lui Jenei. Ambele tabere par a fi de acord cu întoarcerea în „Ghencea”, ca secund și (posibil) jucător, al lui Iordănescu, pînă în vară la Ofi Heraklion, în Grecia. • Se mai zvonește că Oblemenco a refuzat o ofertă de la F.C.

Olt, rămînînd să se ocupe în continuare de Chimia Rîmnicu Vilcea. • Paul Popescu, fost la Baia Mare, va prelua pe Progresul Vulcan. Baia Mare a tratat cu Ion Voica, dar există semne că discuțiile au eșuat. • Încă în concediu medical (pentru hipertensiune), Mateianu ne-a declarat: „doctorii mi-au interzis să mă mai aflu pe perioada, recomandîndu-mi să mă feresc de emoții puternice, de stres. Probabil că voi sta cîteva luni”. Multă sănătate, Vioarele! • Se dă ca sigură plecarea lui Marcel Pigulea la Dunărea C.S.U. Galați. Întrebat, cel în cauză s-a abținut de la un răspuns ferm. • Un tehnician care a crescut sute de copii și care, la peste 70 de ani, continuă să lucreze cu patimă și energie, Ion Morărescu, bate de mult timp la ușile federației, cerînd să i se acorde, drept recompensă pentru o viață de om petrecută în folosul fotbalului, titlul de antrenor emerit. Credem că îl merită cu prisosință. • Universitatea Craiova încearcă să-i facă buni de joc pe Stîngăci (Brașov). Popescu (Tirgoviște) și Mănăilă (Constanța). Vorba cuiva: ar fi prea frumos ca să fie adevărat! • Giurgiu, oraș care a dat fotbalului o sumedenie de talente (Coman, Mares, Grozea, Năsturescu, Iorgulescu, Preda, Buduru ș.a.), e pe punctul de a retrograda și din divizia C? Echipa F.C.M. pare a nimănui, obligîndu-ne să întrebăm: cu ce se ocupă tovarășii de la C.J.E.F.S.? • Ziarul „Sportul” se străduiește din răsputeri să ne convingă că un nou sistem de punctaj, cu 3 puncte pentru victorie, ar aduce o îmbunătățire în fotbalul românesc, încurajînd spiritul ofensiv. Subscriem: se desființează remizele „de salon”. • În discuție pentru Gloria Buzău, viitoare divizionară A: Iordăche de la F.C. Olt și Stoica de la Oțelul Galați. • Auzită miercuri, în „Giulești”: Valentin Stănescu n-a acceptat să rămînă consilier, optînd pentru C.S. Tirgoviște! La Rapid, ca antrenor principal, fostul secund al lui V.S. din anul cîștigării singurului titlu giuleștean: Victor Stănescu, V.S. în loc de V.S.!

OVIDIU IOANIȚOIA

20 iunie, Nantes

ULTIMUL JOC DIN GRUPĂ AL TRICOLORILOR VA AVEA LOC LA NANTES, ORAȘ PE LOARA, LA 400 km SUD-VEST DE PARIS. PE STADIUL „BEAUJOIRE” (27.000 LOCURI), INAUGURAT RECENT CHIAIR DE EI (INTR-UN MECI AMICAL CU F.C. NANTES), FOTBALIȘTII ROMÂNI VOR JUCA, DIN NOU ÎN NOCTURNĂ, DE LA 20,30, CU

Portugalia

După 18 ani (locul 3 la mondialele din Anglia), Portugalia reapeare într-o competiție de elită. Fotbalul lusitan, din care „vrăjitorul” brazilian Otto Gloria părea să fi stors totul, a obținut o calificare neașteptată la Euro '84, devansînd U.R.S.S. și Polonia (furnizind una din marile surprize ale preliminarilor). Jucător modest, antrenor fără veleități (Academica Coimbra, Boavista Porto etc), succesul lui Gloria (din 1983), fostul secund Fernando Cabrita părea să încerce imposibilul, dar un succes net (5-0) în fața Finlandei, o victorie nesperată în Polonia (1-0) și un 11 metri (transformat de Jordao) în partida decisivă cu U.R.S.S. l-au făcut, în cel mai scurt timp, cunoscut în arena internațională. Cumpănat (are 58 de ani), conservator și, în egală măsură, deschis față de nou, Cabrita a păstrat din vechea echipă valorile autentice, ignorînd vîrsta lor (Damas 36, Nene 34, Bento 33, Jordao 31 ș.a.), promovînd totodată, cu curaj, o serie de jucători tineri, ca Vermelinho sau Magalhaes.

S-ar zice că fie și parțial, experimentul a reușit, Portugalia lui Cabrita, chiar dacă întrecută recent acasă de Iugoslavia (2-3 la Lisabona), devenind o forță de temut, cu atît mai respectată cu cît F.C. Porto, cu 9 jucători în lotul reprezentativ, a lăsat o excelentă impresie în finala (pierdută) a Cupei cupelor. Să apelăm din nou la părerile specialiștilor. Calități: individualități remarcabile, potențial tehnic,

vivacitate. Minusuri: condiție fizică deficitară, lipsă de experiență, nesigurantă în apărare.

Cu siguranță că Fernando Cabrita (după Iugoslavia: „Cred că lămiia are suc, dar n-am strîns-o prea tare! Acest lucru îl vom face în Franța”) își va alege titularii dintre jucătorii de mai jos: Bento (Benfica) 33 de ani, 1,72 m, 72 kg, 46 A; Damas (Portimonense) 36, 1,80 m, 78 kg, 36 A; Pinto (Porto), 22, 1,65 m, 62 kg, 6 A; Pereira (Porto) 32, 1,80 m, 79 kg, 10 A; Bastos Lopes (Benfica) 30, 1,75 m, 74 kg, 10 A; E. Gomes (Porto) 29, 1,78 m, 74 kg, 25 A; Pacheco (Porto), 26, 1,76 m, 75 kg, 7 A; Magalhaes (Benfica) 23, 1,74 m, 75 kg, 4 A; Veloso (Benfica) 27, 1,76 m, 73 kg, 3 A; Sousa (Porto) 27, 1,74 m, 73 kg, 7 A; Chalana (Benfica) 25, 1,72 m, 70 kg, 23 A; Fernando Gomes (Porto) 27, 1,75 m, 75 kg, 26 A (cîștigătorul Ghelei de aur în 1973); Jordao (Sporting) 33, 1,80 m, 78 kg, 32 A; Diamantino (Benfica) 31, 1,77 m, 77 kg, 4 A; Nene (Benfica) 34, 1,76 m, 69 kg, 64 A; Da Silva (Setubal), Vermelinho (Porto), Frasco (Porto), M. Santos (Benfica) și L. Gomes (Porto) vor rămîne, prevăd comentarii, pe lista rezervelor.

O echipă cu mulți jucători în vîrstă, poate cea mai „bătrînă” dintre participante la Euro '84. De aici, un plus de experiență și, desigur, de ambiție, căci actualele europene apar ca o ultimă șansă pentru mulți dintre fotbalistii lui Cabrita. Tehnicienii sînt, cu toate astea, sceptici în ceea ce privește posibilitatea Portugaliei de a pătrunde în semifinale.

În fața unor asemenea adversari, e limpede că misiunea jucătorilor noștri nu va fi ușoară. Dar cine se așteaptă să fie? Prezența între primele 8 echipe ale continentului e o onoare, la care tricolorii și-au cîștigat dreptul prin sudoare și inteligență, dar și o obligație. La acest nivel, toate meciurile sînt grele sau foarte grele.

Dar asta nu înseamnă că fotbalistii români, calificați la Euro '84 pe merit dintr-o grupă „de foc” (cu campioana lumii, cu o fostă campioană continentală etc.), n-au șanse să se impună. Sîntem convinși că stă în puterea lor, și în talentul lor, și în ambiția lor, și în devotamentul lor, să lase o impresie cit, mai frumoasă și, implicit, să se califice în fazele superioare ale competiției. Li s-au creat cele mai bune condiții, au fost și sînt însoțiți de dragostea și nădejdea tuturor iubitorilor fotbalului din țară. Făcîndu-ne ecoul gîndurilor acestora, le urăm jucătorilor noștri mult succes! Hai, România!

La peluză

Mai ales valorile

Ce nu e limpede stică. Ce nu e spus trebuie spus. Steaua n-a pierdut campionatul. Nu poți pierde ceea ce nu ai. Dacă la intrarea în prima divizie, C.S.U. Galați ar fi anunțat un lot în care în locul lui Antohi, Hanghieu, Soare, Ralea și compania ar fi fost Piturcă, Diaconescu, Laurențiu, Pușcas, Pinter, Lăcătuș (atunci un necunoscut), Tătaran și chiar Belodedici, puțini i-ar fi dat vreo șansă de supraviețuire. Sigur, Steaua a avut șansa să transfere mulți jucători, dar prin ea însăși această șansă nu înseamnă nimic. Prin valoarea șansei în sine, clubul militar se poate compara cu marile cluburi europene. Alțeva semnifică însă puterea de a aduce în echipă pe Platini și Boniek, pe Passarella și Falcao, laureații campionatului mondial, și alțeva, cu totul alțeva este cînd preiei pe Tătaran, Piturcă și Laurențiu. Aceștia și ceilalți nu aveau atunci nici chiar voga lui Hagi, Coraș sau Rednic și Andone. (Privite din partea locurilor de unde pured, lucrurile se schimbă, fiindcă pentru Moldova Nouă plecarea lui Belodedici nu este mai puțin păgubitoare, decît plecarea lui Platini pentru St. Etienne. Din acest punct de vedere, legea compensației nu-și poate dilua esența și ea trebuie să funcționeze la proporțiile respective și într-un caz și în altul. Dar în timp ce în primul caz transferul se supune imperativelor sub care se întinde în viață calea spre izbîndă a oricărei valori, o cale necesară, pozitivă și implacabilă și Steaua își asumă riscul și răspunderea creșterii cu toate avantajele și dezavantajele oricărei creșteri, în al doilea caz, clubul lui Platini nu riscă nimic, respectiv încasează doar dividendele unei investiții cu acoperire la banca valorilor certe, probate și dovedite.) Steaua le-a im-

prumutat strălucirea trecutului său și nu le-a cerut în schimb decît sinceritatea talentului. În schimbul șansei pe care i-o conferă prestigiul său, Steaua a oferit șansa afirmării și consacrarii rapide unor necunoscuți și a dat fotbalului românesc încă o echipă cu personalitate, cu un stil distinct și inconfundabil. Este o lucrare laborioasă și delicată și mai ales de durată. S-o urmărim cu finețe observației și s-o ferim de nedelicatețile dureroase. Am citit în presa de azi că Lucescu a renunțat pentru Franța la Balint și Lăcătuș. Îi stimez pe Lucescu și el știe că eu îl voi stima și cînd nu va mai fi ce este. Și că-l voi sprijini oricînd va avea nevoie de condeiul meu. Nu-i reproșez că tinerii Balint și Lăcătuș nu convin ideii sale de joc. Spun numai că știind de la început că-l va trimite înapoi nu trebuia să încolțească în el iluzia. Acești copii talentați nu s-au făcut eu nimic vinovați ca să trăiască azi starea de inferioritate față de colegii lor de generație, Gabor, Hagi, Andone ș.a. Se leapădă astfel în terenul psihologic al Stelei complexe de inferioritate care pot conta în viitorul campionat. Acceptîndu-i formal în lot, Lucescu a făcut un compromis și orice compromis se plătește întotdeauna printr-un alt compromis fiindcă iată cel de-al treilea respins se numește Mateuț pe care altfel, bănuiesc, ar fi voit să-l păstreze. Spun toate astea acum pentru că în cazul că înapoierea va fi glorioasă nu vreau să umbresc prin nimic delicia bucuriei. Dacă nu, n-o să mă alătur în nici un fel rumorii generale. Fotbalul nostru se află la ora victoriilor astăzi și fiindcă nu există victorie fără înfrîngere și nici facere fără dureri e bine să ne luăm din timp măsurile de precauție ca ultimele să fie cit mai reduse și cu mai puține urmări, eu altmîdiu cu cit ele, urmările, ar privi la cerințele de acum mai ales valorile.

NICOLAE CRISTACHE

Flacăra la dispoziția dumneavoastră



„Vă trimit câteva fotografii, reprezentând rodul pasiunii mele pentru una dintre cele mai interesante unități muzeistice ale țării, și anume Muzeul Satului din București. Am făcut nenumărate drumuri și mai ales popasuri în incinta acestui muzeu, rezultatul concretizându-se într-un număr de peste 25 de miniaturi ale unor exponate din incintă; ele sînt realizate — începînd de acum paispre-

zece ani — din metal și prin sudură cu fier forjat. Socotesc că publicarea acestor fotografii va constitui un îndemn în plus — dacă mai e cazul? — pentru vizitarea, sau revederea, acestor adevărate comori ale creației poporului nostru” (Mirela Manolescu, sudor I.U.C.G.R., Bd. Bucureștii Noi 60, bloc 4, scara A, ap. 4, sector 1 — București).

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ La intersecția străzilor General Sallmeier D. și Pop de Băsești, în locul unui bufet cu băuturi ce nu făcea cinste zonei, s-a deschis o băcănie ce a aprovizionat — timp de ani de zile — cetățenii domiciliați, în afara străzilor mai sus-menționate, și pe lăncu. Căpitanu, Călușeilor, Aprodul Purice, Horre, Biserica Pantelimon ș.a., toate situate în Sectorul 2 al Capitalei. Din totalul acestor cetățeni (circa 6.000—7.000 oameni), majoritatea sînt oameni vîrstnici și copii, magazinul prezentînd un mare avantaj, fiind în apropierea locuințelor noastre. Iată însă că băcănia a fost închisă, mărfurile cîrîndu-se de acolo cu camioanele. Vă rugăm a ne ajuta ca băcănia să rămînă în continuare. (Semnează: Gh. Alexandrescu și V. Grigoras, împreună cu 145 cetățeni din zonă.)

■ Referitor la scrisoarea lui Ioan Sidor din Arad, prin care acesta solicită sprijin pentru obținerea recompensei cuvenite în urma aplicării unor invenții ale sale, C.N.S.T. ne face cunoscut: Combinatul de prelucrare a lemnului Gherla a fost încunostințat că se face vinovat de încălcarea Legii nr. 62/1974 și art. 6 din Decretul 93/1976, urmînd a i se aplica amenzile cuvenite în caz că nu va trimite de urgență documentația de recompensă pentru invențiile sus-menționate.

■ Daniel Iancu din satul Lanurile, comuna Mereni, județul Constanța, ne face cunoscut că discoteca înființată de tinerii din acest sat în urmă cu trei ani în sala destinată clubului tineretului a ajuns într-o stare jalnică, din pricina degradării la care o supun participanții la nunțile organizate la Căminul cultural cu aprobarea Consiliului popular comunal. Supunem deci atenției celor în drept acest caz.

■ Constantin Sgonda din București, Calea Grivitei 162 C, fochist la secția uzine termice din str. Cavafii Vechi nr. 5, aparținînd G.I.G.C., este surprins, și pe drept cuvînt, pentru că la data de 11 mai a.c., prezentîndu-se să-și ridice remunerația, i s-a oprit o sumă deloc neglijabilă reprezentînd „taxă de telefon”. Cum de la punctul său de lucru nu se pot efectua convorbiri telefonice la o astfel de valoare, s-a prezentat la conducere întrebînd în baza căreia legi i s-a oprit suma în cauză. Nu i s-a putut da nici un răspuns plauzibil.

■ Ministerul Muncii — Direcția generală asigurări sociale, pensii și asistență socială, ne face cunoscut că lui Dumitru Bleda din comuna Cimpulung la Tisa, județul Maramureș, în urma prezentării de către acesta a unor noi documente, i s-a recunoscut dreptul la pensie pentru vechimea în muncă legal dovedită.

■ „În urmă cu cîțiva ani aveam și noi cei din satul Vilcelele (circa 100 de case), comuna Bobilna, un autobuz care făcea, printre altele, legătura cu Cluj-Napoca. Iată însă că acum pleacă un nou autobuz din Cluj-Napoca, la ora 6 dimineața, pe ruta Igritia; pînă la noi în sat, de la capătul actualului traseu, mai sînt doar patru kilometri. Întrucît sîntem foarte mulți cu rude în Cluj-Napoca — și invers — am dori ca traseul actualului autobuz să fie prelungit pînă în Vilcelele”. (Semnează Viorel Covaci.)

■ „Și tot referitor la circulația unor autobuze un grup de oameni ai muncii, ce-și desfășoară activitatea la întreprinderile din Orăștie, făcînd naveta pe ruta Orăștie — Costești (aproximativ 18 km), ne informează că întîmpină greutăți cu transportul, uneori trecînd zile întregi în care autobuzele în cauză nu circulă deloc: între 1 și 9 martie, de pildă, au circulat numai două zile, luna martie nefiînd însă un caz izolat. Se produce astfel întîrzieri la serviciu, oamenii ajung obosiți după mersul pe jos — și sînt în jur de 800 de abonați! Se sugerează organelor I.T.A. reanalizarea distribuției autobuzelor pe acest tra-

seu, pe alte trasee (cum ar fi Orăștie — Deva sau Orăștie — Geoagiu Băi, în afara autobuzelor existente fiindînd și trenuri sau mijloace de transport local. (Scrisoarea este semnată de un număr de 23 oameni ai muncii de la Întreprinderea mecanică Orăștie.)

■ În legătură cu scrisoarea lui Leonard Drăghici din București, str. Băiculești 21, care solicită un loc de muncă, Consiliul popular al Sectorului 1 București ne informează că situația numitului a fost rezolvată, acesta fiind încadrat la Întreprinderea de încălțăminte „Dimbovița”.

■ Pensionarul Ilie Jdeu, domiciliat în Văleni de Mureș nr. 321, județul Mureș, cumpără de la unitatea legume-fructe nr. 54 din orașul Reghin semințe de sfeclă-de-zahăr, plătiînd per kilogram 83 lei. Sămînța se dovedește însă a fi de sfeclă... furajeră, ceea ce e cu totul și cu totul altceva, drept pentru care bătrînul în vîrstă de 75 de ani se prezintă la unitatea în cauză pe ziua de 12 aprilie. Este insultat, bruscăt fără menajamente, pentru că în final s-a i se arată factura cu prețina și pe care scrie clar: „sfeclă furajeră! Care are, firește, alt preț...! Cu chiu cu vai i se restituie banii, după ce predă sămînța cumpărată inițial. Concluzia bătrînului pensionar: înșelăciune, vînzare la supra-preț, lovirea clienților.

Concluzia noastră, asupra unității respective: halal!

■ Filiala CASCOM Vilcea ne face cunoscut că numele Raveca Cîlcea din Rimnicu Vilcea, strada Alea Privighetorii, blocul 3, apartamentul 7 — care se adresase redacției noastre solicitînd sprijin în obținerea gradului de pensie legal — situația i-a fost rezolvată conform normelor în drept și în sensul celor solicitate.

■ Acum cinci ani, Pătru I. Panțu, din comuna Predești, județul Dolj — astăzi în vîrstă de 25 ani — a suferit un accident, în urma căruia medicul legist i-a interzis să mai lucreze la înălțime. Precizăm că tîrîrul este de meserie sudor electric, absolvent al școlii profesionale. De cinci ani e convins că „este ca o iarnă grea pe capul părinților care îl țin cu mincare și îmbrăcăminte și lucrează la C.A.P.”. Dorește sprijin în a se încadra la una din numeroasele întreprinderi eraloene unde se poate găsi un loc de sudor electric la sol; sau la oricare alta, care îl poate primi, pentru a se califica la locul de muncă în orice meserie...

■ Din partea Consiliului popular Medgidia: verificînd cele sesizate de tov. Ovidiu Stănilă din orașul Medgidia, s-a constatat că aspectele relatate revistei Flacăra sînt juste, dispunîndu-se următoarele: acoperișul locuinței acestuia va fi reparat de IGCL Medgidia; deputatul și comitetul cetățenesc din zona locuinței acestuia vor acționa mai hotărît pentru rezolvarea unor probleme de ordin gospodăresc ce s-au ivit aici; o dată cu eliberarea unor clădiri din zonă, după încetarea activității Centralei Canalului Dunăre — Marea Neagră, consiliul popular se va îngriji de repartizarea unui spațiu corespunzător pentru circumscripția sanitară nr. 3, conform solicitărilor cartierului respectiv.

■ Liana Elekes din București, strada Piatra Morii nr. 10, ne scrie: „Timpul se poate măsura aproape cu ani de cînd din magazinele muzicale au dispărut... xilofonele. Ce facem noi, care sîntem de meserie, care am absolvit un conservator, la specialitatea percuție? Nu mai pot exersa nici în meseria mea de profesoară și nici în grupul muzical pe care-l formez împreună cu soțul meu, Mihai Elekes, nu ne putem folosi de acest instrument pe care l-am studiat 12 ani (opt ani liceu, plus patru, conservator). Unde mă pot adresa?”

Poate că publicarea acestor rînduri ne va aduce răspunsul îmbucurător:

■ Riul Barcău — ne scrie, în numele mai multor cetățeni, Ion Ponici din comuna Suplacu de Barcău, strada Zărandului 64, jud. Bihor — izvoarăște din munții Plopișului și străbate două județe înfloritoare, curgînd pe o întindere de 180 km și străbătînd circa 30 de localități în care trăiesc înfrățiti de secole români, maghiari și slovaci. Mulți dintre noi am folosit apă de băut și pentru uz gospodăresc din riul acesta, parte o mai folosim și azi, mai ales cei din amonte de comuna Nufsalău. Avem un mare necaz însă: Fabrica de spirit Nufsalău deversează reziduurile din prelucrarea materialelor direct în riul Barcău, la fel și Complexul de îngrășărea bovinelor.

Să sperăm că un astfel de semnal de alarmă va găsi ecoul ce i se cuvine.

■ „La cinematograful din localitatea noastră — după renovare, frumos și modern — costul unui bilet este de 6 lei, un spectacol — cu o singură serie. Rețineți însă că la cel mai modern cinematograful din județ — din Tulcea — prețul unui bilet este doar de 4 lei. De ce la noi, la Sulina, un film să te coste mai mult decît la Tulcea?” (Hancerencu Mihail, strada Delinului 54, Sulina, județul Tulcea). Chiar, de ce?

■ Ministerul Muncii, Comisia centrală de pensii, referîndu-se la scrisoarea lui Stelian Gh. Irimia din Cimpulung Muscel, str. Valea Unchișului nr. 3A, ne face cunoscut: situația dv. va fi reanalizată și timpul care face obiectul scrisorii va fi luat în calculul vechimii în muncă utile la pensie, întrucît înregistrarea în vechiul carnet de muncă s-a făcut cu respectarea prevederilor Decretului nr. 90/1960.

■ Institutul de proiectare pentru construcții tipizate — I.P.C.T., ne informează că în scrisoarea ing. Alexandru Ostafi din Dorohoi, publicată în Flacăra nr. 1499 din 9 martie, s-a făcut afirmația eronată că în proiectul I.P.C.T. nr. 770/1981 nu este prevăzut automat de scară pe circuitul de lumină comun al unui bloc. Acesta a fost prevăzut, suspendarea sa fiind de cauze locale.

Facem deci cunoscute rectificări, sugerînd totodată autorului scrisorii respective să verifice dacă neajunsul menționat nu intră în acest caz în vîna constructorului.

■ Consiliul popular al municipiului Ploiești, Comitetul executiv: urmare scrisorii semnate de Fivi Păunescu din Ploiești, apărută în revista Flacăra din 11.05., în legătură cu neefectuarea la timp a operațiunilor legale în evidențele fiscale privind moștenitorii imobilului de la adresa str. Novac nr. 4, vă comunicăm că sesizarea s-a dovedit a fi întemeiată, dispunîndu-se operarea corespunzătoare în matricolă și rol a imobilului pe numele tuturor moștenitorilor. Inspectorul vinovat a fost sancționat cu avertisment.

■ Gheorghe Poptelecan din Satu Mare, Micro 14, Alea Jiului, bloc 5, apartament 25, ne scrie despre o situație care — dacă nu l-ar privi personal — ar putea fi socotită un bun subiect pentru o comedie cinematografică: hotărîndu-se să se însoare, depune încă din ianuarie a.c., la secretariatul Liceului industrial nr. 4 din localitate, o cerere prin care solicită închirierea cantinei pentru data de 21 iulie, în vederea ceremoniei căsătoriei... Cererea îi este aprobată. Apoi se revine, data solicitată fiind oferită altor solicitanți. Omul nostru insistă, e de acord chiar cu altă dată, dar cit mai aproape de 21 iulie, este firesc, și-a aranjat și el concediul, soțirea invitațiilor etc. Ajunge chiar la Consiliul popular municipal, cei de aici îi dau dreptate — directorul liceului continuă însă să se opună, ba auzînd că a intervenit și consiliul în favoarea lui Poptelecan, îi spune direct: „cit sînt eu director, tu nu faci nîntă aici!”

Foarte bine, dar, alții de ce pot?

■ Consiliul popular al Sectorului 2 București ne informează că scrisoarea lui Mihai Badea, domiciliat în strada Șipea nr. 26 — care solicita un loc de muncă — a fost rezolvată în mod favorabil, acesta fiind repartizat la Cooperativa „Arta aplicată” ca primitor-distribuitor, unitate care a fost de acord cu încadrarea sa în muncă.

■ „Vă aduc la cunoștință faptul de cînte și omenie de care a dat dovadă tovarășul sectorist al Sectorului 4, Neagu Ion, care manifestînd înțelegere și făcîndu-și cu onoare datoria, a depistat un infractor care mi-a furat butelia de aragaz. Aș vrea să-i mulțumesc încă o dată și pe această cale”. (Semnează: Marfa Profim, str. Mitropolit Nifon nr. 3, Sector 4, București.)

■ Locuiește în București, intr. Odobesti nr. 4, bloc V. 10, ap. 43, Sectorul 3. Domiciliul în apartamentul sus-menționat de 6 ani, și spre surprinderea mea, la numai un an de la mutare s-a dispus reparația generală a terasei (eu, una, locuind la ultimul etaj nu constatasem nici o fisură sau scurgere la tavan!). Reparația s-a făcut pe timp de iarnă, și de atunci au apărut necazurile: apa adună la ploale sau zăpădat pe scurte și se prelinge pe pereți, inginerul însărcinat cu lucrarea a încercat să remedieze necazurile noastre, nereușind însă nimic pînă în ziua de astăzi (Sofia Turnu).

■ „Subsemnatul Mastan Hestman, domiciliat în București, strada Belciugatele nr. 9, vă rog să mă ajutați în următoarea situație. Pe 31 mai a.c. mi-am pierdut copilul, Veli Ilias, în vîrstă de 4 ani, în magazinul Big Bercent. Era îmbrăcat cu un tricou galben, pantaloni verzi cu albastru, era desculț și cu capul gol. Copilul știe mai bine turcește decît românește și răspunde la numele de Ilias. Rog pe cine l-a găsit să ne dea de veste sau să anunțe Circumscripția de miliție nr. 5 din Sectorul 4”.

■ Tănase Dinu din București, strada Maliuc nr. 6, ne relatează o situație care, dacă se confirmă, trebuie pusă la punct. La Farmacia nr. 26 din Colentina 1 s-a încetățenit obiceiul de a servi un singur lucrător, celălalt, fie că servește cafeaua în laborator, fie că stau de vorbă, în particular, cu vizitatori din afară. Așa se face că aici sînt vesnice cozi, la care, să nu uităm, stau oameni bolnavi sau membri ai familiilor acestora.

■ Veliu Dumitru din București, strada Becatei nr. 3, Sectorul 3, s-a adresat revistei, la mijlocul lunii aprilie, cu o scrisoare de bun-simț în care prezintă situația, deloc roză, a locuinței sale. Stă la proprietar, care, la rîndul lui, stă la bloc. Au fost aduși în această casă și alți chiriești certali cu normele conviețuirii comune. El este muncitor la Uzinele „23 August” de prin 1964 — motiv pentru care a solicitat locuință la stat, nemaisuprîndînd situația locativă actuală. Ce ne răspunde Consiliul popular al sectorului 3? Că proprietarul, Alexandru Mihai, a fost somat să ia măsuri urgente pentru repararea imobilului, în caz contrar, urmînd sancțiuni repetate. Cum blocul, din cîte am înțeles, a fost propus pentru demolare, sperăm să se găsească o soluție favorabilă și pentru acest om care încă de pe vremea fostului raion V. I. Lenin are buletin de București, dar nu are casă!

■ Consiliul popular județean Gorj: „Privînd rezultatul cercetării scrisorii lui Alexandru Nuță din comuna Brănești, vă comunicăm: seful secției S.M.A. Brănești, Manea Constanțin, a săvîrșit, în cea mai mare parte, faptele semnalate. A cumpărat de la gara C.F.R. Turceni ciment pe care l-a plă-

tat ca reziduuri, parte din cantitate folosind-o în gospodăria proprie; a luat, fără să plătească, fier beton rezultat din defaectarea unui solar al C.A.P.; a transportat o remorcă de balast din prundul Jiului fără forme legale. Fapte pentru care i s-a aplicat amendă contravențională. De reținut că la sesizarea făcută la timpul respectiv de organele de miliție din comună nu s-a luat nici o măsură”. Abia acum, pe urmele sesizării pornite de la revistă, s-au tulburat adîncurile acestui caz.

■ Locatarii blocului R 27 din Soseaua Colentina nr. 5 și ai blocului nr. 31 din str. Mașina de Pîine nr. 6 roagă edili Sectorului 2 ca în măsura posibilităților să dispună asfaltarea străzii Turmelor — strada de legătură între Soseaua Colentina și Mașina de Pîine — deoarece traficul intens de camioane și camioane grele provoacă zgomet, praf și mai ales trepidații puternice care degradează imobilele.

Pagină realizată de
HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

Simi Eliade — Foltești (Galați): Au dreptul la pensie pentru pierderea capacității de muncă și elevii, ucenicii și studenții care au suferit un accident în timpul efectuării practicii profesionale. Dv. ați avut accidentul de cale ferată în afara practicii profesionale. ■ Vasile Cosmincanu — Cîmpina: În decretul la care vă referiți este prevăzut că, indiferent dacă plata pentru activitatea remunerată cu ora se face lunar sau trimestrial, pentru stabilirea drepturilor de alocație se ia în considerare venitul rezultat din retribuția tarifară de încadrare și din plata cu ora aferentă lunii respective. ■ Mihai Georgescu — București: Dacă în cursul anului calendaristic pentru care se acordă concediul, ați trecut dintr-o funcție cu caracter didactic într-o alta fără caracter didactic și aveți vechime neîntreruptă în muncă veți primi concediul în raport cu vechimea în muncă. ■ Mihai Ciochină — Timișoara: Pentru membrii CAP nu se poate reconstitui vechimea pe bază de martori ci totalitatea anilor în care cooperatorul a realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală. ■ Vasile Dragos — Sibiu: Nu există o asemenea dispoziție. ■ Constantin Badea — Costești (Arges): Nu vi se poate face reducere pe impozite, deoarece ați dv. cit și soția sînteți pensionari de stat. ■ Teodor Moraru — Găvoia (Timiș): Scutire de pază obștească se acordă pentru persoanele în vîrstă de peste 65 de ani, inapți medical, militari, iar pentru cazuri deosebite numai cu aprobarea adunării cetățenilor din localitate. ■ Constantin Bunoiu — Craiova: Scrieți-ne ce necaz aveți. ■ Tudor Dobre — Rm. Vilcea: Vă interesează la Inspectoratul școlar. ■ Gheorghe Moroșoi — Iași: În situația că ați fi încadrat în gradul I sau II de invaliditate. ■ Aurel Popescu — Pucioasa: Dreptul de alocație de stat pentru copii se stabilește și se plătește de unitatea la care ați lucrat înainte de a fi încadrat. Unitatea avea obligația să stabilească acest drept începînd cu prima zi a lunii următoare depunerii cererii. ■ Boris Pavalache — Hirșova: Obținerea pensiei de întreținere de către fiica dv. de la fostul soț, este de competența organelor juridice.

MARGA NEDELEA

■ „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Pasărea paradisului își desface aripile

UNIVERS

● Perpetuum mobile și circulația rutieră ● Adevărul este indivizibil ● Sistemul de valori și generațiile ●

Virte tehnologice

O destul de neașteptată relație este făcută pentru a pune în evidență rolul tehnologiei în determinarea schimbărilor în societate. Un lanț, o catenă de această natură ar arăta astfel: dorința umană — inovația vizibilă — schimbări în funcțiile ambientale — inovația invizibilă — o dorință nouă — inovația vizibilă — ... Pentru ilustrare se apelează la exemplul unei familii japoneze ipotetice. Ea reunește un vîrstnic la peste 80 de ani, pe fiul, nepotul și pe strănepotul său. Cînd bătrînul era copil, trenul nu fusese încă inventat. La acel timp nu exista, nu era o altă posibilitate de a te deplasa de la Edo, Tokio de astăzi, la Kyoto, decît apăsînd la palanchin. Drumul dura cam o lună. Cînd bătrînul a devenit adult, pe calea ferată alerga deja prima locomotivă și distanța dintre Osaka și Tokio putea fi parcursă numai în două zile. Pentru ochii, pentru experiența lui, era vorba de un vehicul extrem de rapid, în comparație, firește, cu palanchinul tradițional. Ajuns la etatea numită de obicei între două virte, el urmărea trenurile express care mer-

geau între Tokio și Osaka, parcurgînd această distanță într-o singură noapte. De bună seamă, un vehicul extrem de rapid. La bătrînețe a apucat să vadă noul drum Tokaido Road, să asiste, să parcurgă eventual aceeași distanță în numai trei ore. Pentru bătrînul în cauză este vorba, fără doar și poate, de un vehicul incredibil. Pentru fiul său, care nu apucase experiența palanchinului avea impresia că locomotiva asupra căreia a deschis ochii, mergînd, făcînd două zile de la Tokio la Osaka, este un vehicul normal, că trenul express și noul drum Tokaido era foarte rapid, dar găsia, în același timp, că a fi călătorit cu palanchinul ar fi fost mult prea încet. Nepotul a avut șansa să pricăpă ce este în jurul său cînd trenul express fusese pus în funcțiune între Tokio și Osaka, avînd nevoie de o noapte pentru a lega cele două orașe între ele. Deși pentru el Tokaido Road este o linie rapidă, găsese ca obișnuit trenul care îi răpea o zi și o noapte; cit despre palanchin, fără discuție, era cel puțin bizar. Cînd se naștea strănepotul, linia nouă Tokaido se găsea deja în operație și faptul că avea nevoie doar de trei ore pentru a merge de la Tokio la Osaka nu avea de ce să-l surprindă.

Într-o anchetă difuzată de televiziunea japoneză, două grupuri de virte diferite au fost puse în fața aceleiași întrebări: Sînteți satisfăcuți de societatea de azi? În primul grup, al tinerilor de 20 de ani, răspunsul a fost în proporție de 80 la sută: Nu! În celălalt grup, al persoanelor de 40 de ani, răspunsul a fost afirmativ.

Continuînd investigația, telereporterul a întrebat „De ce?” În grupul tinerilor s-a răspuns evasiunant: Nu știu. Comentariul care insoteste această situație atrage atenția asupra unei posibile relații. Generația mai în vîrstă tinde să conserve valorile dobîndite în cursul perioadei de dinainte de război. Sistemul de apreciere al generației tinere este mult mai elastic decît al celor anterioare. Tinerii au locuit și trăiesc într-o ambianță de inovație tehnologică. Pentru ei condițiile de mediu s-au schimbat continuu, așa încît standardul de valori nu a căpătat fixitate, pietrificare. Dimpotrivă, ceea ce ar părea acum definitiv, mîine poate fi substituit printr-un nou sistem de valori. Diversificarea temelor de apreciere sau existența unor sisteme diferite reprezintă, în fapt, o trăsătură caracteristică a societății moderne. Cum aceasta este legată de noutatea tehnologică, tendința poate fi și mai expresă în viitor.

NEAGU UDROIU ■

Accente din lume

În boxă: războiul atomic

Cutia Pandorei s-a deschis deasupra Nevadei și din ea au ieșit 102 ciuperci otrăvite instalîndu-se pe cer și imbolnăvind pămîntul oamenilor și oamenii. Iată cum s-au petrecut lucrurile. Între anii 1951 și 1962 au fost făcute să explodeze la Yucca Flats, în Nevada, la 160 kilometri nord de Las Vegas, 102 bombe atomice.

Acest „foc de artificii” a putut fi contemplat din locuințele proprii de către toți locuitorii din Nevada, din sudul statului Utah și din nordul Arizona. Oamenii au privit spectacolul fără să se poată apăra, neputincioși și îngroziiți în fața cortinei de nori groși de praf, generați de exploziile atomice, nori ce le ascundeau cupola albastră a cerului.

Primii care s-au alarmat au fost crescătorii de oi. Deodată mii de oi au pierit în mod inexplicabil. După oi — oamenii. Familia întregi au fost doborîte de cancer.

În aceea perioadă, anul 1954, o echipă de filmare turna un film („Cuceritorul”) la frontiera dintre Utah și Nevada. Nouăzeci și unu de membri ai echipei s-au imbolnăvit de cancer, dintre care 46 au murit. Printre cei morți se află și John Wayne și Susan Hayward. Contabilitate cumplită de care ar trebui să țină seama puterile lumii, cei care se joacă cu armele.

Este adevărat că după mai bine de douăzeci de ani de la interdicerea experiențelor nucleare atmosferice, guvernul american a apărut în boxa acuzațiilor, în procesul de la Salt Lake City, ca urmare a celor 1192 de plîngerii. Este adevărat că guvernul a fost obligat să plătească suma de 2 600 000 de dolari familiilor a nouă victime astăzi decedate și a uneia încă în viață, numai că sănătatea oamenilor, liniștea, fericirea lor nu se cumpără cu bani.

Dar — consideră „L'Express” — guvernul american nu este singur pe banca acuzațiilor. Un trib de aborigeni din Australia a fost aproape în întregime distrus de experiențele atomice britanice care au avut loc în deșertul australian în cursul anilor '50.

O privire aruncată în lume îți limpezeste un gînd: necesitatea formării unei instanțe supreme a oamenilor care să-i judece pe cei care au uitat că aparțin speciei umane și vor să-și distrugă semenii.

De fapt, în boxă e războiul atomic!

Grefa propriei măduve

Oameni distruși cu bună știință, oameni vindecați cu multă trudă! După opt luni de chin, Thierry, în vîrstă de

22 de ani, s-a eliberat de coșmar: grefa propriei măduve osoase i-a permis să învingă leucemia avansată de care suferea. Autogrefa — metodă nouă de tratament folosită de dr. Gérard Duhamel și echipa sa, în tratarea leucemiilor avansate — dă rezultate îmbucurătoare.

Datorită unei tehnici noi de preparare a grefei, prezentată la spitalul Saint-Antoine din Paris, 12 bolnavi sînt pe cale de vindecare. După paisprezece luni de tratament, singele celui mai vechi pacient nu mai conține celule tumorale.

Asadar, o nouă speranță, lîngă toate ale lumii și lîngă cele izvorîte din geniul românesc.

Reabilitarea piinii

Zilele frumoase ale primăverii și ale verii atrag după ele dorința de a slăbi, de a arăta bine. În acest scop se reduce cantitatea de mîncare, mulți elimină complet sau aproape, din alimentație, piinea. Ei bine, piinea cea de toate zilele, rivnita piine, este reabilitată de către doctorul Soubiran care spune că pentru a fi sănătoși trebuie să consumăm piine în fiecare zi.

Citîndu-i pe profesorii Gounelle de Pontanel și Prandini-Jarre, dr. Soubiran arată în „Jours de France”, din iunie 1984, că rația zilnică de piine trebuie să fie între 250 și 400 g în funcție de vîrstă și de tipul de activitate. Profesorul Henri Bour, directorul Institutului de dietetică Hôtel-Dieu din Paris, se pronunță și el în favoarea piinii, aliment generator de energie și echilibru, factor regulator al metabolismului și energiei.

În mod paradoxal, excesul de greutate este legat în bună parte de faptul că nu se consumă suficientă piine. Explicația pe care o dă doctorul Soubiran este următoarea: în timpul mesei piinea ia locul unor alimente egale ca greutate și volum dar cu mult mai multe calorii. Apoi, mîncînd piine se va consuma mai puțină carne sau mai puține grăsimi, fără riscul denutriției.

Piinea albă favorizează regularitatea tranzitului digestiv iar piinea cu tărîțe este utilă celor care suferă de constipație.

Folosii, deci, piinea ca însoțitoare a altor alimente sau chiar pentru ea însăși ca prim fel de mîncare.

Ceea ce trebuie însă cunoscut de către toți cei care mîncă piine este că piinea trebuie bine mestecată fiindcă saliva favorizează digestia amidonului din piine și se evită astfel balonările atît de frecvente sau senzația aceea de greutate la stomac.

Mîncăți deci piine și în sezonul cald fără teama de a vă pierde linia, dobîndind în schimb vitamine, energie, sănătate. Firește, ce e mult nu e bun, nici în cazul piinii.

ELENA GRESCU ■



Față de Mercedesul pe lîngă care trece, biciclistul realizat de cei doi tineri vest-germani prezintă avantajul că nu are nevoie de nici un strop de benzină.

Lumea se amuză



După PANORAMA — Polonia

DE PE TOATE MERIDIANELE

Mult doritul „flux continuu”

Specialiștii în circulația rutieră din marile orașe au visat totdeauna la crearea unui sistem ideal care să permită un flux continuu, altfel spus, la o asemenea organizare a transporturilor încît automobilele să treacă prin toate intersecțiile fără a se opri la stopuri. Așa, de pildă, încă din 1925 s-a făcut un asemenea experiment în Piața Potsdam din Berlin, dar fără succes, fapt care a permis unei reviste din capitala germană să caracterizeze încercarea drept „haos roșgalben-verde”. În cele din urmă s-a ajuns la concluzia — cel puțin așa susțin unii specialiști austrieci, ale căror opinii au fost publicate de revista vieneză Presse — că sistemul fluxului continuu în circulația rutieră este irealizabil, un fel de perpetuum mobile sui-generis. Organizarea circulației în orașele importante, și nu numai acolo, a devenit o știință, și încă una foarte complexă, a cărei bază o constituie fizica și al cărei limbaj este matematica. Pentru a-și însuși toate datele acestei științe, unui singur om i-ar trebui mai bine de 300 de ani. Din această cauză, de această știință se ocupă nu o singură persoană, ci echipe întregi. După îndelungi căutări, formula fluxului continuu a fost găsită: $T=7,2pxV$, unde T înseamnă distanța dintre două intersecții, p — ciclul complet al semaforului (de la verde la roșu și înapoi), iar V — viteza de deplasare. Însă o asemenea formulă poate fi pusă în aplicare numai în jocurile mecanice pentru copii. Pentru că în practică, în orașele deja existente — și specialiștii pe acestea le au în primul rînd în vedere — niciodată distanța dintre intersecții nu este aceeași, iar în ceea ce privește viteza, oricît de strict ar fi limitată, mașinile întotdeauna se vor abate de la ea, fie și numai în sensul încetînării, cînd cineva dorește să oprească ori să vireze. Însă și în ipoteza că s-ar construi orașe după schema trebuitoare fluxului continuu (distanțe egale între intersecții, lățimi egale ale străzilor etc.), tot nu s-ar ajunge la mult visata

Roza vinturilor

Octavio Paz (Mexic)

O femeie cu unduire de riu

O femeie cu unduire de riu
Cu transparente gesturi de apă
O fată de apă
În care să citești cele ce trec și-a
fără întoarcere
Puțină apă unde ochii beau
Unde buzele ar bea dintr-o singură
suflare

Copacul norul fulgerul
Pe mine insumi și fata

Proverbe

Un spic intruchipează toate grînele
O pană e-o pasăre cîntătoare plină
de viață
Un om din carne și singe e-un om
alcătuit din vis

Adevărul este indivizibil
Tunetul anunță faptele fulgerului
O femeie visată rămîne vesnic
încarnată în făptura iubită
Copacul somnolent vesteste oracole
verzi

Apa vorbește fără conținere și nu
se repetă
Pe cîntarul pleoapelor somnului nu-i
povară
Pe cîntarul unei limbi cuprinse de
febră
Pe limba femeii care spune da
vieții
Își desface aripile pasărea
paradisului

Scrijelare

Cu o bucată de cărbune
Cu creta mea fărîmată și cu
creionul meu roșu

A serie numele tău
Numele gurii tale
A desena picioarele tale
Pe zidul nimănui

Pe ușa interzisă
A grava numele ce-l poartă
trupul tău

Pină ce lama cuțitului meu

Singerează

Și piatra țipă
Și zidul respiră ca un piept

În românește de
PETRE STOICA ■

circulație fără oprire, avînd în vedere că și cea mai simplă intersecție are nu mai puțin de 52 de factori de risc.

Clinică pentru zburătoare

În sala de așteptare a clinicii medicului veterinar Tatzuhiro Takahasi, din capitala niponă, nu e niciodată liniște. Triluri, ciripituri, cirilituri, coteodăcirii ș.a.m.d. se aud în permanență. Pentru că toți pacienții veterinarului sînt păsări. O asemenea instituție medicală specializată pentru pacienți cu pene este deocamdată, după cum ne informează *Unsere Zeit* din Düsseldorf, unică în Japonia. Crearea acestui mic așezămint destinată vindecării penatelor, înfăptuită cu 21 de ani în urmă, a fost determinată de dragostea pentru păsări a medicului. În tinerețe a fost o vreme bolnav, fiind internat în spital timp de patru ani de zile. În camera lui din spital erau cîteva ouști cu păsări. După cum afirmă Takahasi, tocmai ele l-au ajutat să-și mențină moralul, să se vindece. Iar el s-a hotărît să se dedice vindecării acestor prieteni ai omului. În prezent, la clinica lui Takahasi sînt aduse zilnic între 50 și 100 de păsări, din toate colțurile țării. Uneori nimeresc pe masa lui de operație și păsări sălbatice, pe care, după ce le vindecă, le lasă în libertate.

O țigară pentru un dinte

Că fumatul duce la deteriorarea danturii, la pierderea dinților se știe demult. Mai puțin cunoscut este faptul că efectul dăunător al tutunului se manifestă cu mai multă putere la femei, în comparație cu bărbații. Specialistul american G. Daniel, care a studiat această problemă vreme îndelungată, a ajuns la concluzia că femeile de vîrstă mijlocie ar putea avea dinții într-o stare mult mai bună dacă ar renunța încă din tinerețe la fumat. Potrivit rezultatelor la care a ajuns G. Daniel în urma cercetărilor făcute, dintre nefumătoare care au depășit 50 de ani doar un sfert au nevoie de lucrări dentare (punții, proteze ș.a.), în timp ce la femeile care fumează, din aceeași categorie de vîrstă, proporția celor ce recurg la lucrări este de mai bine de 50 la sută.

ION D. GOIA ■

MULT SUCCES FOTBALIȘTILOR NOȘTRI LA EUROPENE!

Hai, hai România!

După meciurile de verificare din Italia, ambele câștigate, fotbalistii tricolori s-au deplasat în Olanda, la Sittard, pentru un ultim stagi de pregătire înaintea europenelor. Ei au mai susținut o partidă-test, pe care au pierdut-o (1-2) în fața proaspetei campioane a Belgiei, Beveren, dar rezultatul (ca și celelalte) a contat mai puțin. Față de echipele italiene, apropiate ca stil de naționalele Spaniei și Portugaliei, Beveren a jucat mai în forță, mai avântat, această manieră de a trata adversarul semănând cu cea a selecționatei vest-germane, meciul respectiv părind o bună repetiție generală înaintea confruntării de la Lens.

Plecați cu 24 de jucători, antrenorii Lucescu și Rădulescu au restrins lotul la 20, ciți permite regulamentul campionatelor europene. Ei au optat pentru cei de mai jos, renunțând la Geolgău (nerefăcut), Mateuț, Balint și Lăcătuș. Astfel, după Balaci, consemnăm încă o absență de marcă, cea a lui Geolgău, autorul golului calificării de la Bratislava! Nu ne rămâne decât să sperăm că lipsa celor 2 va fi suplinită de ceilalți și că, în ultimă instanță, ea nu se va resimți în jocul echipei.

La această oră, din câte știm, la Sittard pregătirile sint pe punctul de a se încheia. Începînd de duminică, lotul tricolor va trece în Franța. Pentru partida cu Spania, de la Saint Etienne, el urmează să stea într-o localitate de lângă Lyon, la Chasse sur Rhône. După care, în 15 iunie, va pleca spre Lens, avînd ca loc de cazare Hotelul „France” din Beuvry. Înaintea meciului cu Portugalia jucătorii noștri vor locui nu departe de Nantes, la Carquefou.



Silviu LUNG
născut la 9 noiembrie 1956
1,94 m, 66 kg
18 selecții în națională



Dumitru MORARU
8 mai 1956
1,85 m, 83 kg
26 A



Vasile IORDACHE
9 octombrie 1950
1,82 m, 78 kg
24 A



Mircea REDNIC
9 aprilie 1962
1,75 m, 66 kg
26 A



Nicolae NEGRILA
23 iulie 1954
1,70 m, 69 kg
19 A



Costică ȘTEFĂNESCU
26 martie 1951
1,78 m, 77 kg
52 A



Gino IORGULESCU
15 mai 1956
1,91 m, 86 kg
30 A



Ion ANDONE
1 septembrie 1961
1,85 m, 76 kg
19 A



Ion ZARE
11 mai 1959
1,84 m, 79 kg
1 A



Nicolae UNGUREANU
11 octombrie 1956
1,71 m, 72 kg
24 A



Mircea IRIMESCU
13 mai 1959
1,78 m, 78 kg
4 A



Gheorghe HAGI
5 februarie 1965
1,73 m, 70 kg
9 A



Marcel CORAȘ
14 mai 1959
1,82 m, 90 kg
13 A



Marin DRAGNEA
1 ianuarie 1956
1,77 m, 75 kg
debutant



Ladislau BÔIŢI
11 martie 1953
1,78 m, 73 kg
73 A



Aurel TICLEANU
20 ianuarie 1959
1,76 m, 70 kg
36 A



Michael KLEIN
10 octombrie 1959
1,77 m, 76 kg
29 A



Romulus GABOR
14 octombrie 1961
1,76 m, 74 kg
25 A



Rodion CĂMĂTARU
22 iunie 1958
1,89 m, 88 kg
37 A



Ionel AUGUSTIN
11 octombrie 1955
1,76 m, 70 kg
28 A

Totul despre adversari

14 iunie, Saint Etienne

IN ACEST ORAȘ, SITUAT ÎN CENTRUL FRANȚEI, LA 460 km DE PARIS, TRICOLORII VOR SUSȚINE MECIUL DE DEBUT. DE LA ORA 20,30 (21,30 LA BUCUREȘTI), EI VOR ÎNTÎLNÎ PE STADIONUL „GEOFFROY GUICHARD” (CAPACITATE 52 213 LOCURI).

Spania

O echipă calificată la noroc (ca să nu zicem altfel?), dar care a arătat o surprinzătoare creștere de formă în ultimele săptămîni, cîștigînd detașat în fața Elveției (4-0), în deplasare, și terminînd la egalitate cu Ungaria (1-1), la Budapesta. Una din explicațiile acestui reviriment, după „catastrofa națională” din 1982 (cînd, reamintim, Spania a dezamăgit în calitate de gazdă a El Mondialului), se leagă de numirea antrenorului Miguel Munoz. Echipă, prietenos, acesta a pornit la reconstruirea naționalei și a reușit încă mai mult: s-o apropie de marile cluburi, cele care fac „legea” în fotbalul iberic. Cu numai 8 „mondiali”, între care doar 4 titulari (Arconada, Camacho, Gordillo și Santillana), el a izbutit să pună bazele unei, ca să-l cităm, „foarte bune echipe, care poate atinge la Euro '84 foarte departe”. În ciuda faptului că, la Budapesta, l-a pierdut (accidentat grav) pe virful de atac Rincon (Betis Sevilla),

înlocuit ulterior cu tinărul (21 de ani la 22 iulie) Butragueno de la Real Madrid.

E aproape sigur, susțin comentatorii, că Munoz va alinia la Saint Etienne următoarea garnitură: Arconada (Real Sociedad) — Urquiza (Athletic Bilbao), Goicochea (Athletic Bilbao), Maceda (Real Madrid), Camacho (Real Madrid) — Senor (Saragossa), Victor (C.F. Barcelona), Gallego (Real Madrid), Gordillo (Betis Sevilla) — Carrasco (C.F. Barcelona), Santillana (Real Madrid). Un „11” fără discuție redutabil (dar nu de nelînvins!). În care Arconada (30 de ani, record de selecționări, 55 A) e socotit unul dintre cei mai „siguri” portari din Europa, iar „turnurile” Goicochea (1,81 m) și Maceda (1,89 m) capabile să respingă toate atacurile aeriene. La mijloc, micuțul Senor (1,67 m, 67 kg) pare a fi „creierul”. Gallego organizatorul, Victor (acesta fiind, ca și în cazul lui Roberto, prenumele, numele de familie fiind tot Munoz) omul de marșaj, iar Gordillo (47 A) „spărgătorul”. Atacul va rămîne în seama „bătrînului” Santillana (32 de ani), „una dintre cele

mai bune lovituri de cap din Europa” (France Presse) și a rapidului Carrasco. Cum apreciază specialiștii, jocul ibericilor, și ei, reamintim, campioni continentali în 1964. Ei trec, la capitolul calității, rigoarea defensivă, forța fizică, ambiția și tehnicitatea mijlocașilor. La minusuri: lipsa de experiență a unor titulari și, atenție, ten-

dința către durități! Munoz declara recent: „cel mai puternic adversar din grupă? Formația României, prima pe care o vom întîlni, mă neliniștește pentru moment. Firește și R.F. Germania. Cît despre Portugalia, după o criză profundă, a revenit la un nivel înalt. Dar eu sper să ne calificăm în semifinale. De acolo totul va fi posibil”.

17 iunie, Lens

PE STADIONUL „FELIX BOLLART” (51 098 LOCURI, ÎNTRE CARE 40 000 ACOPERITE) DIN LENS, IMPORTANT CENTRU MINIER AFLAT LA 200 km NORD DE PARIS, REPREZENTATIVA DE FOTBAL A ROMÂNIEI VA AVEA CA ADVERSAR, DE LA ORA 17,15 (ORA LOCALĂ).

R. F. Germania

Cea mai titrată dintre participantele la Euro '84, dublă campioană mondială (1954, 1974) și europeană (1972 — Belgia, 1980 — Italia), nu se află, susțin specialiștii, în forma de altădată. Echipele vest-germane de club au părăsit mai devreme ca oricînd competițiile continentale, iar Jupp Derwall, succesorul (din 1978) al lui Helmut Schön la cirna naționalei, pare să aibă probleme. Deși palmaresul lui e bogat (un titlu european și o finală mondială, în 1982), are destul înamici și co-

mentatorii sint de acord că un eșec în Franța îl va costa postul! I s-a reproșat mai ales lipsa de fermitate în raport cu „familiuțele” apărute în sinul reprezentativei (frații Rummenigge, frații Foerster, „veteranul” Stielike ș.a.), dar Derwall n-a aplecat urechea și a continuat să acorde credit „vechii gărzi”, convîcind pentru Paris un lot cu nume, în care singura excepție se numește Falkenmayer (Eintracht Frankfurt), debutant.

(Continuare în pag. 21)

OVIDIU IOANIȚOIA

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, casuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scriso i—audiențe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. George Arion, Victor Niță — 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgente—sport) — Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de 21 24; redactor șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.



Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU



flacăra

anul XXXIII
24 (1513)
VINERI
15 Iunie
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a participat la Consfătuirea economică la nivel înalt a țărilor membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc de la Moscova

Reportaje despre libertate la
**Motru, Constanța,
Rovinari**
(paginile 2, 4, 5)

În cîmpia parcă de cînd lumea
Jurnal de campanie
(paginile 6, 7)

Istoria noastră, viața noastră
Totul pentru libertatea țării
(pagina 8)



*Astăzi chiar
de m-aș întoarce
A-nțelege
n-o mai pot...
Unde ești,
copilurie,
Cu pădurea ta
cu tot?*

OMAGIU

(La 95 de ani de la moartea
lui Mihai Eminescu)

**Corespondențe
de la
trimișii
noștri
speciali
la
PARIS**

(pagina 29)

Sub ploii uncori
torențiale
**CENACLUL FLACĂRA
AL TINERETULUI
REVOLUȚIONAR**
și-a reluat activitatea
(Citiți cronicile turneului în
Moldova, în pag. 16-17)



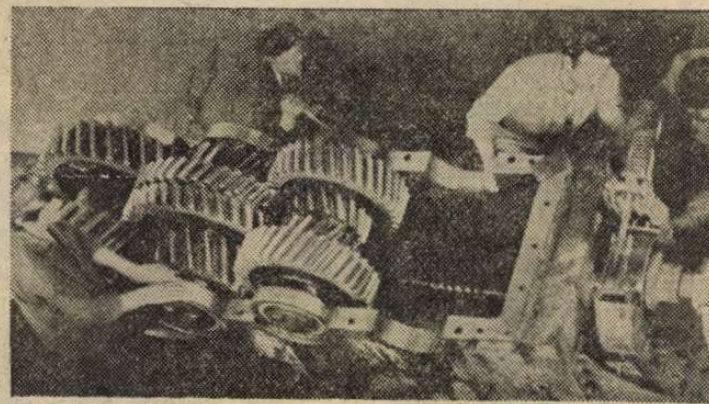
Un oraș ca o laudă a oamenilor



Un oraș fără vechime. 24 de ani de tinerețe! 20 500 de locuitori, 21 de ani — vîrsta medie, 20 de milioane de tone de cărbune dat țării în fiecare an, iată numai cîteva ipostaze ale cifrei „20” înălțate de semnificații.

Un oraș cu foc continuu și totuși fără patina Lupeșniului și Petroșaniului, în care, după ieșirea din șut, minerii devin oameni obișnuiți, eleganți și fi-rești ce împinzesc arterele moderne. În '82 Motrul a fost decorat cu Ordinul Muncii clasa III-a, alt pentru rezultatele în producție cit și pentru buna gospodărire și înfrumusețarea orașului. 20 de milioane tone de cărbune și 10 hectare de trandafiri! Alei înflorite, în vecinătatea cărora parchează nesfîrșite siruri de Dacii multicolore. Și totuși, aici, în Motru, orgoliul nu are nimic ostentativ: la ora șapte dimineața, în fața restaurantului Mine-rul, ospătarul Ion Mirună trăgea la coasă; după-amiază mecanicul Roland Iordănescu, de la mina Lupoia, ieșise cu chitara în fața blocului; la ora nouă seara încă se mai putea cumpăra legume și mult mai tîrziu, după ora 11, sub lumina lunii, Dana Galbenu, elevă la clasa de pian, cînta Beethoven.

Fotoreportaj de ELENA GHERA



Sub semnul conlucrării prietenești

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a participat la Consfătuirea economică la nivel înalt a țărilor membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc

În perioada 12-14 iunie a.c. tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat la Moscova la lucrările Consfătuirii economice la nivel înalt a țărilor membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc. Conducătorul partidului și statului nostru a fost însoțit de tovarășii: Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România; Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.; Ilie Verdeț, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.; Ion Stoian, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.; Ioan Totu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., viceprim-ministru al guvernului, reprezentantul permanent al Republicii Socialiste România la C.A.E.R.; Ștefan Birlea, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Comitetului de Stat al Planificării; din delegația română la lucrările Consfătuirii a făcut parte, de asemenea, Traian Dudaș, membru al C.C. al P.C.R., ambasadorul Republicii Socialiste România în U.R.S.S.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost salutat, la plecare, pe aeroportul Otopeni, de tovarăsa Elena Ceaușescu, de tovarășii Iosif Banc, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Găinușe, Manea Mănescu, Paul Niculescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pătan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Ștefan Andrei, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gădea, Ana Mureșan, Elena Nae, Ion Radu, Ion Ursu, Richard Winter, Silviu Curticeanu, Constantin Radu, Gheorghe Stoica, Nicu Ceaușescu, precum și de Ion Avram și Ion M. Nicolae, viceprim-miniștri ai guvernului. Erau prezenți membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători de instituții centrale și organizații de masă și obștești. Au fost de față E. M. Tiajelnikov, ambasadorul U.R.S.S. la București, și membri ai ambasadelor.

La Consfătuire au participat, de asemenea: delegația Republicii Populare Bulgaria, condusă de tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria; delegația Republicii Socialiste Cehoslovace, condusă de tovarășul Gustav Husak, secretar general al C.C. al Partidului Comunist din Cehoslovacia, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace; delegația Republicii Cuba, condusă de tovarășul Carlos Rafael Rodriguez, membru al Biroului Politic al C.C., al Partidului Comunist din Cuba, reprezentantul permanent al Cubei la C.A.E.R.; delegația Republicii Democrate Germane, condusă de tovarășul Erich Honecker, secretar general al C.C. al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane; delegația Republicii Populare Mongole, condusă de tovarășul Yumjaagiin Tedenbal, secretar general al C.C. al Partidului Popular Revoluționar Mongol, președintele Prezidiului Marelui Hural Popular al Republicii Populare Mongole; delegația Republicii Populare Polone, condusă de tovarășul Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Polone; delegația Republicii Populare Ungare, condusă de tovarășul Janos Kadar, prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar; delegația Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, condusă de tovarășul K. U. Cernenko, secretar general al C.C. al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste; delegația Republicii Socialiste Vietnam, condusă de tovarășul Le Duan, secretar general al C.C. al Partidului Comunist din Vietnam.

În cadrul consfătuirii s-au dezbătut cele mai importante probleme ale dezvoltării economice și ale colaborării țărilor membre ale C.A.E.R.

În ședința de miercuri dimineață a luat cuvântul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.



Portul nostru cel tânăr

● Călători la Pontul Euxin ● Orașul de luptă și speranță... ● Cine vrea să știe viitorul...



Constanța — o operă de civilizație

„Trufaș și tânăr se ridică orașul cel renăscut, cu clădiri mari și sprintene, cu lumină multă și năzuință nouă”, așa vedea un scriitor Constanța în primii ani ai secolului acestuia, când la o privire în urmă se spusese, cu oarecare mulțumire, că toate fuseseră de făcut, de când „obligați a lua și a menține în mijlocul statelor europene rangul la care evenimentele ultimelor decenii ne-au chemat, am căutat să recîștigăm timpul pierdut în lungile epoci de asuprire”. Cînd, prin 1912, un francez a vizitat noul instalat din portul Constanța, a rămas uimit. „Colosalul” doc al portului nou ar fi fost, după opinia sa, „o capodoperă” pe care românii erau pe punctul de a o termina. Capodopera se făurise după planurile lui Anghel Saligny, „un adevărat tip reprezentativ al acestei epoci constructive, optimiste și încălzită de razele făgăduielii”, după cum reține cu obiectivitate istoricul.

La începutul celui de-al doilea război mondial, la Constanța se instalează Comandamentul flotei navale germane. Principiul port maritim al țării are înfățișarea unui oraș sub ocupație. Cînd Regionala Dobrogea a partidului comunist hotărâse să răspîndească în locurile unde se concentrează soldații germani manifeste antirăzboinice, în care se spunea deschis că ei sînt carne de tun pentru Hitler și compania, cîteva zile au defilat pe străzile Constanței zeci de tancuri și patrulă germane. Din 1941 pînă în august 1944 au avut loc, în Dobrogea, 145 de conflicte de muncă, din care 14 s-au transformat în greve la care au partici-

pat peste 26 000 de muncitori. Aproape în tot anul 1942 macaralele electrice din portul Constanța n-au putut fi folosite la randamentul lor integral. La Șantierul naval, întîrzierile și absențele, executarea pieselor și montarea lor cu întîrziere și defectuos, refuzul de a executa ore suplimentare erau lucruri obișnuite. În 1943, peste 80 de comuniști și antifasciști din comitetele patriotice ale Regionalei P.C.R. sînt deferiți Curții Marțiale. Sînt pronunțate sentințe de condamnare la ani grei de temniță și trei condamnări la moarte. În 1944, Comandamentul Diviziei de Mare adresa Direcției Porturilor Maritime o plîngere în legătură cu lucrările considerate sub orice critică, pentru repararea navelor de război. În urma probelor de marș ale submarinului Delfinul și distrugătoarelor Mărăști, Mărășești, Ferdinand, se constatarea defecțiuni care impuneau readucerea pe docuri a navelor, acestea fiind sustrate de la operațiunile militare. În memoriile sale, generalul Costin Ionașcu, comandantul Diviziei a 9-a Infanterie, scrie că ofițerul de serviciu îi raporta noi și noi incidente între militarii români și germani: „un ofițer german n-a salutat pe un ofițer român mai mare în grad”, „o patrulă românească s-a încăierat cu una nemțească”, „un ofițer de grăniceri român l-a pîlmuit pe un neamț care îi insultase soția”, „un comandant de companie, fiind pe cîmpul de instrucție, n-a acceptat să dea raportul unui ofițer superior german”.

În noaptea de 23 spre 24 august, forțelor române din Dobrogea li se ordona

dezarmarea, capturarea sau alungarea trupelor germane din zonă și zădărnicierea trecerii lor înspre Muntenia. În această privință un rol important avînd și flota românească de pe Dunăre, în cadrul căreia gruparea de monitoare cu tunuri navale de calibrul 120 mm în turele blindate constituia o forță redutabilă, fără egal pe fluviu la acea dată, cînd nici forțele aliate și nici cele germane nu dispuneau de nave comparabile cu monitoarele românești ca tonaj, blindaj, armament, viteză și autonomie operativă. În cursul ofensivei generale militare române împreună cu formațiunile de luptă muncitorești au ocupat punctele de importanță tactică și operativă din oraș și din port, oficiile telefonice și telegrafice, instituțiile publice, nodurile de comunicație rutieră și feroviară. Cu aceeași rapiditate este luat în stăpînire aeroportul Constanța și sînt încercuite bateriile de coastă, îndeosebi nodul fortificat Tirpitz, aflat la sud de oraș, deservit de aproape 700 de militari și dotat cu piese de artilerie de calibrul 280 mm. cu o rază de distrugere de aproape 40 de kilometri. În port, navele românești și cele germane stau îndreptate cu tunurile unele împotriva altora. Generalul Costin Ionașcu cere viceamiralului Brinkmann să părăsească regiunea și să lase intacte instalațiile portuare. O tentativă de distrugere a silozurilor este reprimată fulgerător însă insuccesul este raportat, pe semne, așa cum ar fi urmat să fie succesul, altfel nu se explică de ce în memoriile sale generalul Hans Friessner, comandantul Grupului de armate Ucraina

Sud, a făcut afirmația că militarii germani au aruncat în aer „marile silozuri” care pot fi văzute și azi, tefere și nevătămate. La 25 august, în urma unui al doilea ultimatum, de data aceasta de două ore și cu alternativa nimicirii complete a trupelor germane din Dobrogea, viceamiralul Drinkmann ordonă retragerea generală. Insubordonări, încercări de nerespectare a ultimatumului au drept urmare creșterea pînă la 10 500 a numărului militarilor germani luați prizonieri. Pe 26 august, Dobrogea era eliberată.

Dragostea cade pe oameni

Avea 16 ani cînd a venit la Constanța, în '49. Știa să inoate și vroia să se facă marinar. Gara se afla deasupra portului, cam pe unde e acum statuia Victoriei. Se aștepta să găsească o gară mai arătoasă decît cea de la Buzău, dar n-a găsit-o. Cea de la Buzău e vestită, zice el. Acolo lucra și taică-său, Nicolae, mecanic de locomotivă la depou. Chiar dacă vroia să se facă marinar, Iosef Stoian ținea să calce pe urma tatălui lui, de fapt. Între cei 700 de candidați la Școala medie tehnică de marină a reușit și el, pe unul din cele 50 de locuri. Erau două secții, punte și mașini sau navigație și mecanici, fiecare cu cîte 25 de elevi. Școala a durat patru ani și el a absolvit ca șef de promoție. Învătau chiar aici, în port, în clădirea Navromului. Alături, cele mai impunătoare clădiri erau silozurile, bursa, gara maritimă. Transportul se făcea cu căruțele cu cai. Încă mai erau vîtafi peste docheri. Elevii aveau bursă dar mai lucrau și ei la încărcatul sacilor, ca să cîștige un ban în plus. Dar erau pesemne prea mulți pentru navele pe care le aveau. După trei promoții, școala s-a desființat. A fost reînființată după o vreme și a mai scos două promoții. Abia mai tirziu s-a deschis Institutul de marină.

Iosef Stoian s-a îmbarcat mai întîi pe o vechitură care funcționa cu cărbuni și consuma 28 de tone în 24 de ore. Vai de mama ei de viață de marinar, că ea nu prea avea nimic comun cu povești fabuloase despre lupi de mare, biruințe peste furtuni și aventuri la tărîmuri exotice. Dar dacă asta era situația din punct de vedere tehnic, să spunem așa, cu venerație se pomenesc astăzi despre marinarii și ofițerii mai bătrîni, din acea vreme, cum îi învățau ei pe tineri arta meseriei și se străduiau cu eforturi duse pînă la epuizare să dea o înfățișare demnă fiecărei nave aflate sub pavilion românesc. Aceia se numeau Stănică Dobre, Victor Paraschiv, Savin Boroș, Dumitru Iancu, Tudor Mihăilă, erau mulți zice Iosef Stoian și erau foarte buni meseriași, nu că ar fi fost cine știe ce școliți dar știau de toate, și electricitate, și sudură, și strungărie, tot ce era nevoie ca să nu prea ceară la alții un ajutor care se știe bine că trebuie plătit. Cu ce învățase la școală și cu ce a mai învățat de la ei, lui Iosef Stoian nu i-a fost teamă că o să se prezinte fără să reușească la prima sesiune de examene pentru obținerea brevetului de ofițer organizată după război. Asta se petrecea prin '58. Începeau să apară nave moderne și el a lucrat pe Oradea, Bacău, Timișoara, Oltul și, bineînțeles, pe Buzău. În '70 a devenit șef mecanic instructor, fiind primul cu această funcție în istoria flotei comerciale românești. Acum mai sînt încă patru, Ion și Miu Vasilescu, Stanciu Lipan, Ion Enescu. El sînt un fel de profesori la care mecanicii de pe navele noastre află întotdeauna un sfat și o soluție, fie cît umblă pe drumurile de apă ale lumii, fie acasă, în portul Constanței, despre a călăr creșterea accelerată de vreo 15—20 de ani încoace Iosef Stoian spune: „E ceva fantastic, e ceva de neînchipuit”.

Portul vechi dă impresia pe care trebuie s-o aibă orice qm în toată firea privind o fotografie de pe vremea cînd abia ridicase capul și mergea de-a bușilea.

Și dacă în vremea cînd Iosef Stoian s-a îmbarcat prima oară aveau 6 nave ce însumau vreo 25 000 tdw, azi avem 214 iar capacitatea lor se ridică la peste 3 milioane de tone. Multe sînt făcute chiar aici, la Constanța, în cel mai mare șantier naval din țară, „comparabil cu tot ce e mai bun în lume”. Iar pe una din aceste nave, Baia de Criș, un mineralier de 65 000 de tone, lucrează și băiatul lui cel mare, Laurențiu, care are 24 de ani și-a absolvit promoția de ofițeri de marină din '83. Celălalt băiat, Marius, e student la Conservatorul la Iași. Studiază vioara. Oricum, zice Iosef Stoian, nu ne putem face toți marinari. Fiecare are dragostea lui. Și dragostea, mai zice el, cade pe oameni, nu cade pe bolovani. Iosef Stoian este și secretar adjunct al comitetului de partid al flotei noastre comerciale care numără vreo 8000 de oameni. Și, după cîte știe el, nu e altă întreprindere în țară ale cărei mijloace fixe să aibă o valoare mai mare decît ale Navromului, de peste 26 de miliarde de lei. Asta e răspunderea marinarilor noștri. Fiecare răspunde de mai bine de 3 milioane de lei.

Acasă după 35 de ani

E o zi caldă. În dreptul unei ferestre deschise prin care răzbată tipătul răgu-

Pământul — dragostea noastră

REPORTAJE
DESPRE LIBERTATE

● Când între planurile oamenilor și faptele lor nu se interpune închipuire ●

Și al pescărușilor până aici, în acest apartament de pe strada Remus Opreanu, răsfoim un album, o parte din recolta de vreo 3000 de fotografii pe care Manole Bulboacă a adunat-o într-o viață. Aici este el, cu mîinile-n soid, la Pira-mide, dincoace e la Luxor, acolo e comandan-tul Coteș în piața Trafalgar din Londra, aici o tot el printre porumbii din piața San Marco sau în rîcșă prin In-donezia, băiatul ăsta a dispărut în Atlantic, n-a mai putut fi salvat, iar poza astăialtă e din Ceylon, să vezi cum arată românul cățărut sus de tot, într-un cocotier, după nuci de cocos. Manole Bulboacă este constanțean și neam de marinari. Un frate al lui, Iosif, a fost timonier iar celălalt frate, Micea, a fost motorist. Iar tatăl lor, Constantin, care a murit în '54, la 74 de ani, s-a imbarcat prima oară la 1901, pe nava Barbu Știrbei, și-a lucrat în cele din urmă mai mult pe Dacia, tot ca timonier. Ca timo-nier șef, zice Manole Bulboacă, tată-său a lucrat și cu vestitul comandant Gheor-ghe Bădescu, de care își aduce aminte și el, cum zice, cu deosebit respect. Acest comandant, căruia i s-a ridicat și un bust, în portul Constanța, a navigat pînă la 74 de ani și după ce împlinise 80 și rămăsese tot drept ca bradul, un om care atunci cînd apărea se făcea li-niște în jur, a murit dintr-un accident nenorocit, a călcat pe baretă de la sanda, a căzut și s-a lovit. El găsisse niște gregeli în tabelele de logaritmi din Brown-Almanah, un fel de ghid, o carte de că-păți a tuturor marinarilor și în anul ur-mător s-au făcut corecturile necesare iar numele lui a fost trecut în cartea de aur a amiralității britanice. Experiența și rangul pe care știa să-l dea profesiei de marinar o pleiadă de comandanți printre ale căror nume oricînd vor fi de amintit și cele ale lui Liviu Neguț, George Popescu, Victor Velicu, Con-stantin Coteș, s-au alăturat disciplinei moștenite de la Serviciul Maritim Român și aveau să-și dovedească însemnătatea mai ales atunci cînd, marinarii fiind des-tul de mulți iar navele mai puține, ei trebuiau să se imbarce pe rînd, prin ro-tație, pentru a reuși să-și întreprină cu toții familiile. Manole Bulboacă s-a in-scris în sindicatul marinarilor prin '46, abia venise din armată, dintr-un regiment de cavalerie. Sindicatul era în clădirea unde e acum restaurantul Pescarul, acolo veneau unii și spuneau că vom avea și nave mari, de 10 000—15 000 de tone, și marinarii își dădeau coate, nu prea le venea să creadă. În noiembrie '47 s-a înscris în partid și în martie, în '48, a plecat la Bumbesti-Livezeni cu brigada a 3-a, Constanța, de 107 oameni, care a fost frun-tașă pe întreg șantierul și în muncă și în activitatea culturală. A fost comandantul acelei brigăzi. Comandanții unei grupe era actorul Jean Constantin și-a muncit, n-a glumit. Cînd s-a întors acasă, în iunie, Manole Bulboacă s-a imbarcat pe Transilvania, „Jebăda Mării Negre”, in-trată în dotarea flotei în '38 și lansată pe liniile S.M.R.-ului ca navă „de mare lux, amenajată cu confort ultramodern”. Era cea mai rapidă și mai călătută navă de pasageri din Mediterană, deținuse panglica albastră, ca navă de mare viteză și atunci mai avea arborat la catarg acel însemn, „nu ne lua nimic”, zice Manole Bulboacă, Transilvania putea să se as-tearnă la drum cu 24 de mile pe oră dar viteza ei obișnuită de croazieră era de 22, „mergea mai ceva ca trenul, fără în-trînzare, chiar dacă o înțirzia vreo furtună rezerva de viteză o ajuta să recupereze”. În afară de Transilvania, marinarii pu-teau să mai lucreze, cu schimbul, pe nava Ardealul, pînă în august '49, cînd numărul vaselor a crescut cu încă patru, Plehanov, Dimitrov, Berezina și Fried-rich Engels și el a trecut pe primul dintre acestea, unde a rămas pînă în '52. A ur-mat după aceea o școală de partid și-a fost comandant politic pe Dimitrov. Ple-hanov și pe Dobrogea care în '61 era cea mai mare navă a noastră, de 12 500 tone; apoi s-a desființat, din '65, funcția pe care o deținuse și-a rămas șef de echipaj pe mineralierul Dunărea, de 25 000 de tone, pînă a ieșit la pensie, în urmă cu cîteva luni, de pe cargoul de 12 500 de tone, București, a cărui elice cîntărește, a reținut fără să vrea, exact 2 540 de kilograme. Acum, ca pensionar, i se pare că asta e cea mai grea meserie, parcă ar fi căzut prizonier nevestei, noroc doar că de vreun an a fost înființat un post telefonic de informații, 023, gîst foarte frumos pentru familiile mari-narilor, la care poți afla unde e orice navă. Acum, zice el, București se apro-pie de canalul Panama, în drum spre Columbia, iar Dumbrăveni se află în marș spre Anglia. Pe Dumbrăveni, cargou de 4 500 de tone, comandant este Tudor, băiatul lui Manole Bulboacă. În dreptul aceleiași ferestre prin care atunci cînd vede că marea e liniștită soția lui recu-noaște că se simte mai bine, de parcă toate mările ar fi liniștite, Manole Bulboacă imi spune că ar vrea să plece și prin țară, să vadă neapărat Maramu-reșul și Bucovina și să înțirzie și-n alte locuri, fiindcă în vreme ce el a umblat de colo pînă colo prin lume, vreo 35 de ani, țara și-a schimbat înfățișarea, s-a construit peste tot și s-a construit enorm și la Constanța, unde orașul a crescut, față de orașul vechi, așa cum a crescut și portul, cît nu si-ar fi putut închipui

în tinerețe. Ai zice că în țara asta sînt milioane de constructori.

Siguri de viitor

— Sînt convins, tovarășe primar Gheorghe Popa, că nu vom uita nici o clipă că despre oameni vorbim, de aceea vă propun să nu ne sfîim să amintim cîteva cifre necesare. Bunăoară, am aflat, capacitatea flotei maritime co-merciale românești a crescut de 25 de ori față de 1965!

— E drept să luăm ca reper anul 1965, pentru că al IX-lea Congres, eveniment ce, a însemnat alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și, mai apoi, a statului, a constituit o piatră de hotar, a inaugurat o epocă în dezvoltarea, înflorirea, progresul acestui vechi țînt românesc de la mare. Ini-tiativa trecerii la un stadiu superior al dezvoltării industriei românești de con-strucții navale a aparținut secretarului general al partidului. Și e de mult dove-dit că la Șantierul naval Constanța, cel mai mare din țară, se lucrează la para-metrii mondiale.

— Dar portul? Cîte nave intră și ies, în fiecare an, din portul Constanța?

— 3 600, deocamdată. Și este un fapt cunoscut că extinderea și modernizarea lui au stat în permanență în atenția to-varășului Nicolae Ceaușescu. În anul '70, portul Constanța a crescut de 3 ori. Prin cistigarea de teren în largul mării, suprafața lui a crescut cu mai bine de 500 de hectare. Iar la Constanța-sud se află în construcție unul din marile por-turi ale lumii. Ar trebui să amintim și de porturile din Mangalia și Năvodari, alte două localități care intră, adminis-trativ, în componența municipiului Con-stanta, ca și zona cuprinsă între ele, bi-neînțelese. În această zonă au apărut, de asemeni, puternice unități ale industriei petrochimiei, de construcții de mașini, textile sau alimentare. Acest colț de țară românească reprezintă, fără îndoială, o zonă dintre cele mai propice, imediat și de perspectivă, dezvoltării forțelor de producție. Ritmurile înregistrate aici sînt, dealtfel, mai mari decît cele înregistrate, în medie, la nivel de țară.

— Un calcul făcut de curînd arată că, în urma investițiilor realizate aici, ju-dețul Constanța deține cel mai mare volum de fonduri fixe între județele țării, la sfîrșitul anului 1981 el se ridica la 94,3 miliarde și dacă adăugăm ca pe durata actualului cincinal investițiile alocate municipiului Constanța însumează aproximativ 60 de miliarde, avem imaginea unei creșteri fabuloase, ale cărei ritmuri, tocmai datorită propor-țiilor lor, sînt pe cale să se sustragă în-țelegerii comune. Tocmai de aceea ele se cuvin a fi precizate, prin cifre.

— Aici, unde în 1946 tovarășul Nicolae Ceaușescu a condus Regionala de partid Dobrogea, a prins contur ceea ce în pro-gramul politic al comuniștilor se afla formulat, pe-atunci, ca proiect de viitor. Iar după 1965 acest proces de dezvoltare a fost inițiat și urmărit de către secre-tarul general al partidului cu consec-vență, astfel încît putem spune că pro-gresul s-a înfăptuit aici în Dobrogea, la Constanța, cu participarea personală a domniei sale.

— Cîți locuitori mai are Constanța?

— Împreună cu localitățile componente, peste 400 000. Pentru ei am construit, nu-mai în ultimii 15 ani, vreo 65 000 de apar-tamente. Construiți și acum, cîte 6 000 pe an. Problema locuințelor este pe cale să fie soluționată în cîteva ani.

— Unii spun, iar eu sînt de acord cu ei, că intrarea în orașul Constanța, cum vii dinspre București, prin comuna Ovi-diu, este cea mai frumoasă intrare într-un oraș din țară. Cîți turiști vă vi-zitează?

— Din mai pînă în septembrie, cam 2,5 milioane pe an. Mulți vin însă și din septembrie în mai, pentru a-și reface sănătatea. Tot ce s-a cheltuit, tot ce s-a construit pentru primirea acestor oaspeți știu astăzi și copiii. Și pentru că veni vorba de ei, un gînd al nostru ar fi să construim în Constanța, în Parcul Tine-retului, un Disneyland.

— Am umblat prin cartierele noi, am umblat și prin zona veche, din peninsula, a orașului, și impresia mea ar fi că am întîlnit o lume sprintenă, cu ochii lim-pezi, oameni optimiști.

— Ei au posibilitatea de a compara ce e acasă cu ce e prin alte părți ale lumii iar starea lor de spirit, într-adevăr opti-mistă, vine din faptul că ei sînt, ca să spun așa, siguri de viitor. Și ca o do-vadă că au dreptate aș aminti și de o remodelare a orașului în viitor, deocam-dată este un proiect, pe cîte 15 kilome-tri de o parte și de alta a cazinoului, de la Mamaia pînă la Constanța-sud, se va întinde o faaleză nouă iar de-a lungul ei construcțiile vor coborî în trepte spre mare.

— Spre marea care unui reporter numit Delavrancea, venit din București la Constanța în urmă cu o sută de ani, la dezvoltarea statului lui Ovidiu, i se părea „purement et simplement de toată fru-musețea”.

— Ea este de toată frumusețea în pri-mul rînd pentru că s-a ridicat aici, și se împlinește acum, o operă de civilizație.

DUMITRU ELIADE

Fotografii de MIHAI ȘERBANESCU

Orarul înțelept al Rovinarilor

În cariera de lignit a Rovinarilor, zilele și nopțile vin subit, prin surprindere, ca prin răsucirea unui comutator electric gi-gant. Într-un peisaj în care orice curbură a scoarței a dispărut, căci dealurile din zonă au fost de mult dislocate ca să facă loc acestei gigantice cariere-crater întinsă pe nu mai puțin de 30 de kilometri pă-trați, soarele, diminețile, se suprapun violent pe întreaga întindere, dinamitînd noaptea, ca printr-un contact sîmar de fitil aprins. L-a aprins un miner și s-a făcut ziua. Seara, la fel: a suflat un mi-ner în uriașa lui lampă de carbid, care altminteri luminează întreg universul, și s-a făcut noapte. Totul incremenește, într-o tăcere de univers care se regene-rează. Așa trebuie să fie ziua și noaptea în Cosmos.

În afara acestui grandios al rotației și revoluției universale, niciodată, schimbat, mereu egal sieși, cea mai mare „mină la zi” a Gorjului și a țării resimte din plin toate fluctuațiile anotimpurilor, toate în-tîmplările vremii, toate capriciile cerului. Ultima iarnă și primăvara abia încheiată, cu asprimele lor, au marcat adînc viața locului. Cei 65 kilometri de benzi trans-portoare, care leagă excavatoarele și ma-șinile de haldat (18 mari excavatoare-uzi-nă, așa-numitele „excavatoare cu rotor”, și 10 mașini de haldat, și ele de propor-țiile și complexitate unor uzine) de bun-cărele termocentralelor, s-au încovoiat mai departe sub greutatea cărbunelui, dar și a nămeților și a ploilor. Iar o seamă de operații de primă însemnătate, precum mutarea acestor benzi în funcție de cerin-țele procesului tehnologic, nu s-au făcut ori s-au făcut mai greu. Cei 3 800 de lu-crători ai I.M. Rovinari au înnot, săp-tămîni la rînd, prin zăpezi cît casa ori prin noroaie parcă fără sfîrșit, cîrînd cu spinarea materiale și utilaje, în locul ma-șinilor devenite noputnice. N-a fost, desigur, prima oară cînd vitregiile vremii s-au interpus între planurile și fapta oamenilor, dar sarcinile de producție ale anului, mai înalte ca niciodată, reclamară o cursă a muncii cu ochii pe ceas, o cursă contracronometru, dușmană a ori-cărei întîrzieri. Întreprinderea minieră Rovinari, distinsă cu Ordinul Muncii clasa I pentru locul frun-taș pe țară cucerit în întrecerea pe '83, va trebui să livreze anul acesta o cantitate de lignit energetic echil-valind întreaga producție de cărbune a Gorjului de acum zece ani și mai mare decît cea obținută, la scara țării, în 1963.

Se dă deci aici, în aceste zile, o băta-lie inversunată pentru intrarea „în ritm”, în graficul la zi al producției. O băta-lie inversunată, nu însă și disperată, căci, zice ing. Nicolae Bercea, tinărul direc-tor al întreprinderii, o băta-lie disperată nu e o fericire. În calitate de comandant, el preferă una organizată, cu lecția de strategie și de tactică în mină. Și rezul-tatele se văd. Planul pe luna iunie, după toate semnele, va fi împlinit, poate chiar depășit. Apoi să facă față unor impreju-rări excepționale, cum au fost cele din iarnă și primăvara, oamenii Rovinarilor au dovedit și priceperea de a nu transfor-ma excepționalul în permanență, de a re-găsi, cu alte cuvinte, suflul normal, ora-rul înțelept al efortului, acel ritm stator-nic și continuu de înaintare, singurul înăuntrul căruia se află chela succesele durabile. Iar lupta pentru cărbune, pen-tru independența energetică națională, de asemenea succese are nevoie. Oamenii aceștia se numesc Grigore Cotan, briga-dier la Cariera Gîrla, Ion Cucu, briga-dier la Rovinari-est, Constantin Căldă-ruse, brigadier la Tismana II, ei se mai numesc în multe alte feluri. Unii sînt mai cunoscuți, alții mai puțin. N-am prea avut posibilitatea, adaugă Nicolae Ber-cea, să-i cităm pe toți pe ordine de zi, fiindcă într-o asemenea aprigă băta-lie cum e cea a cărbunelui nu e timp de ordine de zi, nu e timp de numit erois-mul, cînd totul se sprijină pe eroism. Acești oameni sînt mai toți localnici și, din 1968, de cînd a devenit inginer elec-tromecanic miner în Gorj, Nicolae Ber-cea a învățat să-i cunoască. Deși încă se mai minunează de lățeala cu care plu-garii de pînă mai ieri au devenit ași ai tehnicii, stăpînînd excavatoare care cîntăresc mil de tone și costă zeci de mi-lioane de lei, Nicolae Bercea (el însuși un ins care a perforat cu lățeală, prin muncă și studiu, treptele unei ierarhii dintre cele mai exigente, dacă nu chiar draconice, ajungînd, la vîrsta de 35 de ani, conducătorul unei întreprinderi de proporții și pretențiiile Rovinarilor) pare vesnic nemulțumit, corîndu-le celor cu care lucrează mereu mai mult atît sub raportul calificării cît și sub cel al răs-punderii și al disciplinei. Secretarul Co-mitetului de partid, Mihai Pasere (azi om cu două licențe, de economist și de ju-rist, ieri miner, alaltăieri plugar pe dea-lurile Bălăceștilor, sat pe a cărui vatră se află acum cariera Gîrla, aparținătoare de Rovinari), procedează la fel. Cei doi alcătuiesc, se pare, un cuplu de muncă perfect, sudat la cea mai înaltă tempe-ratură. Cineva, și nu un profan în mate-rie, ci directorul minei de la Cîmpu lui Neag, din Valea Jiului, a spus despre ei, într-o anume împrejurare, o vorbă care a făcut ochul Gorjului, primită cu risul

datorat unei glume bune dar și foarte adevărate. Întîmplarea a fost un schimb de experiență, petrecut în luna ianuarie la I.M. Rovinari și avîndu-l ca invitați pe reprezentanții carierelor de cărbune din Gorj și din țară, iar vorba a sunat cam așa: „Oamenii ăștia doi ar trebui cumpărați, cum sînt cumpărați fotbalisții, ori răpiți, ca în Italia”, vorba însoțită de un prea pofitor oftat, cu tile limpede pentru cei ce au auzit-o. Contribuția ce-lor doi, ca și a altora din preajma lor, la bunul mers al treburilor Rovinarilor se măsoară în importante modernizări ale proceselor tehnologice (toate circuitele de benzi ale carierelor, de exemplu, sînt ra-cordate unui sistem de interfonie grafie căruia orice problemă a muncii e prompt semnalată și prompt rezolvată), multe din ele cu statut de inovații. Dar contri-buția cea mai importantă a constată și con-stă în munca cu oamenii. O carieră-gi-gant cum este cea a I.M. Rovinari, zice Mihai Pasere, nu e o hală industrială din ușa căreia inginerul ori meșterul să observe imediat cine lucrează și cine fu-mează. Aici oamenii, cu mașinile lor, sînt răsîndiți, pe zeci de kilometri pătrați, mulți dintre ei n-au în jur, cît vezi cu ochii, decît pămînt, cărbune și cer, și sînt lor înșile paznici ai muncii. Dacă, să zi-cem, nu un excavatorist, ci un simplu muncitor necalificat, străjer la punctul de deversare al benzii, se lasă furat de somn într-o zi toridă, se poate întîmpla ca banda să se sfîșie, deci ca excavatorul să incremenească iar în golul producției să dispară milioane de lei. Oamenii Rovi-narilor tîin în minile lor fonduri fixe de peste 5 miliarde de lei. Drept care toți cei care bat la poarta minei, toți, abso-luți toți candidații la munca bine remu-nerată a Rovinarilor, sînt priviți în ochi de Nicolae Bercea și suspuși unor teste profesionale, dar și morale, de cea mai mare severitate. Cît privește obligația perfecționării continue a cunoștințelor, ea li privește pe toți, inclusiv pe cadrele tehnice și ingineresti. Clasele și cate-go-



În acest număr reproduceri după lucră-rile sculptorului Narcis Teodorescu

rile se acordă de o comisie de examinare a cărei asprime îi face pe mulți să tre-mure. Toți oamenii, nu numai începă-torii în meserie, dar și cei dedați la ea de multă vreme, trec, periodic, printr-un „filtru total” al științei și iscusinței de a munci. Unii, acum cîva timp, s-au su-părat, este vorba, ni se spune, despre niște „corifei”, de ei înșiși decretați ca atare, dar și de alții, într-o vreme în care frunțașii întrecerii treceau prin site cu găuri mari. Acești înși, „obișnuiți” mai mult să stea în prezidii decît să se în-hamo la greu, au privit acel filtru ca pe-o ofensă, au reclamat în dreapta și-n stînga, dar nu le-a mers, au fost silii să pună mina pe carte și să ia loc în bănci-le examenului, ca să-și recucerească niște epoleți cucerii prea ușor. O bază mo-dernă a pregătirii profesionale, cu ate-lier-școală, laboratoare, săli de cursuri dotate cu aparatură și material didac-tic de tinută, create de specialiștii întreprinderii, ajută la pregătirea sigură, eficace a celor ce vor să se pregătească. În întrecerea închinată celor 40 de ani de libertate și Congresului al XIII-lea al partidului, I.M. Rovinari a mai marcat un punct. La sfîrșitul lunii februarie celor de-aici li s-au înminat Drapelul de întreprindere frun-taș pe ramură și Diploma de onoare pentru locul I pe țară. Ca și în fotbal, un punct marcat, nu-i totuși decît un punct. O luptă cistigată, nu și victoria într-un război. În războiul lor greu, de uzură, extenuant la culme, soli-citînd mușchi și nervi, inteligență și re-zistență fizică, solicitînd peste toate ști-ința organizării, știința de a munci în acest aprig și nobil război pentru inde-pendența energetică națională, oamenii Rovinarilor sînt încă — și ei o știu — la început. Dar cucerind punct cu punct, po-zitie cu poziție, organizîndu-și asalturile, nu și retragerile din fața greutăților, ei se apropie cu temeinicie de ceasul dorit.

ILIE PURCARU

În cîmpia parcă de cînd lumea...

● În vechea Baltă a Dunării ● Pe șesul Dimboviței ●

Un S. O. S.
recepționat la timp

În toamna trecută, pe vremea culesului, revista noastră a publicat un articol în care era vorba despre un spital dintr-o comună prahoveană, aflat în pragul desființării sale. Înfățișam atunci, pe scurt, istoria acestui așezământ și, mai pe larg, implicarea lui în viața de fiecare zi a comunei Băltești și a satei aparținătoare. De atunci, s-a scurs o bună bucată de vreme lipsită de vești legate de soarta spitalului. Luați cu treburile fiecărei zile cei cu care stătușem de vorbă și care nu convinseseră să facem un apel pentru „salvarea” lăcașului de sănătate amintit, au uitat să ne informeze dacă intervenția „Flăcării” a fost ori nu eficientă. Un proverb zice că lipsa de vești înseamnă vești bune.

Zilele trecute ne-am oprit la Băltești. Primăvara, deși întârziată, era prezentă cu înțregerul ei cortegiu de culori, așa încît frumusețea așezării nu era departe de cea care ne impresionase în toamnă. Prin curte, surorile aranjau aleile, copiii se jucau în soare, pe bănci se așezau cîțiva pacienți, alții se îndreptau spre cabinete. Prin urmare, activitatea era în toi, ca în, ori care zi a săptămîinii, probabil.

Ce se întîmplase în aceste luni de tăcere?

Avea să ne spună primarul comunei Ion Geamăn, cu care vorbisem și anul trecut. La prima sesiune a Consiliului popular, din luna ianuarie, cîțiva cetățeni ca: Ion Cojanu, șeful secției mecanice nr. 3 Băltești a S.M.A. Măgurele, tată a patru copii, Chereș Constantin, mecanic instalator de gaze, avînd 5 copii, Rodica Vasile, membră a C.A.P.-ului local, mamă a trei copii, profesoara Paula Viciu, directoarea școlii din Podeni Vechi, Teodora Gelig, Elena Viciu, și ea muncitoare la C.A.P., deputată și vicepreședintă onorifică a Consiliului popular, au cerut reînființarea secției de pediatrie, cea amenințată cu dispersarea tocnii în Vălenii de Munte. Justificările acestei dorințe erau tocmai cele expuse și în articolul publicat în „Flacăra” și pe care nu le mai reluăm.

În prezent, pe lângă direcția spitalului, dr. Liana Melnic, medic specialist radiolog, mai lucrează aici dr. Cornel Drăgulescu, medic specialist pediatriu, înlocuitorul celui detașat în toamnă, la Uriști. Secția bolii interne, dispune de 70 de paturi, obstetrică-fiziologică de 20, iar pediatria de 30. În total 120. Reale. Deci, cu puțin sub cifra din trecut (140) cînd funcționa și un cabinet de chirurgie.

Îndată după sesiunea din ianuarie, adică în prima decadă a lunii februarie, s-a deschis compartimentul pediatrie cu cele 30 de paturi, dintre care 5 pentru însoțitori. Să notăm eficiența înregistrată în perioada recentă, spre a ne da seama dacă, într-adevăr, măsura reînființării secției s-a justificat. Între 6 februarie și 31 martie indicatorii specifici arată că față de cele 75 de internări planificate s-au realizat 195; la fel în privința zilelor de spitalizare: 500 prevăzute 1349 realizate; indicele de utilizare a fost de 53,9%, cel al duratei de spitalizare 6,91, iar mortalitatea este notată cu cifra zero! Noul medic pediatriu, dr. Cornel Drăgulescu, în colaborare cu colegii săi din cele 7 circumscripții sanitare, a rezolvat, local, 99 la sută din cazurile ivite. În luna aprilie, au fost internați 68 de copii, totalizînd 653 zile de spitalizare.

S-ar părea că totul a reîntrat în normal la Băltești, într-atît de bucurios sînt cetățenii comunei că-și pot duce copiii la medic în chiar localitatea lor. Totuși, dorința mai există: mărirea actualului număr de paturi la pediatrie, deoarece mai mulți copii bolnavi necesită îngrijiri și tratamente specializate, decît poate găzdui secția actuală, definitivarea transferului dr. Corneliu Drăgulescu de la Cîmpina la Băltești și, cea din urmă, dar importantă, reînființarea unui laborator de analize, care ar însemna rapiditate de diagnostic, economie de combustibil, eficacitate în tratamente.

Nu ni se pare prea mult pentru un spital trecut la o nouă viață.

MANOLE CARTAN



Recoltele de fin, spune doctorul Mihai Petcu — șeful fermei Pantilimon, reprezintă bazele producției zootehnice ale anului acesta și cel viitor. Nu trebuie să se piardă absolut nimic — iar depozitarea și păstrarea finului trebuie să se facă cu mare atenție cu grijă și cu tot sufletul.

Fotografie de SORIN POSTOLACHE

Pietroșani,
cota neliniștii

Pe drumul dintre Zimnicea și Giurgiu ne întîlnim cu o Dunăre largă și tulbure ca un estuar marin. Ne însoțește directorul I.A.S. Zimnicea, ing. Eugen Matei, într-o mașină de campanie, la volanul căreia se află un șofer taciturn. E taciturn și directorul, abia îi smulgem cite-o vorbă.

Pietroșani, cota neliniștii. Dincolo de un pîlc de sălcii bătrîne, cu plete cernite, minjite de nămol, surpriza năucește. De sub corăbele lor începe Valea Amazoanelor. Cit vezi cu ochii, din sosea și pînă în zărea fluviului, e numai apă. Pe aici curge Vedea, dar albia riului nu se mai vede, s-a transformat într-o mare. Apele umflate de ploii și de zăpezile topite în munți n-au mai fost primite de fluviu, fluviul — umflat și el — le-a aruncat înapoi peste cîmp, luîndu-se apoi după ele, sporind dezastrul. 650 de hectare de porumb și 150 de soia ale I.A.S. Zimnicea, alte vreo 600 ale Intreprinderii „Viticola” din Zimnicea zac sub ape. Un cîmîtit vegetal care, paradoxal, s-a și înscris în ordinea privilegiilor, constituind o altă ordine, care pare firească. E liniște, o liniște indiferentă peste această mare de apă scaldată de soarele cinic. Cîțiva copii desculti din satul Pietroșani, citeva femei cu palma la gură privesc valea dezastrului fără uimire, fără să tresară măcar. Nici nu mai e un spectacol, e un dat. O apă înecînd o cîmpie parcă de cînd e lumea. Sîntem în vechea Baltă a Dunării, într-o incintă de citeva mii de

hectare, cîndva fîntînă de pește. azi tîpsie pentru recolte, dar care, neocrotită de diguri, atrage regulat catastrofa. În fiecare an, prin mai-iunie, apele cîmpesc cîmpia. Lucrările de regularizare a Vedei, preambul la îndiguirea cîmpiei, sînt în curs, dar nu s-ar zice că se distîng printr-un ritm prea energic, pe măsura energiei revărsărilor.

O luăm pe un drumag de pămînt, înălțat și consolidat, spre linia cîmpiei înecate. Încercăm o senzație stranie de nesiguranță și de siguranță, căci apele pe lângă care calcă roata mașinii sînt turburi, dar calme, calme ca și cerul de iunie, placide ca și apele unui lac. Ici-colo, sub apăsarea fierbinte a soarelui, apele se retrag, vaste întinderi de porumb putred, ondulînd prin undele turburi ca firele de mătasea broastei, încep să iasă la lumină. Insulele acestea sînt pline de oameni și de mașini. Pe măsură ce apele se retrag, oamenii I.A.S.-ului, ieri alungați din aceste locuri, se regrupează, își reorganizează asalturile, pregătesc în grabă terenul, ca să-l însămînțeze cu plante pentru furaje. Deci ca să smulgă din ape tot ce se mai poate smulge, astfel ca pagubele să fie reduse la minimum.

Întreaga campanie a primăverii a fost, ni se povestește, o luptă, o perpetuă luptă pentru reșezarea în rost a temelior risipite ale recoltei. Și nu atît apele, cît lipsa lor a provocat cele mai mari necazuri. Apele și-au făcut de cap doar aici, în incinta neapărută de diguri, dar pe celelalte 5.000 de hectare ale I.A.S.-ului a bîntuit și bîntuie încă o uscăciune ca de cărbune. N-a plouat mai deloc, a mai fost și frig, uneori chiar aspru (pe 10 aprilie, un îngheț de minus 3 grade a ucis în fașă pierșicile și vișinele livezii), după care s-a înstăpînit canicula, încercînd din greu toate culturile. Pe mii de

hectare muncite cu iscusință și trudă, arate din timp și însămînțate cu tot dichisul, apoi erbicide, fertilizate, stimulate din plin în zelul de a produce, aduse la pragul cel mai de sus al exigențelor agrotehnice, bătălia pentru salvarea recoltei n-a conținut nici noaptea. Nici noaptea, căci întreprinderile de energie electrică (prea dese, zic cei ai locului) i-au silit pe oameni să irige mai mult sub stele, mai puțin sub soare, ceea ce, desigur, într-un fel a fost bine. căci udatul plantelor, al legumelor mai ales, sub canicula zilei aduce primejdia opăririi acestora, dar într-alt fel n-a fost chiar bine, fiindcă noaptea, orice s-ar zice, o irigare destoinică e mai dificil de făcut. Cele mai prielnice irigații ar fi ceasurile de zor și de seară, dar atunci, spre neazul oamenilor, robinetele energiei, deci ale apei, se închideau, lăsîndu-i cu buza friptă. Drept care s-au silit să irige cu cit mai mare folos și noaptea, la lumina stelarilor și a focurilor aprinse în cîmp, trudind fără pauze, ori cu pauze sumare, cit să-și usuce hainele năclăite de apă și de sudoare, cit să mănînce în pripă, înainte de a se avînta din nou în luptă. Griul și orzul ieșite slăbite din încercările primăverii, au primit supliment de hrană, de îngrășămint azotic, și acum cele două culturi arată bine, se speră de la fiecare din ele recolte de cel puțin 4.000 kg. la hectar. Ceea ce, în condițiile unui an ca acesta, nu-i chiar un fleac. Arată frumos și porumbul, și soia. Sapa rotativă le-a vizitat toate lămurile, prașila I mecanică s-a încheiat, prașila a II-a e-n toi, iar pe insulele dintre grindurile vechii bălți s-a prășit și manual, cu bătrînele sape, fără pereche în distrugerea stufului și costreului. Grădinarii, de luni și luni, n-au mai ieșit din grădini, ajutînd legumele să se coacă la timp, la

timpul prescrist, nu după calendarul anapoda al primăverii acesteia, iar pe cele 300 de hectare de pășune și de lucernă, pe cele 40 de ha sfeclă furajeră, pe pășunile artificiale ale fermelor zootehnice (trei ferme, cu 2.000 de vaci și 10.000 de oi), fertilizări masive cu bălegar și irigații de zi și noapte încep să-și aducă dobanda. Peste pășune și lucernă a și trecut coasa a II-a. Între timp, adică într-un timp în care atîtea munci și zile au trebuit prinse din urmă, în care atîtea lucrări ale cîmpului s-au aglomerat, s-au încălecat, nelăsîndu-le oamenilor nici o clipă de respirație, s-au pus la punct și armele recoltării. Cele 25 de combine ale I.A.S.-ului sînt reparate și pregătite pentru asaltul orzului. Asaltul va începe, ni se spune, în jur de 20-22 iunie, și apropierea acestei date dă un frison tuturor. Îi citim pe fețele lui Ion Surupăceanu, Valeriu Cerveanu, Senică Minda, Marin Enescu, Gheorghe Mare, ingineri și șefi de ferme și de sectoare, ni-l dezvăluie, poate și mai pregnant, fețele mecanizatorilor, ochii lor, ațîțarea din vorbă și gesturi ale unor înși care nu-și găsesc astimpărul și care se numesc Florea Miu, Gh. Ivănuș, Ion Logofătu, Ștefan Păun, Ion Flămînzeanu, Gheorghe Brașoveanu, Florea Barbu sau Marin Bratu. Par toți oboșiți, teribil de oboșiți, dar și teribil de treji. Toți au parcurs, pînă azi, o lungă și epuizantă cursă cu obstacole, o cursă care acum, în răriștea cosmică a acestui iunie inmuat de soare, a ajuns, iată, la capăt. Dar la un capăt unde-i așteaptă nu relaxarea, nu somnul, ci efortul suprem, agerimea maximă. Efortul recoltării, efortul de cumpănă și de împlinire a anului.

Între incinta cotropită de ape, dar gata să fie recuperată pentru recoltă, și pămîntul cel greu încercat de secetă, dar înflorit cu lanuri înalte, oamenii sînt gata pentru acest efort. Sînt gata să-l facă din plin, astfel ca rodul anului — al unui an dramatic, umplut cu trudă pînă la refuz — să fie pe măsura dreaptă a trudei. A trudei lor și a așteptărilor țării.

ILIE PURCARU

Uneori, fericirea,
la Lungulețu

Nu toate zilele seamănă, nici toate orele zilei. În ziua aceea de pe la sfîrșitul anului trebuie să fi fost o oră mai adîmbrită și cu gust de simburile nițel amar, nu pentru că muncile cîmpului nu se sfîrșiseră cu bine la Lungulețu, în șesul Dimboviței, nici pentru că președintele C.A.P.-ului, Constantin Radu, împlinise vîrsta de pensie, 62 de ani, sau că începuse să vorbească despre medicamente ca de niște prieteni buni, ci mai cu seamă pentru că părea frate cu o întrebare din adîncul căreia nu știa cu ce răspuns să iasă la mal. Bogăția celor din Lungulețu s-a adunat, întotdeauna, de pe urma cerealelor și vitelor, dar parcă tot de pe urma legumelor, înainte de toate, atunci cînd a fost nevoie ca ei să cîștige banul, mai repede și mult, printr-asta ei și-au cîștigat și-o oarecare faimă ce trece mult mai departe de satele din jur și e într-adevăr destul de veche de vreme ce despre ea se auzise încă înainte de-a se duce Constantin Radu să-și facă datoria în rîndurile Regimentului 22 infanterie, pe front, străbătînd jumătate de continent. După aceea fostul sergent a putut să răspundă oricînd, scurt și limpede, ca la îndeplinirea unui ordin, că faima consătenilor lui s-a păstrat pînă astăzi, cartofii timpurii de Lungulețu fiind căutați, la începutul verii, prin piețele Bucureștiului, pînă unde nu sînt decît 40 de kilometri pe șosea asfaltată, ori la capătul unor drumuri ceva mai lungi, la Constanța, la Suceava, Galați, Brașov sau Cluj. Însă pe pămîntul acesta nisipos oamenii mai puneau altădată și pepeni iar de ia o vreme s-a întîmplat ca locul să fie destinat întotdeauna pentru altceva, cu toate că stîlînța de-a crește această plantă aromată și răcoasă a verii n-a dispărut la Lungulețu, dovadă că unii, vreo 20 sau 30 cu toții, și-au păstrat această îndeletnicire și-au pus pepeni, dar mai departe de sat, pe lângă magistrala București — Pietroșani sau prin păduri, adică tot pe pămînturi străine. Și întrebarea care pe Constantin Radu mi se păru,

Anii noștri buni

● În lumea de la Vadu Lat ● Idei de țărani, țărani cu idei ●

INCEPUT
DE CAMPANII

că s-a făcut frate, în iarna trecută, chiar aceasta era, dacă nu s-ar putea rupe o fărâmiță de loc pentru a nu se mai risipi o știință și o pricepere la care țărani din Lungulețu au ajuns de multă vreme, fiind păcat ca ele să se piardă aici în timp ce alții, poate, învață să le deprindă din niscaiva cărți cu sfaturi pentru agricultori.

L-am reținut de curind pe Constantin Radu dar ora, de această dată, s-a părut limpede și parfumată și răcoroasă.

Ziua e soare și cald iar noaptea plouă. Plantelor le prieste vremea asta și se înalță văzind cu ochii. E adevărat că și buruienile cresc bezmetice și de aceea după prima prășilă s-a continuat, fără nici un răgaz, cu prășila a doua mecanică și în același timp se prășește și manual. Constantin Radu îmi dă o listă de mecanizatori, șeful secției se numește Ion Filip și între oamenii lui de nădejde ar fi de amintit Petre Voicu, Chiriac Radu, Ioan Slăvilă, Ion Andrei, Marin Pastia iar dintre țărani care prășesc porumbul, floarea-soarelui, sfecla de zahăr și soia află numele lui Nicolae Mirea, Dumitru Burcea, Ilie Pastia, Constantin Mihăilescu, Ilie Radu. Lingă numele acestea adăugăm însă adevărul că în zilele acestea lucrează, în fiecare zi, sute de oameni, despre care nu ne îngăduim să credem că ar fi mai puțin harnici. Unii abia au terminat de strins prima coasă de lucernă, zice ingenera Cornelia Roman, care răspunde de sectorul zootehnic iar soțul acesteia, Gheorghe Roman, inginerul șef, răspunde de toate dar parcă în primul rând, acum, de cele 220 de hectare de cartofi timpurii, de pe urma cărora cooperativă își scoate o bună parte a veniturilor. Și-o mulțumire este că, după atita muncă, în care a intrat atita speranță, la recoltare nu încap nici un fel de discuții în legătură cu livrarea, contractul încheiat cu C.L.F.-ul e respectat întocmai iar la Lungulețu, cum spuneam, încep să apară camioane cu numere de înmatriculare și din alte județe. În urma ploilor căzute parcă la comandă, cum spune și primarul comunei, Moise Lăzăroiu, orzul și grâul arată cit se poate de promițător iar combinele au fost pregătite, secerișul poate să înceapă și miine. Și bag de seamă că în cuvintele oamenilor, dincolo de grija obișnuită a muncilor zilei, fie că vorbesc cu primarul, fie cu țărani precum Marin Ioniță, Marin Chivu, Niculina Constantin, se străvește aceeași mulțumire asupra căreia Constantin Radu nu întinse nici un secret, C.A.P.-ului i s-a aprobat să pună în această primăvară 25 de hectare cu pepeni, cea mai bănoasă cultură, care lasă în urmă chiar și cartofii timpurii, fiindcă de pe un hectar se pot scoate cam 30 sau 40.000 de lei. Iar Constantin Radu parcă nu prea mai vrea să vorbească despre nu știu ce medicamente ca despre niște prieteni apropiați și pare un sergent în uniformă nouă și cu nasturii lustruiți, împăcat și mândru de el însuși când ne povestește cum astăzi iarnă, printr-o hotărâre — fără îndoială — tinerească și inteligentă, s-a obținut intr-o clipă de înțelegere, de adevăr, ceea ce ani la rând țărani din Lungulețu dovediseră că ar fi bine să li se aplice. Și fiindcă o bucurie nu vine niciodată singură, tot atunci, prin hotărârea Comitetului județean de partid și-a Direcției agricole s-a mărit cu 30 de hectare și suprafața furajeră pentru zootehnia C.A.P.-ului.

Țărani din Lungulețu sunt, nu se știe, să spună, pur și simplu fericiți că pot să pună pepeni pe 25 de hectare. Și stă în buna lor cuviință să știe să adreseze un cuvânt de mulțumire. Ceea ce și fac.

DUMITRU ELIADE

Muntenii

Urcăm pieptis cu camionul de 200 de tone, urcăm prin inima Munților Apuseni, lăsând în urmă, la 530 de metri, centrul de comunitate al Băișoarei și niste clinici abrupte de deal răsturnați de boi cuminti minai de oameni răbdători în brazde sub care se cuibăresc bulbi de cartofi. Urcăm la peste 1100 metri, ca să ajungem în satul Muntele Băișor, unde e zi de stringere a mieilor pentru contracte. Ultimii din cei peste 700 pe care suflarea satelor Băișoarei i-a dat anul acesta pentru crescătoria de la Râșnuc și pentru îngrășătoria primăriei, de unde vor lua, la toamnă, drumul altor zări, fiind destinați exportului. În cabina ma-

șinii lui Ioan Crișan, om al locului, șofer învățat cu drumurile de piatră dar și cu cele de pământ (abia s-a întors de la Canal, după 3 luni pe o Raba de 16 tone), se află primulul — Ioan Tona-Capra, vicepreședintele — Viorel Drăgoi, și tehnicianul veterinar Ioan Bălaj.

Coborim în centrul satului, cu câteva case compacte înghesuite pe o vale îngustă, restul se vâd împresurând umeri și spinări de munte, în depărtări. Pe palma de pământ se adună, sosind de pe văi, căruțe cu cai ori care trase de boi sau bivolițe, în care se bulucesc neliniștite micile animale luate prin surprindere de pe pășuni. Vin de pe Valea Vadului, din Muntele Cacovei, din Muntele Bocului, de pe Fața Felești, Jerea, Văcești, Fața Teocanului, Mărișeni, Frâșnet... Cu biciul în mână, drept ca o statuie, ținând un cal de ham, Vasile Ilea, bărbat tînăr, muntean uscățiv, așteaptă, cu toată liniștea lumii pe chip. A coborât de pe Valea Vadului, cale de 6-7 kilometri, cu opt miei. Trei ai săi, restul ai vecinilor. Unul dintre vecini este Augustin Cirebea, bătrînul, uscățiv și el. Stă de cealaltă parte a oștei, ținând celălalt cal de căpăstru. Sint ca două margini de timp ale satului românesc. Augustin Cirebea e născut, cum zice, în '910, Vasile Ilea — în '941. Între ei o necuprinsă istorie a țării și a satului ca și infinite legături de suflet și de viață. Sufletul satului lor, al tradițiilor și obiceiurilor acestuia, o continuitate și o statornicie. Statornicie și continuitate și în indeletnicirea milenară a locului — creșterea vitelor. Augustin Cirebea mai are doar 6 oi, nu se poate lăsa zice cu toate că paterile l-au mai lăsat, picioarele bătrîne nu-l prea mai ascultă să umble peste pășuni, prin golurile de munte. Mai are doi boi de muncă, o vacă și un vitel. Dar îl completează copiii săi. Are 7 în viață. Doi feciori — în Ocolul Mare, județul Alba, două fete — în Muntele Băișor și Muntele Fili, două — pe la Turda și încă un fecior cu el în sat, în Muntele Cacovei, cu casa vecini, cam la 1 kilometru distanță. Se întreabă seară de seară ce mai fac, peste vale, dublindu-le și reținându-le vorbele doar necuprînsul, ecoul. Feciorii săi au rămas în cea mai mare parte țărani, dar alții de țărani decît ei. Niste țărani care și-au părăsit muntii, coborînd spre șes, după pământ, împămintîndu-se acolo unde l-au găsit. Și nu sint singurii, sint mulți, sint numeroși de prin părțile locului care au luat acest drum. S-au răspîndit prin părțile Turzii, ale Albe și prin alte zone din Podișul și Cîmpia Transilvaniei și chiar mai departe, stabilindu-se prin alte sate, acolo unde migrația era masivă spre oraș. Au devenit ceapiști, și-au făcut case și gospodării, s-au statornicit și înrădăcinat pe acolo, locurile de baștină rămînîndu-le doar amintiri și nostalgii. Desigur, cei bătrîni regretă, rostul este și ar fi ca feciorii să le fi rămas, să le rămînă acasă. Ce-ar fi de făcut pentru asta? El e bătrîn, s-o zică alții mai tineri. Și iată, o spune Liviu Gherman, bărbat de 44 de ani, țărăn falnic cu rădăcinile din moși strămoși în acesti munti. Pînă și satul în care trăiește are nume de munte, e din Muntele Băișor. Treaba e tot a vitelor. Fiețetele sint slabe și ar avea nevoie „de ceva concentrate pentru iarnă ca și de ceva îngrășăminte pentru a le ameliora”. Așa, ar crește mai multe animale — oi și vaci și bivolițe, după tradițiile locului —, ajungînd la producții mai bune de lapte și carne, ar preda și mai mult la contracte cu statul, iar veniturile lor ar fi mai ridicate. Apoi, ar mai fi vorba despre ameliorarea raselor de vaci. Înlocuirea mocăniței mici și cu producții modeste, cu bovine mari, — Bălțată românească și Pinzgau — rase ce merg foarte bine în zonă. Lucru, de altfel, început dar merge încet, deși există pe teritoriul comunei 3 centre de selecție și reproducție. Ar fi mai bine dacă li s-ar asigura, chiar și la schimb, vitele selecționate. Bălbina, bivolița atît de răspîndită altădată și foarte potrivită locurilor a scăzut nu numai ca număr, dar a degenerat ca rasă. S-a înființat, nu demult, la inițiativa primăriei, și un centru pentru reproducția acesteia, însă taurii sint tot locali din rasa compromisă. Ca animal puțin pretentios și e (mă-nincă puțin și orice fel de furaj), dar care dă, în schimb, atîtea — lapte de cea mai bună calitate, carne și, totodată, îl folosești și ca animal de tracțiune ori pentru muncile agricole — ar merita mai multă atenție, chiar din partea cercetării zootehnice, a institutelor de nivel național. A sprijini astfel

zootehnia de munte, oamenii ar rămîne la ei acasă, și în Apuseni. Spre folosul lor, al satelor, al munților țării, al țării însăși.

Muntenii, care s-au strîns tot mai mulți, dau din cap aprobator, își scot chiar pălăriile la vorbele lui Liviu Gherman. În tăcerea aceea a lor, ca de piatră, cu ochii doar clocotind, ca izvoarele limpezi de prin văi. Ei au încredere în Liviu Gherman; e nu numai unul dintre ai lor, este secretarul organizației de partid din sat, este un țărăn și un om de ispravă, un crescător de animale cu dragoste și cu respect față de o tradiție mai mult decît milenară aici, în Băișoara din Munții Apuseni.

CICI IORDACHE-ADDAM

Munci și zile pe Valea Neajlovului

La câteva sute de metri de luncă Neajlovului, în Vadu Lat, între două drumuri pe cîmpul potopit de căldură, la ora cînd în alte locuri de muncă oamenii se pregătesc să meargă acasă, avem sansa s-o întâlnim pe Iulica Mocanica, președinta C.U.A.S.C. Și la sediu, ca și pe cîmp munca nu se sfîrșește decît odată cu venirea serii. Ne muștră conștiința gîndindu-ne că răpîm din timpul prețios de muncă al unor oameni — e aici și inginerul șef Paul Vilcu, mai tîrziu va veni pentru câteva minute și inginerul zootehnist Ion Dinică — dar ne mîngîiem cu gîndul că prezenta noastră e totuși o scurtă dar bine-meritată pauză. C.U.A.S.C.-ul e mare — 14.300 hectare ale celor 7 ceapuri și 7.016 ale I.A.S. Clejani — dar asta nu e greutatea cea mare. Pămîntul e întins pe mulți kilometri, între Cîlogirila pînă aproape de Videle, și ca să fii prezent acolo unde e necesar, trebuie să umbli nu glumă. Stația de radioficare e bună, nimic de zis, dar numai cu ajutorul ei nu poți rezolva toate problemele. Pămîntul e slab — brun roșcat, podzolit — și trebuie lucrat ca la pomperi, ca să folosim o expresie a inginerului șef Paul Vilcu. Trebuie să fii mereu pe fază, să-l pindesti. Cînd plouă, nu poți intra la lucru iar după două-trei zile e uscat de crapă.

Cu toate necazurile, cu cheltuieli și eforturi suplimentare, obținem recolte bune, spune președinta C.U.A.S.C. Anul trecut am fost cei mai buni la porumb pe județul Giurgiu.

Eforturile le știm și dacă ne permitem, vă spunem că le stimăm. Care sint necazurile, de unde provin cheltuielile suplimentare?

Dimbovnic și Neajlov, riurile care trec pe teritoriul nostru, sint poluate și nu pot fi folosite la irigații. Combinatul petrochimic de la Pitești plătește despăgubiri, însă asta nu rezolvă problema. Am încercat, totuși, la C.A.P. Uiești să irigăm sfecla dar n-a mers. La porumb a mers în condițiile de secetă de anul trecut. Am făcut gropi în care am strîns apă și am pompat-o de sub pinza de țîței de la suprafață. Deci, o soluție s-a găsit dar e greoaie și costă. Pe teritoriu avem două schele de extracție. Videle și Clejani. Drumurile de acces între sondele noi și legătura cu schelele înseamnă suprafață de teren agricol risipită. S-au forat și se forează pe teritoriul C.U.A.S.C. 200 de sonde. Fiecare din ele scoate din circuit 2.000 de metri pătrați. Bineînțeles, de petrol e nevoie, însă exproprierea se face uneori după înșămînjare și îngrijirea culturilor și înaintea recoltării. În această primăvară, cînd a plouat aproape în fiecare zi, culturile s-au dezvoltat foarte bine dar odată cu ele și buruienile. În condițiile de anul acesta, cînd erbicidele au lipsit — din 2.700 hectare de floarea-soarelui am erbicidat doar 300, iar la porumb din 3.500 hectare doar jumătate — întreținerea s-a făcut prin prășile repetate. Oamenii au înțeles și participarea la muncă este mult mai bună ca în alți ani. Folosim mult caii, ai cooperativei și ai oamenilor. Prășitorile trase de cai le folosim la porumb, sfeclă, floarea-soarelui. Au avantajul că prășila merge pînă lîngă fir. Primăvara a fost capricioasă și n-am putut să ne încadrăm în perioada optimă. Culturile sint apăsate în etape. Unele sint la prășila a doua, altele la a treia, Sintem în campanie de vîrf de la venirea primăverii. Vă spunem că oamenii au înțeles situația și au ieșit cu

toții pe cîmp. La Mîrșa se pot vedea sute de oameni pe țîră. În anii trecuți trebuia să te oprești la fiecare poartă să-l convingi să iasă la muncă. Ieșeau femeile în capot și numai că nu-ți rideau în față. Acum optica s-a schimbat. Navetiștii au suprafețe în acord global. Calea ferată trece pe la noi, avem mulți navetiști dar nu ne putem plînge de lipsă de forță de muncă. Pînă anul trecut mai aveam o problemă cu forța de muncă de la ceapuri. Lucrau la I.A.S., acolo problema era rezolvată, în schimb la ceape eram descoperiți. Am făcut contracte între I.A.S. și cooperativele agricole pentru suprafețe de porumb și floarea-soarelui. C.A.P. primesc toate drepturile ce rezultă din cultivarea acestor suprafețe, oamenii își realizează norma și toată lumea e cîștigată.

Pînă la urmă, măsura muncii o dau tot oamenii, completează inginerul șef Paul Vilcu, Radu Băle, a președintele C.A.P. Clejani de la constituire. Grădina de legume, zootehnia merg bine. Face totul pentru a le asigura oamenilor condiții cit mai bune de muncă și viață. Gheorghe Marin, președintele C.A.P. Ogrezeni e un bun organizator. În zootehnie e ordine ca la complexe experimentale. La C.A.P. Neajlov e președinte Gheorghe Ion. Tot finul e strîns în baza furajeră. Șeful de fermă zootehnică e Gheorghe Andreescu. Nu e inginer. E țărăn muncitor, exigent, priceput. Zootehnia la acest ceape e în sistem gospodăresc. Tot aici s-au crescut pui de la una la 15 zile după care au fost vinduți membrilor cooperatori. Anul trecut doar C.A.P. Mîrșa a terminat anul cu beneficii. Una din cauze a fost analiza financiară amănunțită a tuturor activităților. Gheorghe David, contabilul cooperativei, a analizat pe parcurs cheltuielile, a dat la timp semnale de alarmă, a analizat împreună cu conducerea cauzele și măsurile ce se impun. Un fapt în aparență simplu, dar alții nu-l înțeleg ca strict necesar pentru activitate economică.

Profităm de sosirea la sediu a inginerului zootehnist Ion Dinică pentru a cere unele date despre acest sector.

Planul sectorului zootehnic pe primele 5 luni ale anului a fost depășit cu 12 la sută la global și realizat la producția marfă. Baza furajeră a cooperativelor agricole a ajuns aproape de situația normală. În ultimul timp suprafețele au crescut. Pentru o vacă revin 15 ari. Ar trebui aproximativ 50. Completarea se face din culturi duble. În anii în care iulie și august sint secetoase e mai greu, mai ales în terenuri neirigate cum sint ale noastre. Pe C.U.A.S.C., cu excepția porcinelor, am realizat toți indicatorii privind contractele către stat. Asta din cauza lipsei de purceli. Ferma nu asigură necesarul iar cooperativa n-are aportul scontat. Cîteva măsuri simple dar eficiente prin aceea că le-am permanentizat au dat rezultate. În fiecare vineri se face igienizarea. Facem dese schimburi de experiență, dar noi nu le facem la cei buni, ci la cei slabi. E extrem de interesant. De rușine, oamenii se pun la punct și chiar fac mai mult decît atît. Unde găsim un ingrijitor dormind în iesle, unde nu e ordine și curățenie, acolo organizăm schimburi de experiență. Îl anunțăm că peste două săptămîni venim cu toții acolo. Ei bine, peste două săptămîni, nu mai recunoști locul. Rezultatul: foarte puține pierderi.

La cele spuse pînă acum să mai adăugăm aportul mecanizatorilor, inițiative de organizare a acestei activități. Anul acesta s-a alcătuit o formație de vindrovere, care s-a deplasat la unități și a cosit toată suprafața. Lucrările, în aceste condiții, s-au terminat în două zile. La S.M.A. Anghelști, linia de reparat motoare s-a transformat într-una care repară și combine. La una din secții s-a organizat sub conducerea șefului de secție Stanco Boiu o cooperare cu Semănătore. În loc să mai facă naveta, oamenii lucrează lîngă casă. Mai cu spor și le rămîne timp și pentru acordul global. Mecanizatorii Florea Mares, Tica Ochlon și colegii lor așteaptă pregătiți începea campaniei de recoltare.

Să încheiem cu cuvintele Iulicăi Mocanica, această femeie de toată lauda, care nu s-a lăsat copleșită de nici una din potrivnicile pămîntului și care a considerat că datorită ei și a oamenilor pe care-i conduce este să le învingă: Obținerea unei noi calități în agricultură înseamnă în primul rînd muncă. Și tot în primul rînd mai înseamnă să pui în aplicare ideile tale și mai ales ale oamenilor.

OPREA GEORGESCU

Să fii copil...

Să fii copil cu ochii plini de stele și să-ți închipui lumea prin lumina imaginației tale... Să fii copil apărut de vechia mamei cînd soarele își pierde firea și nori de cenușă încearcă să tulbure liniștea planetei...

Să fii copil pe-aceste plajuri unde zborul porumbeilor se-nalță ca un Arc de Triumf peste zîmbetul cald al bucuriilor...

Să fii copil... Aceste gînduri le-am nutrit acum cîteva zile, pe cînd citeam povestirile științifico-fantastice ale unui copil de 15 ani. Dar nu despre el va fi vorba în rîndurile ce urmează ci despre alții înzestrați cu imaginație bogată, cu darul de-a ne bucura tăcerile. Intraserăm într-o clădire înconjurată de arbori. Curiozitatea mea fusese trezită de-o machetă funcțională expusă în holul casei de cultură. Luminate multe, obiecte luate de la jucării defecte și așezate pe locuri potrivite, circuite în serie, minicăsuțe, scară rulăntă, diapozitive și cite altele, alcătuiau un mecanism destul de complicat pentru un ochi neînstruit în ale tehnicii. De la un pupitr de comandă se declanșau circuitele.

L-am căutat pe îndrumătorul lucrării respective. Profesorul Victor Dudău, directorul Casei pionierilor și șoimilor patriei din Băilești, a răspuns cu amabilitate, ajutîndu-mă să înțeleg că în toate atelierele copiii creează. Scuzele că unelele și culorile nu sint într-o perfectă ordine demonstra totemai ceea ce constatasem: aici se lucrează. Rodul muncii lor era ael oraș al viitorului numit „MEGALOPOLIS” care, gata de start pentru concurs, încinta privirile curioșilor. În



atelierul de pictură lucrările expuse, înginate de acuratețe și gingășie, trebuiau să urmeze același drum. Printre semnatarii lor i-am reținut pe Tania Ciobănelu și Mimi Mator.

Așezate într-o ordine aproape netirească, diplomele și premiile obținute de copiii Băileștilor — 42 de premii dintre care 12 sint republicane — se inseru, firește, tot în circuitul muncii și creației desfășurate în acest oraș. Copiii de aici gîndesc cu capetele lor așa după cum au fost învățați și îndrumați. Ei încearcă să ne convingă că viitorul omenirii își găsește însemne și în contribuția lor. Privind macheta „MEGALOPOLIS” îți dai seama că, oricît de mult a lucrat fantezia, aici există și puțină realitate. E chiar viața celor pentru care lumea trebuie să răspundă. Cel peste 2.000 de membri ai Casei pionierilor și șoimilor patriei din Băilești, organizați în 8 cercuri, vin să lucreze numai din plăcere și pastune.

Urmîrind cîndoarea mîinilor care au modelat fiecare parte a „orașului viitorului”, vezi cum această pasune se dezvoltă și datorită dragostei cu care sint înconjuțați de profesorii lor. Iesînd dincolo de lumea în care copiii se alinau cu imaginația, pierzîndu-mă printre oameni mari și îngîndurați, începeam să înțeleg după copilărie ca după un om drag.

Imaginația copiilor poate umili, citeodată, credința poezilor.

IOANA PROCA

Totul pentru libertatea țării

● Cooperarea tuturor forțelor politice ostile fascismului ●

Unul din evenimentele decisive

Argument

Aniversările marilor evenimente ale istoriei poporului român constituie de fiecare dată un excelent prilej nu numai de rememorare, ci și de aprofundare a cunoștințelor despre ele, de descoperire a unor noi semnificații, valențe și învățăminte. Actul de la 23 August 1944, începutul unei noi ere în istoria poporului român, după cum l-a caracterizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a aflat permanent în centrul atenției istoriografiei românești, dar abia după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, deschizător de noi orizonturi în toate sferile de activitate ale societății românești, acest moment de excepțională însemnată din trecutul național a făcut obiectul unor cercetări călăuzite exclusiv de stabilirea și afirmarea adevărului istoric. Lărgirea bazei documentare prin explorarea sistematică a arhivelor din țară și străinătate a adus în circuitul științific surse noi, care au pus în lumină aspecte noi. Ca și în cazul altor probleme fundamentale ale istoriei naționale sau universale, investigația nu a epuizat încă filioanele ineditului; arhivele din străinătate nu au livrat încă — în funcție de legislațiile din diverse țări — toate fondurile documentare în care se găsește informații despre evenimentele din august 1944.

Informația documentară aflată acum la dispoziția istoricilor permite reconstituirea corectă a cadrului intern și internațional în care s-a declanșat și desfășurat revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din România. În lumina acestor surse istorice, ea apare, pentru a relua formula unuia dintre cei mai buni cunoscători ai istoriei Europei de sud-est, profesorul britanic Hugh Seton-Watson, drept „unul din evenimentele decisive ale celui de-al doilea război mondial”. În ciclul de articole inaugurat prin cel de față, intenționăm să punem la dispoziția cititorilor o suită de concluzii ale cercetărilor întreprinse de istoriografia noastră consacrată Actului de la 23 August 1944, precum și extrase dintr-o sumă de documente inedite sau recent intrate sub reflectorul istoricilor, care ilustrează, toate, că marele eveniment, a cărui a 40-a aniversare ne pregătim să o celebrăm, a fost opera întregului popor român, care a găsit în Partidul Comunist Român un organizator și conducător pe cât de curajos, pe atât de înțelept, care l-a dus la o victorie, începătoare de nou ev în istoria neamului nostru, și, în același timp, eveniment cu un impact hotărâtor în accelerarea prăbușirii Reichului hitlerist și, deci, a încheierii marii conflagrații mondiale din anii 1939—1945.

România, o țintă vulnerabilă?

Ca orice mare eveniment istoric, actul de la 23 August 1944 nu a fost rezultatul unei conjuncturi imediate, ci s-a plămădit în timp, rădăcinile sale coborând cu mult în trecutul poporului nostru. Permanență a istoriei românești, lupta pentru independența națională și progres social a găsit, acum patru decenii, una dintre cele mai strălucite manifestări, a cărei biruință s-a datorat participării întregului popor român la efortul de alungare a ocupației hitleriste, care încălcaseră suveranitatea națională, de răsturnare a regimului de dictatură militarofascistă și de redobândire a Transilvaniei de nord, smulșă din trupul țării, prin dictatul de la Viena. Inițiatorul, organizatorul și conducătorul acestui efort a fost Partidul Comunist Român, care a înscris performanța istorică a realizării celei mai largi coaliții de forțe social-politice din istoria noastră.

23 August 1944 a unit două mari curente care s-au manifestat viguros în perioada interbelică: lupta României pentru a-și apăra independența națională și integritatea teritorială, amenințate de politica de expansiune și agresiune a Reichului nazist, și lupta forțelor antifasciste din țară, în frunte cu comuniștii, împotriva primejdiei fasciste și a agenturii din țară a fascismului internațional. În general, și a celui german, în special.

La sfârșitul primului război mondial, România își văzuse împlinită, prin propriile-i mijloace, aspirația de vechime multiseclară de a-și regăsi pe toți fiii ei reuniți în frontierele aceluiași stat. Politica de revizuire a tratatelor de pace, care dăduseră recunoașterea internațională a desăvârșirii statului național unitar român, constituia, evident, o amenințare pentru marea înfrățire românească din anul 1918. După instaurarea regimului nazist în Germania (30 ianuarie 1933), această politică a găsit în Reichul nazist un instrument dinamic și agresiv. Continuând tradițiile Germaniei imperiale de expansiune economică în sud-estul Europei, Germania hitleristă, călăuzită de ideologia fűhrerului, al cărui obiectiv era dobândirea prin forță a „spațiului vital” (Lebensraum), a văzut în această parte a continentului un complement economic — așa-numitul „Wirtschaftsraum” (spațiu economic) — al celui dintii, pentru al cărui control era hotărât să recurgă la toate mijloacele: economice, diplomatice și militare.

La 3 februarie 1933, adică la câteva zile după luarea puterii, Hitler a făcut o amplă expunere în fața cadrelor de conducere ale armatei consacrată obiectivelor politice ale noului regim. Conștient de slăbiciunea mijloacelor sale militare, în acel moment — ca de altminteri și în perioada imediat următoare, când politica de reînarmare avea să fie abia în faza ei de debut — Hitler era hotărât să acționeze în Europa central-răsăriteană și de sud-est, vestul continentului fiindu-i „bloca” de puterea militară a Franței și Marii Britanii. Principalul mijloc de presiune și acțiune urma să fie comerțul exterior. Potrivit lui Alfred Rosenberg, unul din ideologii partidului nazist și șeful Oficiului de relații externe al acestui partid: „comerțul exterior într-un stat național-socialist trebuie să fie în primul rând un mijloc al politicii externe”.

Din perspectiva Berlinului, țara noastră apărea ca o țintă vulnerabilă a ace-

tei politice. Zguduită de marea criză mondială din anii 1929—1933, economia românească, preponderent agricolă, găsea în Germania un partener important pentru desfacerea produselor ei cerealiere și petroliere, și pentru achiziționarea de produse industriale. Complementaritatea celor două economii avea să devină pentru liderii nazisti un mijloc de șantaj împotriva țării noastre; România a fost prima țară care a devenit obiectul presiunilor și amenințărilor celui de-al treilea Reich. La 26 mai 1933, Hitler l-a primit pe ministrul României, la Berlin, N. Petrescu-Comnen, căruia, după însuși mărturia ministrului de externe german, K. von Neurath, i-a vorbit pe un ton foarte „aspru” cerându-i în fond, ca o condiție a desfășurării schimburilor economice, modificarea orientării politice a României, ostilă telurilor revizioniste și expansioniste ale Germaniei hitleriste. „Cum putem avea bune raporturi economice cu țările care pe plan politic sint permanent în contra noastră?” a întrebat retorice fűhrerul pe diplomatul român.

În ciuda presiunilor și a dificultăților economice — sechelele crizei se resimțeau încă puternic — România a preferat să-și sacrifice interesele economice, decât să abdice de la politica de apărare a independenței și integrității. Atunci, ca și în anii următori, s-a manifestat o perfectă continuitate a politicii externe românești, care a făcut din țara noastră unul din cei mai importanți factori ai eforturilor de zăgazuire a revizionismului teritorial și de instituire a unui sistem de securitate colectivă, sub scutul căruia popoarele greu încercatului continent să-și poată dezvolta, liber și sigur, forțele creatoare. Nicolae Titulescu a fost exponentul cel mai strălucit al acestei politici, dar el nu a fost singurul, ci s-a integrat unei orientări fundamentale, devenite, prin continuitatea ei, tradiționale.

Control asupra petrolului

De la sfârșitul anului 1937, adică din momentul în care a devenit evident că planul german de a asigura prin carburant sintetic necesitatea economiei de război nu a dat rezultatele scontate, Hitler a luat decizia de a-și impune prin mijloace economice sau militare controlul asupra petrolului românesc. A început atunci o fază nouă în relațiile dintre cele două țări, caracterizate prin intensificarea tentativelor germane de a include România în „spațiul ei economic”. Într-un document inedit, redactat în martie 1939 sub titlul **Insemnătatea Europei de sud-est din punctul de vedere al materiilor prime pentru economia de război germană**, cu caracter strict secret, redactat de Oficiul Reichului pentru planificarea economiei de război, se atrăgea încă o dată atenția asupra însemnătății militare a petrolului românesc, subliniindu-se necesitatea preîntîmpinării căderii lui în miinile unor forțe ostile Reichului. În noul context internațional, creat prin actele de forță ale Germaniei hitleriste — remilitarizarea Renaniei (7 martie 1936), anexarea Austriei (12 martie 1938), dezmembrarea Cehoslovaciei (29 septembrie 1939) — poziția României devenea tot mai dificilă, până la pragul critic. În ciuda condițiilor defavorabile, România a rămas fidelă orientării ei tradiționale. Cercetările recente ale unor istorici străini, precum Philippe Marguerat, au relevat rezistența opusă de țara noastră tuturor încercărilor Berlinului de

a o transforma într-o anexă de materii prime necesare pregătirii și desfășurării celui de-al doilea război mondial. Consecvența politicii românești a fost recunoscută de Hitler însuși, care, într-o scrisoare adresată în 1940 lui Carol al II-lea, arăta: „România a fost, timp de câteva decenii, aliatul activ și hotărât al oponentilor Reichului german”.

Soluția politică a comuniștilor

Partidul Comunist Român are meritul istoric de a fi fost cel dintii și cel mai hotărât adversar al fascismului. După instaurarea dictaturii militarofasciste în Ungaria în 1920 și înainte de „marșul asupra Romei”, adică, instaurarea regimului fascist în Italia (30 octombrie 1922), ziarul „Socialismul”, organul Partidului Comunist Român, în numărul din 25 septembrie 1922, avertiza asupra primejdiei ca fasciștii, în cămăși negre, din Italia, să găsească imitatori și în România. După luarea puterii de către nazisti, luptele muncitorimii române din ianuarie-februarie 1933 au fost printre primele acțiuni ale proletariatului mondial împotriva fascismului. Partidul Comunist Român a fost, așadar, primul partid politic din țara noastră care a înțeles corect amenințarea fascistă și revizionistă. „Independența poporului român — se spunea în scrisoarea adresată de Partidul Comunist Român delegației permanente a Partidului Național Tărănesc, în ianuarie 1936 — este amenințată de statele din blocul fascist central-european, zis blocul revizionist, format sub hegemonia imperialismului german, care se înarmează în goană nemaivăzută pentru cotoșirea, în primul rând a Orientului european. Încercuirea României este un fapt. În caz de victorie, blocul fascist imperialist va sterge țara noastră de pe harta Europei, va distruge bazele inesei ale existenței naționale a unui popor care a luptat 700 de ani pentru ființă, unitate și libertate sa”. Pentru a face față acestei primejdii, Partidul Comunist Român a elaborat un amplu program de acțiune, menit să bareze calea fascismului în România și să apere țara noastră de a deveni un obiect al cotoșirilor hitleriste. La baza programului s-a aflat ideea cooperării tuturor forțelor politice, ostile fascismului, într-un larg front popular antifascist, întemeiat pe unitatea de acțiune a clasei muncitoare. Solidaritatea națională, deci, în fața amenințărilor reprezentate de „Drang nach Süd-Osten” (Marșul spre sud-est) al Reichului nazist, pentru existența liberă a poporului român, a fost soluția politică propusă de comuniști celorlalte partide politice din țară.

În întreaga societate românească s-a manifestat atunci un puternic curent antifascist care a unit tot ceea ce reprezintă autentică valoare în viața culturală a țării. Din marea pleiadă a luptătorilor antifasciști se detașează numele lui Nicolae Iorga și Mihail Sadoveanu, care au dovedit că spiritualitatea românească respinge ferm și total ideologia noilor barbari ai secolului al XX-lea.

Pe măsură ce puterea Germaniei naziste se apropia de frontierele României, comuniștii români au exprimat ferm voința de a „organiza rezistența față de un atac posibil din partea fascismului german și ungar, asupra României”, după cum se sublinia în hotărârea plenarei lărgite a C.C. al P.C.R. din iulie 1936. La 17 martie 1939, după „lovitura de la Praga” (anexarea Cehiei la Reich), Partidul Comunist Român a lansat întregului popor un apel în care se spunea: „Trupele de asalt ale lui Hitler au invadat Cehoslovacia și se găsesc la granița țării noastre. Întreg poporul să se pună în stare de alarmă. [...] P.C.R. declară: comuniștii vor lupta cu arma în mână în primele rânduri. Uniți-vă cu toții într-un singur front puternic contra lui Hitler și aliaților săi revizionisti”.

Cîteva luni mai tîrziu, la 1 mai 1939, a avut loc marea demonstrație antifascistă, la a cărei organizare un rol decisiv a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu; ea a constituit, după cum arăta secretarul general al partidului, „prima și poate printre cele mai importante demonstrații din Europa în acea perioadă, după invadarea de către hitleristi a Cehoslovaciei”. Organizată pe baza Frontului Unic, de către Partidul Comunist Român și Partidul Social Democrat, ea a demonstrat, într-un moment cînd în alte țări expectativa sau chiar descurajarea își făceau loc, voința muncitorimii române, condusă de comuniști, de a rezista fascismului.

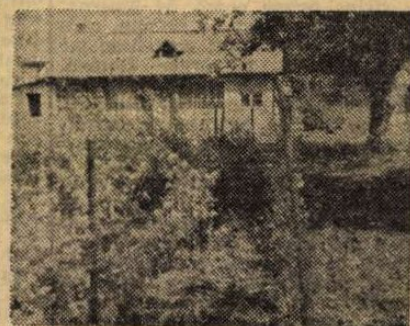
Cînd furtuna războiului s-a dezlănțuit, la 1 septembrie 1939, România și comuniștii ei acumulaseră o prețioasă experiență în lupta antifascistă pe plan intern și internațional. În împrejurările dramatice din anii imediat următori, ea avea să fie valorificată și dezvoltată în lupta împotriva ocupantului hitlerist, pentru salvarea națiunii române.

(Va urma)

Dr. IOAN CHIPER

Supunem atenției

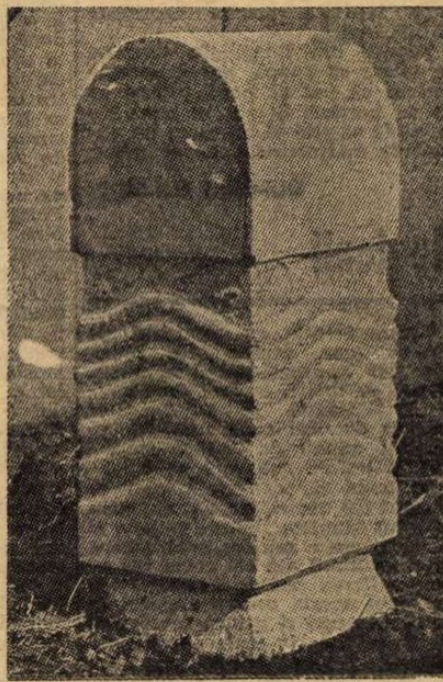
În comuna Ștefănești de Jos, sectorul agricol Ilfov, se află casa din imagine cu dependințele ei gospodărești din care, în zilele de 23—25 august 1944 au fost conduse practic operațiile militare de cucerire a aeroporturilor din jurul Bucureștilor și de barare a accesului unor mari unități hitleriste care se îndreptau pe soseaua Ploiești—București spre Capitală în speranța de a o cucerii. Ostașii și ofițerii conduși de generalul Ciurea Tudorancea, din Corpul Construcțiilor, format în majoritate din muncitori în uniformă militară, s-au acoperit de glorie nepieritoare. O caracterizare succintă dar competentă a acestor lupte eroice și victorioase o dă, într-un document aflat în arhivele Institutului de Istorie al C.C. al P.C.R., generalul Mihail, șeful Statului Major al armatei din acea perioadă, din care cităm: „Corpul de Construcții de sub comanda generalului Ciurea Tudorancea, între 23—25 august, concură la curățirea Capitalei de trupele germane: în dimineața de 24 august organizează cu o parte din unitățile Corpului un detașament operativ cu care cucerește zona Pădurea



Vulpache, Pădurea Becheanului, satul și fortul Ștefănești. La 25 august respinge atacurile inamice pe lizierele Ștefănești, Pădurea Becheanului, cucerește aeroportul Ștefănești făcînd 75 prizonieri și capturînd 8 avioane intacte; cucerește zona Pădurea Plum-buita, cazărțile Otopeni, aeroportul Otopeni, bulevardul Dumitrescu, satul Otopeni, făcînd 500 prizonieri și o bogată captură de război conștînd în 300 autovehicule, material de aviație și alt material de război. Generalul Ciurea subordonează detașamentul 4 intervenție Timisoara, Divizia I-a și detașamentul nr. 2 intervenție din zona Brașov. Corpul Vinători de Munte. Ambele detașamente concură cu mare aport la lichidarea trupelor germane de pe teritoriul țării”.

Recent, autoritățile locale au dispus, fără să aștepte avizul specialiștilor, demolarea respectivei case. Începînd cu dependințele gospodărești, a acestor ziduri ce si-au cucerit pe deplin dreptul de a intra în componența relievarului întregii națiuni. În speranța că va fi găsită de urgență soluția cea mai potrivită încheierii scurta mea intervenție publică.

Florian Avramescu
Centrul de producție cinematografică
„BUCUREȘTI”



Viața discretă a unui pasaj public

MARTOR OCULAR



Am observat că înainte de a cobori în pasaj, ca într-un efemer adăpost anti-aerian, oamenii mai ridică o dată privirea, cu un aer de nostalgie grăbită, să mai soarbă o clipă, să mai respire o dată cerul curat de deasupra, după care se lansează în ritmul sacadat al treptelor și dispar indiferenți. Căci la orele dimineții pare că se revarsă deasupra Bucureștilor precum marea trandafir și vag poluată, o mare în care soarele alunecă deocamdată mai mult prelinș, de-a lungul clădirilor și bulevardelor. E deja un vult în intersecție ca de termocentrală sub presiune, de organism hipertensiv și cu electrocardiogramă de seismograf într-un cutremur de gradul doi pe scara Richter. Senzația este că oamenii coboară într-o stație de metrou. Rostul pasajului este de a elimina din intersecție „paradisul pietonilor” de altădată. Locul în care ne aflăm se apropie de kilometrul zero al orașului. Rondul de flori care se înalță deasupra noastră devine o centrifugă înmiresmată și colorată pentru fluviul circular de automobile, troleibuze, autobuze ce se scurg în toate sensurile prin cele patru mari bulevarde deschise într-o perspectivă de aeroport cu piste lungi străjuite de spuma verde a copacilor. O lume întreagă se revarsă cu sufletul la gură, în primele ore ale dimineții. În acest pasaj care se încarcă de fosfene și de ecouri, de șoapte și de clinchete, de mirosurile apetisante ale plăcintelor calde, ale cornurilor cu mere, ale cremvurșilor zemoși cu mustar abundent, ale înghețatelor linoase la rezezeală cu gust de vanilie și scortisoară, de ceai aromat, de cafea curată, aburind. Ascultând pentru câteva ore dintr-o dimineață senină de vară ritmul pașilor prin această intersecție rotundă, am avut senzația acută că se dansează samba. O samba fără muzică, fără feerile de la Rio de Janeiro, o samba discretă, de protest împotriva tuturor orchestrelor cu amplificatoare reglate la maximum. Un singur pieton a trecut odată cu un tranzistor și am avut impresia că asist la un concert cu orchestră și cu pian chiar în pasaj. În rest, pași grăbiți, percutind pardoseala lunatică a pasajului subteran, cu tocure înalte și nervoase, cu pantofi slefuiți, pe tălpile cărora sint imprimate, ca în plăci de patefon, tăcerile cele mai călcate în picioare ale orașului sau melancolii de praf și de pulbere. Dimineața oamenii coboară în valuri, lăsați prin stații de autobuze sau de troleibuze, scăpați din corsetul îngheșuit al călătorilor sufocante, eliberați de constrângerea echilibrului precar dintre scaune și minere, bagaje, serviete, jigniri mărunte, lecturi frugale de ziar, peisaje rulante de la ferestre cu ecran lat. Și oamenii coboară treptele pasajului prin cele patru ambuscade de beton și gresie, cu balustrade rigide de metal aluminizat, scăpați ca dintr-un tun cu vrăbii, confetii, fluturi, litere de tipar, smotociți și dintr-o dată, destinși, atletici, eliberați de prejudecăți elegantiști, distinși, dar grăbiți la întâlnirea cu ora exactă după meridianul de la Greenwich, ora la care se semnează condicile de prezentă și respect față de tine însuși. După unele statistici, în unele zile prin acest pasaj trec aproximativ patru sute, cinci sute, de mii de oameni. Statistici de buzunar. Statistici aparținând bărbatilor și femeilor care semnează condica în pasajul subteran, care lucrează efectiv în pasaj, de la măturaș de stradă, la gestionar, de la lustragiu, la ospătar, de la farmacist la cofetar, de la vinzător de loz în plic la fotograf. O samba delirantă și ritmul circular al trupurilor și pașilor prin acest pasaj care reprezintă placa turnantă a celor mai multe întâlniri și despărțiri din București, loc de rezer pentru solștiții mărunte, de „afaceri”, pentru provincialii derutați sau familiarizați cu intrările și ieșirile spre cele patru puncte cardinale ale orașului, spre Spitalul Colțea, spre Teatrul Național, spre Universitate sau spre Muzeul de Istorie al municipiului. Și lată-i trecind: citiva muncitori în salopete decolorate, cu maiouri albe, cu pectorali scoși la defilare ca niște crucisătoare, sub caschete albe, de protecție, mușcând din sandvișuri cu cremvurști; un revizor contabil cu părul lins duos peste chelie, o secretară vivace, cu pantofi cui, rochie largă de parasută tehnologică, cu unghiile de la picioare in-

tr-un roșu exploziv; un bărbat și o femeie, la braț, nedormiți, plutitori, care strică ritmul și se opresc la cîntarul automat să verifice cit de greu e pămîntul cu trupurile lor; o „amazoaică” cu dantelute și pălărie roz, atacînd cu impertinență pardoseala de gresie luminată piezis. Revine obsedant refrenul flașnetar al vinzătorului dintr-o gheretă I.T.B.: Tichete, vă rog! Un bărbat grav, cu fruntea aplecată înainte, mare, bombat, cu părul vilvoi, fumînd țigară de foi; un zugrav pătat de var ca leșit proaspăt dintr-o constelație necunoscută, cu scara de cățarat pe pereți sub braț și bidinelele ciocline în cealaltă mină; o femeie prelungă, în doliu, purtîndu-și tristetea cu demnitate, aproape solemnă, dacă nu s-ar privi din cînd în cînd cochet în vitrine, o cohortă de elevi în uniforme care sparg brusc în tîndări liniștea fosnită a pasajului și se reped la toneta cu înghetată vinșind cu cerul gurii, desigur o croazieră la Polul Nord. Tichete, vă rog! Proiectanți cu suluri de hirtie sub braț și cu cearcăne afumate sub ochi; studenți în convalescență după o noapte plonjată printre literele cursurilor de examen; funcționari exacti, meticuloși, rapizi, care se intersecțează întimplător, indiferenți la aceste mici traiectorii de dimineață, indiferenți la spectacolul carnavalesc al pasajului consultîndu-și ceasurile de mină și de consum, dispărînd spre gurile de ieșire din acest dulce infern de culori și miresme ca și cum nici n-ar fi fost. Scintelăaaaaa, a apărut Scintela, România liberă! Și cum vinzătorii de ziare se află chiar la intrările în pasaj, oamenii se așază la rînd ca și cum ar aștepta să declanșeze cineva odată treptele rulante care zac sub lacăt și pe care copiii le urcă dintr-un non-conformism al lor de secol douăzeci

portochelari, ilustrate, blocuri de desen cerneală, gumă (mai puțin gumă de mes-tecat), Franz Kafka, microscop, loz în plic, ceai chinezesc, sacose, geamantane giganti, țigări Carpați fără filtru, săpun de ras, deodorant, cămași din pinză to-pită, Liviu Rebreanu, tichete de autobuz, inele, cercei, ceasuri de buzunar și cea-suri de bucătărie, gladiole, asparagus. Este absolut sigur că nu vei găsi tutun de pipă, merdenele cu carne sau plăcintă cu carne, aer condiționat, conserve de elefant, clepsidre cu nisip de Sahara, Coca-Cola (ah, ce băutură reacționară era pe vremuri!), nuci de cocos, bere Radeberger (dar nici Grivița), whisky, Campari, țigări Kent, șampon, deodorant, Rudotel, televizor și muzică de dans pen-tru cele câteva minute în care îți bei cafeaua. Oamenii care vind sint amabili. Mariana Frincu de la Tutungerie a făcut pe vremuri dactilografia dar n-a supor-tat o muncă de birou cu hirtie de indigo, preferă să „lucreze cu oamenii”, adică să servească oamenii care îi cer țigări, ma-sini de ras, caiete de aritmetică, plicuri de corespondență și spune că din cauza locului de muncă miroase toată ziua ca „o fabrică de tutun”, ceea ce nu o de-ranjează pentru că soțul ei e fumător. Petrică Stela de la Magazinul de cadouri e fericită că a scăpat dintr-un magazin înghesuit din Piața Unirii și a „fost promovată” aici, în pasaj. „La muncă de jos” pentru că „munca e mai grea, pla-nul mai mare dar și leașa mai corespun-zătoare”. Care e marfa care se cere mai mult și mai mult în pasaj? Gerovital! La barul din pasaj am fost serviți de un „lord”, barmanul Gheorghe Dumitru. Am servit un ceai simplu și am admirat fap-tul că nu și-a pierdut răbdarea cu un client atît de... scotian. Responsabilul Ilie Gheorghe tocmai suferea de o cumplică

tesc. Nu sint deocamdată globuri pămîn-tesți, ce să facem? Și așa mai departe. Iată de ce ne lăsăm pantofii lustruiți frumos la singura Lustragerie din Bucu-rești, și stăm pe bancă, cu picioarele relaxate, ca și cum ni s-ar lua măsura pașilor pentru trecerea noastră prin is-torie. Omul din fața mea e la rîndul lui lustruit de istorie. Are una dintre cele mai strălucitoare cheli din cite am văzut. Il cheamă Ilie Paraschiv și-mi spune că face de 32 de ani meseria asta pe care a învățat-o la patron, că suferă de lumbago din cauză că a lustruit ghete și pantofi, ani de zile, pe orice vreme, pe Calea Griviței, dar că din lustruit și vopsit pantofi a crescut cinci copii, are treisprezece nepoți și și-a făcut o casuță în Crîngasi. De ce s-o fi desființat lus-trageria din Gara de Nord că asta e me-serie cu tradiție veche în București, se întreabă Ilie Paraschiv. Și totuși, în pasaj e curent. Cerem o aspirină la Punctul farmaceutic din pasaj. Ne ser-vește Paula Trifan. Ce medicament se cere mai mult și mai mult în pasaj? Antinevralgic! Multe dureri de cap mai avem.

Și din nou privim prin vitrinele barului de zi — servim un café frapé plin de cacao — fluxul și refluxul oamenilor. E o bucurie să-i vezi, să-i simți, să le ghicești expresiile, gîndurile, obsesiile, amintirile, reproșurile, înfringerile, viito-rul. Tînărul cu blugi, în tricou colorat pe care scrie Singapore, tine în amîndouă minile vreo cinci colivii cu păsări exo-tice care cîntă că se cutremură de emo-ție întreg pămîntul. Fata frumoasă, cu trup subtil și păr blond care-i curge pînă în dreptul genunchilor ca o cortină de aur, un păr lung pe care l-ar privi lacomi toți peruchierii de operă din lume pentru personajul Margareta din „Faust” de Gounod. Tichete, vă rog. Și femeia frumoasă, dar intens fardată care vrea să placă, într-o rochie largă, vapo-roasă, cu picioarele fine, bronzate, cu sandale de lemn care acuză strident da-lele de gresie. Și cei doi bărbăți demni, universitari, care-si aprind țigările la o brichetă, doi oameni care se salută poli-ticos, mulțumindu-și că s-au întîlnit și care se despart fără să fi schimbat măcar o carte de vizită. Nu se vor mai întîlni niciodată! Un bărbat plictisit, cocorjat, care pare terorizat acasă de nevastă. Un bunic care-si aduce nepoata de la gră-diniță iar nepoata privește în jur cu ochii plini de toate licorile mirărilor din lume. O altă femeie strident fardată despre care cineva, de la masa vecină din bar, spune că „seamănă cu o masină de pompieri”. Un tînăr care-si potrivește mereu cravata la git, pe căldura asta, cu mustăcioară vagă, un tînăr care precis cîntă în baie și visează un harem. Un grup de turisti afabili care fotografiază tot ce văd. Rîd și fotografiază cu flash. Și de cite ori fotografiază am impresia că se opreste pentru o clipă pămîntul din mișcarea lui de rotație. Toti vor să oprească pentru o clipă pămîntul din mișcarea lui de rotație cînd fotografiază pentru albumul lor de familie. În sfîrșit, un mire și o mireasă îmbrăcați în alb, însoțiți de un acordeon și de un tambal, de nași grași, congestionați și transpirați, de cunoscuți euforici, plini de cutii cu bomboane fondante și de ciocolată, inva-dează pasajul. O procesiune care-mi amintește că sintem printre primele țări din lume, în ce privește numărul de că-sătorii în raport cu populația. O proce-siune ca o cometă care a lăsat pe toată lumea în stop cadru. Într-un suris și fericit dar și neîncercător. Unul din acele surisuri misterioase ale oamenilor noștri care știu să trăiască mai multe stări deodată. Uneori contradictorii. Văzîndu-i pe toți acești oameni întimplători cum trec prin fața noastră care am rămas privitori ca la teatru, ne amintim de Picasso: „Toate astea ar trebui pictate. Dar cum? Cum să ajungi să le picești pe toate așa cum sint? Fără să uiți nici cățelușul doamnei, nici marinarul care se uită crucuș? Toate deodată, întocmai cum se află aici. Și noi, deopotrivă, de vreme ce și noi ne aflăm aici. Dar cum s-o faci? Cu neputință...” Și tot el adaugă la adresa unei alte imagini, a unei alte mulțimi a existenței: „Ce păcat că nu sintem pictori! Dacă am fi pictori i-am face portretul!” Ei, dacă am fi și noi ziariști...

ADRIAN DOHOTARU

Oameni buni, oameni grăbiți, oameni...

aminat pentru secolul douăzeci și unu. Tichete, vă rog. Chiar dacă scările ru-lante nu merg, oamenii vin în această intersecție subterană pe bandă rulantă. Nu am trăit nici o clipă în intersecție, un moment de respiro, de retragere din cotidian, de ieșire din uz. Pasajul sub-teran de la universitate e în permanență un vulcan în erupție, un vulcan calm, previzibil în erupție. România liberă, România liberă! Cumpărați România liberă! Scintela, vă rog! Știm că acolo se află ultimele știri.

Magazinele se deschid treptat. La șapte se deschide barul de zi care e, de fapt, un bar de noapte, pentru că aici se tră-iește numai cu lumina aprinsă. Apoi, se deschide cofetăria, cu tonetele pline de delicatese aproximative din fața vitrine-lor. Se mîncă din goană, se bea din goană, se privește în vitrine din goană, se salută din goană, se apostrofează din goană, se ride din goană. Mă simt în pasaj ca pe un peron. Aștept să plece un tren care nu mai pleacă. Și ce oa-meni delicați servesc această intersecție! Intersecție care trebuie să fie o vitrină a orașului, pentru că din orice parte, a metropolei ai veni (fără să folosești metroul) ca să schimbi direcția de mers, tot la Universitate oprești și traversezi prin pasaj, sigur că nu vei fi tamponat de un pahiderm al transportului în co-mun, sigur că nu vei fi fluturat de mili-tanul tranzistorizat pentru că ai trecut pe roșu, sigur că vei găsi un buchet de flori la țigăncile cu autorizație care vind grădini publice întregi învelite în hirtie zdrențuită, sigur că vei găsi un corn, o amandină, un cremvurști, o cafea și un ziar de dimineață sau de seară sau de luna trecută, sigur că pentru citeva clipe, dacă nu cumva un minut, treci printr-un tunel aflat cu cinci grade sub tempera-tura violentă de caniculă a verii de azi. Pasajul e într-un fel o vitrină dar nu neapărat dintre cele mai elegante și luxoase. Oricum, curată, promptă, cu ser-vicii distincte, calm, cu oameni care ser-vesc civilizat orice își poate inchipui un om între lame de ras, papuci de casă, umbrelă de soare și de ploale, batiste, ciorapi, combinezoane, aparate de foto-grafiat, strudel cu brînză, plăcintă cu brînză, sucuri, și răcoritoare, portmonee,

durere de mîsea dar, atent, s-a oferit să ne spună că lucrează în acest bar de la deschidere, adică din ziua în care s-a dat în folosință pasajul, mai exact, pe 12 aprilie 1971! Atît de mult timp să fi trecut de cînd am pășit prima oară, din curiozitate, prin acest pasaj? Cum mai trec anii, domnule. Și ce plină de pasaje de trecere mare e și viața asta! În acest moment în bar miroase apetisant a pizza, mesele se umplu aproape pe nesimțite și ospătarii alunecă prin aburi și fum de țigară ca pe un vapor în tangaj. E plă-cut în bar pentru că vitrinele au perspec-tivă și dacă nu asculti muzică, măcar poți privi calm spectacolul tulburător al oamenilor care vin, care coboară treptele pasajului, care ies, care se întîlnesc și nu se cunosc, sau care se întîlnesc și se cunosc. Trece o femeie cu o maimuță pe umăr. O maimuță?! O femeie fardată, cu o maimuță pe umăr, demnă de o grădină zoologică și de teoria lui Darwin! Mă mir că pînă la ora aceasta nu am întîlnit nici un bărbat cu ciine în lesă. În schimb coboară prin pasaj, tîndu-se de mîhă, un șir de bărbăți cu ochelari negri, care pipăie treptele cu picioarele și ating nesiguri pardoseala de gresie bună pen-tru o noapte de bal. Ce frumos ar fi un revelion în barul din pasaj! Sint un grup de orbi care au venit din Cluj-Napoca la o consfătuire. Sint poate sin-gurii pelerini prin intersecția de umbră și răcoare a pasajului care nu-si pot da seama ce frumos e cerul orașului și ce plăcută această lumină de acvariu con-tinuu în care plutim. Cineva strigă de la o măsută ambulantă: Cea mai mare re-ducere de prețuri din sud-estul Europei: zece lei Trabantul! E Ion Livadaru, vin-zător de loz în plic, jovial, pus pe glume, păcătînd militari, civili și, vorba lui studentii. Care e ultima mașină cîștigată în pasaj de un trecător fericit prin drep-tul lui Ion Livadaru? Ultima mașină a fost tot un Trabant, dar... acum o lună și jumătate. La Librărie, Margareta Io-nescu răspunde politicos unei cetătean agitat, transpirat, alergat prin tot Bucu-reștiul după pîneze. E formidabil, dom-niule, niște pîneze! Cineva cere „mag-net” pentru o lecție de fizică. I se răs-punde la fel de politicos că „magneți” nu se găsesc. Altcineva cere un glob pămî-



Fotografii de PAUL AGARICI

Sub semnul răspunderii colective

● 700 de lucrători ai „Jiului” ● O mare rachetă după pensionare ●

Mestesuguri și mestesugari de milioane

700 de lucrători, care-și împart nu mai puțin de 90 de activități diferite, de pe urma cărora se câștigă milioane: aceasta este, redusă la expresia ei cea mai simplă, dar emblematică, deci, cum s-ar zice, cu valoare de „carte de vizită”. Cooperativa meșteșugărească „Jiul” din capitala Gorjului.

Cei 700 fac frizerie, coafură, cosmetică, dactilografie, operații (nu totdeauna simple) de autoservice, repară și recondiționează fel de fel de obiecte și instrumente (ceasuri, radiouri, televizoare, magnetofone, aparate de fotografiat, ustensile optice etc.), mai fabrică și o întreagă gamă de obiecte de mică industrie, ba chiar și de industrie răsărită, singuri sau în cooperare cu case industriale mari. Colaboratorii lor se numesc Combinatul siderurgic Hunedoara, importante întreprinderi miniere din Gorj ș.a. Materia primă este extrasă, de regulă, din ograda proprie, dar și din ceea ce alții azvirle ca netrebuincios sau nerentabil. Uneori, cooperarea este, cum s-ar spune, univocă, gorjenii dind totul, de la materie primă și până la muncă, și încă la una de înaltă calificare, dovadă produsele care ies din miinile lor. Cei 47 de meșteri din atelierul de prelucrări mecanice al „Jiului”, conduși de Ion Trepăduș, toarnă, strungesc și finisează — cu materie primă locală — role pentru benzi transportoare necesare Hunedoarei, în valoare de 3 milioane de lei pe lună. O altă unitate a cooperativei, cea de prelucrare a cauciucului, avându-l în frunte pe lăcătușul mecanic Tudor Nicolae, culege de la Combinatul de prelucrare a cauciucului din Tg. Jiu „ce cade din valuri”, adică deșeurile ignobile, din care, grație unor rețete ingenioase, fabrică bandaje de cauciuc pentru benzile transportoare ale minelor Gorjului și aparatori de noroi pentru automobilele „Dacia 1300” și „Lada”. O unitate a Jiului se consacră expres automobilului, recondiționând planetare, tobe de esapament și multe altele. O altă unitate, cea de confecții metalice, face saivane, finare și boxe de animale pentru — ni se spune — „întreaga zootehnie a Gorjului”. Aceași unitate, ca și cele amintite mai sus, pune poansonul „Jiului” pe felurite obiecte de uz casnic, de la cuiere la mășute de telefon, de la suporturi de vase cu flori la cărucioare de transportat alimente, toate confecționate din deșeuri.

Însoțiți de președintele cooperativei, Ing. Nicolae Chiochină, și de vicepreședinta Ștefania Prună, oameni tineri, dornici să se afirme și să afirme puterea de muncă și de fantezie a unui colectiv de oameni indeobște tineri, am făcut rondul unităților de mai sus (numai al celor din Tg. Jiu, timpul nu ne-a permis să vizităm și filialele „Jiului” din Motru și Rovinari, din Bileni și Bumbești Jiu), după ce un alt rond, cel al cifrelor din cartea întrecerii, cu principalii indicatori ai producției și ai prestărilor de servicii îndepliniți și depășiți, ne-a asigurat că vom avea ce vedea. Ne-am oprit mai îndelung în sectoarele bunurilor de larg consum, capitol la care industria noastră e deseori în restanță, mai cu seamă sub raportul calității. Mărturisim că preocuparea pentru estetica industrială, despre care ni s-a vorbit în drum spre aceste sectoare, ne-a cam speriat un pic. Avem și noi, ca toți oamenii gospodari, o experiență a noastră, nu tocmai veselă, în legătură cu obiectele zise „frumoase”, dar cu funcționalitatea în suferință. Furculițe împodobite cu tot soiul de bibluri, dar care ruginesc instantaneu în atingere cu acritura, străchini care-ți oferă decorative bucăți de smalt printre boabele de fasole, dimpreună cu un binecunoscut gust metalic (acei sublimi gust metalic, atât de ferm și de tonifiant!), strălucitoare flotoare și alte anexe ale unui anume aparat sanitar, care supurează ori împrășcă și inundă apartamentul, sint „bunuri gospodărești” pentru descoperirea cărora nu-i nevoie să te angajezi în expediții obositoare, e de ajuns să deschizi ușa oricărui magazin de profil. Aici însă, la Tg. Jiu, am văzut mășute de telefon care, deși frumoase și zvelte, erau chiar mășute de telefon, am văzut elegante cărucioare de tîrșire care, închipuiți-vă, nu-s grele ca plumbul, ci ușoare și ușor de manevrat, am văzut suporturi de flori în care s-ar putea simți bine nu numai florile artificiale (rod al eforturilor altor branșe cooperatiste...), dar chiar și florile adevărate. Am mai văzut și dopuri de sticlă care nu mușcă nici gura sticlei, nici degetul care le manevrează, am mai văzut și alte obiecte în care frumosul și funcționalul se conjugau, să te miri! în chip strict. Păcat că „Jiul” n-are încă (poate că va avea într-o bună zi, speră cei ai locului) un magazin propriu de prezentare și de desfacere, care să etaleze toate aceste mărfuri.

Cei ai locului mai speră și altele. Un colectiv de cercetare-proiectare, alcătuit din trei specialiști, dar beneficiind de ideile tuturor lucrătorilor, a pus ori e pe cale de a pune la punct o serie de produse de real interes. Între ele se află osciloscops didactice și alte aparate de uz școlar, ustensile cosmetice (vaporoare, aparate de ionizat tenul ș.a.), instrumente de tehnică medicală, toate din deșeuri sau din materiale pe care industria mare nu le vizează. Între proiectele „Jiului” figurează și un așa-numit „atelier de optică rapidă”, care să-l crute pe cel ce și-a spart ochelarii de trambalări pe la oftalmologi și de lungile așteptări la magazinele „Optica”. Un alt proiect asupra căruia au insistat interlocutorii noștri este amenajarea unor studii pentru înregistrat benzi magnetice. Sondarea pieței, a bilciurilor din Gorj și din județele limitrofe, dă siguranța unei desfaceri masive de astfel de benzi. Electromistul Voinea Savin, de la secția de reparații RTV, creează aparate care așteaptă verdictul omologării și al intrării în producția de serie (între altele, un generator de semnal, un aparat de sudură prin puncte, un ministrung pentru confecționarea pieselor de magnetofon care azi se importă), e gata să ia pe seama lui funcționarea respectivelor studii.

Așadar, cei 700 de lucrători ai „Jiului” își contemplă munca — și realizările ei — de sus, de la nivelul unor maxime exigențe și al unor mereu relansate speranțe de viitor. Ceea ce, în cartea întrecerii dedicate marilor evenimente ale acestui an, se traduce prin cifre de aur.

ILIE PURCARU ■

Un oraș de confort I

Dinu Nicu, șeful Secției gospodărie comunală locală Slobozia, e născut și crescut în oraș. A lucrat în secție de la început chiar dacă înainte i se spunea IGO și nu SGCL. Lucrând într-un asemenea loc, ajungi să cunoști bine nu numai casele cu instalațiile aferente, ci și oamenii care locuiesc în ele. În primul rînd pe ei. Prin specificul meseriei participi la tot ce se construiește în oraș. Toate construcțiile îți trec prin mină și ajungi să le cunoști ca pe propriul buzunar. În 1968, anul în care s-a înființat județul, în Slobozia erau 120 de apartamente. Astăzi sint peste 11 000. În 1968, viața lui Dinu Nicu și a colegilor lui trebuie să fi fost mai ușoară. Astăzi e mai grea dar mai interesantă.

De opt ani, Dinu Nicu e deputat. La început a avut parte de circumscripții electorale în centrul orașului. Problemele erau mai mici și se rezolvau parcă de la sine. De doi ani răspunde de circumscripția electorală 29, cartier Zona 580.

Iată câteva din principiile și metodele pe care le folosește deputatul Dinu Nicu. — Am considerat de datoria mea să încerc să vin cu o idee nouă. Fiind și de meserie, am încercat în primul rînd să punem, împreună cu cetățenii, în aplicare unele îmbunătățiri care vizează aspectul exterior al cartierului și confortul. Nu trebuie să te limitezi la planurile de măsură pe care ți-l înaintează Consiliul popular. Ele au un caracter mai mult sau mai puțin general. Dacă te limitezi la sarcina „clasică” de a sădi pomi e bine, dar nu e foarte bine. Ești obligat să te implici în activitatea de zi cu zi a cetățenilor din circumscripție, să ai idei pe care să le valorifici. Cînd te deplasezi în alte orașe, cînd vezi ceva frumos, vii acasă și încerci după o discuție cu Comitetul de cetățeni să adaptezi la condițiile tale. Inițiativele popularizate în presă, la televiziune sint și ele o sursă de idei. Să vă spun drept și cînd mă uit la un film străin trag cu ochiul cum sint străzile, spațiile comerciale. Secția noastră este o combinație între ICRAL, apăcanal, termoficare, salubritate, gaze, Administrația domeniului public și o unitate de construcții locuințe și drumuri. Planul nostru depășește 100 milioane. O astfel de organizare e bună pentru că te poți gospodări singur dar e și foarte greu să răspunzi de toate. Slobozia are o climă uscată, secetoasă. Primăvara punem mii de flori. Am construit fîntini arteziene, care sint o necesitate pentru orașul nostru. Bineînțeles fîntinile recirculă apa gravitațional, fără consum de energie și apă. Cine a trecut în urmă cu cîțiva ani prin Slobozia își aduce aminte că era un tîrg înecat vara în praf și iarna bătut de vînturi.

Și cum lui Dinu Nicu îi place pe unde se duce să se inspire din realizările altora, să la ce e mai bun din ele, îl solicităm să ne împărtășească una din experiențele gospodărilor din Slobozia, care ar putea fi preluate și de alții.

— În urmă cu 13—14 ani, M.C. Ind. și T.C.I. București au construit în cadrul organizării de șantier pentru Combinatul chimic 580 de apartamente confort 3 și 4. Inițial au fost semifiinșate. Pe parcurs s-au finisat. Odată cu terminarea lucrărilor la combinat, ele au fost preluate de Consiliul popular și contractate cu locuitorii. Cerințele oamenilor au crescut, cartierul ajunsese să fie locuit doar de noi veniți. Cu timpul se mutau și aceștia. Cartierul era o problemă. I se spu-



nea Catanga și, cum vă spuneam, era locuit de oameni care se gîndeau mai mult la plecarea decît cum să facă din cartier unul cu adevărat frumos. Sintem primii cărora ne-a venit ideea să transformăm apartamentele din confort 3 și 4 în confort 1 și care am demarat transformarea. Am găsit înțelegere la Consiliul popular județean, care a alocat fonduri pentru lucrare. În primăvara aceeaș am început sistematizarea pe verticală: alei pietonale și carosabile, parcuri, zone verzi, locuri de joacă pentru copii. Ne-am întocmit un plan de măsuri în adunarea generală a Asociației locatarilor 4. Zona e aproape de centru. În cartierul vecin din nord s-au construit blocuri cu magazine la parter, autoservire, bufet, alimentară, unități de prestări servicii, pe care le pot foarte bine folosi și cei din cartierul nostru. În cartier s-au amenajat chioșcuri de legume și zarzavat. Cred că am făcut un lucru înțelept. Pentru impulsivitatea lucrărilor am cooptat și alți constructori: Cooperativa Constructorul, I.T.T.L. Spuneam că am îmbunătățit sistemul de încălzire introducînd și aici termoficarea. De altfel, fără să ne lăudăm prea mult, în doi ani am reușit să termoficăm tot municipiul. În cartier s-au construit o școală generală, magazine. E rău să fii ambițios? Nu cred. Noi avem ambiția ca din Catanga să facem un cartier model, al tineretului, care să rivalizeze cu cele mai frumoase ale municipiului.

Nu, tovarășe Dinu Nicu, nu e rău să fii ambițios. E chiar foarte bine.

G. OPREA ■

Utilul nu este totdeauna spectaculos

De cînd Gheorghe Cobzuc era una din cele mai redutabile rachete ale țării au trecut cîțiva ani buni. Cei tineri nu și-l mai amintesc pe terenurile de sport. Cei mai în vîrstă n-au uitat disputele dintre așii generației '40-'50, Tache Carauliș, frații Marin și Gogu Viziru, Gheorghe Cobzuc. Tenisul n-a început cu Țiriac și Năstase. Maestrul al sportului și antrenor, emerit, Gheorghe Cobzuc se poate mîndri cu o lungă și rodnică activitate sportivă de performanță, între anii 1935, cînd a jucat fotbal la Concordia din divizia B și pînă în 1969, anul în care și-a adjudecat titlurile de campion de tenis al Asiei la veterani, simplu și dublu. 15 ani component al echipei naționale, multiple titluri de campion național și internațional la tenis, antrenor al echipelor de Cupa Galea și Cupa Davis, profesor și antrenor pînă în 1977, membru în Biroul federal de tenis, președintele Colegiului de antrenori și al Comisiei de tenis București, iată cîteva din jaloanele unei cariere sportive, didactice și obștești de marcă. Activ, prin temperament și educație, obișnuit cu riguroasa regulamentul sportive, din 1977, anul cînd a ieșit la pensie, Gheorghe Cobzuc își continuă activitatea pe tărîm obștească ca președinte al Comitetului de cetățeni din Circumscripția 11 electorală a Capitalei. Din discuția avută cu interlocutorul nostru, din cele văzute la fața locului, ne-am dat seama încă o dată de eficiența organismelor democrației noastre. Important este ca cetățenii să se implice cu adevărat în problemele care-l interesează și a căror rezolvare depinde, în ultimă instanță, de ei înșiși. De data aceasta, să-l dăm cuvîntul lui maestrului sportului și antrenorului emerit, ci cetățeanului Gheorghe Cobzuc.

— De la bun început trebuie spus că ceea ce am realizat este rezultatul eforturilor, al participării tuturor cetățenilor. Comitetul de cetățeni este format din 15 membri, bărbați și femei. Fiecare din noi răspunde de o stradă sau de o

problemă anume. Avem în grijă străzi din Sectorul 1: Calea Grivitei 1-199, Semicercului, Sf. Voievozi, Piața Sf. Voievozi, Moxa, Lt. Lemnea, Ecaterina Teodorescu, Occidentului 1-28. Intrarea Lemnea și Intrarea Ecaterina Teodorescu. Urmarim curățenia și gospodărirea străzilor, întreținerea fațadelor clădirilor și a spațiilor verzi, plantarea pomilor, repararea trotuarelor și a rigolelor. În perimetrul nostru de activitate avem cîteva terenuri virane pe care se arunca gunoi. Am curățat cu ajutorul ICRAL de pe Cuza Vodă — ne-a sorzinit inginerul Rizeșcu, nu i-am reținut prenumele — 11 asemenea spații. Am ridicat gunoiul și din curțile oamenilor. În anumite puncte se adunase gunoi cu tonele. Din Sf. Voievozi 27 am ridicat 4 tone. Am încercat să nu ne oprim aici. Terenurile virane au fost amenajate și cultivate cu zarzavaturi. Numai în Occidentului 1 și 35 am cultivat 740 metri pătrați. Pe străzile Moxa și Occidentului am amenajat două locuri de joacă pentru copii. Tot la noi se ajunge și pentru aplanarea conflictelor dintre cetățeni. Am rezolvat, în fază incipientă, 30-40 de cazuri. În iarna care a trecut, cetățenii au înțeles să curețe la timp zapada de pe trotuare. E mai greu cu unitățile socialiste, la depozitele care nu sint deservite de personal permanent. Avem și o echipă de control muncitoresc. La Centrul de lant de pe Grivita 47, erau gestionari doi soți. Unt și brînză dosite, programul nerespectat, servirea preferențială. Doi ani am luptat să-i schimbăm. Am strîns material, l-am prezentat la Tribuna Democrației și din noiembrie anul trecut am reușit. Nu intenționăm să ne facem un merit deosebit din realizările noastre, de altfel nu foarte spectaculoase. Activitatea comitetelor de cetățeni se desfășoară într-un cadru legalizat, care, lasă, e drept, suficient loc inițiativelor. Totul e să fii bun gospodar. Banii strîși din contribuția benevolă a cetățenilor au fost folosiți pentru repararea străzilor. Am mers din casă în casă și am dus muncă de lămurire. Inovația noastră a fost că nu am preluat banii cu chitanță, ci i-am convins pe cetățeni să-i depună la C.E.C. În anul trecut, s-a pavat strada Lemnea, din Calea Victoriei pînă la Liceul de muzică și o parte din Calea Grivitei. Oarecare greutatea întîmpinăm cînd se infundă rigolele. Cei de la ICAB nu răspund, întotdeauna, cu promptitudine la apelul nostru. Pe Calea Grivitei 91 apa bălteste. Mașinile stropesc pietonii, fațadele clădirilor. De multe ori ședințele Organizației de bază sint deschise și invităm cetățeni sau președinți de asociații. Avem 19 blocuri în care trăiesc aproximativ 2 000 de oameni. La adunările generale participă ca delegați membrii comitetului: colonelul Constantin Ciuncan, Angela Sneider, Ludovic Lucai, Preda Zaharia. Mai sint necazuri, probleme vechi și înecurate, oameni care profită de poziția lor în conducerea unei asociații de locatari pentru a-și crea avantaje la repartizarea suprafețelor comune sau a cheltuielilor. Cu sprijinul Consiliului popular am reușit să facem ordine în anumite asociații, să determinăm comisiile de cenzori să-i respecte datoria. Problemele pe care încearcă să le rezolve comitetul nostru nu sint deosebite. Probabil sint asemănătoare cu cele ivite și prin alte părți. Important este ca odată ivită o inițiativă valoroasă s-o pui cit mai repede în aplicare. Și, la fel de important, este să respecti legea. Tribuna Democrației reprezintă una din modalitățile cele mai operative de rezolvare a păsurilor cetățenilor. Participă delegați cu putere de decizie din partea întreprinderilor furnizoare de apă și căldură, ICAB, ICRAL și ai Consiliului popular care hotărăsc pe loc modul de rezolvare. Dacă apar nereguli ele se datorează neparticipării cetățenilor la treburile obștești. Mai există, la unii dintre noi, mentalitatea păzuitoare că problemele se rezolvă singure. Nu e așa. La acțiunea amplă de înfrumusețare a orașelor, la crearea unor condiții cit mai civilizate de trai trebuie să participe fiecare după puterile sale. N-am spus o noutate, ci un adevăr.

OPREA GEORGESCU ■

Spiritul naște spirit

TOT FELUL

● Lucrurile se desfășoară normal, deși primăvara n-a fost tocmai ușoară ● Lumina din interiorul poeziei ●

Urma scapă turma

Balta Ialomitel s-a civilizat. Porțiuni întinse de teren au fost scoase de sub tirania milului și-a apei, fiind redade agriculturii. Nu mai găsești, ca odinioară, cirezi de vaci, turme de oi și de porci lăsate în voia soartei. Acum, animalele pasc în mod organizat. Evident, nu întreaga suprafață a putut fi cultivată. Au rămas numeroase grinduri, sărături, păduri în care animalele încă se simt bine și ar fi și păcat să nu profite de împărăția bălții unde, altfel, mistreții și-ar face de cap. Tocmai de aceea, ani de-a rândul, diferiți crescători de animale închiriau teren cu sprijinul organelor locale, încheiau contracte cu statul și toată lumea era mulțumită.

Nu altfel s-a întâmplat anul acesta, când oamenii și-au continuat bunele intenții. După ce s-a repartizat teren de pășunat pentru I.A.S. și C.A.P., aceste unități având prioritate, au venit la rând crescătorii particulari. În urma adresei nr. 2375/20 04 1984, Consiliul Popular Județean Ialomița aprobă 100 ha pășune, pentru particulari, în pădurea Vlădeni și 320 ha în pădurea Săltava. Repartiția a fost trimisă prin adresa nr. 1147/23 04 1984. Urma ca acest teren să fie repartizat, de către consiliile populare ale comunelor aflate în zona menționată, diferiților crescători de animale iar aceștia să încheie apoi contractele de rigoare. Comitetul executiv al comunei Făcăeni, de pildă, repartizează cetățeanului Turcu Iancu 41,6 ha pășune în pădurea Săltava, conform adresei nr. 439/24 04 1984, pentru 400 de oi. Cetățeanul nostru încheie contractul nr. 22/26 04 1984 cu Ocolul silvic Fetești, plătește taxa de 2 000 lei, încheie contracte cu statul pentru lapte, lână și carne și se prezintă la fața locului pentru a se apuca de treabă. La fel procedează și Șteitan Aurel, tot din Făcăeni. I se repartizează 39,5 ha de pășune în pădurea Zătoaca, pentru 500 de oi, conform adresei nr. 439/24 04 1984, și încheie, la rându-i, contractul nr. 10/25 04 1984 cu ocolul silvic amintit, față de care se achită prin bonul nr. 0011222/25 04 1984. Plătește adică 2 500 lei. Urmează să încheie contracte cu statul pentru produse, ceea ce și face. Ca și ceilalți cetățean, își ia oile și pleacă în baltă. Pentru a întregi argumentația trebuie să mai spunem că atât Șteitan Aurel cât și Turcu Iancu au declarat toate animalele la recensământ iar între situația de fapt și registrul agricol al comunei nu există nici o inadvertență. Lucrurile se desfășoară normal, deși primăvara n-a fost tocmai ușoară iar apa le-a dat mult de furcă.

În a doua jumătate a lunii mai, cam prin 22 05, în baltă se prezintă o comisie alcătuită din reprezentanți ai organelor locale și județene, ale Inspectoratului silvic, ale ocolului și miliției, pentru a face verificări. Înregistrează animalele, confruntă fișele de recensământ, contractele, bonurile de plată și le sugerează celor aflați aici să părăsească locul, intrucit particularilor le este interzis să pășuneze pe acest teren. Aceștia nu înțeleg mare lucru. Comisia revine, comunică oamenilor că n-au voie să dețină mai multe animale decât cele prevăzute în statutul C.A.P., zona fiind cooperativizată în întregime, și le cere să predea surplusul. Oamenii se încapăținează dar

comisia este fermă, încheie procese verbale, încarcă oile, vacile și porcii în mașini și trece apa cu ele la Consiliul popular. Oamenii știu că animalele au fost confiscate. Nici de astă dată nu înțeleg mai nimic, intrucit explicațiile sînt confuze și neconvingătoare. Lui Șteitan Aurel i se cere contractul de pășunat și nu i se mai restituie. Au existat două situații: ori să predea surplusul, ori să-și ia turmele și să plece unde găsesc de cuviință. Important era să părăsească baltă, adică județul. Oamenii sînt derutați. Unii aleg calea dinții, alții pleacă fără să știe încotro, precum Șteitan Aurel.

La Consiliul popular al comunei Făcăeni, primarul Nicolae Tîrcă îmi arată un maldăr de acte. Într-unul din dosare găsim un „Centralizator cu animalele confiscate la Decretul 70/1984, în zilele de 22 și 23 mai 1984”. Un lucru confiscat, va să zică deținut ilegal, este pierdut definitiv, fără nici o altă compensație. Răsflesc decretul invocat și nu găsesc nicaieri un astfel de paragraf. Mă gîndesc la o confuzie, la o interpretare greșită și altminterea nu e. Comisia a confundat baremul minimal (fiecare gospodărie trebuie să crească cel puțin...) cu unul maximal (tot ce depășește numărul...), ceea ce e departe de a fi menționat în decret. Primarul are altă explicație: statutul C.A.P. limitează numărul de animale care pot fi deținute de crescătorii individuali. Așadar, după aproape un sfert de secol, statutul C.A.P. a fost redescoperit! Pentru animalele ridicate s-au încheiat procese verbale, în care scrie, negru pe alb, că cele „găsite în plus la Decretul 70/1984 trec în proprietatea statului”. Cîțiva dintre cei cărora li s-au întocmit astfel de procese verbale sînt Turcu Iancu, Panghe Dinu, Petroaica Năstase, Turliu Marinel. Un caz aparte e cel al lui Petroaica Năstase, cioban care a împrumutat de la Banca de credit suma de 42 000 lei, prin Consiliul popular al comunei Făcăeni, și a cumpărat de la IRIC un număr de oi pentru a le contracta cu statul, cu obligația de a restitui suma în produse. A achitat cam jumătate iar acum 15 oi i-au fost luate.

O a doua categorie de animale ridicate e cea deținută de cantonieri care lucrează în cadrul Ocolului silvic ori în cadrul sistemului IELIF (întreținerea digului de apărare). Panghe Dinu, Maravella Răducanu și Cocargeanu Dănilă, în afara animalelor crescute pentru gospodăria proprie, au primit și ei de la IRIC, prin Consiliul popular, un număr diferit de tauri ori vaci, în vederea contractării, pe care le creșteau în zona cantonului. O parte din animale au fost ridicate, deoarece ordinul 341/1983 al Ministerului Silviculturii și un altul al M.A.I.A. limitează numărul de animale care pot fi crescute la cîntoane. Ordinul e ordin, dar nu organele locale i-au ajutat pe acești oameni să calce cu stîngul? Necunoșterea legii nu e o scuză pentru omul de rînd dar e o acuză pentru organele administrative. Cînd e și în procesele verbale încheiate acestor cantonieri nu sînt invocate ordinele respective, ci tot Decretul 70. Confuzii peste confuzii, izvorite din grabă, probabil, ca să nu zicem din ignoranță. Spre a fi drepti, trebuie să spunem că din cazurile cercetate de noi un singur crescător a căzut sub incidența

legii din propria-i greșală și acesta este Maravella Răducanu care n-a înregistrat în registrul agricol toți porcii. Rămătorii găsiți în plus au fost confiscați, fără drept de apel. Eroarea se plătește. Cei alții însă au toate motivele să fie nemulțumiți.

Animalele ridicate au intrat, deocamdată, în proprietatea Consiliului popular Făcăeni și ele se află la fermele 5, 6 și 10 ale I.A.S. E vorba de vaci. Oile au fost refuzate și se află la C.P.A.D.M. Aici, un om repartizat anume se îngrijește să le dea de mîncare, în timp ce baltă a intrat în stăpînire mistreților iar ciobanii caută să afle adevărul. Animalele ridicate, care de fapt n-au fost cîntărite, nu pot fi înstrăinate. Deocamdată, se așteaptă hotărîrea conducerei Consiliului popular județean, întreprinzătoare acțiunii.

Intrucit multe din cele constatate sînt contradictorii și, de ce să n-o spunem, ilegale, am încercat să stau de vorbă la consiliul popular județean. Aici, aflui cu totul altceva, adică argumente logice și coerente. Aflui, așadar, că particularii n-au voie să pășuneze pe baltă și n-au nici dreptul să dețină mai multe animale decât le permite lotul individual și statutul C.A.P., zona fiind colectivizată și neexistînd izlaz comunal. Se recunoaște o primă greșală, aceea a emiterii repartiției de pășunat de către chiar organele județene. Apoi, mi se confirmă că nici un animal nu e confiscat, acestea aflîndu-se în custodie. O a doua greșală, de care se face răspundătoare comisia de preluare. În fine, mai aflui că se va proceda legal, în funcție de caz, transferîndu-se contracte, reziliîndu-se, evaluîndu-se animalele și repartizîndu-se spre creștere unităților de stat și cooperative sau producătorilor individuali cu animale puține, astfel încît crescătorii în cauză să nu rămînă cu datorii față de stat și să nu lase în pagubă. Mai precis, urmează o sesiune de analiză în care se vor lua cele mai corecte hotărîri, desigur în spiritul legii. Ne întrebăm însă dacă nu ar fi fost mai drept ca întîi să se analizeze situația și abia apoi să se treacă la acțiune, cum s-a întîmplat în comuna Vlădeni, unde animalele au fost înregistrate și lăsate în custodia crescătorilor respectivi, în așteptarea miraculoasei hotărîri. Și tot o nedumerire este de ce nu s-a întreprins această acțiune drastică în primăvară, înainte de încheierea contractelor, ori în toamnă, cînd oamenii urmau să sfîrșească un sezon, iar nu la mijlocul verii, cînd totul se bulversează și creează dezordine. Nu e drept ca respectivii crescători să tragă consecințele unor decizii greșite și nu e normal ca astfel de acțiuni să fie întreprinse tocmai acum, cînd au fost încheiate contracte, au fost repartizate terenurile, au fost plătite taxe. Nu este exclus ca pînă să se reglementeze lucrurile, să treacă vara și în locul bilanțului așteptat să se constate numeroase pagube. Și nici nu poate fi altfel, fiindcă a investi atîta falsă abnegație, cînd altele sînt problemele de fond, înseamnă a vedea pailul din ochiul vecinului și a ignora birna din ochii tăi. Dacă tot există o greșală de care nu crescătorii cu pricina se fac vinovați, bine ar fi ca aceasta să fie îndreptată încet, fără pripă, cînd vor expira contractele, căci urma scapă turma.

RADU G. ȚEPOSU ■

Fapte de viață

La un festival

Recent a avut loc, la Satu Mare, cea de-a VI-a ediție a Festivalului interjudețean de creație literară „Afirmarea”, reușită manifestare literar-artistică și de creație, la care au participat creatorii din județele Argeș, Botoșani, Bistrița-Năsăud, Caraș-Severin, Iași, Sălaj, Sibiu, Satu Mare, Vilcea, Vrancea etc. Juriul a acordat următoarele distincții: **Marele Premiu** al festivalului și al revistei „Luceafărul” — Gheorghe Achim (Carei, Satu Mare); **premiul revistei „Transilvania”** — Gavril Moldovan (Bistrița-Năsăud); **Jacobffy Tamas (Satu Mare)**; **premiul revistei „Steaua”** — Ioan Nistor (Orășu Nou, Satu Mare); **premiul revistei „Familia”** — Rodica Soreanu (Focșani); **premiul revistei „Flacăra”** — Ioan Bran (Birsăul de Jos, Satu Mare). **Proză:** Premiul I și al revistei „Convorbiri literare” — George Voica (Frințești, Vilcea); **premiul revistei „Vatra”** — Dumitru Munteanu (Bistrița-Năsăud); **premiul revistei „Tribuna”** pentru reportaj — Ioan Ardeleanu (Zalău, Sălaj).

Premiul revistei „Flacăra” i-a revenit, așadar, lui Ioan Bran, din Birsăul de Jos nr. 82, județul Satu Mare. Din 3 iulie 1963 un accident grav, în care i s-a fracturat coloana vertebrală, cu paralizia picioarelor, îl ținutește nemilos la pat. De aproape 20 de ani, Ioan Bran este definitiv imobilizat și n-a ieșit din casă, în acest răstimp, decît o singură dată, să vadă merii în floare. În universul său închis de 2 (doi) metri pătrați, singura lumină care-i vine este aceea din interiorul poeziei. Citește și scrie. Scrie și citește neînterupt. E tot ce i-a mai rămas, dacă putem spune astfel. Publică din nefericire sporadic și nu neapărat din vina sa. A publicat în revistele „Tribuna”, „Transilvania”, „Familia”, „Flacăra”, „Steaua”, „Viața Românească” etc.

Revista noastră l-a publicat în cîteva rînduri. În urmă cu cîteva ani, în articolul „Un poet cu aripile frînte”... se descifra biografia poetică și civilă a acestui caz unic, a acestui poet care, deși cu aripile frînte, se lasă înfrînt, dar nu învins, pentru a parafraza pe cineva. Este ținut pe un pat de lemn, iar mama-sa, paralizată și ea, este ținută pe alt pat de lemn. Doar bătrînul său tată taie cite un mînușchi de lemn, dă un braț de fin la vacă, aprinde un muc de luminare, iar lor le servește, la pat, cite ceva din împuținatele bucate. Din păcate, ajutorul social pentru care pleda revista la vremea respectivă nu s-a permanentizat nici pînă azi. Poezia sa se recomandă, cert lucru, singură. Scrisă din rană deschisă — poezia este un strigăt cutremurat dar izbînditor asupra morții, asupra a tot ce este pieritor. Minunat ar fi ca vreo editură să-l ia imediat în atenție pe acest poet, pentru că realmente o merită cu prisosință.

DORIN SĂLAJAN ■

Cutremurele, previzibile?

Ne vom ocupa în cele ce urmează de descoperirea unui fenomen gravitațional de către un fizician brașovean, cu posibile utilizări într-o direcție de maximă importanță: **prevăderea cutremurelor**. Din păcate, în alea desăvîrșirii acestei cercetări s-au lîvit unele dificultăți, relativ lesne de înlăturat, și vom face unele sugestii în acest sens. Dar mai întîi să lămurim esența fenomenului.

— Am descoperit — ne spune profesorul de fizică Vergil Hîncu — faptul că în particulele solide aflate într-o suspensie lichidă se produce o mișcare ordonată, total necunoscută pînă acum.

— Nu este vorba de mișcare evidențiată încă în secolul trecut de botanistul englez Robert Brown? Astăzi, orice elev a auzit despre mișcarea browniană...

— Aceasta este încă o mișcare dezordonată, pe cînd eu am pus în evidență o mișcare ordonată preferențială spre est — în contradicție cu reprezentările noastre intuitive: ne așteptăm ca un mare număr de particule în suspensie lichidă să se miște haotic, la întîmplare. Am observat însă că viteza și direcția de mișcare estică sînt influențate doar de temperatură, de prezența în apropiere a masivelor muntoase și de trepidările cele mai fine. Aceasta m-a dus și la ideea de a se folosi fenomenul pentru detectarea mișcărilor tectonice prevestitoare ale cutremurelor.

Experiența care evidențiază mișcarea preferențială, ordonată a particulelor — ne spune interlocutorul nostru — o poa-

te realiza oricine, dacă respectă anumite condiții: locul ales nu trebuie să sufere trepidății, deci să fie situat departe de fabrici și de trafic rutier (chiar trecerea unui automobil în depărtare influențează sensibil direcționarea particulelor); însuși fasciculul de lumină al unui microscop obișnuit poate vicia rezultatele. O nouă confirmare, deci a fineței metodei, pîndind pentru aplicarea în practică. Detaliile tehnice, asupra cărora nu insistăm, au fost comunicate în „Revista de fizică și chimie”, „Buletinul științific al Universității din Brașov” și „Buletinul de fizică și chimie al Societății de Științe Fizice și Chimice din R.S.R.”

Deși, pentru efectuarea experienței, localitățile în cîmp deschis, departe de masivele muntoase, sînt cele mai indicate, ele se pot realiza și în orașe, mai ales noaptea, cînd circulația rutieră și activitatea uzinelor scad.

— Colectivul cu care am colaborat la Universitatea din Brașov, condus de conferențiarul doctor Ioan Ința — spune interlocutorul nostru — a constatat cu uimire, la un moment dat, că, deși fuseseră luate toate măsurile de precauție, nu totdeauna particulele se orientau pe direcția așteptată, de la vest la est. Abia ulterior am aflat că, fără ca noi să bănuim, în același corp al clădirii funcționa un alternator...

Deși explicația dată de unii fizicieni fenomenului orientării preferențiale a particulelor face apel la legile mecanicii clasice, profesorul Hîncu este de altă părere: „Eu consider că fenomenul se

datorează forțelor determinate de undele gravitaționale prevăzute de Einstein și pe care se străduiesc să le pună în evidență cele mai prestigioase centre de cercetări fizice din lume. Este posibil ca fenomenul descoperit de mine să ofere răspunsuri și în această direcție”. Să revenim însă la aspectele practice.

— Cum decurge cercetarea, tovarășe profesor Hîncu?

— Ea s-a oprit în loc, și aceasta nu din cauza lipsei de interes sau de fundament științific. Ținînd un referat la Centrul de Fizică a Pămîntului și Seismologiei din București, centrul a propus încheierea unui contract de cercetare cu oricare universitate din țară, în colectiv urmînd să fie și eu inclus. Ceea ce s-a și întîmplat. Între universitatea brașoveană și sus-menționatul centru au fost semnate succesiv două contracte. Deși comisia care a recepționat ultima lucrare (din partea colectivului brașovean, conferențiarul doctor Ioan Ința, șef de lucrări Constantin Șoitu, asistentii universitari Dorin Ursuțiu și Sorin Zamfir, iar din partea centrului, deci a beneficiarului, doctor inginer Ion Cornea și doctor în fizică Corneliu Radu) a propus continuarea cercetării, un nou contract nu s-a mai încheiat.

Să recapitulăm. O cercetare și o idee românească de interes practic potențial riscă „să se piardă pe drum”. Posibilitățile de aplicare sînt evidențiate de specialiști competenți. Pentru a nu cita decît un exemplu, iată ce se scrie în articolul închinat acestui fenomen de Buletinul Universității din Brașov, vol. XIII, pag. 174: observația lui Vergil Hîncu „deschide unele perspective de prognoză seismică, ceea ce poate constitui subiect de cercetare ulterioară”. (De notat că fe-

nomenul în cauză poate contribui la prognoza seismică independent de explicația fizică, bazată fie pe mecanica relativistă fie pe cea clasică). În adevăr, cum am arătat, mișcarea direcțională a particulelor în suspensie lichidă s-a dovedit extrem de sensibilă la orice perturbări externe, deci și la mișcările tectonice ale scoarței terestre.

Nu există nici o dificultate legată de brevetare, fiind vorba de o observație științifică fundamentală, ne brevetabilă. Contractul de cercetare nu s-a prelungea din cauza depășirii fondurilor planificate la centrul bucureștean, ceea ce putem înțelege foarte bine. Dar există poate în țară alte colective de cercetare, alte institute dispuse să încheie un contract și să faciliteze finalizarea cercetării împotmolite, cu atât mai mult cu cît suma necesară ar fi derizorie, iar echipamentul în cauză (foarte simplu de altfel) există, este de concepție pur românească și se află, se pare nefolosit, în vreun ungher al Universității din Brașov.

Informații suplimentare cu caracter tehnic, asupra cărora noi nu am stăruit, se pot obține de la profesorul de fizică Vergil Hîncu, Liceul din Codlea, județul Brașov, sau la telefon 922-50 421. Flărește, nimeni nu poate garanta succesul, dar credem că am argumentat suficient, cu ajutorul unor surse competente, că merită încercat! Noul implică prin definiție necunoscutul, deci o anumită doză de risc, fără asumarea căruia știința nu ar mai progresa, ci ar redescoperi mereu ceea ce s-a inventat de mult.

LIONEL NIȚESCU ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

La marginea drumurilor noastre

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Trenul automotor cursă de persoane nr. 2619, de pe linia Arad — Nădlac, circula conform graficului de mers. De la pupitrul de comandă din bordul locomotivei, mecanicul Traian Sigheti și ajutorul său Vasile Babuța scrutau întinderea. Deodată, pe linia din față, la circa patru sute de metri distanță, ei au observat limbi mari de foc. Prudenți, au încetinit mersul și au constatat că ardeau traversale de lemn ale terasamentului. Au oprit și, cu extincătoarele din dotare, au stins imediat focul. Călea a fost din nou liberă. Un semnal scurt și automotorul și-a reluat nestăgănit mersul, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. (Ion Coțoi, com. Bontest, Județul Arad).

■ Ca răspuns la scrisoarea cetățeanului Ene Tudorache din comuna Voluntari, sectorul agricol Ilfov, Administrația Asigurărilor de Stat, Sucursala municipiului București precizează: „(...) constatarea pagubelor și adoptarea soluțiilor tehnologice pentru operațiunile de reparații sau înlocuiri de piese la autovehiculele avariate și pentru care se datorează despăgubiri de asigurare — conform legii — se stabilesc, în comisie, la atelierul de specialitate care efectuează reparația. Având în vedere că în sarcina ADAS intră numai acoperirea din punct de vedere financiar a prejudiciului, iar nu și repararea efectivă a bunurilor avariate, problemele legate de calitatea serviciilor prestate, care să asigure respectarea întocmai a soluțiilor tehnologice stabilite la modelul prezentat mai sus, intră în competența unităților reparatoare”.

■ Lucrind la Cooperativa „Miorița”, într-o muncă direct productivă (confectionarea), tinăra Mihaela Botezatu din Bacău, str. Vasile Alecsandri nr. 4, este în același timp și studentă la secția informatică a Universității din Iași, anul I, curs seral, unde a intrat cu media 9,33. Intrucit — așa cum ne scrie — nu are mașină de cusut în dotare și nici posibilitate să-și cumpere, ne roagă s-o sprijinim să se încadreze la Școala specială de copii hipocauzici din localitate unde a găsit un loc și crede că are înclinată să lucreze, deoarece s-a născut și a crescut într-o familie de surdo-muți.

Rugăm forurile în drept să dea o mână de ajutor acestei fete care își câștigă prin muncă, onestă, existența și învață în același timp cu sîrg.

■ Întreprinderea „Antrefrig” București, referitor la sesizarea Adei Hagiolopol, apărută în nota din nr. 7/1984 al revistei noastre, răspunde că neajunsul semnalat nu s-a produs din cauza unității. Cu toate acestea, s-au dispus măsuri imediate de prelucrare a cazului respectiv cu întregul colectiv de muncă al secției de preparate culinare. S-au reformulat instrucțiunile de folosire a preparatului „sote de fasole cu carne de porc”, spre a evita orice dubiu de interpretare, și totodată a fost atenționată Direcția comercială a municipiului București în sensul desfașurii produselor culinare conservate prin frig numai prin unități care dispun de dotări corespunzătoare menținerii calității.

■ Gheorghe Achimescu din Alba Iulia, str. Progresului nr. 10 A, propune fabricarea produselor de sârmă și hîrlete să confectioneze astfel de unelte cu gabarit și greutate mai mici, deoarece acestea care se găsesc în prezent prin magazinele de specialitate sînt prea mari, prea grele și omul anevoie poate să lucreze cu ele. Fiindcă — zice el — nu toți trîndarii cu sapa sînt întotdeauna voinici ca în poveste, ci adesea sînt femei sau bărbai cu o constituție fizică mai delicată care, minuiind continuu kilogramele de fier, obosesc mai repede.

Excelentă propunere. În plus cu aceeași cantitate de metal în loc de două se pot face trei hîrlete.

■ Consiliul județean al sindicatelor Buzău ne informează că scrisoarea lui Pîrvolescu din Rm. Sărat a fost rezolvată

Vremea plantărilor de pomi a trecut. Dar, revăzînd cu atenție efectele noilor plantații edilitare, vom constata cu surprindere că ponderea încă o dețin, în prea multe locuri, arborii și arbuștii fără prea mari virtuți calitative. Ba, dimpotrivă, sînt specii care aduc chiar unele deserviciile edilitare și gospodărilor. Este și motivul pentru care propun să se revizuiască optica ce stă la baza acestor plantații publice, ca să le zic așa, care se efectuează mai în fie-

favorabil. Avînd în vedere situația ei specială, consiliul oamenilor muncii a reanalizat cazul și a hotărît reincadrarea începînd cu data de 7.05.1984.

■ Ar fi un act de pioasă aducere aminte dacă pe casa eminentului luptător pentru unire, Vasile Goldiș, situată în Arad, pe strada 6 Martie, nr. 3, s-ar așeza o placă memorială. (Prof. Iuliu Lucașcu din Arad, str. 6 Martie nr. 1)

Sustinem propunerea. Marele om politic și patriot, fostul președinte al ASTREI, merită cu prisosință gestul nostru de recunoștință.

■ Uniunea județeană a cooperativei agricole de producție Teleorman: Petiționarul Veliscovici Dumitru reclamă că C.A.P. Găleteni nu i-a plătit soției sale retribuiția pe lunile mai, iunie și iulie 1982 iar lui nu i s-a restituit reținerea de plan pentru anul 1981. În urma verificărilor efectuate, s-a constatat că, prin statele semnate și anexate la dispoziția de plată nr. 48/30.03.1984, celor doi li s-au plătit banii cuveniti. La data verificării, banii fuseseră deja ridicați de către petent și soția acestuia, astfel că sesizarea nu mai are obiect.

Corect ar fi fost ca răspunsul să arate și cauzele care au condus la această întârziere; eventual, cine s-a vinovățit.

■ Din Gura Humorului ne trimite o depesă Ludovic Hodeanu prin care ne roagă să intervenim pe lângă Centrula LOTO-PROMSPORT și RADIO-TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ cu propunerea de a proceda la anunțarea rezultatelor tragerilor loto la radio și televizor chiar în ziua efectuării lor, așa cum se proceda cu un an și ceva în urmă, spre a da astfel posibilitate participanților să cunoască precis orele de difuzare și a-și rezerva timpul necesar de audiere sau vizionare. Aceasta, deoarece în prezent anunțul este împins deseori prea tîrziu în noapte și nu are loc stabil în programul Radio-tv. De preferat ar fi să se difuzeze în prima parte a emisiunilor.

■ Cu privire la scrisoarea noastră nr. 326/1984, Întreprinderea de morărit, panificație și produse făinoase Galați ne informează că tovarășii Doina Păsat, care solicita schimbarea locului de muncă, i-a fost soluționată favorabil cererea, dîndu-i-se un post corespunzător pregătirii și dorinței sale.

■ Ministerul Justiției, privind sesizarea Valeriei Lăpădatu din București, str. Poleni nr. 26: În urma verificărilor efectuate s-a constatat că debitoarea în cauză nu posedă bunuri sechestrabile însă, datorită străduințelor depuse de executorul judecătoresc și conducerea Judecătoriei Cluj-Napoca, ea a depus în contul debitului suma de 3.500 lei ce v-a fost expediată prin mandat postal la data de 8 mai 1984. Debitoarea s-a angajat să plătească și restul de 2.000 lei în vederea acoperirii în întregime a sumei datorate.

■ Ilie Băcescu din Focșani, str. Constructorului nr. 8, sc. 2, ap. 27, ne scrie în numele mai multor cetățeni că, în urmă cu cîteva luni, a citit în revista noastră un articol despre faloasele denumiri Lufa din ale cărui seminte se extrage un valoros ulei comestibil. Am încercat — zice — să procur o oarecare cantitate de sîmînță dar n-am izbutit și nu știu din ce motive nu se găsește pe piață.

Precis nici noi nu știm motivul, poate îl vom afla acum. Pînă una, alta, însă rugați-i pe cei de la I.A.S. Sere din Berceni; e unul din puținele locuri de unde o puteți procura.

■ Din nou Ministerul Justiției, Direcția instanțelor civile, notariatelor, avocatului și jurist-consulților, care de această dată răspunde la problema ridicată de petenta Eugenia Bichile din Birlad: Potrivit art. 52 din Legea nr. 4/1973, familiile care dobîndesc a doua locuință au obligația să înstrăineze una dintre ele în termen de un an de la data dobîndirii. În cazul dvs., termenul de un an curge de la data cîștătoriei fiicei. Ur-

mează să vă adresați consiliului popular al municipiului Birlad pentru obținerea autorizației de înstrăinare, apoi să vă prezentați împreună cu cumpărătorii la notariatul de stat local pentru redactarea și autentificarea contractului de vânzare-cumpărare.

■ Iată un caz de hapsinie relatat de învățătorul Ion Diaconu din Craiova, str. Vulturii, bl. 4 A: Prin contribuție în muncă și bănească, obștea satului Diaconesti din Dănculești Gorjului a construit o fințină în dreptul casei lui Niță Gheorghiu. Cu mici reparații, fințina s-a păstrat în bune condițiuni din 1935, cînd s-a construit, și pînă mai acum, oferînd tuturor apă limpede și rece. De puțin timp însă, consăteanul nostru Soceanu, cu de la sine putere, a inclus fințina în proprietatea lui și a închis-o cu gard de beton, interzicînd accesul unui sat întreg la apă. Totuși, ce are de zis consiliul popular local?

■ Direcția generală comercială București: În legătură cu sesizarea tov. Ionescu Ecaterina, înregistrată la dvs. la nr. 3597, vă facem cunoscut că s-a dispus conducerii I.C.L. Alimentara 3 să-i acorde concediul legal de odihnă pentru anul 1982, deoarece neefectuarea lui s-a datorat unor cauze dependente de întreprindere.

Din păcate răspunsul nu arată concret care sînt cauzele și nici ce măsuri s-au luat cu cei ce nesocotesc prevederile în vigoare.

■ Locatarii blocurilor C — 6A1 din București, str. Soldat Iosif Ion nr. 10, în frunte cu președintele asociației și cu administratorul de bloc, semnează o scrisoare prin care dezminț răspunsul I.C.V.L. publicat în nr. 1/1984 al revistei noastre, considerîndu-l lipsit de bună credință, minchos, deoarece încalcă realitatea și încearcă să ascundă greșelile și ilegalitățile săvîrșite. Concret — se spune în scrisoare — nu s-a făcut nici una din reparațiile pretinse; nu s-a înlocuit nici un geam spart, chepengul nu a fost remediat, iar de celelalte deficiențe de construcție menționate în nota de constatare întocmită de comisia tehnică a C.P.M.B., la 11 ianuarie 1984, nimeni nu s-a atins.

■ Sufăr încă din fragedă tinerețe de comitalitate pe fond nervos și la ieșirea din spital medicii mi-au prescris că, paralel cu efectuarea în continuare a tratamentului, pot lucra dar să evit pe cît posibil munca în ture, poluarea fonică, traumele psihice și efortul la înălțime. Întelegători, cei de la oficiul județean al forțelor de muncă mi-au dat repartiție fie la I.C.P.L., I.J.G.C.L., fie la Cooperativa „Prestarea” Focșani, unde erau locuri libere, dar de fiecare dată, cînd m-am prezentat efectiv pentru încadrare, am fost refuzat categoric. Vreau să-mi cîștig singur și cinstit existența. Ce vină am eu că la cei nici 26 de ani neîmplinți sufăr de o asemenea boală greu vindecabilă? Am solicitat doar un post de muncitor necalificat. (Verdes Nicu, Focșani, str. Pictor Grigorescu nr. 14, bl. 14, ap. 80.) Rugăm organele municipale să intervină pentru ca Nicu Verdes să fie ajutat efectiv.

■ Iazul C.A.P.-ului din Bibirești Bacăului — așa precum ne scriu Elena Boga, Maria Cerbu și Viorica Bobose din localitate — a avut dintotdeauna pește. Dar, cu vreo șapte-opt ani în urmă, cooperatorii harnici l-au populat din belșug cu puiet, iar crăpălași mari de cîteva kilograme ajunseseră deunăzi să zburde ca la ei acasă și să fie pozați chiar și în ziarul județean. Se poate spune au zburdat, pentru că acum nu mai sînt. Nu mai sînt pentru că s-au prăjit cu toții de astă-toamnă și pînă-n această primăvară. Nu atît în folosul obștii sătenilor trîndarii, așa cum s-ar fi cuvenit, ci în țigăile unui întreg sir de inși, de sefi și șefuleți, mulți veniți direct de la Bacău. Sub privirile blinde sau indifferente ale celor din conducerea C.A.P.,

care an, în locul lor să plantăm, treptat, arbori utili și valoroși, cum ar fi stejarul, teul, frasinul, pomi fructiferi, precum nucul, mărul, ciresul etc., așa cum s-a pomenit din străbuni. De ce tocmai acum o astfel de propunere? Pentru simplul motiv că omul prevăzător își face iarna car și vara sanie... (Economist Dărie Pavel, Bacău, str. Eliberării nr. 57).

cu permis sau fără, în perioada prohibiției sau în afara ei, își umpleau doldera sacosele și portbagajele autoturismelor personale, ca apoi s-o turească subtil, fără să lase nici un sfînt în visteria unității. Și iată cum se face că, din neglijența unora sau din lăcomia altora, balta Bibirești nu mai are azi nici coadă de peștean, iar „ceapeul” din localitate, în privinta dezvoltării, se zbate amar în coadă unui întreg județ.

E o problemă care nu poate fi lăsată baltă...

■ Exprimăm călduroasele noastre mulțumiri Consiliului popular al sectorului 5, tovarășului președinte Constantin Velea, pentru sollicitudinea manifestată față de cererea noastră cu privire la redarea terenului solicitat. Totodată, adresăm pe această cale rugămîntea ca I.C.R.A.L. Cotroceni să-și onoreze datoria în privința ridicării molozului, iar A.D.P. din sector să ne sprijine în amenajarea acestui teren agricol scolar în ideea plantării lui cu arbori și arbuști medicinali, așa cum prevăd indicațiile în vigoare. (Colectivul Școlii generale nr. 135 București, împreună cu locatarii blocului 3-C din Calea Ferentari).

■ Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, privitor la sesizarea numitului Moldovan Octavian din Medias, ne înștiințează că aspectele negative vizînd casa de odihnă și tratamentul a sindicatelor din stațiunea Sîngeor au fost analizate cu toată obiectivitatea, atît în prezența persoanelor în cauză, cît și a celor din compartimentele respective (cazare, bază de tratament etc.), problemele de ordin gospodăresc inclusiv revizuirea instalațiilor și aprovizionarea cu combustibil, au fost soluționate, iar altele sînt în curs de rezolvare. Dată fiind multitudinea învinuirilor aduse conducerii unității, este necesară o verificare mai îndelungată care s-a declanșat încă de la primirea scrisorii.

■ Lipsită de omenie, ni se pare atitudinea Monei și a lui Costin Nicolae care au închis abuziv apa aferentă apartamentului coproprietarilor Olga Cirlova din București, str. Popa Tatu nr. 58. Așa cum ni se plînge într-o recentă scrisoare descendentă regretatului poet, înhumat la Craiova, desi există o hotărîre a Tribunalului Suprem în favoarea sa (ca să vedeți pînă unde se poate ajunge!), cei doi Nicolae continuă s-o șicaneze, să mențină închis robinetul, sfidînd astfel hotărîrea justiției.

■ Șantierul Naval „2 Mai” Mangalia, ca răspuns la nota apărută în nr. 18 (4 mai 1984) al revistei „Flacăra”: Tinăra Nastian Gh. Doina din Costesti, jud. Vaslui, a fost repartizată la noi pentru efectuarea stagiului de practică în meseria de lăcătuș. La data de 10.04.1984 s-a prezentat la unitate și a solicitat, cu cererea nr. 1365 din 11.04.1984, negație pentru a se putea încadra într-o altă întreprindere, motivînd că are părinți bătrîni și bolnavi și nu are cine să-i îngrijească. Cererea a fost avizată de conducerea întreprinderii și, cu toate că avem deficit de forță de muncă, s-a aprobat eliberarea negației. Menționăm că, anterior datei de 10.04, tinăra Nastian Doina nu a solicitat încadrarea în unitatea noastră, așa că am fost criticați pe nedrept și vă rugăm, în spiritul legii, să faceți cuvenita revenire. Ceea ce am și făcut.

■ Mă numesc Pavel Ion, subinginer electronist la I.R.N.E. Pitești, cu domiciliul stabil în București, și doresc să mă stabilesc definitiv în Pitești. Menționez că am venit la institut prin transfer în interesul serviciului, începînd cu data de 1.02.1983, că mi-a fost reparti-

zată și locuință, însă nu pot locui în ea deoarece E.G.C.L. Argeș nu vrea să-mi întocmească formalitățile fără mutație. Sincer să fiu, am epuizat toate posibilitățile, nu știu la cine să mai mă duc, cui să mă mai adresez. Am intrat într-un cerc vicios din care nu mai pot ieși și, de aceea, vă rog, ajutați-mă.

Credem că este doar o chestiune de bunăvoință, și nimic mai mult din partea autorităților piteștene.

■ Vă scriu în numele locatarii unicului bloc de locuințe din comuna noastră pentru a vă ruga să ne ajutați într-o problemă care a devenit acută, făcîndu-ne viața amară. Noi am fost nevoiți să preluăm apartamentele de la vremelnicii lui beneficiari într-o stare jalnică, lipsindu-i pînă și gurile de scurgere la canalizare, geamurile, intrerupătoarele, dușurile și incuitorile. Dar necazul cel mai mare e că, de cînd ne-am mutat, plămîm lunar la întîrînere, îndeosebi pentru apă caldă și rece, sume de-a dreptul incredibile (1390 și chiar 1500 lei pentru un apartament cu trei camere!), dar apă la băi dacă am avut 6 ore pe săptămînă. (Mazilu Ioan, comuna Vama, bl. 1, ap. 12, Județul Suceava).

Poaină realizată de MIHAI STANESCU

Poșta redacției

■ Zaharia Turcan — București: Pentru menținerea autorizației de exercitare a meseriei (confeccii din materiale neprețioase) este necesar să aveți avizul Centrului de îndrumare activității artistice de masă și artei populare din str. Cosmonauților nr. 7. ■ Eugeniu Ionescu — Brăila: În statutul propriu al casei de ajutor reciproc a pensionarilor este prevăzut: pensionarii care nu achită cotizația timp de 3 luni de zile își pierd calitatea de membri. ■ Ioana Berbeci — Umbrărești (Galați): Drepturile asupra casei vi le puteți obține numai prin instanța de judecată. ■ Peneiu Stoica — Băbiciu (Olt): Fiind pensionar de stat nu aveți drept la lot în folosință. ■ Velina Babici — Timișoara: Nu dăm sfaturi medicale. ■ Gheorghe Dobrotă — Birghis (Arad): Perioada la care v-ați referit nu poate fi luată în calcul vechimii în muncă pentru că ați lucrat fără contract de muncă, fără aprobarea organelor județene agricole și nu a fost virată contribuția C.A.S. ■ Ion Dragne — București: În situația dvs., la noua unitate, beneficiați numai de vechime neîntreruptă în muncă nu și de vechime neîntreruptă în aceeași unitate. ■ Niculina Vasiliu — Brașov: După terminarea stagiului. ■ Ștefan Roșu — Vlad Tepeș (Călărași): Nu puteți primi două pensii, opțiți pentru aceea care vă avantajează. ■ Dumitru Avram — Cornu Luncii (Suceava): Interesați-vă la Inspectoratul școlar județean. ■ Ana Tupita — Sarasau (Maramureș): Dacă sînteți proprietară, trebuie să vă adresați judecătoriei cu acțiune în revendicare. ■ Elisabeta Orzaru — Balta Albă (Buzău): Nu se întregesc anii lucrați în C.A.P. în care nu s-a realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală. ■ Elena Barbuș — Tulcea: Perioada la care vă referiți se consideră vechime în meserii înrudite cu aceea de laborant pentru menținerea categoriei a 3-a de calificare pe care ați avut-o și de asemenea pentru promovare în continuare.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Poezii frumoase

MIHAI EMINESCU

Mai am un singur dor

Mai am un singur dor :
In liniștea serii
Să mă lăsați să mor
La marginea mării ;
Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Pe-ntinsele ape
Să am un cer senin.
Nu-mi trebuie flamuri,
Nu voi sieri bogat,
Ci-mi împlețiți un pat
Din tinere ramuri.

Și nime-n urma mea
Nu-mi plîngă la creștet,
Doar toamna glas să dea
Frunzișului vîșted.
Pe cînd cu zgomot cad
Izvoarele-ntr-una,
Alunece luna
Prin virfuri lungi de brad.
Pătrunză talanga
Al serii rece vînt,
Deasupra-mi teiul sfînt
Să-și scuture creanga.

Cum n-oi mai fi pribeag
De-atunci înainte,
M-or troieni cu drag
Aduceri aminte.
Luceferi, ce răsar
Din umbră de cetini,
Fiindu-mi prieteni,
O să-mi zimbească iar.
Va geme de patemi
Al mării aspru cînt...
Ci eu voi fi pămînt
In singurătate-mi.

Delimitări

Ne aducem aminte...

De fiecare 15 ianuarie ne aducem aminte că s-a născut, la Botoșani sau la Ipo-tești, marele și nefericitul Mihai Eminescu, și că la 15 iunie a răposat cu mintea rătăcită, într-o casă de sănătate, ca să nu-i spunem altfel, cea mai înaltă intrupare a inteligenței române, după justa formulare a lui Titu Maiorescu. Aș observa chiar că-l sărbătorim de cele două ori pe an, cu douăsprezece zile mai înainte, dacă socotim decalajul dintre „stilul vechi” iulian, și „cel nou”, gregorian, cînd 15 ale lunii din secolul trecut echivalau cu 27 ale veacului. Dar ce-are a face ?

Să reținem că s-a îndătinat în obștea românească indoita sărbătorire a celui mai reprezentativ geniu al națiunii, și că, dacă în anii existenței sale, nu totdeauna asigurată, n-a fost recunoscut decît de o mină de oameni, dreptatea postumă n-a întîrziat, ca la alte genii, decenii, lungi decenii de-a rîndul.

Să nu recriminăm însă asupra trecutului și să nu-l învinuim de orbire. Și în alte părți ale lumii, prin beneficiul istoriei, mai luminate decît ale noastre, fenomenul s-a înregistrat, ba chiar în mod grav. Pe cînd la noi de a doua zi după încetarea din viață a lui Eminescu, s-a trezit conștiința contemporanilor, care l-au dus cu mare alai de tineret și de seniori al vieții publice la lăcașul din urmă, în Germania, de pildă, moartea genialilor Hölderlin (1770—1843) și Kleist (1777—1811), aceasta din urmă, voluntară, a trecut neobservată, iar opera lor a fost reconsiderată abia în pragul întîiului război mondial. În persoana primului, națiunea germană cinstește astăzi pe cel mai mare al ei poet, iar în cel de al doilea, cel mai de seamă dramaturg. Hölderlin își petrecuse aproape jumătate din viață, alienat, în „turnul” casei unui tîmpar din Tübingen, rareori vizitat de cîte un admirator, mai ales din rîndul tineretului svab, pentru că mesajul autorului lui Hyperion (1797—1799) trecea drept acela al unui poet regional. Elenistul nu reușise să obțină o catedră universitară, silit fiind să rătăcească pînă și în străinătate, după lecții particulare. Nici lui Kleist nu i-a izbutit nimic în viață, eșecurile, succesive împingîndu-l la gestul final, al „eliberării”.

(Continuare în pagina 18)

ȘERBAN CIOCULESCU ■





Se împlinește în vara aceasta trei sute treizeci de ani de la nașterea lui Constantin Brâncoveanu și două sute șaptezeci de la moartea lui de martir dimpreună cu cei patru feciorii ai săi Constantin Ștefan Radu și Mateias.

Sunt dintre cei care i-au închinat o carte acestui domn martir și fiilor săi pe jertfa cărora spune Nicolae Iorga „stau temelile României moderne: și este firească bucuria de a descoperi într-o expoziție retrospectivă a unui dintre cei mai profunzi pictori români contemporani Octav Grigorescu mai multe tablouri de o mare valoare artistică expozitie deschisă de curând la Muzeul Național de artă în sălile din apropierea clasicilor noștri.

Am fost onorat să spun un cuvânt cu prilejul vernisajului: revin aici în amănunt asupra acestui eveniment în pictura românească de astăzi: căci avem tot dreptul dacă nu datorită ca poezi să dăm glas culorilor tăcute să exprimăm în grai deslusit Logosul luminii intrupat pe pinză în haina de sărbătoare a culorilor.

Intr-o imagine clasică străbătând Evul mediu până adînc în Transilvania pe lemnul și sticla zugrăvirilor culorile curcubeului devin tron pe care sade Logosul transfigurată. Culorile, spunem, nu rabdă decît ființa transfigurată, nu putem rămîne în țărîna lor în altă hipostază decît cea lucrătoare de bucuria virtuților pistis elpis și agape a legilor morale care sunt averea mostenită prin lupta de zi cu zi a omului îmbunătățit.

Doi sint factorii exprimați chiar de pictor într-un cuvînt din catalogul expoziției care îndreptățește adîncirea prin cuvînt a imaginii dependentei ei de Logos, anume, spune Octav Grigorescu „îmi place să-mi concep lucrările ca un fruct al unei meditații literare adică poetice... după ce au trecut prin filtrul cuvintelor care îl definesc” și mai departe: „Consider astăzi că acei factori ai subiectivității mele care se găsesc în mod constant solicitați la realizarea lucrărilor dîntii au căpătat o mai mare certitudine de cînd m-am simțit atras de tematica istoriei și cînd... am încercat să evoc în imagini fapte și oameni de mare semnificație pentru destinul poporului nostru”.

Sunt acestea mărturii de mare importanță provenind de la un om ce are acoperirea în operă a souselor sale dar care corespund prin vremi vocatiilor adevărate ce s-au știut datorate Cuvîntului Logosului care au fost în sluierea lui și a ființei Logosului care este istoria națională. Suntem datorii Logosului intrupat iar Logos intrupat înseamnă intrupare în istoria care este de două milenii de cînd spiritul vorbește pe limbi de foc despărțit în limbi naționale, sunem asadar istoria este și trebuie să fie a națiunilor egale dar existente, este istoria națională singura ei sansă de a fi universală.

Așa cum o făcea Eminescu vorbind despre nărușele lui Slavici ori Iorga ori de cite ori se apropiu de o valoare Națională era cea dîntii neamului egal celorlalte neamuri dar existent și el neamul românesc era cel căutat admirat descifrat în opera de artă.

Da, este frumos să te ocupi de natura plantelor și animalelor de frumusețea celor ce există în starea naturală dar de cei sporțiți de frumusețea spiritală cum sunt aceste fete ce ne surid din fresca medievală este și mai important iar a

trezi la viață pe cei ce și-au dat viața pentru păstrarea integrității spirituale și teritoriale a neamului lor, cum sunt acești părinți voievozii sfinți ai neamului nostru, sfinți și nobili indeletnicirea iar unde deșteptarea celor duși dintre noi se întimplă cu forță de convingere cum este în cazul de față cu Constantin Brâncoveanu și copiii săi cu istoria națională prin acest smerit artist adevărat Octav Grigorescu ziua este de sărbătoare și cîntec trebuie să ne fie cuvîntul cîntec înflăcărat cum sunt cîntările ce ni le aducem aminte pentru națiunea mea dragă de la Bălcescu și Eminescu încoace cum sunt acele imne triumfale ale celor ce erau gata să spună șterge-mă stăpîne pe mine din cartea vieții numai neamul meu să se izbăvească să rămînă nu din altă simțire ci din datorie de-a iubi grădina ce ni s-a dat ca oameni s-o facem roditoare și care este îngăduit să fie prin delimitare nu lumea întreagă ca să nu cădem în superbie și nerodire ci această vatră care vine de la Pater, vater Patrie Părinte care este Patria neamul națiunea.

Iată-l asadar pe Brâncoveanu după două sute șaptezeci de ani de odihnă aici în inima Capitalei adus în taină de soata sa Maria cum își duce-n gură lupoala puii săi adus în spate de bună seamă într-o năframă tracică din cîneapă țărănească tras pe jos din Bizantul stins de acolo din apele slinoase ale Bosforului purpuriu de unde fuseseră culese trupurile cinci ale bărbatului ei și ale pruncilor ei căci într-adevăr ea fusese junghiată de cinci ori prin cele cinci decapități și totuși a rămas în viață ca să fie cine-i stringe din uitare să fie cine-i boci pînă la capăt căci așa e îngăduit de veacuri mama să fie străpunsă pe dealul Căpățînilor să vadă tragerea pe roată a fiului junghierea lui să poată alerga pe toate colinele pămîntului de totîntreg cîneapă mi-a văzut cine-a cunoscut fetișoara lui, așa trebuia ca și Maria Brâncoveanu să rămînă vie întreagă poate mai stoarsă poate mai puțină poate mai multă poate mai căruntă poate mai trecută prin flăcările plînsului mistuitor dar rămasă întreagă bocitoare maica milelor nenumărate căci trebuia ea Maria după anii exilului să-i dezgroape să le strîngă osemintele moaștele lor ale proprii sale vietii să le aducă în Patrie să le aducă acasă. Căci poruncă avea sfînta de ea să

Brâncoveanu în pictură

nu-și afle odihna să nu poată sfîrșeca păienjenisul hotarelor patriei fără de ei fără pruncii ei fără copirșeele lor fără scîncetul lor fără sceptrul voievodului soț fără osemintele lor așa cum primiseră porunci cu milenii să nu iesiti de aici din robia egiptelor fără oasele mele cînd fi-veți cercetați nu plecați fără oasele mele căci cu voi vreau să fiu în pămîntul patriei al făgăduinței căci acolo este locul meu și maica Maria asculta stia că i se vorbește că osemintele sunt averea cea mai de pret că fără ele pe umeri zadarnic va porni nu va putea un pas să urnească întru cîntecul greu mult prea uriasă povară este propriul trup retras înaripat de zborul trecutului de duhul strămoșilor. Ea fără el fără Constantin fără Constantin fără Constantin de trei ori cu nepot cu tot fără Ștefan și Radu și Mateiasul de zece anisori zadarnic va porni să treacă peste Istrosul înghețat al hiperboreei pîdarice în țărîmul linei de aur unde la Hurezi asteaptă gol mormîntul.

Cu ei pe umeri cu duhul lor cu osemintele lor maica Maria Brâncoveanu soata și mama care a luat parte la toată durerea lumii acesteia vîzînd cu ochii ei de cinci ori străpunsă de sabie pe malul Bosforului în cea zi sfîntă de 15 august de Sfîntă Marie Mare cînd oile pogor la vale din stînele Carpatilor, ea Maria mama noastră a trebuit să rămînă să-i poată aduce acasă să-i stie aduși la temelile României să-i adauge ca izvoare și puteri de foc la rădăcinile neamului căci pleaseră de aici cu bruma de avut lumesc era mult mai ușor de dus tot ce aveau din averile acestei lumi dar acum era mult mai greu de adus atîta amar de aur aceste turloae acești drugi aceste grînzii acești goruni de aur de-ai trage în vîietele pădurilor Carpatilor.

Exact acest moment al întoarcerii acasă al ajungerii în sfîrșit în Patrie îl picta- ză marele nostru zugrav Octav Grigorescu exact momentul cînd trunchiul urias de marmură de gorun de aur începe să fie astrucut înmămînt cînd începe să devină piatră de hotar uriasă cînd devine una cu Pămîntul Patriei. Uitați-vă la trupul său întins pentru pogorbanie pentru cîntarea de pe urmă cum a crescut cît a crescut cum este însăși conturul hărții patriei noastre junghiate de atîtea ori sfîrșite, ologite dar trunchiul rămîne cu brațele întinse pe piept pînă la urmă.

Fluviul de sînge care despărțise sfîntul Cap precum al lui Mihai Viteazul de moaștele trupului începe să se apropie de întregul organism ca o insulă ca un arhipelag ce tine de întregul unei Patrii. Capul lui Brâncoveanu se ridică urias albastărînd blind cu ochii închiși se întoarce ca o provincie românească la trupul Patriei.

Momentul este unic în pictura românească pînă acum căci se întimplă ceva răscolitor în acest ceas înalt escatologic dar istoric. De jur împrejur începe să se trezească toată națiunea la o nouă viață din flăcările Ardealului încep să se ridice buciurile lui Horia din Moldova Mioriței apar mamele de mai tîrziu de la Mărești în jurul trupului voievodului mort pentru tată devenit vatră pater Patrie vater pater începe să renască ființa Patriei a neamului întreg din lămpi în lămpi din pridvor în pridvor Brâncoveanu Constantin Boier vechi și domn creștin așa cum am auzit din cea mai timpurie

pruncie pe țărâni bătrîni ai satului meu bocîndu-l pe Brâncoveanu cu pruncii săi. Martorul cel mai împăcat al împămîntenirii al inhumării este mama, mama noastră care de acum va putea să-și poarte în pace vîduvia. Și-a împlinit menirea a adus acasă averea neamului osemintele părintelui martir au ajuns cu bine acasă de acum ea este obrazul patriei ea este una cu ființa neamului care are o misiune de împlinit o rînduială de păstrat o cruce izbăvitoare de dus.

Iar în acest ceas solemn se mai întimplă ceva profund semnificativ pictorul a trecut prin toată această tesătură de idei și sentimente cînd în final ca după oda Bucuriei lasă precum vulturul ce străbate la Patmos printre oseminte în sunetele trîmbițelor și aici vulturul basarabic se intrupează pe pieptul voievodului încă o dată. Brâncoveanu devine voievod al Țării Românești pentru eternitate. Vulturul nu-și află odihnă decît pe crucea pieptului său așezat răscurse la poalele Carpatilor.

Ceea ce istoria brută n-a consemnat au voie s-o facă poezii și zugravii.

Avem dreptul să-l plîngem cu Miorița cu toate buciurile și naiurile și fluierile noastre cu totîntregul și toate păsările cu tot neamul nostru pe Constantin Brâncoveanu și pe fiii săi pe acest părinte al neamului ce ne-a lăsat o țară și o temelie să ne-o creștem pe care astăzi cîntă și plîng și există și se bucură alte cinci milioane de copii, moștenirea pruncilor lui Brâncoveanu.

Dar odată cu împămîntenirea din tabloul prezentat încă misiunea lui Brâncoveanu nu s-a terminat. Mai sunt încă vîmi de trecut evenimentul sacrificiului din Asia începe să se limpezească întru sărbătoare. Timpul nu-l altceva decît străvezimea aceasta ce petrece faptele bune, prundul care alege aurul, evenimentul îl preface în sărbătoare și din altă perspectivă Octav Grigorescu revine asupra lui Brâncoveanu în cel de-al doilea tablou aflat la mijloc în sala de expoziție între celelalte două imagini asupra voievodului.

În tradiția noastră medievală din care se revendică Octav Grigorescu mai precis din Părvu Muthu al cărui nume îl po-meneste, faptele lumii sunt cuprinse de o măreție a lumii taborice îngăduită să o poarte de aici, în istorie și natură fiind.

Un realism transfigurat pînă la a fi recunoscut de modelul Logosului ce îl intruchipează între realitatea lui naturală și Logos faptele se află la mijloc transfigurată purtînd povara slavei amîndorura, în istorie fiind, estî și în afara ei transfigurat.

Controversa celebră în vremea re-nașterii între Palamiti și occidentali în ce privește lumina taborică a rămas pînă astăzi un adevăr fată de care zugravii din tradiții diferite sunt chemați să mediteze.

Octav Grigorescu profesorul de la Institutul Grigorescu de arte o stie teoretic această neistovită luptă fată de Lumină care s-a răsfîrțat în toată arta noastră în pictura frescelor Moldovei apărută în aceste vremi.

Acest tablou asupra lui Brâncoveanu este mulat în Lumina de care vorbeam. Ne aflăm la Constantinopolul veacului al 18-lea în 1714 la 15 august cînd se săvîrșeste cel mai zguduitor martiriu din epoca modernă din această parte de lume care pecetluiește practic prăbusirea imperiului otoman și semnarea independenței României.

Acum aici se depune o mărturie care se anunță în toată lumea de cea mai mare importanță. Țările Române, rămasă solidare spiritualității europene, nu putem deveni pasalic, făcîndu-ne cîmasa mortii ce o va îmbrăca Tudor Vladimirescu peste numai un veac este aprinsă de pe umerile în flăcări ale lui Constantin Brâncoveanu.

Octav Grigorescu astfel îl și intruchipează pe Brâncoveanu ca un arbore urias în flăcări cu un trunchi aprins ca un incendiu, ca o scorbură de jar, ca o cărută rostogolindu-se în flăcări, ca o căpită de griu auriu roscat înflăcărat ca un bou înjunghiat, ca un taur în flăcări, ca rugul incins ce arde nemăistovindu-se în mijlocul Constantinopolului dislocat ale cărui ziduri vechi latine au fost dislocate printre care se ruinează ruina și simboale frînte sultînd minarete peste ruînurile cetății sîntului Constantin cel Mare în acest spațiu albastru rece de islam de mozaic indesat asiat peste aceste poleiri în pripă așezate pe pămîntul bizantin în acest spațiu care a prins înfățișare străină irupe ca iarba printre copirșee, izbuc-neste, arde și macină, dislocînd piramide începe să vulască, să se ridice încă o dată flăcăruiă de aur a luminii line foc ilaron începe să se podească aripa fluturului miraculos cu colbul de aur al doxiei stră-moșesti a aurei care ne-a născut în acest spațiu latin al Bizantului de după Bizant.

În acest spațiu începe să crească, să tot ia proporții să se tot extindă, să devină urias, să-l stăpînească și transfigu-reze Constantin Brâncoveanu. Este statură lui uriasă crescută dintr-o dată aici, cum a fost scos în dimineața cînd împlinea saizeci de ani acum 270 de ani, cu barba smulsă, desculț, cu pruncii dușă el, în cămăși albe pe ulite sfînte și tras pe butuc este momentul cînd în cea mai mare umilită purtată cu demnitatea cel- lui ce l-a însuflețit toată lucrarea în Tara Românească este această clipă de foc sfînt cînd moartea începe să cedeze să fie biruită prin moartea de bună voie și fapțura lui de oseminte a voievodului începe să ia proporții cosmice devine punte, devine arbore, devine semîntie, devine salvator al neamului, devine vatră transfigurată, devine podul de aur, devine pasăre de aur și foc salvatoare pen-

tru pruncii săi.

Trebuia să-și treacă pe cei patru copii dincolo, trebuia să-i convingă că aceasta este calea: este momentul cînd Brâncoveanu le spune copiilor: fiii mei am pierdut totul, să nu ne pierdem și sufletele, aveți curaj, vin și eu cu voi, este clipa cînd s-au hotărît cu toții pentru jertfă, este momentul cînd ochii lor vîd altceva decît ochii lumii, cînd vîd lumina transfigurată care cuprinde cosmosul, este momentul cînd ochii lor devin de foc aprins din jarul izbucnit în ardere mistuitoare în părintele lor care îi grăbește ca ingerul Sodomei pe Lot să iasă, copiii vîd pe tatăl lor în straiul de foc al nunții, în veșminte de mire și prind curaj să pă-sească în moarte pentru că nu se mai tem de ea, au biruit frica de moarte prin iubire, vîd slava cerurilor deschise și se îndreaptă cu bucurie neistovită într-acolo.

Octav Grigorescu prezintă acest moment cu maximă economie dar ferm și precis cînd Brâncoveanu în flăcări aici pe pămîntul sfințit și de jertfelor lui Ștefan cel Mare, își întoarce privirea interioră, ochiul treaz lăuntric al lui Eminescu și vede astfel pe copiii săi. Îl vede cuprinși în lumina cea neapropiată, îl vede cum transpar turmele de aur de pe vîi în zori cînd se ridică ceturile în-rouate în Carpați îi vede de la Hurezi îmbrăcați în cocoi cum ies în pridvora-șele de lemn ale neamului nostru la lu-crarea lor de dimineață pînă seara, îl vede cuprinși de slava aceea blindă și bună.

Ce-l face să înțeleagă cu toată ființa că este pe drumul cel bun, că jertfa co-piilor săi este curată și bine primită: începe să-i vadă cu ochii salvați, începe să-i vadă copiii înșiruiți unul după al-tul, cuprinși în lumina de aur a sfînteniei, începe să-i vadă ajunși să la lumina cea fără amurg, începe să-i vadă întemeie-tori de neam, începe să audă corurile uriașe de copii ai Țării Românești pe pămîntul nostru zbuciumat, învestimăți în stralele luminii începe să stie bătrînul tată Brâncoveanu, că iată, sunt cu toții în pridvorașele paradisiului, pe-o gură de rai, încep să audă fluierile aprinse la căpătîiul păstorului, a fluierelor de foc cîntătoare din care au fost picurate Car-pații în sufletele noastre și acum iată-l acești copii cu fete blînde, împăcate fie-care înaintînd precum cetele ingerilor din ierarhia lui Dionisie Areopagitul de pe obrazul Sucevitei, iată-i înaintînd după vîrstă cu eonul de aur pătrunzînd în lu-mină, devenind una cu lumina epifanică lăsînd în urmă golul mormînt al Hure-ziului, înaintînd către eternitate, deveniți iată nepieritori. Cel din urmă Mateias cel mai mic pentru că era mult prea mic el pentru o asemenea jertfă el singurul este de-a dreptul încoronat, ajutat de forța aureolei ce-i încinge creștetul de pe acum.

Dar convoiului îi lipsește ceva, este acolo Brâncoveanu, sunt copiii, mai lip-sește acestui ceas fericit Mama, mama lor Maria, care în acea zi era acolo în ziua numelui ei de sîntă Marie Mare cînd ard cărările Maramureșului străbătute de pe-lerini și turme ce se întorc grele de roa-dă către sălășele pămîntenilor.

Octav Grigorescu stie că și Mama Ma-ria. Mama lui Constantin Ștefan Radu și Mateias soata celor unsprezece copii rămasă văduvă trebuie să fie acolo, tre-buie să se împărtășească de această sla-vă. Cu o intuiție de inspirat cu adevărat iat-o pe mamă însufletind convoiul pruncilor, grăbindu-l cu bratele întinse ea însăși dobîndindu-și feciorelnicia ca mama Pietei lui Michelangelo, iat-o de-venind sufletul Anima întregului tablou cu bratele, cu degetele, aripelor devenite flăcări ca în stilpicii lui Teofan Grecul, iat-o eprînzînd între aripile ei de vulturoaică inger întregul convoi al pruncilor însufletindu-l, grăbindu-l, iu-țîndu-i pașii, împingîndu-l din spa-tele ca mama macabeilor ropotîndu-le din spate să nu se lase, să nu slăbească duhul din ei întru mărtu-risire, țîndu-le Duhul ocupat întru fericirea căii pe care au pornit astăzi 15 August 1714 fiii săi și sotel ei Con-stantin de pe ulitele Bizantului. Dar ima-ginea mamei cu bratele întinse mai de-clanșează o scenă memorabilă anume din stînga inimii din aripa întinsă a mamei din degetele ei în flăcări devenite rădă-cini începe să crească urias să se extindă uriasul stejar din visul scrisorii a treia a lui Eminescu de data asta stejarul Car-patilor visat de basarabi stejarul nea-mului nostru care umbrește tot pămîntul românesc peste ruînuri printre zidurile albastre se extinde, se îndreaptă, se în-deasă vinjos, crește, se desfoliază, se în-cheagă, pătruns de trîznete și furtuni li-niștîndu-se întreg și drept pe linia de aur Pomul vietii centrul planetei omfa-losul lumii, arborile cunoasterii, pomul vietii.

A trecut și prin noi acum, prin neamul meu, axa lumii, am fost odată în centrul lumii în inima paradisiului subpămînte-nele au devenit cosmice cele mai umile au devenit postament de aur prin jertfă care păstrează vie, hrănesc viața pomului aducător de roade, iar cei patru fii jertfii devin cele patru izvoare care scaldă, iri-gă și fericesc paradisiul.

Ce elogiul mai profund putea fi adus celor patru fii ai lui Brâncoveanu decît să devină izvoare care hrănesc paradisiul cele patru riuri care desată rodnicia po-mului vietii, ale cărui rădăcini devin ose-mintele lor de martiri. Tatăl stilp de foc înainte mergător, maica lor stilp de nor, încheind convoiul celor patru potirase de aur sanctuar simbolic străbătînd arzătoa-rea pustie către Patria făgăduită.

Că este așa o spune dreapta lui Brâncoveanu ce mingie pe creștet în scena fi-nală umbrele înzăpezite devenite mai albe ca zăpada imaculate cu desăvîrsire ale copiilor care au trecut dincolo cu bine. Iar mîna lui Brâncoveanu albă de-săvîrsit și ea stropită cu isop și curățită, spălată și mai albă decît zăpada făcînd-

(Continuare în pag. 18)

IOAN ALEXANDRU

Cronica literară

Un studiu asupra Luceafărului

Metamorfozele lui Hyperion de Virgil Cuțitaru este aportul colecției „Eminesciana” (35, „Junimea”, 1983), la centenarul celebrei poeme. Autorul afirmă că „operele desăvârșite au pentru fiecare ins și pentru fiecare timp o altă forță”, căci „orice interpretare, exactă fiind, fatal, ea nu poate fi în acord total și deplin cu subiectivitatea altor interpretări”. Virgil Cuțitaru pretinde că are interpretarea sa. Să vedem în ce constă.

Studiul se ocupă întâi de geneza operei, făcând considerații asupra izvoarelor. Autorul nu coboară Luceafărul din basmul cules de Kunisch, versificat în poemul *Fata în grădina de aur*, crede totuși greșit că Luceafărul a fost elaborat între 1873 și 1882 (aproape într-un deceniu), cînd se știe că n-a fost început mai înainte de 1880 și a fost încheiat în 1882. Exprimările lasă uneori de dorit. E adevărat că personajul feminin nu e chiar fată de împărat, ci doar „din rude mari împărătești”, dar ni se spune că „nu are tentația absolutului”, e doar „o neconformistă” care se lasă prinsă în „corsetul strîmt” întins de „vicleanul paj”. Ca „fiică reprezentativă a pămîntului” nu-și deplînge soarta sa de muritoare, dimpotrivă, cu ocazia celor două coboriri ale Luceafărului, poate „să-și facă în fața nemuririi astrului întreg numărul de femeie care a reușit, prin farmecele ei, să revoluționeze pînă și ursuza superioritate cosmică a ființei hyperionice”. Mai departe exegetul nu ține seama că Hyperion nu poate obține să fie muritor de la Demiurg, fiindcă totul nu și-ar putea nega partea, decît cu condiția de a se nimici pe el însuși, și crede că Demiurgul se comportă „glacial” din cauză că nu aderă la treptele creației sale pe care se situează „simbolul triumvirat (Hyperion, Cătălina, Cătălin)” compus din doi bărbați și o femeie. Cunoașterea lui Hyperion, e de părere Cuțitaru, este limitată, „nu poate trece dincolo de hotarul din urmă al înfățișării totemice” (probabil „a totului”, Demiurgului), în vreme ce Cătălin „știe ce clipa (viața) îi poate oferi, fără a-i și pretinde ceva”. Așadar poetul nu are în vedere antinomia Hyperion (nemuritor

care aspiră la viața terestră, efemeră) și Cătălina (muritoare aspirînd la viața celestă, veșnică), ci antinomia Demiurg (creator încrecat, arbitru universal inflexibil) și Cătălin (creație care urmează indifferenț legile firii). Ideea ultimă pe care ne-o propune Eminescu în structura poemei sale ar fi prin urmare „simbolul dramatic al inaderenței creatorului (Demiurgului) la propria lui creație. În această viziune, Hyperion se subsumează mai mult condiției pămîntene, intrucît are „incertitudinea, îndoiala și tentația renunțării la propria idealitate”, pînă cînd Demiurgul îi „împlinește justiția imperativului astral”. El pendulează, scrie Virgil Cuțitaru, între cunoașterea absolută a neantului demiurgic și haos, fiind de două ori nefericit, înfi pentru faptul că prin trădarea Cătălinei, fericirea de-o clipă a haosului îi este interzisă, iar, în al doilea rînd, pentru că la cunoașterea demiurgică și, în consecință, la posibilitatea de a se fi putut detașa de întreg spectacolul lumii, nu are acces”.

În altă parte ni se spune că Demiurgul (nu Hyperion) este un alter ego al lui Eminescu și că Luceafărul ca și toată opera poetului are o singură temă: ireconcilierea absolută între cer și pămînt. Eminescu ar fi deci al alt Byron, un revoltat împotriva cercului strîmt al lumii de jos și nu un contemplator rece al ei. Deși undeva Virgil Cuțitaru notează cu justete că Eminescu „pogoară asupra lumii doar ochiul scrutător al cugetării și mai puțin, sau deloc, voința de acțiune” exact ca în poezia *E împărțită omenirea...* („E împărțită omenirea / În cei ce vor și cei ce știu. / În cei dintîi trăiește firea, / Cealaltă o cumpănesc și-o scriu...”), nu observă că poetul distinge, după Schopenhauer (vezi *Vom Genie in Die Welt als Wille und Vorstellung*, supliment la cartea a III-a, capitolul XXXI) între oamenii geniali (la care predomină cunoașterea) și oamenii comuni (călăuziți de voință). Perfecta obiectivitate a spiritului aduce omul de geniu seninătatea care-l încoronează luminos fruntea mindră: e surizător în tristețe și trist în bucurie. Sînt fraze în concepția lui Schopenhauer despre geniu care se apropie foarte mult de gândirea lui Eminescu însuși, de exemplu: „Numai oamenii cu totul ieșiți din comun, foarte puțini la număr, al căror fond sufleteș serios și adevărat nu se reduce la urmărirea intereselor personale și la lucrurile practice, ci sînt preocupați de scopuri obiective, avînd o valoare teoretică, numai aceștia sînt în stare să conceapă esența lucrurilor și a

lumii, deci adevărurile ultime ale existenței, și să le exprime într-un anumit fel”. De unde și clasicismul lui Eminescu în ultima fază de creație, vag întrevăzut de Virgil Cuțitaru cînd vorbește de un lirism obiectiv, gnomic, „în straturile cărora subiectul discursului nu mai este poetul, ci implacabilul Timp”. S-ar putea spune că esuat în ordinea practică, genul triumfă în ordinea ideală, convertește perisabilul în sempitern. E ceea ce pare a spune și exegetul nostru cînd e de acord că „victoria finală asupra timpului aparține omului superior, creatorului de geniu, adică lui Eminescu”. De aici nu trebuie să tragem însă concluzia, ca Gherea, că Eminescu a avut o structură optimistă și că în finalul *Luceafărului* trebuie să vedem „o explozie critică la adresa contemporanilor”. Se uita admirabila caracterizare a lui Maiorescu: „Seninătatea abstractă, iacă nota caracteristică (a lui Eminescu), în melancolie ca și în veselie”.

Kant și Schopenhauer, filosofii scriitorilor romantici? Virgil Cuțitaru ignoră că tocmai Schopenhauer recomandă arta clasică drept remediu împotriva suferințelor provocate de voința de a trăi.

G. Călinescu aplică greșit în perimetrul visului eminescian o expresie hiperbolică (maladivă): Das starke, titanische Weib a germanului O. Walzel? Expresia reprezintă o generalizare a tipului femeii titanice, observat de Oscar Walzel în *Deutsche Romantik* între alții în *Titan* de Jean Paul unde apare tînărul spaniol Graf von Cesara care are și o soră cu același nume.

E înutil a căuta în opera lui Eminescu eroi care ar semăna cu Hyperion. Nici Sărmanul Dionis, nici Toma Nour nu sînt „arhetipuri” ale Luceafărului, intrucît Hyperion însuși e un arhetip, „din forma cea dintîi”. Cît despre poezia *Peste codri sta cetatea*, ea nu a fost „culeasă” de Eminescu în 1868, ci compusă de el în stil popular în 1882. Sînt greșite titlurile poeziilor *O, te-nseamnă* (insensibil) *întinerie rece...* și *O, stringă-se* (stîngă-se) a vieții. La pagina 110 citim această definiție a umorului eminescian (transcriem exact): „Humorul este nelipsit în pedagogia eminesciană, ceea ce constituie o excelentă *captio benevolentie*, izbutind astfel să strecoare idelle cele mai complicate prin cele mai aplicabile și lenicioase metode”. Aferim definiție și aferim latinească la Virgil Cuțitaru!

AL. PIRU



DINU CERNESCU:

„Regizorul este un creator care lansează semnale”

După ce telefonul sună de trei ori, cineva răspunde la capătul celălalt al firului.

— Alo! Dinu Cernescu?
— Da. Ce mai faci?
— Mulțumesc, bine. Aș vrea să vă dau un interviu.

— Din păcate, acum nu se poate. Sînt cam bolnav. Dar ce doreai să mă-ntrebi?

— Ați pus în scenă, de-a lungul a doisprezece ani, două spectacole Shakespeare: *Măsură* pentru *Măsură* la Teatrul Giulești și la Teatrul Național al Belgiei, *Coriolan* la Teatrul Național al Olandei și la Teatrul Nottara, *Timon din Atena* la Teatrul Nottara, *Pericle* la Teatrul Giulești, *Hamlet* la Teatrul Nottara și la Teatrul Național din Tel Aviv și opera *Falstaff* de Verdi la Cluj-Napoca. Dacă nu greșesc, nici un alt regizor român n-a realizat atîtea montări Shakespeare...

— Cred că nu sînt lipsit de modestie, dacă o să-ți spun că puțini regizori străini au un asemenea palmares shakespearian — de care, de ce să mă feresc? — zic — sînt foarte mîndru.

— Păcat că n-aveți cum să mă primiți pentru o discuție. Dar e adevărat că vă pregătiți pentru al zecelea Shakespeare? Ați fost tare curios să aflu cum vă simțiți într-o astfel de situație.

— Ce ușor e de pus o asemenea întrebare și ce greu e să răspunzi la ea! Primul meu Shakespeare l-am început cu o înconștiență demnă de invidiat...

— Chiar așa?!

— Chiar așa! Pentru că de-abia pe parcursul elaborării părții teoretice a spectacolului am început să înțeleg de ce Shakespeare este un autor atât de important. „Marele Shakespeare” îl găsești în înăuntrul cuvintelor, între ele; întotdeauna într-un plan secund. Cînd am început să lucrez cu actorii, frica paralizantă pe care o aveam la primele repetiții și pe care am regăsit-o de multe ori chiar după mulți ani de experiență a dispărut și a rămas doar o imensă bucurie. Bucurie care și ea imi apare de fiecare dată cînd mă pregătesc pentru o nouă piesă a marelui autor.

— Totuși, cum vă simțiți?

— Mă simt preocupat. Îngrijorat. Cel de-al zecelea Shakespeare va fi *Regele Lear* la Teatrul Național din Tel Aviv unde, în decembrie 1983, am terminat *Hamlet*. Sînt îngrijorat pentru că spec-

tacolul respectiv a produs o mică revoluție teatrală și un enorm interes de public. Sper că nu-mi ceri să mă laud singur.

— La noi nu s-a auzit nimic de toate astea.

— Sînt și eu puțin surprins. Într-adevăr, cu excepția revistei dumneavoastră, care și-a găsit timp să mă-ntrebe ce mai fac profesional, nici un alt ziar sau revistă n-a avut această curiozitate. Nu mi se pare normal, dar nici nu am de gînd să nu dorm nopțile din cauza asta.

— Ați vorbi la fel dacă mi-ați da un interviu?

— De ce nu? Ba chiar aș putea să-ți dau elemente de comparație ridicole. Dar mai bine să revenim la Shakespeare. Nu vreau să ai senzația că mă tragi ușor de limbă. Mai bine să-ți povestesc o întâmplare care seamănă foarte mult cu ce m-am întrebă.

— Sînt numai urechi. De fapt, numai o ureche: cea la care țin receptorul.

— Așa să fie.

— Aștept povestea.

— Eram la Stafford cu Gheorghe Harag, extraordinarul regizor Harag și, așteptînd să intrăm la un spectacol, ne-am pomenit aproape fără să ne dăm seama, sprijiniți de o balustradă deasupra riului Avon. Nu știu cum, dar aveam fiecare cite un corn în mînă și am început să aruncăm buchețele de corn în apă. Erau cîteva lebede cărora vroiam să le arătăm simpatia noastră. Lebedele, plîndu-ting lin ca lebedele, se apropiau de noi, deci, simpatia era reciprocă. Liniștea, astîfînitul, riul, lebedele totul parea un sonet, poate chiar de Shakespeare; cînd deodată ieșind de nu știu unde, au apărut niște rațe corcice care, măcînd îngrozitor, au gonit lebedele și au înfăcut pîinea. Păcat că n-am talentul lui Bogza pentru că sînt sigur că domnia-sa ar ști să transforme întâmplarea într-o bijuterie de literatură.

— O poveste cu miez. Și asta nu numai pentru că e vorba de pîine în ea.

— E vorba totuși și de lebede și te rog să rămîni între noi.

— Așa va fi. Doar mi-ați spus că nu puteți să-mi acordați un interviu. Dar tare curios aș fi să aflu cum se montează un spectacol Shakespeare?

— Nimic mai ușor: citești piesa de 50 sau de 100 de ori, cauți o idee bună, dai

ideile proaste deoparte, îți mînti că spectacolul trebuie să fie pentru spectatorii anului 1984 și... gata.

— Doar atît?

— Scuză-mă, am glumit. Ba nu, n-am glumit de tot. Pentru că, simplificînd, de fapt, așa se-nîmplă. Pictorul Douanier Rousseau a fost întrebă o dată cum se face un tablou. Și el a explicat: „începi să pictezi în colțul din stînga sus, continui mai departe pînă ajungi în colțul din dreapta jos unde te iesești”. Ca să ne-nțelegem la Shakespeare și ca să fim serioși, orice spectacol, și în special o montare Shakespeare, este o mare răspundere. Cu atît mai mult cînd îl montezi în străinătate. Nu este numai numele tău în joc. În străinătate, cînd pui în scenă un spectacol, alături de munca ta este reprezentată și cultura românească. Mă simt foarte implicat în tot ce se numește cultură românească, indiferent unde montez. Știu că putem să facem foarte mult, mult mai mult decît facem acum cînd ne lăsăm furăți de oboeală sau rutină. Și, ca să fim sinceri, de multe ori ne lăsăm furăți de oboeală și rutină. Nu vreau să par lipsit de modestie, dar pe umerii noștri apasă marea tradiție a teatrului românesc. Această răspundere este covîrșitoare. Dacă n-aș crede în valoarea reală, de necontestat a teatrului românesc, nu m-ar durea cînd văd neîmpliniri sau neînțelegeri frapante ale fenomenului teatral firesc.

— La ce vă referiți?

— Cînd aud de un succes real al unui coleg de-al meu în străinătate, consider că acest lucru este foarte important și pentru mine, pentru că orice succes al unui coleg de-al meu se răsfrînge și asupra mea, așa cum realizările mele inevitabil se răsfrîng și asupra colegilor mei. Cel puțin asta ar fi situația ideală.

În clipa asta, în receptor se aude vocea unei telefoniste: Alo! Închideți! Vă caută provincia.

Dinu Cernescu: Te sun eu mai tirziu.

După cîteva minute reluăm convorbirea.

— O admiratoare din provincie?

— Nu.

— Care este spectacolul Shakespeare montat de dumneavoastră de care vă simțiți cel mai legat?

— Mi-e foarte greu să-ți răspund. Fiecare dintre ele mi-a adus foarte mari mulțumiri și a însemnat cite o etapă în cariera mea. Însă spectacolul care cred că este foarte important pentru mine — dar numai pentru mine — este *Pericle*.

— *Pericle*? Chiar doream să vă-nțreb cum de v-ați oprit la această piesă.

— Îmi pare foarte bine că discutăm despre *Pericle*. Este copilul care-a fost cel mai puțin îngînat, cel mai puțin băgat în seamă, cel mai lovit. După părerea mea, pe nedrept, sau dintr-o neatență analiză. În cei douăzeci și șapte de ani de meserie, m-am dezis de multe dintre spectacolele mele. Chiar de unele considerate mari succese. De *Pericle* n-am să mă dezic niciodată. Iată de ce: piesa lui Shakespeare — sau mai exact ceea ce credem că este piesa lui Shakespeare — este un text aparent haotic, dar cu un filon extraordinar în text. Este o piesă despre drum și singurătate. Este un *Peer Gynt* scris cu cîteva sute de ani înainte. Spectacolul urmărește foarte precis acest drum și pune în valoare singurătatea lui *Pericle*. Este adevărat, nu există marile monologuri, celebrele desfășurări conflictuale, atît de caracterizante pentru „Marele Shakespeare”. *Pericle* este un alt tip de Shakespeare. Și acest lucru nimeni nu a vrut să-l vadă sau nu a știut. Munca de laborator în timpul creării spectacolului a contat enorm în cariera mea. Structurarea și restructurarea textului, căutarea continuă, pînă în ziua premierei, de noi soluții actoricești, regizorale, scenografice mă face să consider acest spectacol un moment școală. Repet, cel puțin pentru mine. După ce am montat *Hamlet* la Teatrul Nottara, ani de zile am fost închiștat într-o formulă aproape fixă.

„Formula” succesului, cum credeam eu

atunci. După *Hamlet*, am repetat de ne-nnumărate ori mijloacele descoperite în timpul repetițiilor și ani de zile n-am mai căutat nimic nou. Știu că nu se pot compara ca valoare cele două spectacole dar după *Pericle* mi-am reinnoit mijloacele teatrale. Spectacolul meu cel mai riguros — mă refer la Shakespeare — este *Timon din Atena*, însă *Pericle* este spectacolul care m-a făcut să descopăr lucruri noi în ultimul timp.

— Mai precis?

— Mi s-a reproșat lipsă de stil. Era voită și necesară această lipsă. Păcat că acest spectacol nu este imprimat pe o bandă video pentru că, peste cîteva ani, să se vadă, cit de bogat în trimiteri era. Poate că idelle erau „înghesuite” și multe dintre ele neduse pînă la capăt. Păcat însă că nu s-a găsit un „fanatic” care să analizeze toată cantitatea de idelle potențiale conținute în acest spectacol.

— Cu care dintre colaboratorii dumneavoastră ați lucrat cel mai bine?

— Actorul prin care m-am exprimat cel mai bine este fără îndoială extraordinarul Ștefan Iordache. Nu vreau să-l pomenesc pe George Constantin — pentru că uită că a jucat *Timon*. Nu vreau să pomenesc nici un alt nume pentru că ar însemna să nedreptățesc — din lipsă de spațiu — pe foarte mulți actori, scenografi, compozitori. Însă vreau să mă opresc asupra unui partener nou care a apărut în cariera mea cu ocazia montării primului meu spectacol de operă. Este vorba de dirijorul Cristian Măndele. El mi-a deschis niște orizonturi care poate zăceau latent în mine, însă el este fără îndoială creatorul cel mai important pe care l-am cunoscut în ultimii ani. Și dacă voi mai monta odată un spectacol de operă, lucru pe care mi-l doresc, acest lucru se va datoră lui și numai lui.

— Există o idee călăuzitoare după care îl montați pe Shakespeare? O idee ce poate fi întîlnită în toate spectacolele pe care le-ați realizat?

— În *Măsură*... puneam în discuție abuzul, spectacolul pledînd pentru adevăr și puritate. În *Hamlet*, *Timon* și *Coriolan* am fost preocupat de trădare și singurătatea eroului. În *Pericle* mi-am dorit o însumare a acestor experiențe. Pe scurt, cred că ideea călăuzitoare a spectacolelor mele — și nu mă refer numai la Shakespeare, ci și la Sorescu sau Blaga este: condiția umană — individ și societate. Regizorul implicat în viața contemporanilor săi este un creator care lansează semnale. Cred că numai așa poate fi făcut teatrul ca o artă politică. Evenimentele care nu te ating, nu te îmbogățesc cu nimic. Nu sînt un negativist, dar cred că un optimism timp, adică acel optimism fals care concepe viața ca o horă cu strigături de la naștere pînă la moarte, este un optimism ridicol. Trăim o epocă profundă, cu mutații importante pe toate meridianele și, din păcate, de fiecare dată cînd există un zîmbet el este dublat și de-o îngrijorare. Dacă sîntem artiști autentici, cred că trebuie să căutăm în înăuntrul cuvintelor și al întâmplărilor, să ne ferim de superficialitate. Ca să-l parafrarez pe *Hamlet*, restul sînt palavre.

— Înțeleg, încă o dată, că în teatru se muncește din greu.

— Greu, dar pasionant. Fără suferință, n-ai nici un fel de bucurie. Acum cîteva ani lucram pentru prima oară cu un mare actor al teatrului românesc și știam că săptămînal viața lui personală este lovită nedrept de fel și fel de întîmplări. Uimit de seninătatea și plăcerea cu care repeta, ca și cum nimic nu i s-ar fi întîmplat, l-am întrebă: „maestre, cum puteți să rezistați la tot ce vi se întîmplă acasă?” „Dragul meu, mi-a răspuns, singurul lucru care ne menține pe noi, artiști, este bucuria muncii noastre”.

— Discutam cam de mult. Mai ales că spuneți că nu vă simțiți bine. O să vină însă ziua cînd o să-mi dați totuși un interviu. O să-mi spuneți atunci și cum îl cheamă pe actorul respectiv. De acord?

— Cum să nu? Atunci, la revedere.

— La revedere!

GEORGE ARION

Sub semnul evenimentelor istorice din acest an: 40 de ani de la eliberarea Patriei și Congresul al XIII-lea al partidului

Cenacul Flacăra al Tineretului Revoluționar la începutul unui nou turneu

Preludiu

Localitatea: Breaza, 7 iunie 1984, orele 20 și 30 de minute, sala Casci de cultură. Număr de spectatori: 1.000. Atmosferă: bună, sală primitoare, receptivă ca întotdeauna la Breaza. Calitatea spectacolului: bună, momentele excepționale au existat cu precădere în partea a doua a serii. Noutăți: inexistența și demnă de dispreț absența a doi dintre membrii de bază, oameni în care s-a investit mult, inclusiv încredere — Vasile Seicaru și Ștefan Hrușcă. Au revenit, în schimb, Gil Ionit, Pro Musica, Constantin Dragomir, Dinu Olărașu. Trupa „Totuși” are încă un chitarist, alături de Andrei Păunescu, Dan Carabas, și două cintețe noi — „Noul val” și „Marile iubiri”.

La Breaza, în 8 aprilie, după un regal de poezie susținut de poetul Adrian Păunescu, recital care a lăsat întreaga sală fără suflare, aflăm că activitatea Cenaculului Flacăra se oprește aici. Eram cu toții în sală, printre spectatori, și senzația că vom rămâne numai acolo și niciodată pe scena cenacului era mai apăsătoare decât faptul în sine. Dar la Breaza am sărbătorit cu cenacul Anul Nou 1984! Era un paradox ca în același oraș să se încheie, în același an, activitatea sa. Cenacul Flacăra își reia activitatea de unde pusese punct. Aici ne-am întors să punem virgula alături de punct. Cei ce purtau trîmbițe strălucitoare, în diferite ocazii, au lipsit acum de la Breaza, unde puteau consemna reluarea cenacului. Firul întrerupt s-a reînnoit aici, spre bucuria celor mai mulți.

„La Breaza s-a frînt și la Breaza s-a reluat Cenacul Flacăra. Aici renaște deci Cenacul Flacăra”. Mutăm scena cînd în sală, cînd afară, dar primii stropi de ploaie și norii care se zăreau ne-au convins că e mai bine să suportăm căldura infernală din sală decât deziluziunea naturii. „Ultimul moțion” al cenacului, Mihail Stănu, va deschide spectacolul în formula cure a consacrat-o, a revenit trupa Pro Musica, formația timisoreană pîrînd într-un ascendent de formă. Cu cît atmosfera în sală e mai plăcută, cu atît mai puternică e furtuna de afară. Natura a adunat deasupra orașului întreg „arsenalul”. De la o idee de moment, pornită de la conducătorul cenacului, vom cînta „Iancu la Tebea” la lumina fulgerelor.

E drept, o pauză de două luni e totuși o pauză. Și asta se simte printre unii dintre membrii cenacului. Cea mai în formă la această oră, ni s-a părut, „Totuși”. Cîntece noi, coezina de către membrii trupei, asiduitatea cu care au repetat și s-au pregătit în această pauză spun totul. Au tras tare și dintr-o primă ochire îți dai seama că sînt la vîrf de formă.

Intr-o atmosferă propice vor veni cîntecele de pace, de țară. Între ele, „Trăiască România” vine să completeze pledoaria poetului A. P. despre excepționalul curaj, despre înțelepciunea politică externă prezidîndu-i România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Minne vom pleca spre Moldova. Minne vom lua drumul Ipoteștilor trecînd prin Iași. Aflăm furtuna a lăsat în urmă „copaci îngenucheați”. La Iași vom găsi același fel, al Poetului, în ciuda tuturor furtunilor vremii.

Așa a fost la Breaza. A fost ca într-o casă de oameni buni, unde au sosit niste oaspeți îndelung așteptați. Venirea lor a dechisat noi energii. Încă din întreaga trupa au simțit că sînt prezenti la acest moment. Cînd tineretului își găsește reprezentare într-un fenomen cultural național, e nemăsurat. De aceea gîndurile noastre se îndreaptă cu multumire și recunoștință spre cei care au făcut ca Flacăra să nu lipsească din marele act cultural al României de azi, el reprezentînd de fapt tinerii, cu tot ce au mai bun în ei, el urmînd în fapt îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu spre o mai profundă cunoaștere a valorilor naționale, fără a pierde din vedere deschiderea spre lume.

O lume în care azi actul artistic își dovedește mesajul său de pace mai mult ca orînd.

UDUC BERTZI

Magnificul Iași!

Localitatea: Iași, 8 iunie 1984, orele 18, stadionul din Dealul Copului. Număr de spectatori: 25.000. Atmosferă: ca o oglindă răsturnată cerului ce-și dezvăluie furia, oamenii si-au eliberat din suferințe bucuria într-o manifestare de o frumusețe aparte. Calitatea spectacolului: foarte bună. Noutăți: s-au cîntat pentru prima oară pe scena cenacului piesele „Trăsura” (Emilian Onciu), versuri A.P., și „Aripi” (Pro Musica), versuri Marian Odăgău. Fetița de 6 ani Ana Maria Ibrășteanu a interpretat o cîntec grecesc. Apotul organizatorilor: excelent. Ca și alături, în județul Iași, am fost înconjuși cu o ospitalitate, pentru noi,

proverbia. Tinerii organizatori locali au făcut și acum eforturi deosebite ca în ciuda condițiilor grele în care s-au realizat manifestările noastre să ne putem desfășura activitatea normal. Remarcabil aportul tovarășilor Dumitru Nagă, prim-secretar al Comitetului Județean Iași U.T.C., Ioan Toma, secretar, și Constantin Călianu, activist al aceleiași organizații, la buna desfășurare a manifestărilor noastre prin grija atentă, competență în rezolvarea problemelor imediate, reală cunoaștere a nevoilor oamenilor tineri. Emoționantă deschiderea spre treburile tinerilor dovedită de tov. Nicolae Rădoi, primarul municipiului Pașcani. Considerînd cultura ca una din problemele mari ale orașului, acest înțelegător activist a făcut tot ce a depins de el ca ziua de muncă desfășurată de noi la Pașcani să fie și în folosul nostru și al spectatorilor, așa încît a doua zi la un meci important de divizia B, desi stadionul era plin, față de seara precedentă parea gol. Subliniem, totodată, buna coordonare a activității lucrătorilor de la L.A.M. Iași, condus de maior Marian Vasile, cu nevoile impuse de desfășurarea manifestărilor noastre.

Muncă începută dis-de-dimineață. Parcurgem drumul între Breaza și Iași în aproape 8 ore și găsim vechia capitală a Moldovei cu vîștoarele-i statui decupînd perdedua albastră a unei ploii torențiale. Privim cu îngrijorare spre această premieră ce avea să fie consemnată pentru Iașii spirituali, o manifestare a Cenacului Flacăra în aer liber. Într-o respirație și alta a ploii instalăm și exact la ora propusă intrăm în scenă. Pro Musica, apoi Dinu Olărașu își strecoară primii cîntece prin plasa ploii care se îndesă parca și mai mult. Stadionul din Copou, spre care hieratic tramvaie nu conțeneau să care vesele multimi este acum o pasăre cu două aripi arcuite de zbor. Nimeni nu se îndură să plece și cîdem de acord să rămînem depășind neansa unei vremi mai puțin favorabile. Immediat, la cîntecele lui Valeriu Penișoară notăm primul moment excepțional al serii, realizat prin contribuția a două nuclee distincte aflate în cele două tribune ce se vor întrec de aici înainte pe toată durata manifestărilor noastre. Și mai doar entuziasmul „bucurii vulcanice” stîr impresionează aici și în aceste condiții, dar mai ales profunzimea sentimentelor prin care ființa lor vibrează la mesele noastre. Și iată o altă dovadă de profunzime în fîrta de cultură este și faptul, surprinzător pentru unii, firesc pentru alții care ascultă din interior bătaia inimii tinere a oamenilor țării, că desi timpul continuă să se mențină nefavorabil, cu cît înaintăm în desfășurarea spectacolului, tot mai multă lume umple stadionul. „Ar fi fost cu totul neîncape” dacă n-ar fi plouat atît” ne spun minunații noștri organizatori. Pe scenă, Gil Ionit, fost student al unuia din cele mai ilustre universități europene, Universitatea din Iași, trece încă un examen în fata acestor merituosi profesori de tinerete. Vremea parca și-a mai liniștit furia și atmosfera este din ce în ce mai frumoasă. Steaguri tricolore, pancarte cu inscripții „Pace”, facili în locul sticlei scer, dar mai ales minune rădicată ce aplaudă ritmic sint curcubeul pus minunat vis de vară. După maramureșeanul Duce Bertzi, la formidabila inițiativă a tribunelor, sintem nevoiți să schimbăm programul și Carmen Antai dă glas dorinței tuturor: „Să fie pace în lume!”

Succesul este răsunător, astfel încît reluăm: „Să fie pace în lume, să fie pace, pace pe Pămînt!” Sintim că „am făcut un drum de 500 de kilometri pentru a demonstra că spiritul românesc este acasă aici la Iași, cea mai emblematică dintre toate cetățile românești ce-și merită omenii care-o populează”. Răsună în noaptea „ca un bici de foc”, „O șansă păcii și glorie ei”. Au urmat alte momente la fel de emoționante și întrecute de subliniem pe acelea începute cu „Dor de Eminescu” al lui Alexandru Zărnescu și continuate de Emilian Onciu, „prevestind drumul nostru în județul Botosani, în patruleterul genial unde s-a născut Mihai Eminescu, cel mai mare poet român.”

A. P. cîntă „Cînteecul lui Ștefan cel Mare”.

Recitarea poeziei „Pacient” de către însuși autorul ei, contribuția tinerilor trupe „Totuși” cu elevii Ioana și Andrei Păunescu abia sosiți din București pe calea aerului și integrați spectacolului, sfidînd acest efort cu puterea vîrstei lor, au rotunjit conturul unei întîmplări aflate de pe acum între cele mai frumoase din cîte am petrecut la Iași.

La superlativ!

Localitatea: Pașcani, 9 iunie 1984, orele 18, Stadionul C.F.R. din localitate. Număr de spectatori: 15.000. Atmosferă: distanță față de scenă (la propriu și la figurat) a fost redusă simțitor pe timpul desfășurării spectacolului, ajungînd în final la tandem comun. Calitatea spectacolului: excepțională. Noutăți: Pro Musica a cîntat pentru prima oară pe scena cenacului „Și dacă”



Tr. Neamț — Un esanșon de tinerete și înalt spirit revoluționar — oameni care, răzbind peste condițiile atmosferice grele ale desfășurării manifestărilor Cenacului Flacăra, le-au realizat după chipul și asemănarea lor.

(Mihai Eminescu) și „Antistress” (Ștefan Dandău), Gil Ionit a prezentat o nouă piesă a sa: „Drum neterminat”. Au debutat: Cornelia Sava (26 ani, educatoare), grupul Preludiu (Manuela Savin, 12 ani, surorile Silvia și Lăcrămioara Bran, de 12 și 13 ani), Mariana Filip din Tr. Frumos (17 ani, elevă), grupul Gramofon (Constantin Grigoriu, profesor de limba română, Valentin Cantorici și Mihai Sipoteanu, 17 ani, elevi), Daniel Iordăchioaia (17 ani, elev), Cristina Covrig (17 ani, elevă).

Ca un făcut, la intrarea noastră în Pașcani a început să plouă iar. Coincidență aceasta, ne convingem, a fost una pasageră, căci soarele și-a făcut din nou apariția. Vreme capricioasă, ce mai! La puțin timp după ce începem primim această urare din partea elevului soldat Dumitru Păpășoiu din Tr. Frumos: „Vă dorim ca focul ce-n inimă îl purtați să-și lumineze calea pe ai Moldovei frați”. Desigur, localitatea aceasta sintetizează prin numele ce-l poartă fizionomia și sufletul oamenilor ei. Sub un soare fierbinte, Pro Musica aduce în recitalul ei noi piese, făcînd o dată în plus dovada înaltelor calități interpretative și a bunului-gust, a inspirației compozitice. Oh, totuși, cît de departe ni se par oamenii cărora ne adresăm, așa, risipiți în tribunele acestui sta-

țion — un inel prea mare parca, alunecînd pe un deget subtil! Se face o primă tentativă de a apropiia oamenii, inventînd tineretele talente locale. Vîntul, care neobosit baloturi mari, plumburi, gata să se răstoarne asupra-ne, „Amențințarea ploii este un pic de exercițiu de viață”. Stringem rîndurile. Tribunele parca iau foc. „Vivat Flacăra!” „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Tara Românească”. Ploaia, ploaia, ploaia, nu ne pasă nouă, căci acum ne simțim bine. De la elevii clasei a VIII-a B a Școlii generale nr. 3, diriginta Geta Horvath, primim un pîmbel și un bilet ale cărui litere întîinate

de ploaie spun astfel: „Trăiască Pacea! Trăiască România! Trăiască Cenacul Flacăra!” Cîntecele de pace desfac deasupra tuturor imensa umbră a marii noastre speranțe. Dacă va fi pace vom putea fi mai puternici în fata naturii. Nu, hotărînt lucrul, nu ploile au darul să ne sperie. Atmosfera este fantastică. Spectacolul nu poate decît să continue chiar dacă ploaia torențială, chiar dacă fulgera. Și buna dispoziție nu ne părăsește. Cineva vine în fugă cu un bilet și plonjează pe scenă ca-ntr-un patinoar. Duce Bertzi precizează: „Nu e ploaie pe Pămînt! Să oprească acest cînt”. La insistențe rugămintă ajunse din public sintem de acord să-l lăsăm pe oameni să vină lîngă scenă, în terenul de joc. Abia acum îi simțim aproape. Se face din nou auzite cu și mai mare forță scandalărie celor de față: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Tara Românească”. Pe scenă se produce unele schimbări pentru a putea permite pe rînd membrilor cenacului să ia masa. Un din cap și plînă-n picior, cu sentimentul datoriei împlinite: A.P. În fine, după alita ploaie vedem aici și acum stelele verii și profilul de argint al lunii. Un decor peste care „Cînteecul lui Ștefan cel Mare” interpretat de A.P. se suprapune emoționant. Cîntecele noastre de țară, de identitate națională, cîntecele libertății noastre, cîntecele de pace, în interpretarea tinerii Carmen Antai și a celorlalți membri ai cenacului aveau să înalte seara aceasta pînă la superlativ, impresie generală lăsată de trecerea prin acest județ, parca prea scurtă dată de frumusețea oamenilor.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Inimă lîngă inimă

Localitatea: Piatra Neamț, 10 iunie 1984, orele 18, Stadionul „Cetății”. Număr de spectatori: 25.000. Atmosferă: în creștere în cea de-a doua jumătate a manifestării, cînd publicul nemțean și-a dovedit din plin competența și înaltul spirit revoluționar. Calitatea spectacolului: foarte bună. Noutăți: trupa „Totuși” a cîntat în premieră absolută piesa „Sapte vîi și șapte țări” (versuri A.P.); Nică Zaharia a cîntat prima oară pe scena cenacului lui compoziția sa „Miros de coasă” (versuri A.P.). Au debutat: Cecilia Florin (elevă, 17 ani), Ioan Bucur, la drimbă (ceasornicar din Săvinești, 32 ani), Letiția Dragomir (elevă, 16 ani), Oana Hanganu (elevă, 15 ani).

Ora 18. Stropi. „Dacă va ploaia vreti să intrerupem spectacolul?” „Nuuuu!” „La Iași a nins (?) patru ore din cînd”. Păi da, vorba poetului: „pe aici cînd plouă, ploaia nu se-necură”. Actorii sînt toți pe scena neapărerii. Ploaie emblematică, dar puțin. Așa că un avertisment. De altfel, tot restul serii, cerul ne-a tot bogănit dar nu ne-a certat. Deschide Resita (Dinu Olărașu), fond sonor pe care sosește și tot-sosește plînguri. Peluza zgomotă în ritm de rock.

Iubita mea ți-am cumpărat un munte. „Aici, la Piatra Neamț, fiecare puleți dăruie iubite cîte un munte”. A. P. îl cheamă pe toți cei ce vor să fie auziți.

Un semn magic și lăcătose au cîzut. Clorochini de curioși pe toate părțile plasei protectoare. Masa coriolilor nu cedează. Soliștii care nu sint ocupați au coborît în spațiile scenei și zburdă o mîngie. În tribune se dansează, se mîncă înghetată, se cîntă.

Au sosit selecțiile, nu și selecționerul. Letiția Dragomir ni-l redă pe Omar Khayyam în semnal morse, căci de emoție a uitat textul. Grupul „Partaj” o preia imediat și o ajută colegial. Oana Hanganu zburdă în ritm de rock.

Cu repertoriul Mariei Tănase începe mai înții o horă, apoi o sirbă. De fapt, niste. Spectacolul a început de trei ore așa că acum porțile stadionului sînt larg deschise și vin, și tot vin, stoluri de tineri.

Se aprînd luminile. A. P. cîntă: „Asta-l țara noastră / Noi nu stăm în gîndă...”. Sint de cînd ore pe stadion. Cred — că spectacolul se apropie de sfîrșit. N-ar strica să mă apropii de ieșire. Încă mai vin tineri. S-ar părea că spectacolul abia începe. Plec încoace. Aud distinct fiece cuvînt, fiecare notă. Cenacul mă ajunge din urmă cu „Niciodată să nu uităm de cei mai trîști ca noi”.

Locușce la mai bine de un kilometru de stadion. Din balcon aud: „Mi-ăs face casă de piatră”. Beznă. Parfumul saleimului și cenacul ca un curcubeu peste orașul trez din liniștit. Ce-a fost asta?

Ascultîm deci cenacul și în condiții mai bune, acum însă am văzut.

MADALINA CANURA

Între urmași plăieșilor Cetății Neamțului

Localitatea: Tirgu Neamț, 11 iunie 1984, orele 18, stadionul din localitate. Număr de spectatori: 10.000. Atmosferă: bună. Calitatea spectacolului: foarte bună. Noutăți: Camelia Daj, revinită aici pe scena cenacului, a cîntat în premieră „Jertfa” (versuri A. P.). Au debutat: Doina Ilies (muncitoare, 21 ani) și eleva Diana Bouraeanu (16 ani), Mariu Marinela, recitatore (17 ani), Mariana Munteanu (17 ani).

La poalele vechii Cetăți a Neamțului, cu dubul lui Ștefan în ea, începem invocînd figura legendară al apărător de țară și neam. „Jertfa” „Jertfa” „Jertfa”, ne leagă ființa trecătoare de flîmîz eternă a patriei”. Nerăbdarea urmașilor foștilor plăieși de-a ne avea în mijlocul lor nu se concretizează însă decamdată decît în tendința de-a veni mai aproape de scenă. Dăm curs unei rugămîni a muncitorilor de la U.F.E.T. exprimată prin telefonul aflat la scenă. Se află undeva în pădurile din preajmă, ne aud și dorre să li se dedice „Pustolnică”. Gheata timidității e spartă. Dinu Olărașu crede în condiții de cîntă. Cîntă la flaut (elevă, 17 ani), Ioan Bucur, la drimbă (ceasornicar din Săvinești, 32 ani), Letiția Dragomir (elevă, 16 ani), Oana Hanganu (elevă, 15 ani).

Am deschis cu un cîntec scris de poetul A.P. și de Octavian Bud aici la Roman, în iarnă, „Niciodată”. Cîntec — frumos, intrat deja în conștiința publicului, excelență compozitivă, a lui Bud așteptînd o interpretare pe măsura spectacolului. La pur pînă pînă, încercăm — cu Penișoară „Cîntec pentru tricolori”, dar publicul e încă nelăcăt. Lăsăm cîntecul pentru o zi următoare cînd va fi nevoie să-l cîntăm de să se audă pînă departe... B. frig și aici la Roman, bate un vînt parca din altă lume, nu de înțeleg sperăm să nu ploaie cîntăm. Lucrurile se vor ariia o dată cu lăsarea serii în sensul că aștia vor permite apariția lunii, atmosfera va crește sensibil spre cote înalte precum și numărul spectatorilor. Acum, e plin, arhiplin pînă la peluze! Constantin Dragomir mai vinde un munte și aici, în „Drumul” său, să vedem pînă la urmă cine îl va lua. Întreg stadionul dansează „Sapte vîi și-o vale adîncă”. Împreună cu Maria Tănase, ea chitara electrică Batău mi mă înlocuiește pe Zărnescu, poartă la fotbal în timpul liber, care a simțit azi riscurile jocului, atmosfera excelentă. Ar urma Partaj, dar aripa stîngă începe să cînte „Să fie pace în lume”. Inițiativa părții stîngi a stadionului este repede preluată de cel din dreapta. A.P. modifică programul, stinge luminile scenei lăsînd vîntul publicului să se manifeste. Tinerii din Roman cîntă pacea. Au făcut care întregin focurile istoriei și noi vom cînta cîntece de țară, cîntece de pace. Mereu trebuie să fie noi o șansă a păcii. Partaj își face numărul de tînuță. E și plictisitor să le auzi iar pe Magda Pușkas și Tatiana Filipou cîntînd fără gresăle, că oameni sintem! Mar cu cît înaintăm în spectacol și noaptea se lasă, ceva se strică în atmosfera întregului. Cei buni nu stă să-și apere valorile și astfel indivizii cerți cu regulile impuse de actul cultural și de civilizația umană, mai intră cu neatenții de circumdă pînă peste program și delectează spectacolul. Ea un făcut, chiar în începutul spectacolului, de-a se strica: „În fiecare noapte dărimăm și în fiecare zi o lăum de la capăt”. Aceste gînduri de la 18 și 30 de minute s-au adeverit cîteva ore mai tîrziu. Închidem într-o atmosferă bună, totuși. Romanul din sală nu a regăsit chiar în totalitate pe stadion. Stingem luminile de pe noi și-l privim. Invităm tot cîte ceva din lecția de viață de azi! Atele Moldovei seclitate de lîună ne spun că minne va fi sigur o zi mai frumoasă. Așa e întotdeauna minne.

UDUC BERTZI

Fotografie de VICTOR RADULESCU
(Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 1.274, 1.275, 1.276, 1.277, 1.278, 1.279)

Fragmente critice

Moartea unui mit

M-am gândit mult la următoarele propoziții ale lui Barthes din lecția inaugurală a cursului de semiologie, ținută la Collège de France și apărută în 1978 la *Éditions du Seuil*: „de la eliberare, mitul marelui scriitor francez, depozitar sacru al tuturor valorilor superioare, se fărâmițează, se istovește și moare treptat cu fiecare din ultimii supraviețuitori ai epocii dintre cele două războaie; un nou tip intră în scenă, un tip pe care nu știm încă să-l numim: scriitor? intelectual? scriitor?...”. Nu este o idee izolată în gândirea lui Barthes și, în genere, în critica franceză din ultimele decenii. Mulți cred că și marele semiotician, dispărând interesul pentru creator, dispare puțin câte puțin și mitul care l-a propulsat, timp de secole, în fruntea ierarhiei spirituale. Lumea există ca să justifice apariția Cărții, zicea într-o propoziție profetică Mallarmé. Cultura produce texte, nu creatori, spun teoreticienii literaturii de azi. Autorii sînt sistematic in-

ghiiți de textele pe care le produc și, dacă în timpul lecturii, creatorul revine în text, acest creator nu poate fi decît o ființă gramaticală, un om de hirtie. El nu are propriu-zis biografie ci, la nevoie, o ergografie.

Am discutat altădată (în *Intoarcearea autorului*) logica acestui proces și consecințele lui în critica modernă. Revin acum la ideea lui Barthes din lecția de deschidere. Dispare, așadar, ireversibil din orizontul literaturii actuale mitul marelui scriitor. Locul lui în *logosferă* (lumea limbajurilor în care trăim) este luat de scrietori, ca să folosesc o vorbă a lui Slavici, adică producătorul de texte. În altă parte (într-o discuție avută cu Maurice Nadeau și publicată în 1980: *Sur la littérature*, Presses universitaires de Grenoble), semioticianul crede că fenomenul sociologic cel mai important care s-a petrecut în casta scriitoricească în ultimii treizeci de ani este „sosirea masivă a profesorilor”.

Unele fapte par a veni în sprijinul ideii lui Barthes. Dintr-o anchetă publicată cu oarecare vreme în urmă de revista *Lire*, am putut constata că primele locuri în ierarhia vieții spirituale sînt ocupate de profesori (Claude Lévi-Strauss, Raymond Aron...) scriitorii (Simone de Beauvoir, Marguerite Yourcenar, Eugène Ionesco...) vin mult mai târziu. Publicul de azi este

mai interesat față de ceea ce scriu oamenii învățați, creatorii de metode, politologii, filozofii vieții sociale decît față de scrierile de ficțiune... Se mai întâmplă că, după moartea lui Malraux și Sartre, Franța nu mai are „un depozitar sacru al tuturor valorilor supreme” sau nu-l mai recunoaște. E de vină literatura care nu mai are forțele necesare pentru a produce un mare scriitor și, deci, un mit al marelui scriitor? E de vină istoria care și-a schimbat criteriile și preferințele? Orice ar fi, îmi pare curiosă mulțumirea scriitorului Roland Barthes în fața acestei dispariții. Mă resemnez în ideea că profețiile lui nu se vor împlini și că literatura care a produs atîtea mari mituri va mai produce încă.

Paradoxul e că despre moartea mitului intruchipat de marele scriitor vorbește chiar un mare scriitor, venit, e drept, din tagma oamenilor cu sistem (profesorii), acela pe care nu-l putea suferi Nietzsche. Barthes este el însuși un creator și, încă în viață fiind, devenise un mit al legiilor literaturii în cîmpul literaturii. L-a uzurpat el însuși, introducînd în texte o libertate de creație, o fantezie în lumea conceptelor care transformă interpretarea într-un spectacol al spiritului, bazat pe un *romaneșc al ideilor*. Este formula spre care se îndreaptă, crede Barthes, romanul la sfîrșitul acestui secol...

Moare mitul marelui scriitor? N-ai putea accepta acest deces și, la drept vorbind, nu cred că este posibilă această tragedie a spiritului. A coborî, e adevărat, prestigiul genialității în literatură. Geniul ține de mentalitatea și sensibilitatea romantică. Marele scriitor nu mai e azi nici sfînt, nici profet. În noile structuri sociale și intelectuale ale secolului nostru, el este un model. Sub această înfățișare trăiește cred mitul marelui scriitor, fără de care literatura nu poate să funcționeze. Cînd modelele nu există, literatura le inventează. Redescoperă marii scriitori din trecut și-i aduce în actualitate. Căzul frapant este Flaubert, de care s-au servit, ca de un model ilustru, *noul și noul nou roman*, adică toți cei care voiau să demoleze mitul creatorului și mitul romanului ca scriitura unei aventuri. O literatură nu poate trăi însă numai din gloriile (modelele) ei vechi. Trebuie să-și inventeze propriile mituri ca să poată supraviețui. Vă dați seama ce posomorîtă ar fi viața într-o literatură fără marii scriitori?! Ar mai merita, atunci, să trăiești în *logosferă*? Sper din toată inima că profetul Roland Barthes este un profet mincinos.

EUGEN SIMION

„Patima roșie”

la Paris (IV)



Prin misteriosul oraș adormit, reintors acasă, Iancovescu n-are somn. Se instalează la birou. Din atmosfera ce-i trebuiește, nu lipsește nimic... Stivele pieselor, adnotate de caligrafia-i impetuoasă delimitîndu-i masa de lucru, îl înconjoară ca la o cină de taină. Demult i-au imprumutat respirația, năvala gândurilor... Vibrează liniștea — sorb al pămîntului — pe noaptea lui de veghe, încu-

scriindu-l cu toate misterele, neîndoielose secrete ale teatrului. De pe peretele din față, hrisovul strămoșesc, al lui Niculăiță Iancu von Cocora-Smeurăt, i se ogîndește în ochii vii. Patalamaia cu peceți, animată între fotografia mesterului Nottara — „încă o dragoste” declarată de magistrul, cînd Puiu a absolvit la el Conservatorul — și chipul Marioarei Ventura, se vede că e de-acolo, la largul ei, între histrioni, prin filiație. Mare Nottara, mare Ventura, mare și Iancovescu, axați pe nemărginire, suspendați de steaua polară în noaptea adormită... Cu rafinamentul Venturei, Puiu se iubise, fierbinte. Și autoritatea ei parisiană ar putea contribui, cit de cit, la promovarea piesei lui Sorbul la Paris. Dar divina n-o înghețe pe Elvira; o socotește mediocritate. Iancovescu schimbă de gînd. Se zborșise către Mihalescu, la „Elysée”, cînd acesta îl întrebă de unde bani pentru voiajul lui și al Elvirei pînă la Philadelphia, umflîndu-se în pene că îl privește. Acum, numai la cîteva ore, în palida singurătate a zoriilor de zi, căzută din euforie, se dumereste că n-are franc, gata să piardă spadasi-naul cu Parisul... Se ridică de la birou. Intr-un filtru de Boemia, identic cu cele citeva pe care le mai posedă Casa Capșa, își „mitocosește” o cafea puternică — a 12-a în cele douăzeci și patru de ore scurse. Revine în jîlt, tot cu banii în gînd; fără ca fumul țigării frantzuzesti, atît de ispititor pentru herculeanu-i torace, să-l ducă în vreun fel, pe pustii, necazul. Dar, privirea-i îndreptată — întocmai unei impiorări — hrisovului din părete și celor doi corifei, plecîndu-se, cade din nou în plasă. În fața lui, pe birou, deschisă „Patima roșie”... Tocmai la stantele lui Rudy, din actul întâi. Uitînd de bani și de obo-seală, Puiu se agăță de ele; nonsalant, mai abînt ca la teatru le aruncă luminii dimineții, ca o salvare:

„Cînd lumea mă vede spre zori
Grăbit că mă duc uneori,
Își spune, la sigur, prosteste:
„Sărmanul băiat, cit muncește!”
Eu însă pe cîmpu-nflorit,
Pe cîmpul cu boare stropit,
Alerg, să culeg dragii mele
Buchete cu roua pe ele!”

„Și adoarme împăcat, ca un prunc, fericit de noianul aplauzelor parisene...”

Ajunge la teatru la prînz. În ruptul capului nu găsește modalitatea, de unde să procure costul transportului celor doi. Cătrănit, se îndreaptă spre cafenea, aliată lui dintotdeauna. Poate ea — adorată! — și fumurile ei, astrale — să-l scoată din ambară. A făcut-o de-atîtea ori... Abia după cîteva pași, revine la teatru. A găsit: e salvat! Și-a adus aminte că în sertarul biroului directorial are depozitată o sumă importantă, *impozitul pe spectacolele teatrului*, pe care urmează să-l verse Ministerului de Finanțe. Într-adevăr: la deschiderea sertarului, bancnotele somno-lează, una peste alta. Le înviează directorul, trecîndu-și-le, chită, în buzunarul de la piept. Nu mai incuie sertarul. Aha! ministerul poate să mai aștepte; Parisul, nu!

Întîrzie la birou și completează o scrisoare, destăpățită și înflăcărată, către Maurice Ghetst, reamintindu-i cuvîntul dat și hiritisindu-l pentru fericita ocazie ce i-se iverse.

La două zile — sfîrșit de săptămînă — cheamă pe Elvira și Mihalescu la teatru. — Pofțiți banii de călătorie și scrisorica pentru miliardarul american. (I-o întinde Elvirei).

Perplecși, cei doi își arată curiozitatea: — Cum ai făcut?... — Nu vă privește! Ar fi trebuit să mă știți pe de rost pînă acum... Că atunci cînd îmi intră ceva în cap, sunt catir! Si vine ziua despărțirii...

Elvira, tentantă, pompantă, mirolantă! Elegantissima, superbissima, serenissima... Mihalescu, lingă ea, sfrijit, pipiriu, îmbrăcat de chermesă. Cîteva pete de venin îi marchează descărnarea... Între ei, Iancovescu face *grand-écart* pe două secole!

După pupăturile de adio, Puiu le subliniază o ultimă orară: — Elvirico, boier Mieluș, merg la sigur. Cum sunteți în posesia dolarilor, îmi telegrafați. Ca eu să iau restul trupeii și să ne întîlnim la Paris.

Dînd picul cu sigiliu domnesc tot Elvirei, cel rămas la cele opt neveste ale lui Barbă-Albastră, încheie recomandările: — Dacă cumva sosiți înaintea mea la Paris, predați această epistolă celebrei dansatoare căreia îi este îndreptată. Fără doar și poate relația ne va fi de folos. (Chitibuzară pauză a ochilor accelerați roțiți...) Și-acum, la drum, pelerinii ai despărțirilor... Apele Atlanticului să fie cu voi!

Sideful dinților Elvirei mai mușcă o dată gura lui Iancovescu în vreme ce Mihalescu se închide în ceața despărțirii...

GABY MICHAILESCU

Ne aducem aminte...

(Urmare din pagina 13)

Oricit, societatea noastră nu a fost atît de vinovată față de Eminescu, ca aceea ce se putea fîl cu o cultură mult superioară, în cadrul căreia strălucise Goethe și Schiller, ambii de altfel condescendenți față de Hölderlin, fără a-i fi intuit genialitatea. Primul îl sfătui pe cel ce avea să-și ulmească posteritatea îndepărtată tocmai prin vasele lui poeme, să-și dedice eforturile celor scurte, adică să-și limiteze posibilitățile, iar cel de-al doilea i-a lăsat fără răspuns cererea de a interveni să i se facă și lui la Jena, unde profesa Schiller, o catedră.

Din acest unghi de privire mai este nevoie să amintim stăruințele lui Maiorescu, de a-l face pe Eminescu să-și treacă doctoratul la Berlin sau oriunde în Germania, ca să i se încredințeze de îndată o catedră la Universitatea din Iași? Aceiași mentor al Junimii avea să-i ofere și gîzduirea gratuită, pe care însă, din mîndrie, Eminescu n-a acceptat-o. Cite a făcut Maiorescu pentru căpătuirea acestuia se știu prea bine, cînd timpurile nu veniseră, ca poezii sau gazetarilor să poată trăi confortabil din munca lor.

De ce am ascunde însă tot adevărul?

Dacă Eminescu ar fi fost înzestrat de la natură cu un cit de mic spirit practic, dacă s-ar fi strecurat cu dibăcia ce-i lipsea, și care pe numele ei s-ar chema oportunism, printre Seylle și Caribdele accidentate vieții publice a epocii, dacă poezii n-ar fi fost atît de exigent față de propria lui artă și de nepăsător față de ecoul ei public, dacă publicistul, omul de caracter și de convingeri ireductibile, n-ar fi fost polemistul și pamfletarul ne-

cruțător, poate că și-ar fi croit o altă existență, pînă în pragul fatal, al aceluiași deznodămînt, pe atunci de neînlăturat.

Dacă, dacă, dacă! Se știe că nici istoria popoarelor, nici aceea a oamenilor, nu se scrie cu această conjuncție, care regizează propoziții condiționale. „Cu condiția ca” Eminescu să fi fost altul, mai asemănător mediei ce-și cîrpește viața, petecînd-o, el și-ar fi putut găsi un alt *modus vivendi*. Oricum însă, viața sa intelectuală, încheiată în al treizeci și patru de ani al existenței, i-a fost bine umplută și tot atît de rodnică. Poetul, suspectat de boemă, stătea ore întregi pe zi, deasupra cărții, însușindu-și o vastă cultură, și tot atîtea, peste manuscrisele sale, în care, cu „ductul” ordonat al transcrierii, dar și cu acela aproape indescifrabil, al improvizației, a înnegrit peste zece mii de pagini (afară de cele ziaristice, aruncate la coș, după ce fuseseră culese pentru tipar). N-a existat desigur, în toată lumea noastră literară, o inteligență mai pătrunzătoare, în toate direcțiile cugetării, nici mai disciplinată și mai divinatorie.

Se împlinesc așadar la 15/27 iunie nouăzeci și cinci de ani de la tragica lui dispariție. În interval, glorios au crescut, an cu an, edițiile operelor lui, s-au înmulțit progresiv, studiile biografice și critice, zeci de volume de comentarii monografice apărînd în zilele noastre, într-un fel de tacită concurență între editurile marilor noastre centre.

Fie ca centenarul care bate la ușă să ne găsească cu fruntea sus, după ce se va fi dus la bun sfîrșit editarea operelor sale, de către colectivul Muzeului de Literatură, în colaborare cu Editura Academiei Republicii Socialiste România. Fie ca, în acest scop, burocrăția să abdice de la prerogativele ei!

Desene pe asfalt

Ore cu Nichita

Descult

Cîndva... „Stabiliment” de băuturi, caragialese. Fum, larmă, podea unsă cu bradolină. Lipsa de parale ne-a alun-gat aici. Facem planuri „din cuțite și pahare”.

Apare un intrus: — Ce mai faci, bă, Nichita?

N: Stimate do... domnule... dum-neavoastră... excelență... vă rog să nu vă trageți de șireturi cu mine intrucît eu mă port descult!

Noi, N.S.

O amintire de... demult. E o sedință „tare”. Se zic multe lucruri neplăcute despre junii (cîndva, generația '60) plini de lip-suri care nu... care... deși... cu toate că... însă... etc...

Se ridică în picioare N. vorbind nu doar în numele său ci și în numele colegilor blasfemiați.

Cineva din prezidiu îl oprește din vorbire: — „Care noi, Nichita Stănescu, care noi?”

N: Noi, Nichita Stănescu!

Altîcîndva, interpelat de altcineva: — „Vorbii în numele prietenilor dumneavoastră ori doar în numele dumneavoastră?”

N: Vorbesc în numele numelui meu!

De Eminescu

După o sezoană literară, cineva, un „cultural”, un „mastrapon” îl inghesuie pe N. cu întrebările unui interviu.

N: Să lăsăm pe altă dată, dra-gule!

— „Pe cînd, domnule Stănescu?”

N: Pe altă dată spre niciodată. Dă-l în perje de interviu!

— „Maestre...”

N: Nu sint maestru, eu sint Ni-chita. Și nu sint o instituție.

— „Măcar la o întrebare vă rog să-mi răspundeți...”

N: Despre?

— „Despre Eminescu.”

N: Pentru a vorbi despre Emi-nescu trebuie să ai stare, poete. Stare de Eminescu. Trebuie ca in-gerul lui să facă fil-fil peste cape-tele noastre. Și eu nu aud acest fil-fil!

— „Măcar o frază...”

N: Te rog să încetezi! A vorbi acum despre Eminescu ar fi ca și cînd aș vorbi despre sexul mamei mele. Ce beal?

„Grevă”

N. citește jurnalul, pe care-l des-face larg, ca jupîn Dumitrache, și amuzat de o știre bombănă:

N: Ai văzut?

— Ce să văd?

N: Cutărică se dă sensibil, se dă suferind. Ia ascultă. (Urmează lec-tura.)

N: Asta face greva foamei mîn-cînd!

Toată viața, toată moartea...

...Cineva l-a supărat. Un scriitor care nu e chiar scriitor ci mai de-grabă un trăitor în... Mercedes, somptuos automobil despre care N. pretinde, călcînd proverbul precum că ulciorul nu Mercedes la apă.

— Lasă-l, bre, zic.

N: Îi las.

— Vai de capul lui, zic.

N: Ascultă-neoa bătrîne: asta o să fie toată viața ministru da' noi o să fim poezii toată moartea!

GHEORGHE TOMOZEI

Brâncoveanu în pictură

(Urmare din pagina 14)

du-se precum a craiului poet această mină nu mai îndeamnă acum ci multu-mește binecuvîntată din mină de tată, a devenit mină Paternă a devenit potirul Patriei.

A mai rămas de văzut cel de-al tre-lea tablou ultimul din tripticul ce ne-am propus să-l citim mai din aproape.

De astă dată Brâncoveanu nu este el nici copiii săi în centrul atenției ci fa-tele sale. Lînia de aur a pinzei este ocu-pată în adîncuri ca în judecata din urmă a Voronețului de ochiul sever și blind al vestitorului inger ce deschide cărțile și este dată pe față fapta fiecăruia.

Epoca lui Brâncoveanu care ne-a lăsat cea mai mare bibliotecă din sud-estul Europei și cel mai mare număr de docu-mente scrise peste 13 000 treisprezece mii încă nepublicate decît în mică parte este una a cărții.

Acest Brâncoveanu care a tipărit pentru georgieni, arabi, acest pînă la întregulul răsărit creștin care trimitea pe banii țării noastre la studii în Italia pe lîngă studenții români și studenți străini cum va fi și un viitor patriarh al Ieru-salimului, acest Brâncoveanu cititor pînă la Muntele Sinai și Athos, cititorul Aca-demiei române, al unui stil românesc care

s-a jertfit în cele din urmă cu tot ce-a avut mai sfînt, cei patru fii ai săi, pentru spiritualitatea neamului nostru, acesta acum transpare în pinza lui Octav Gri-gorescu în fața nemesisului cu ochii le-gați a anghelosului care cumpănește fie-care cuvînt, căci după cuvînte, după fie-care cuvînt se întîmplă krinosul, jude-cata.

Acest tablou corespunde scenei din pridvoarele brâncovenești de la Hurezi sau Simbăta. Că este vorba de judecată o spune masca venețiană din colțul in-fernal al pinzei iar că balanța atîrnă sal-vatoare de partea faptelor lui Brâncovea-nu o spune pasărea paradisului și fruc-tele de aur ce prind contur în preajma cărților.

Este opțiunea pictorului, este revelarea bunei lucrări săvîrșită în neamul nostru de acest voievod pînă la cele mai luminoase sfînte intruchipări din in-treaga noastră istorie.

Ar mai fi de spus multe despre această expoziție căreia i-am descifrat în parte doar trei din zecile de lucrări, anume cele legate de Brâncoveanu. De acum îl cre-dem pe Octav Grigorescu ce a spus în catalogul expoziției, anume „lucrările mele au căpătat o mai mare certitudine de cînd m-am simțit atras de tematica istoriei... de oameni de mare semnifica-ție pentru destinul poporului nostru”. Cu-vînte cu acoperire în aur.

Doi tineri dirijori despre problemele profesiei lor

RĂZVAN CERNAT:

„Fiecare lucrare mi se pare extrem de importantă, frumoasă și adevărată”

— Cine-ar fi, stimat Răzvan Cernat, pentru marele public, chiar și pentru cei care n-au auzit să vă vadă dirijind, Răzvan Cernat?

— Cu alte cuvinte cine-aș fi eu, da? Pe scurt, foarte pe scurt, am terminat conservatorul în 1967. Precizez că în această primă parte a studiilor mele nu se înființase încă o secție de dirijat orchestrală. Dar pentru că eu chiar asta voiam să fac, chiar pentru asta am urmat conservatorul, am făcut, în cadrul secției de compoziție, și câteva zeci de ore de dirijat cor academic. Terminam, deci, conservatorul și în același an, adică în 1967, se înființează o secție de dirijat orchestrală. După cinci ani de studii muzicale, m-am reînscris, pentru alți șase ani, la această nouă înființată secție.

— Deci, în mod cu totul și cu totul excepțional, unsprezece ani pentru a vi se încredința conducerea unui concert, a unui spectacol.

— Dacă e să-mi etalez studiile, și o voi face cu plăcere de a rosti numele unor mari muzicieni ce au lucrat la temelia ființei mele artistice, mai adaug că, după acești ani de conservator am studiat, două veri la rând, în Italia, cu Franco Ferrara, o veritabilă eșitate europeană a artei și-a pedagogiei dirijorale. Au urmat, apoi, alte două veri, la

Bologna și la Paris, cu Sergiu Celibidache.

— Mărturisesc că drumul spre pupitrul primului concert a fost extrem de lung și, de bună seamă, foarte greu. Cind a avut loc primul concert? Ce anume ați dirijat? Sper că nu l-ați uitat?

— Cum aș putea să uit prima mare emoție, cea clipă atât de îndelung pregătită! Acea clipă a fost să se întâmple la Oradea, în stagiunea 1975-76, cind am dirijat un concert de Schumann, câteva piese românești și, firește, Beethoven. Au urmat zeci și zeci de concerte, în toată țara, cu absolut toate orchestrele simfonice, inclusiv cele din București, Iași, Cluj-Napoca.

— Putem spune că din 1976 a început consacrarea tinărului dirijor Răzvan Cernat?

— Nu. Consacrarea unui dirijor, inclusiv a mea, se desfășoară de-a lungul întregii sale vieți. Eu nu sint un dirijor consacrat. Eu sint, cum ați spus cu exactitate, un tinăr dirijor, la fel de tinăr ca și Horia Andreescu, sau Cristian Măndea. Dar pentru a se înțelege și mai exact spusele mele, voi mai preciza că, după studiile enumerate, am urmat alți ani de studiu, cinci, cei mai hotărâtori pentru mine, cinci ani în care am avut privilegiul să studiez cu maestrul Con-

stantin Bugeanu, un dirijor proeminent și un excelent pedagog, inclusiv un om de o vastă cultură. Cititorul va fi surprins poate că, după Franco Ferrara și Sergiu Celibidache, declar că, totuși, maestrul Constantin Bugeanu îi sint atît de îndatorat și, după puterea mea, rostesc la adresa dînsului aceste cuvinte care nu pot spune tot ceea ce sint. Trebuie să-l spunem adevărului pe nume, adică trebuie să precizăm că, spre deosebire de primii doi, maestrul Constantin Bugeanu s-a aplecat asupra mea cu o înfinită răbdare și, as vrea să cred eu, cu o dragoste, severă și profesională, dar dragoste, totuși, oferindu-mi unul din cele mai prețioase daruri, o anume rigoare a tehnicii dirijorale.

— Am notat, cuvînt eu cuvînt această caldă mărturisire la adresa maestrului iubit, dar voi reveni la ideea că, totuși, sinteti un tinăr dirijor deja consacrat. Firește, termenul nu este, poate, cel mai potrivit, dar sinteti în posesia unui foarte rîvnit premiu al Uniunii compozitorilor, premiul „Ionel Perlea” pe anul 1980. Sinteti, totodată, membru al Societății Europene de Cultură, calitate pe care doar puțini oameni de știință și cultură din România o dețin. Dar dacă nu cădem de acord asupra termenului de consacrat, vom folosi o formulare mai modestă, aceea de tinăr dirijor român aflat în plină afirmare.

— Mi se pare mai real, pentru că a te afla în plină afirmare înseamnă a munci, a studia continuu.

— Firește, munca și studiul continuu concură la afirmarea, în variate domenii, a tuturor celor ce se iau la întrecere cu ei înșiși, a tuturor celor ce vor să împingă, mai departe, hotarele atît de vechimelice ale unui domeniu oarecare, artistic sau științific. Și totuși, dincolo de

muncă și studiu, ce anume contribuie la succesul, la împlinirea unui tinăr dirijor. — Un lucru foarte cunoscut este acela că, în meseria noastră, sint două feluri de succese. Succesul la public și succesul la specialiști, la muzicieni. Desigur, amîndouă sint la fel de importante, dar unul fără altul nu se prea poate. Aș opina că există o anume ordine, adică, mai întîi și-ntîi, trebuie să te afirmi în fața specialiștilor și-abia mai apoi în fața publicului. Arareori este invers. În ceea ce mă privește, am încercat, să fiu convins, eu însumi, în primul rînd, că ceea ce produc, ceea ce fac este bine, este trăit, este simțit.

— Pînă în clipa de față, spun specialiștii și, după ei, spune marele public, mai ales melomani din Brașov, unde sinteti, de numai un an, dirijorul adjuncț al orchestrei din acest oras, ați reușit să fiți dumneavoastră înșivă. Și-acum o întrebare, zicem noi, firească: ce anume ați dirijat mai cu plăcere, mai cu bucurie, mai cu fervoare?

— Fiecare lucrare, atînci cînd o fac, mi se pare extrem de importantă și de frumoasă și de adevărată. Ultimul concert, aici la București, a fost o simfonie de Scriabin, compozitor foarte puțin cîntat, dar mie mi se pare o culme a muzicii. Apoi, tot la București, anul trecut, am dirijat simfonia Faust, de Liszt, apoi Stravinsky, Richard Strauss. Am enumerat, iată, cîteva compozitori de care mă simt mai apropiat afectiv, dar asta nu înseamnă că nu-i iubesc pe Beethoven, pe Bach. Dificultățile sint, în cazul ultimilor doi, de altă natură, dar bucuria interpretării muzicii lor este la fel de mare.

— Ce-ați dirijat la Brașov?

— Brahms, ultima dată, apoi, din prezent spre trecut, Scriabin, Rimski-Korsakov, Beethoven, Schubert, și iar Brahms. Am dirijat, totodată, multă, foarte multă, și foarte, foarte bună muzică românească, adică Theodor Grigoriu, Ștefan Niculescu, Wilhelm Berger, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, Miriam Barbe și Aurel Stroe.

— Dar unde sint compozitorii din chiar generația dumneavoastră?

— Nu l-as fi uitat. Doar că as vrea să spun, din capul locului, că tinerii compozitori români, cum ar fi Liana Alexandru, Dan Buciu, Fred Popovici, Dinu Petrescu și Șerban Nichifor sint, fiecare în parte, de o valoare cu nimic mai prejos decît cea a marilor compozitori români contemporani. Am dirijat multe din lucrările lor, cu excepția lucrărilor lui Șerban Nichifor care a scris mai mult muzică camerală. Abia aștept să dirijez, de exemplu, cea operă a sa, Domnișoara Cristina, după o năvelă a lui Mircea Eliade.

— Ce pregătiți acum, în aceste zile?

— Avem o stagiune foarte încărcată. Punem în scenă, în primă audiere absolută, o piesă de Doina Rotaru, Oda patidului, pentru cor de copii și orchestră, apoi, pentru viitorul imediat, pregătim un concert de Schumann la care vom avea ca invitată o pianistă din Japonia. Apoi un concert de Mozart, simfonia nr. 39, plus că m-am angajat să fac muzica pentru un film, Emisia continuă, în regia lui Dinu Tănase. Este această muzică de film, o treabă destul de dificilă, am mai lucrat la alte trei filme, și regret că, în general, în comentariile despre film nu se vorbește și despre ceea ce facem noi, compozitorii.

— Iată-vă, deci, și compozitor.

— Da, pentru că, în primii mei ani de conservator, am urmat secția de compoziție, dar, cum v-am spus, eu voiam să fac o secție de dirijor.

— Și-ați făcut-o, după cum s-a văzut, foarte greu dar bine. Ce-ar fi să punem punct acestei convorbiri printr-o părere despre atmosfera muzicală a Brașovului?

— Cu cea mai mare plăcere. Brașovul este, fără doar și poate, unul din cele mai muzicale orașe ale țării. Un argument: fiecare concert umele o sală de 1000 de locuri, iar luna, la matineu, cele 1000 de locuri sint din nou ocupate. Un alt argument: orchestra brașoveană este, după aprecierile tuturor dirijorilor invitați la pupitrul ei, o excelentă echipă și eu personal o consider la ora actuală drept una din cele mai bune din țară. Cu alte cuvinte, Brașovul a avut o tradiție muzicală, a păstrat-o, gratie unor oameni care iubesc muzica mai presus decît orice, și-as zice că a dezvoltat-o chiar, iar meritul acestei fericite situații revine tuturor celor care, de ani și ani, reprezintă fenomenul muzical brașovean, fenomen în mijlocul căruia, o spun cu toată sinceritatea, mă sint excelent.

VICTOR NIȚĂ

CRISTIAN BRÂNCUȘ:

„Există la noi o foarte serioasă școală dirijorală”

— Concertele din stagiunea Radioteleviziunii, spectacolele dirijate la Opera Română din București — dintre care ultimul a fost recent retransmis la radio —, acest turneu în Filipine, abia încheiat, îmi îngăduie, Cristian Brâncuș, să apreciez la cotele unei ascensiuni artistice remarcabile activitatea tinărului muzician pe care îl cunoșcusem ca student la Conservatorul bucureștean. Ar putea fi succint rememorate etapele acestei deveniri?

— Prima perioadă și cea mai importantă după părerea mea a fost cea a studiilor, deci de contact direct cu maeștri de prestigiu, cu un anumit sistem de gîndire, un anumit sistem de înțelegere al fenomenului artistic, de formare sau mai bine-zis de clarificare a modalităților de bază în abordarea unei opere muzicale. A doua etapă importantă în ceea ce mă privește a fost momentul în care am avut posibilitatea să cunosc cîteva personalități dirijorale deosebite de puternice, ca Witold Rowitzky, Igor Markevitch și, mai ales Sergiu Celibidache, cu care din 1978 m-am întîlnit de foarte multe ori. Sper să continui aceste contacte. Bineînțeles, foarte important a fost și anul de specializare la Academia de muzică din Viena, în 1976. După acest stagi am fost repartizat la Filarmonica din Ploiești cu care am colaborat pînă în 1983. A fost primul laborator de lucru în cadrul căruia am realizat concerte, dar și numeroase, variate, înregistrări.

— În acest rîstimp au existat și contacte cu publicul bucureștean...

— Începînd din 1976 am dirijat anual Orchestra simfonică a Radioteleviziunii și, fără o anume periodicitate, Filarmonica „George Enescu”. Din 1983 sint dirijorul Orchestrei Radioteleviziunii. În această stagiune am realizat, pe lîngă numeroase imprimări, concerte foarte bine primite de public și un turneu în R.D. Germană, cu ocazia deschiderii oficiale a „Zilelor culturii românești” și debutul ca dirijor de operă.

— Turneul din Filipine reprezintă o experiență interesantă?

— El continuă o suită de confruntări cu publicul și orchestrele de peste hotare, după concerte dirijate în Polonia, Iugoslavia, Ungaria, R.D. Germană, R.F. Germania, Italia. Programul „romantic” pe care l-am realizat în colaborare cu Societatea filarmonică din Filipine cuprîndea Mozart, Bruch, Mendelssohn-Bartholdy. M-au bucurat aprecierile venite din partea muzicienilor și, în așteptarea

cronicilor, opiniile favorabile ale criticilor cu care am discutat.

— Eugenia Moldoveanu, interpreta rolului titular în spectacolul cu TRAVIATA la Opera Română, mi-a mărturisit satisfacția de a fi colaborat cu un tinăr dirijor care este receptiv la sugestiile celor cu care lucrează și, pe de altă parte, știe să ducă pînă la spectacol propriile obiective urmărite în repetiții.

— În condițiile unei distribuții de înalt nivel — Eugenia Moldoveanu, Octavian Naghiu, Nicolae Herlea — am avut satisfacția să lucrez cucerind treptat certitudinea rezultatului final urmărit, într-o foarte bună colaborare cu tot ansamblul Operei.

— „Traviata” a fost o opțiune sau alegerea a aparținut disponibilităților de stagiune?

— În mod cert o opțiune legată de prima mea experiență în acest domeniu, cu mulți ani în urmă. Maestrul Jean Bobescu mi-a dat să lucrez această partitură într-o epocă în care tainele dirijatului nu le desciserasem încă. Totuși, opinia maestrului era că voi fi un bun dirijor de operă. Revenind la această partitură, am dedicat memoriei sale primul spectacol...

— Înțeleg că este un început de drum.

— După părerea mea un dirijor trebuie să practice toate genurile de interpretare. Am studiat dirijatul coral, simfonic, vocal-sinfonic, am abordat însă pînă acum repertoriul liric doar în concerte. Cu Traviata experiența s-a dezvoltat bogată și incitantă, ceea ce mă îndreptățește să continui...

— Adăugînd și alte titluri?

— Urmează în curînd Rigoletto, apoi voi aborda muzica lui Puccini, Wagner...

— Repertoriul unui dirijor poate fi desebis noului sau poate urma căi deja mult umblate...

— Nu am prejudecăți în această direcție. Doresc să cunosc însă cit mai mult și să fac cunoscut cit mai multe lucrări care, deși există în repertoriul de concert, se cîntă mai puțin. Afirmatia este valabilă pentru muzica universală, dar se referă în special la muzica secolului XX. În această privință doresc să valorific, să aduc la lumină cit mai multe lucrări aparținînd compozitorilor noștri, să reamintesc unele partituri pe nedrept uitate, aparținînd mai ales generației interbelice. Munca de înregistrări de la Radioteleviziune, în colaborare cu Orchestra simfonică, îmi aduce astfel satisfacții la care țin mult și dincolo de programele de concert...

Film

Epocă și interpretare

Admițînd că are și cîteva inadvertențe de ordin strict istoric (sesizate de altfel în critica de specialitate), ultimul film al lui Mircea Veroiu: **SĂ MORI RÂNIT DIN DRAGOSTE DE VIAȚĂ**, realizat după un scenariu semnat de Anghel Mora, este, în mod categoric, atît o realizare de vîrf a regizorului, cit și unul dintre filmele de referință asupra perioadei luptei ilegale, mai exact cea a anilor '30.

Film de epocă — în sens de reconstituire, pînă în cele mai mici amănunte — dar mai ales film de acțiune, gen care „îl prinde” de minune pe Mircea Veroiu — **SĂ MORI RÂNIT DIN DRAGOSTE DE VIAȚĂ** demonstrează cu

prisosință că un bun film nu numai presupune, dar chiar impune o lectură cinematografică: din acest punct de vedere, Veroiu știe cum și mai ales are ce ne oferi. Este suficient să pomenim doar cîteva secvențe — violentul și inutilul „interrogatoriu” de la început; șocul vizual produs de manechinele ce se prăbușesc, din vagonul de marfă, peste agenții siguranței; salvarea celor doi tineri eroi în butolul cu apă (secvență absolut admirabilă prin ingeniozitatea filmării, montajului și mișcării în cadru); sau finalul, abrupt și dramatic, amintînd, în mod fericit, de cel din romanul **Iubeste-ți aproapele** tău de Erich Maria Remarque — doar cîteva secvențe, repet, pentru a sublinia cîteva date ce compun frumusețea aspră a acestui film: o plastică impecabilă a cadrului (imaginea: Doru Mitrău), un montaj deosebit

de alert (Mircea Ciociltei) susținut de o coloană sonoră de excepție (încă o dată, aplauze pentru acest ing. Silviu Camil!) și de o muzică discret-penetrantă (compozitor: Adrian Enescu). Mircea Veroiu a știut să-și compună o echipă pe măsură intențiilor sale, și întreg filmul se resimte de sudura și plăcerea de a face film a tuturor membrilor acestui colectiv. La care mai adăugăm — și nicidecum pe ultimul loc! — numele Hortensiei Georgescu, creatoarea costumelor, și al lui Nicolae Schiopu, autorul decorurilor. Rareori, scriînd o cronică de film, am avut această bucurie de a menționa, în text, autorii tuturor acestor compartimente!

Cu **SĂ MORI RÂNIT DIN DRAGOSTE DE VIAȚĂ**, Mircea Veroiu reafirmă — pe un plan evident superior — capacitatea sa de reconstituire a unei epoci (în mod paradoxal, cu atît mai greu de

făcut cu cit epoca în cauză nu e foarte îndepărtată de anii pe care îi trăim!). Filmul este, într-adevăr, „o fotografie de epocă” — iar fotografia asta își are rostul său într-un film de acțiune, cum spunem la început: ea dă un plus de credibilitate unor întîmplări spectaculoase în sine, asigură acel fundal dramatic real, fără de care spectaculosul își pierde funcția social-politică, în favoarea „suspensului”-ului gratuit, atît de des întîlnit în „policier”-ul de duzină. Veroiu a știut nu numai cum să evite această capcană, dar a și apăsă, a forțat nota pe acest fundal de epocă, oferindu-ne astfel, nouă, spectatorilor, un film captivant și instructiv totodată, iar celor doi tineri actori ce formează principalul cuplu al acțiunii — **Claudiu Bleonț** și **Gheorghe Visu** — acel decor adecvat unei interpretări de zile mari.

HORIA PATRAȘCU

Dintre sute de catarge

Insemnări

la capătul unui pod

Am să mai scriu un poem
— ultimul —
imi tremură cuvintul în podul palmei
ca o iluzie
(să deschizi larg ferestrele
e o rugămintă mare a mea)
cronicile de la faptul divers
imi adulmecă urma
nici nu știu
nici nu știu
cât de mult te-am iubit
ca să pot înțelege uimirea
propriei mele ființe
întrebat
dacă fericirea există
am răspuns da

ALEXANDRU CĂCIULA

Podul

Mai știu,
Ne îndrăgostisem de pod...
Peste genuni
Și-acum mai plutește
Ca o planetă în care
Se văd fulgerind
Visele.
Ne îndrăgostisem de pod
Dar nu l-am trecut
Niciodată,
Doar aripele —
Aripele de zăpadă.

CORNELIU CUBLEȘAN

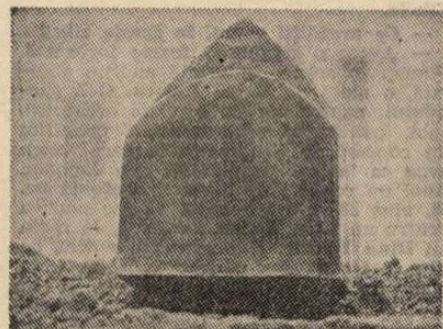
Ceața

Dintre toate
Întrebările
mi-a rămas ceața

Cuvintele terminindu-se
Oarbe fiind
Dincolo de mine
Nu văd nu aud
Fără capăt
Într-un singele meu
Ca un bot de ciine flămând
Într-un gard
De sirmă ghimpată

Dintre toate
Întrebările
Ceața răsună
Înalt în auzul meu
Ca o sirenă
Când mor trandafirii.

ION VERGU
DUMITRESCU



Oțelarii

Lumina metalelor le stă pe chip
ca un răspuns
când în prelungirea flăcărilor
erapă de zi
și hainele lor sînt
steaguri de sare —
sub bolți de foc
își află căpătii
nețemători în secol
oțelarii.

Ca la o supremă răscruce
linia orizontului trece
prin podul palmelor lor.

Implacabil destin al amezl
cînd luminează și sens
e mesajul matricei.

IOAN RADU IGNA

Cînd nechează caii

Caii nechează la umbre stelare
Șelle scapă în ierburile amare
Colcăie-n mine iluzii mahmure
Călăreții străpung diminețile sure
Vinturi nebune fac iară de pază
La tine în poală moare o rază

GEORGE SÂNPETREAN

În satul meu

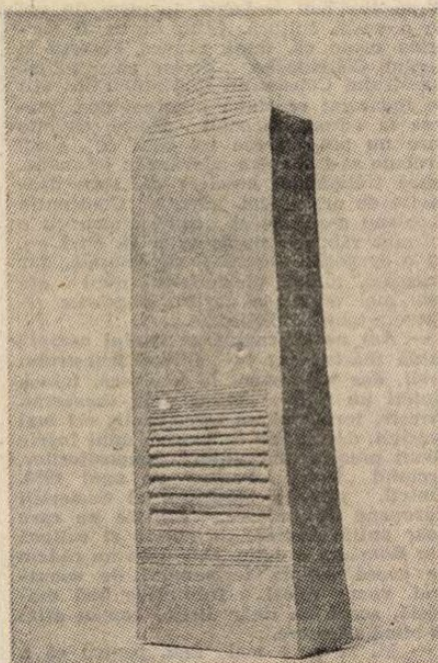
În satul așezat sub o sorbitură de cer
Albinele mă cunosc și mă salută nervos;
Vițeei de lapte îmi ling părul
din creștet,
La ușa din față cobilița e jos.

Fratele meu sare pirlaezul și cîntă
Apoi ne sărutăm pe inimă direct
De parcă sîntem o singură propoziție
Alcătuia numai din subiect.

De-atîtea semne bune mă dor ochii
Și dinspre cîntec mi se face cald;
Tata spune frumos de culesul porumbului
Ca despre victoria de la Podul Înalt.

Vorbim de noi și mai ales de pace
În grădina ca o cameră de curat;
Acum sîntem o nouă propoziție
Formată din subiect și predicat.

NICOLAE GENGHINA



Terasa soarelui

Am împrejmuit-o cu iederă
Să simtă răcoarea
Stăpînul casei
Cîinele solar
Avea două limbi
Și un orologiu
Ce-l învăța să latre
Atunci cînd ieșeau cucii afară

ILIE STEFAN
DOMAȘNEA

Elegie pentru satul

care moare

celor din Dealul Rășinarilor,
mai ales celor care, plecînd de
aici, uită să se mai întoarcă...

Vai, toate, toate mor de-acum: Fîntîni,
Fagi, paltini, brazi, troițe, oameni, case
Iar amintirea lor e doar un vînt
Cu șuier slab sunînd la mine-n oase

Bătrînii noștri la Mormîniți s-au dus
Susana Abrudan, tu-i știu, în parte
Pușini din cei ce-au fost au mai rămas
Suta de ani pe umeri să și-o poarte

Petruța, Păma, Onu, Natu, Jurj,
Indrei, Homvizu, Luca, rînd pe rînd,
Spre fîntîrim au minecat. De-a valma
Zac crucile lor astăzi la pămînt

Tatăl meu bun muri și el de mult,
Într-un amurg cu vineți nori pe zare.
Nici bani n-avuse-atiția-n casa ei
Să-i cumpere măicuța luminare.

În cuibul ei sub coama unui deal,
În doștina Homvizului retrasă,
Ileana Manii mai trăiește, vai,
Pruncii ei s-au pribegit de-acasă!

Ardeleana Ardealului de greu aleam
Își poartă pașii osteniți sub soartă
Pe drumul Făgădaului în sus
Și nimeni, nimeni n-o așteaptă-n poartă...

De mult voi pribegii prin alte zări.
Ei osteniți sub cruci stau la' hodină.
Veniți să-ngenunchem în fața lor
Într-un amurg în mină cu o lumină.

TEOFIL RACHIȚEANU

Oraș străin

Pe strada aceasta
A acestui oraș
Străin,
Uciși nu vom fi,
Norii ce vin
Nu ne vor pune,
Post-mortem,
în mîini.
Arme noi,
Totem,
În unsorare
Linsă de ciuit.

Prin fum,
Sub soare,
De cireși petale,
Ego sum.
Lent, agale.

Străine baricade
Pe drum.
Cireșul, încă, petala-și cade.
Ego sum.
Pe strada aceasta
A acestui oraș
Străin,
E soare
Și nori nu mai vin.

SERGIU BALABAN

Dresorul de lei

Dresorul de lei visează stele
dar îi miros și pielea
și cuvintele
și respirația
a singe de felină
și-l simt de departe
și-l ajung prin somn
sechunări îndrjite
din constelația ciinelui.

ION PRUNOIU

Albă e noaptea poetului

Sovăitoare cădere de pleoape
ca obloanele unei vechi librării
la ora închiderii. Oare, tot ceea ce am
făcut
va fi de folos? Se întreabă poetul revoltat
căci mai sînt licitații de simțuri.

La ce-o mai gîndi poetul acum
cînd se războiește cu somnul
învîrsînd regulile de ordine generală,
nu cedează
mai mult din principii estetice
decît din motive cu caracter biologic.

Întors cu fața spre lume
arar, mai clipește,
dornic de liniștea esențială!
Albă e noaptea poetului...

NICOLAE ROGOBETE

Brîndușa

Brîndușa
a răsărit ca o făclie albastră
întinzîndu-și petale
spre lumina cerului
seminat cu argint,
argint ca niște boabe de nuc
seminate de zeul
ce vrea liniștea ei.

ION TOMOIAGA MARAMUREȘANU



Decembrie

Iubito, tu mă mai admiri cînd scriu
despre ninsori cum se desprind de
plasă, reci solzi cutreieră orașul,
prin razele unui magnet — ninsori
vibrînd în calea celor ce colîndă,
în încăperea dominată de brazi se va
decide acum și soarta noastră, cine și
pînă cînd va duce partea mai mare
de vină?
Pe viscolul care-și tirăște lanțurile
asemeni unei herghelii enorme, tu ai
încă nădejdea că nu-i zadarnic frigul
cînd el înfige cîstii în așezarea
noastră ca într-o hrană cînd o ninsoare
apasă o altă mai veche cînd după
ninsori nu știm ce va mai urma.

ROMEA CANTEMIR

Ghiozdanul de școală

Și-o să fie așa de frig
încît o să-nghete numele tău,
atunci cînd o fi să te strig.
Și-am să vin apoi pe-nserat,
cu lacrima-n geam am să bat;
tu să vii din vecini, din trecut,
ca și cum fi s-ar fi părut
că m-am întors prea tăcut, prea sfios,
ca un trandafir cu mireasma în jos.
Să mă cerți e-am venit pe jos, de departe,
într-o lume cu mîini degerate;
eu să las ghiozdanul să-mi cadă —
ghiozdanu-ndopați cu fulgi de zăpadă.

NICOLAE ALEXANDRU-VEST

Rece și fals

Intrăm timizi în curtea amintirii
prin ochiurile putrede din gard,
umblăm minăți de visul revanșard
mocnînd de-atiția ani în euta firii,

și sensuri noi dorînd să dăm iubirii
ne-ascundem bătrînețile sub fard,
mințim că ești printesă, că sînt bard
și ridem fericii făcînd pe mirii...

...Dar basmul regăsirii tot mai mut e,
se frînge dinăuntru spre afară,
sărut-a sîngerat și stă să moară
prin tîndările dragostei pierdute.

e rece cum sînt iernile-absolute
și fals ca o eroare judiciară...

SANDU ȘTEFĂNESCU

Avram Iancu

Furtuni bîntuîră
Și cutîte-au străpuns
Pînă la cădere,
Pînă la Apuseni în Apus.

Ca-ntr-un cîșpot iubit
Spre sufletu-ți mare
Eu ure fericit
Pe drumuri de care.

LAURENȚIU CRISTESCU

Cu flăcările lăncii

El vedea roata pregătită,
În ascuns, la Apulum;

El corecta imaginea astrilor
Și le îndrepta muzica
Cu ochiul lui ascuțit
Ca secerea;
Vedea lacrima, coasa;

El credeau că-i mut
Și limba lui strălucea deasupra
Stelilor
Iar ochii îi erau lucitori
Ca sorii;

El a ucis durerea,
Lacrima!
A spintecat nopțile și a luminat,
La Apulum
Cu flăcările lăncii!

VALERIU M. SIVAN

Sentința unei vocale

„Ă” din „a”, vocală interzisă,
Să-i salveze blind pe agramati;
Privilegiu sfînt la tine-n nume
Țară-nconorată pe Carpați.

„Ă” din „a” să amintească Roma,
Că sîntem latini și sîntem daci,
Că păstrăm cuvintelor aroma
Și în lexie nu sîntem săraci.

„Ă” din „a”, relievă dureroasă,
Nu un faunistic exemplar
Străjuie cu disperare-n gratii
Să-și salveze specia-n zadar.

Ci eroică retragere pe piscuri
De-unde-ncepe însăși nemurirea.
„Ă” din „a”, vocală fără riscuri,
României dîndu-i strălucirea.

AUREL STANCIU

Fulgul de zăpadă

Am crezut că de frig mi-a intrat
Pe fereastră. O mină albă-i lipsea.
Cealaltă, e-un deget la gură, bandajată
De Iarna-Grea

I-am șters un scaun: să-ți fac o cafea?
Dirînd s-a rugat să nu-l trimit
Iar în convoiul căzuților din cer,
Că dacă îl prinde cumva Soarele
Îl impușcă, simplu, ca pe orice prizonier.

I-am pregătit în grabă scurtă-mblănită
Cu gheață. De la frigider — o cafea
Cînd m-am întors, ea să-l dezbrac,
El nu mai era...

Și plîngea.

TRAIAN BALACEANU

Poeții

Ei sînt mineri în creierul timpului
sfredelînd cu lumina ochilor
ei sorb răcoarea dimineților
prefăcută în cîntec
și umblă potecile istoriei
în virtul picioarelor metrice
pe așternuturi de baladă
sau de descîntec
ei cutreieră desculți
pe covor de metafore
drumurile natale
și patria îi așteaptă pe la porțile dorului
scoțîndu-le-n cale
la răsplată de vis
pîinea și sarea limbii române
poezia.

NICOLAE ROTARU



Ploile de iunie

N-am să pot avea
bucuria ploilor de iunie
Niciodată bunicule,
Niciodată n-am să am puterea
de-a le aștepta
Să topească pământul
semănat cu grâne.
Și azi ești prezent, ca statuile verii,
În pământurile noastre întinse.
Fața ta se lumina a speranță,
Și vedeam cum crește
Forumbul pin-la coarnele boilor.
Ce scurte erau anotimpurile
la vremea vieții tale :
Semănai cu așteptarea ploilor,
Culegeai cu ochii la cer,
Umplind bambarele cu gindul
Să-ți plătești „foncierea”
Să-ți rămână pentru gurile
noastre flămînde,
Să amesteci din nou pământul
cu altă sămîntă.
Ploile tale erau roțile
carului tău
Pietat cu porumbel,
Erau repaosul între muncă
și... muncă.
Primăvara era pentru tine
schimbarea la față,
Desenind pământul cu plugul ea
un nemuritor.
Ploile de iunie azi,
sînt lacrimi ce-ți sîrută
pașii în brăzdare.

PAUL FINESCU

Echilibru

Stau între viață și moarte
rotunjit de istorie
ca o piatră de veacuri.
Un frig aprins înăuntru
face lumină și vîd :
cu cît mă întinsec în vîrstă
ca alt răsar spre afară...

CONSTANTIN OPRICA

Micii din vînt

Mă fălese printre pescăruși adormiți
cu visele mele de-o noapte
de prea multă mare, mi-s ochii albiți,
ecoul furtunii mă dă la o parte

se leapădă mult spre amurg,
imaginea mea multiplicată,
din care viețile multe își scurg
după mine fața ciudată

din toate rămin cu alt veșmînt,
care refuză să mă recunoască
e tot mai rece briza și simt
micii din vînt cum încep să mă pase...

ANGELA TIRZIU

Trandafiri în premieră

Mă uit în dreapta, mă uit în stînga :
pretutindeni sosesc telegrame pe adresa
poemului.
Naufragiații orașului întind spre mine
mîini

cu prefăcută mirare.
Fac de pază cu ingerul alb și ingerul
brun

și-n vreme ce citesc toate aceste scrisori
fără șir
din miezul lunii iese o lebădă de frig.
Pe urmă întemeiez o piramidă de fluturi
din toate aceste hirtii și vă răspund pe
scurt

că specialiștii au obținut de curind
o nouă specie de trandafiri cu ghimpii
pe dinăuntru.

SIMONA VLAD

Mama

Mamă mă reintore din peștera memoriei
Singele cernelii a alungat coloniile de
lilieci...
Numai semnul tău este curat ca un zbor
Cînd revine în patria de lut.

Aș vrea să mai dorm sub copacul
pieptului tău
Și iarba din degetele tale s-o simt,
Pe fruntea mea obosită de ierni...
Am să vin după ce voi cobori în
adîncuri de pleoape.

Nu mai știu să înot dar sarea din lacrimi
Mă va ajuta să ucid șerpii cînd se
strecoară.

În inimi stricînd orga lui Bach
Lăsîndu-ne fără cîntece și speranțe.

Închide fereastra spre noapte, tilharii
de gînduri
Colindă mereu cu chipul meu arătîndu-l.
Copia accia e falsă tu știi bine
Că-mi plac pașii cînd frunzele-și fîșnesc.

Anul acesta sub timplele mele de lumi
Holdele-s bogate și la cetăți de ură,
Stau cerberii și Argus și gerul din
stelele polare
Îți voi aduce cartea-astru pe care o
aștept.

Ti-e vrejul visului vestejit de vești știu
bine
Dar toreadorul timpului tot ține-n față
mea,

Taurul verbului predestinat
Înroșîndu-l cu încă un poem.

VIORICA NANIA

Cerbul de nuntă

Nu culege față floarea ce aduce
ceasul morții mele, cît ar fi de dulce,

scutură de rouă florile măi față,
să pornească-o apă roua scuturată,

și la apa sfîntă du-te prinde-n mreață
peste rosmarin, ca să scapi de vrajă,

mai apoi, de-i vrea, din munte-n munte
să întinzi din păru-ți peste apă punte,

puntea să o treacă zine-o veșnicie,
să colinde noaptea cum mi-e drag doar
mie.

Îmi vei zice astăzi că tu m-ai iubit,
însă eu pe mine fi-voi cerb murit,

vor boli în ei fără mine munții
cînd tu vei țipa lung în patul nunții,

de aceea față cheamă cel puțin,
vîntul să îmi bată, tot cu lin, cu lin.

VIOREL PARASCHIVOIU

Absolut

Cineva, cineva străin e-n mine,
Jumătate soare, jumătate lună,
Umbrele noastre ca două vecine,
Prin cîntec, florile vechi și-adună !

CONSTANTIN DASCĂLU

Triptic

„Sara pe deal” nu s-a stins
ochiul demiurg suride blind :
amurguri, neîntîlnite amurguri
toamna la Iași ca nicăieri

umplu talgerul cu întrebări
și răspunsul îmi înclină balanța —
încercarea că poemul nu mă va
despărți de locul unde
pașii lui Mihai, Ion și Mihail
au consfințit codul acestui grai

și ochiul demiurg suride blind
— îndepărtat, inapropiat —
amurguri, neîntîlnite amurguri
toamna la Iași ca nicăieri.

ION BORODA

Mincarea de lebădă

Vom minca la cină carne de lebădă
— o auzisem strigînd pe scumpa mea
soție
tocmai din capătul celălalt al
apartamentului:
carne de lebădă dragule

și parecă nu realizam despre ce îmi
vorbește

și scriam mai departe
ultimul capitol al tratatului despre
luciditate

cînd dintr-odată ea ars
am sărit în picioare dînd buzna în pragul
ușii

ochii mi s-au oprit pe gitul subțire al
păsării
care cred că încă nu murise
încă mai respira cu toate că singele
demult încetase să i se prelingă
din capul retezat pe masa din bucătărie

ce-ai făcut ? ce-ai făcut ! am strigat
disperat
așa ceva nu trebuia să se întîmple —
nu-i nimic ah ! nu-i nimic —
lebăda chiar tu ești lebăda darling !

MIRCEA ROSTAȘ

Așa cum

Așa cum mă vedeți cu fruntea
Lipită pe geamul dinspre noapte
Mai sînt țărănul căruia
Îi incolțește lanul de porumb în priviri
Cînd trag cu urechea în ograda stației de
parcare
Unde s-aude ploaia demontînd mașini.

ION ENACHE

Contopire

Sînt pocnînd în mine mugurii
primăverii.

Magnoliî tinere mă-nvăluie în stralul
purității.

Petalele lor se răsfrîng asupra mea,
poleindu-mă cu dulce nectar.

Sînt un salcîm cu scoarța de fluier.
Crengile mele sînt nai lui Eol.

Sînt seva curgîndu-mi în vene, prelinsă
din rînilor pămîntului.

În ochi îmi scapără stele culese de pe
bolta cîreșului înflorit.

Pleoapele mele sînt frunze de nufăr
căzute peste diamantice flori.

Sorb în nări aroma măslineiului și mirosul
dulce al bobului de grîu.

Buzele sînt sămîntă de trandafir răsărită
în umbră.

Mi se cerne pe brațe nisipul cald al
mării.

Dăruindu-mi o adiere de mister.
Sînt taina propriei mele trăiri.

Sînt firul din care se naște mărgeanul.

SIMONA MARTIN

Silabe

Foaie verde, dor de-albastru,
Se strecoară peste astru

Un molatic strop de spațiu
Cersînd milă de nesațiu.

Dor de-albastru, foaie verde,
Cîntec din tăceri și herburii

Ne vor ninge iar din vremuri
Amintirile, poete.

Pași de vis, o umbră lină
Tremurînd aștept să vină,

Dar pe drum, de pe colină,
Doar un verde mut s-aniină.

Și de-ar fi să fie iară
O poveste din poveste,

Te-aș afla și, fără veste,
Te-aș zidi în primăvară.

Dor de-albastru, foaie verde,
Cîntec din tăceri și herburii

Ne vor ninge iar din vremuri
Amintirile, poete !

DANA OPRÎȚA

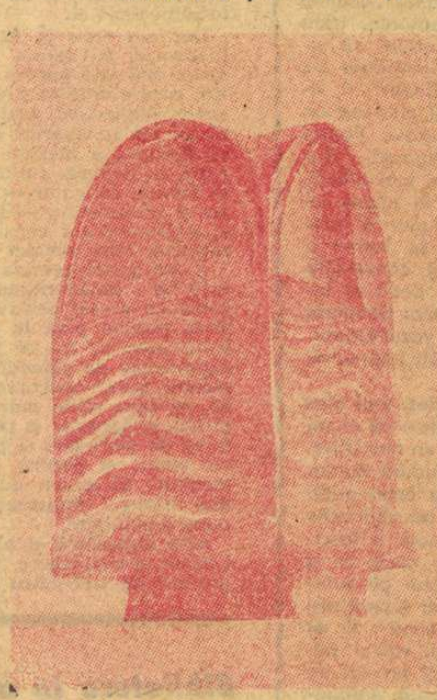
Mama

Nu, nu,
De nicăierea nu vine,
Sînt însăși ea,
O port mereu în singe
Purtîndu-mă pe mine...

Nu mă loviți
Nu mă răniți
Colțul de piatră
Sub talpă,
Mi-e dur,
Aud cum geme mama.

De parcă nici n-ar fi
În inimă
Sărmana
Ci undeva prin prejur...

MARIANA ȚĂRANU-RĂȚIU



În vară...

M-acoperă o ploaie
de simburii de lumină
adorm și-mi cad pe pleoape
și-mi incolțesc în piept
sînt o livadă mare
ce scutură pe prispă
ciudate roade calde
cu gînduri de copil
e vară ploaie vară
și stau descoperit
lumina mă inundă
prin mii de labirinte
de temeri și sfială
de întunerie poate
lumina mă sfîntește
chiar necerînd nimic
e ploaie de lumină
nu cred nu sînt nu strig
stau mut de fericirea
de-a înțelege-o clipă
iubirea ce m-apasă
atît de larg cumplită
atîta de frumoasă
chiar necerînd nimic...

VICTORIA MILESCU

Bufonul

Un admirabil bufon
Detronează prinți
Cu risete caustice
Și nesfîrșită blîndețe.
În zdrențe și-n podoabe
El însufletește statui
Și năruie imperii
Pentru că e liber.

Dar asta s-a petrecut demult
Într-un secol al luminilor
Și nu în cel al mașinilor
Și neutronilor...

NADIA-CELLA POP

Izvorul de dor

La izvorul cu apă de liniște
vin, să mă-nfrupt...
din miezul baladei,
să simt cum îmi urecă
pe miini
cîntecul vechi al tatălui meu
neschimbă ca însuși
numele pămîntului românesc.

GHEORGHE VINȚAN

Coboară carele

Coboară carele din munți,
Cad macii fragezi pe cărare,
Deasupra sufletului ard
Grăbite fructele în zare,

În curte veselă e mama
Cu furcă-n calea toamnei blind,
Noi sîntem iar copii la ușă
Și-n vreme înotăm rîzînd.

Și parecă lacrimi de lumină
Îmbracă bruma din livezi
E drumul tot și curtea toată
Un tropot straniu de cîrezi.

Coboară carele din munți
Și căruțașul pe-nnoptate
În pacea noastră ajungînd
Cu inima în poartă bate.

GH. MINCĂ

Limba română

Din cronică vechi Cuvîntul stă să crească
Lut cald și dulce ca un miez de raț,
Sămîntă rară-i de obabnic graț,
Statornică domnie pămîntească,

Doinescu-ni-se-n Dor de Eminescu
Și-n Neam ales, de două mii de ani,
Din dăcii drepti și icsuși romani
Ce-n singe și-adevăr se limpezesc.

În miera ei Manole ne zidească
Și-n filigranul-i de argint topit,
Nimic din haru-i sfînt n-am încropit.
Veciei-i toată Limba Românească.

Din cronică vechi Cuvîntul stă să crească...

GEORGE COANDA

Om de zăpadă

Din osul meu curge un vin frumos
și-l beau în noaptea frigului poezii ;
mama mă cheamă să măsoar
gardul pe care cresc nămeții

numai copilăria mea a fugit în lume
singură de tot și albastră
ploaia a șters urmele ei și totuși
mai crește-o livadă din dragostea noastră

mai mor undeva niște păsări, mai mor
mereu le-am numit să existe și-un cer
pe-această întinsă mare de foc
eu sînt jertfitul corăbier

o singură șansă există : să ard
ochii lumii să nu mă mai vadă
dar nimeni nu știe că înainte am fost
un om de zăpadă.

ELENA PLĂMADĂ

O amintire

Eram singuri în grădina cu nuci
Nu ascultam nici o povață
Alungam fluturii galbeni prin ierburii
Și ne trezeam cu roua cerului pe față

Nu aveam viață, eram două stele
Căzute în somn de-o noapte în trifoi
Căutam un izvor în grădina cu nuci
Să curgă cu lumina lui peste noi.

Nici singurătatea nu era de ajuns
Mai trebuia un strigăt să erape
piatra-n două
Doar muntele era al nostru
Cu riul lui de rouă.

GHEORGHE PARJA

Prim-plan

În candel marea se resoarbe
și intră dulce în statui
furtunile sînt probe oarbe
pentru o boală a nimăului.

Cînd de la far se sparge ceața
scăpată-n vară ca un stil
îmi pun sub piele dimineața
să mă arăt la geam subtil.

E prea devreme pentru jertfă.
Cu pescăruși incendiari
scăpați din tipătul de cretă
mai fac de pază cărturarii.

Ei mă ferece prin cite-o frază.
Pustiul-n rimă-l descompun
și dau de ea care așază
ecoul unei vieți în pumn.

În candel marea se resoarbe
și intră dulce în statui
furtunile sînt probe oarbe
pentru o boală-a nimăului.

ANA FENOUGHEN

Fotonică

Se produce un schimb
de simburii orbi între stările mele.
Rod mirsului trunchiurilor,
clipa de răgaz dintre ligamente,
emoțiile și bolțarul lunii.

Și esențialul ?
Ce întrebare
sub ploaia fotonilor !
Schimbul de simburii orbi continuă
înăuntru-mi — verigi mai limpezi,
lăstuni suflați cu gura
spre apartamentele imaginației.

Cu grijă, să nu-mi învăț
erorile pe de rost !
Fiindcă obișnuința
le-ar putea găsi magnifice.
Ei !...

Unde mi-e pielea necesară,
pielea cea de toate zilele
a trupului ? Mă-mprăștiu
aversă de celule
în afara sistemului muscular
la-ntimplare, sau aproape...

IOAN BRAN

Proverb

Te drămuiesc în gînd ca pe-o avere,
De jos, de sus bat vînturi nefirești,
Acolo unde sînt tu nu mai ești
Tăgadă sfîntă cu miros de mere.

Grădina e oștean sub lună plină,
Eu în oglinzi de apă te zăreșe,
Mișcărilor prin neguri le ghicesc
Îndepărtarea porțile-și înclină.

Aproape singur ? noapte, nemirare,
Te birui și mă birui în răstă,
Orice învăț își are și dezvăt
Dar ce folos ? Iubeam în alurare.

IOANA PROCA

Un muzeu in labirint

Experiența furtunii



Turner. Autoportret

Biografia relatează mai mult de dragul anecdotei și pentru a ne sugera ciudățeniile taciturnității și celibatarului Joseph Mallord Turner că, spre sfârșitul vieții, vrînd să scape de inoportuni, pictorul ținea o locuință oficială în centrul Londrei, lăsînd impresia unui personaj „comme il faut”, dar, în realitate, trăia într-o casă din Chelsea, cu iubita sa, sub o identitate de împrumut: „Mr. Booth” îi ziceau vecinii, care îl credeau un fost marinar, la pensie. Faptul pare simplă extravaganță, dar are, poate, înțelesuri mai adînci, cu implicații chiar în opera lui.

Turner. Bănuiesc că în sufletul pictorului englez a trăit ascuns, mereu, un Mr. Booth și că în timp ce Turner a fost sedus de rețetele gloriei și constrins de convențiile timpului, secretul Mr. Booth n-a visat să fie decît el însuși, iubind numai ceea ce îi dicta inima. Și mai bănuiesc că în pictura lui Turner, cei doi, artistul din vîzului tuturor, ca să zic astfel, și tainicul fost marinar au trăit împreună, încercînd să ajungă la un compromis.

„Fostului marinar” îi plac furtunile. Bineînțeles, mai ales furtunile pe mare. Avem toate motivele să credem că el, nu Turner, s-a legat de catarg pe vasul „Ariel”, ca un nou Ulise, pentru a urmări patru ore o furtună care zguduia marea și pe care vroia s-o picteze. Mi-l inchipui cu ochii orbiți de lumina fulgerelor, beat de furtună, cu sensibilitatea dezlănțuită și cu nervii incendiati. Pe Mr. Booth îl fascinează dezastrele sublime, iar dacă judecăm ceea ce a dat el picturii lui Turner nu putem ocoli faptul că suferea de o boală pe care au avut-o numai cei hipnotizați de miraje; unii au numit-o „nebulă de lumină”. Ei sînt pictați numai peisaje în care lumina e nor, val și victimă. Și care trec de limitele realului dîndu-ți un soi de vertij. Într-adevăr, unde a existat această ceață galben-albăstrie, despre care ni se spune că e un răsărit de soare și din care ne privește un monstru marin? Sau acest naufragiu care ezită între apocalips și apoteoză? Sau acest viscol în care zăpada se transformă în vîlături de fum? Sau această apă care s-a metamorfozat, curios, în incendiu? Sau această „Lumină și culoare” în care nu-ți mai dai seama dacă lumina a devorat culoarea sau invers? În Anglia? Tot ce se poate ca în Anglia ceață să devină o formă de lumină, iar vîntul să fie citeodată coclit ca aroma. Dar atunci de ce un singur pictor a observat asta? De ce numai fiul bărbierului Turner a exclamat pe patul de moarte, și nu în Egiptul antic, ci într-o insulă otrăvită de cețuri că „Soarele este Dumnezeu”? Nu cumva fiindcă aceste nebuloase solare, aceste cicloane de o desnădejde orbitoare și de o violență tandră n-au existat decît în imaginația lui Mr. Booth, alias Turner? Nu cumva numai el a văzut acest soare de sulf, acest incendiu cu funingini de aur? Sau această furtună de zăpadă care s-a petrecut cînd? și unde? ea a ieșit din calendar și din timp.

În schimb, „oficialul” Turner, care nu era străin nici de calendar, nici de cîntecele de sirenă ale gloriei, a rîvnit pînă la sfîrșitul vieții să fie un Claude Lorrain al Angliei, în ciuda diferențelor de temperament dintre el și seninul Claude Lorrain, la care aura mitului innobilează și incremenește totul. Și-l persecuta atît de mult această rivalitate încît a lăsat prin testament ca două dintre tablourile lui să fie expuse între două tablouri ale pictorului francez, ca publicul să le poată compara. Pentru englezi, peisajul avea pe atunci mai mult rolul de a le oferi, celor ce nu puteau călători, vederi pitorești, iar celor ce călătoreau, amintiri pictate. Ambițios (s-a zis despre el că era mic de stat însă dorea să fie uriaș în pictură), vrînd să dea peisajelor sale un rol mai important și neavînd, probabil încredere că „nebulă de lumină” e de ajuns pentru asta, Turner aduce destul de des în scenă un actor care nu era neapărat necesar: o femeie contemplînd furtuna, un inger într-un spasm de lumină, cîțiva martori asistînd la un incendiu. Numai că talentul lui nu mai e același cînd e vorba să reprezinte personaje. Cum nu mai e același cînd cerul se limpezește. Furtunile, cețurile, avalanșele și incendiile sale ne arată cît de sublim pot fi uneori dezordinea, confuzia și lumina oarbă. Și mă gîndesc ce catastrofă estetică ar însemna aici simpla reîntoarcere a naturii în normal. Imblinzite, cumințite, domestice, ele ar semăna cu lei din grădina zoologică și ar coborî în mediocritate. Dacă s-ar destrăma ceața, dacă s-ar potoli furtuna, dacă s-ar stinge incendiu, miracolul ar înceta. Din magie, s-ar cădea în pitoresc.

Din fericire, în naufragiile lui Turner nu naufragiază decît convenționalul. Ceața lui e atît de acaparatoare încît nu mai dăm atenție siluetei convenționale din ea. Furtunile sale copleșesc și purifică totul. Și dacă un rege Lear ar alerga printr-o asemenea furtună, nu el ar intra în furie, ci el ar fi furat de furia lui. Realul este prins în virtuțile amețitoare ale irealului, regele Lear s-a estompat în furtună, a devenit furtună. Ea, furtuna, e apoteoză dramei. Actorii sînt dominați, cînd nu sînt devorați de decor. Naufragiile lui Turner sînt o stare de spirit. Naufragiații nu sînt decît niște victime. Lumea din imaginația lui Mr. Booth aruncă în umbră, adesea, calculele și ambițiile lui Turner, care e ireproșabil numai cînd n-are modele, cînd ascultă doar cîntecele de sirenă dinlăuntrul său. Și dacă ne întoarcem la întimplarea de pe vasul „Ariel” și-l comparăm pe pictor cu Ulise, ne mai izbîm o dată de constatarea că nu totdeauna creatorii știu bine ce li se potrivește, iar uneori doresc exact ce nu li se potrivește. La urma urmei, pe Ulise legarea de catarg îl ajută să rămînă lucid. Pe Turner, îl ajută doar să nu cadă în valuri. Betia furtunii exista în el.

N-a trecut prea mult de cînd pinzele lui Turner erau înghesuite în magazinele de la National Gallery sub calificațiile ironice „prelate vechi” sau „lemn de încălzit”, în timp ce apologiile se întrec azi în superlativ. Mă tem că această revanșă se datorează mai ales lui Mr. Booth.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Post-scriptum la
Margareta Sterian

Am scris aici, recent, despre vernisajul de la Galeria națională a Muzeului de artă, care adăpostește într-o sumptuoasă și magnifică reprezentare prodigioase silinți și împliniri de pictor ale acestei nesecătuite sensibilități, energii și tenacități care o definesc pe Margareta Sterian și o exprimă atît de omogen și de sudat în toate zămislirile ei.

Dar am omis în fugarele mele însemnări ce i le-am consacrat să spun, mai ales pentru cei tineri de azi, care e bine să știe și, n-am făcut-o, împiedicat poate și de ideea să nu mă îndepărtiez de la obiect, că Margareta Sterian, în concomitență cu pictura, s-a dăruit cu egale fervori scrisului — poeziei, prozei și traducerilor — și că întreaga ei existență s-a consumat, parcă zălogită, între cerceți și călimară.

N-am putut cerceta la inaugurare în amănunțime exponatele, piesă cu piesă, pentru că un vernisaj rămîne pînă la urmă strict o festivitate, cu tot ce implică ea: aglomerare de oameni, tumult, rumoare, vînt, discursuri și aplauze, pe care săliile muzeului le amplifică stînjitor și pentru capacitatea de percepție și pentru climatul psihic și pentru arabescurile mentale. Și m-am dus cîteva zile mai tîrziu, dimineața, imediat după deschidere.

Altă atmosferă și altă ambianță. Liniste și reculegere. Perechi sau grupuri de trei-patru vorbind în-

cet, fermecați. Ca și în 1929, la debutul Margaretei Sterian în fața publicului de la Mozart, ca și mai apoi în celelalte manifestări pe care le-am văzut, prînd în scoica urechii, cîzînd, cite un nume: Vla-minck, Matisse, Signac, Chagall, Van Dongen, Braque, Friesz, Utrillo. Altă lume, după mai bine de jumătate de secol, cu aceleași preocupări de filiațiune, trimisă de opera Margaretei Sterian — care-i a ei și numai a ei — la asemănări și sugeri și poate că în asta consistă, în fond, valoarea reală a unui mare meșter și eternitatea picturii. Din nou, nimic nou sub soare.

Am părăsit săliile după aproape patru ore, răvășit de atîtea delectări — dulcele și sfericele poveri ale splendorilor. Și am revenit a treia oară împreună cu trei prieteni vechi de generație, chiar dacă nu aparținem aceleiași leat: cu pictorul Ionescu-Sin și cu N. Carandino, care n-au nevoie să-i mai prezint, și cu mezinul dintre noi, de 72 de ani, Petre Boldur, eseistul, cronicarul literar și plastic, de la rebela publicație lunară „Disco-bolul”, cu o existență efemeră, din care au apărut doar șase numere, între septembrie 1932 și februarie 1933, și unde Eugen Ionescu, cu temperamentul lui iconoclast, într-un articol intitulat *Critici bătîrîni și critica tinerilor*, lapidează pur și simplu pe Ibrăileanu și pe Eugen Lovinescu, pe Mihail Dragomirescu și Bogdan-Duică, pe Paul Zarifopol și H. Sanielevici, pe M. Ralea, Pompiliu Constantinescu și George Călinescu.

Am plecat de-acolo toți patru îndestulați de frumos și vizibil emoționați, de ce ne-a putut oferi în strădanile de creație Margareta Sterian, iar discuțiile purtate, noi în de noi, pînă ne-am despărțit, referitoare la pictura ei și la

pictură în general, m-au făcut să regret că n-am avut nici unul la îndemînă un magnetofon ca să le înregistrăm.

Fiindcă la Margareta Sterian cromatica e vocabular și e sunet: în fiecă pinză stăruie parcă o strofă dintr-un poem sau o frază muzicală dintr-o partitură și ne li-vrează, în linii și culorile, nesfîrșite povești de oameni și de viață, desfășîndu-ne privirea, ca să ne dea, constant, stări sufletești, surprinzătoare și febrile reacții ale minții. Și pentru că am arătat că și în cea dintîi expoziție din 1929, ca și în aceasta din 1984, lucrările ei continuă să suscite încercări de variate similitudini, voi preciza din nou că Margareta Sterian nu vine din nici un pictor, oricît de mare ar fi fost el, din nici o școală, din nici o modă și din nici un curent, ci exclusiv din harurile și din frământările ei lăuntrice; și dacă se vrea cu orice preț o opinie personală și-o înrîdire, voi mărturisii că aplecarea ei de data asta spre mituri și legende folclorice mi l-a înviat în amintire pe vestitul dansator și mim Harald Kreutzberg în recitalurile lui tipic expresioniste, cu incomparabilul joc al miinilor, cu unduirile, poantele, sublinierile și mișcările lui aeriene, cu mica sa și cu gesturile sale atît de elocvente și de grătore, în alternările de tristețe și de bucurie, de speranță și de deznădejde, de revoltă și de neputință, de bufonerie și de grotesc și am înțeles mai bine, după cincizeci de ani trecuți și peste vîltoarele timpului, strălucitul și inimitabilul eseu al lui Paul Valéry: *Degas, Dans, Desen*.

Il voi relua iarăși la lectură, din mai multe puncte de vedere, și îi mulțumesc Margaretei Sterian că peste vrerile ei mi l-a sugerat.

L. KALUSTIAN

Biblioteca in aer liber

Ce mai faci?

„Ce mai faci?” O întrebare obișnuită, la care englezii și americanii răspund identic — aruncîndu-ți mîna înapoi cu o indiferență de tenisimeni obosiți — „Ce mai faci?”, iar noi, în româno-franceză, nu cu mult mai angajați sufletește decît ei, „Bine mersi.”

Nu întrebarea e de vină. Ea atinge esențialul (e vorba de starea și de lucrarea unui om în lume), ci probabil monotonia formulării. Oricum, poți să-ți vezi de drum, celălalt face bine mersi.

Am un prieten din copilărie, om extraordinar de altfel, cu care mă văd cam o dată la cinci ani. „Ce mai faci?” mă întreabă — și pare plin de curiozitate, și e grăbit să afle cum stau lucrurile (fiind domnia-sa și puțintel actor). „Păi, îi răspund, să vezi. În ultima vreme, dragul meu...” „Stai, domnule, mă oprește, încîntat că am căzut încă o dată în cursă. Doar nu-ți inchipui că vreau să știu ce faci! Am întrebat și eu așa...”

Ei bine, cunosc un om discret, pudic, mai degrabă retractil care nu-mi pune decît extrem de rar — chiar dacă ne vedem mereu — b-nala întrebare. Dar la el, la marele poet, e o întrebare serioasă. Cuvintele, întoarse la izvor, au din nou o semnificație precisă. Iar el așteaptă atent, cu căldură și frateritate atent, să-i spui, fără să te întinzi la vorbă, ce-ai mai făcut, cum te simți, la ce lucrezi, dacă ești în stare să lucrezi. Ascultă privindu-te liniștit (și-l sticlesc ochelarii, lărgindu-l enorm ochii superbi și împiedicîndu-i, cu decisele granițe brune ale lentilelor, să-l invadeze fața), îți mai pune o întrebare sau două, apoi îți spune cîteva fraze pline de bun-simț care te îmbărbătează. Momentele în care poetul Cezar Baltag se interesează ce mai faci sînt pentru mine niște pașnice și nesfîrșit de luminoase serbări ale prieteniei.

Dar Cezar Baltag ce mai face? Și-a publicat ultima carte de poezii inedite (*Unicorn în oglindă*) acum nouă ani. Nouă! Apoi tăcere: lumea i se înfățișa, iar el o urmărea,

să vadă ce mai face, îl asculta șoaptele. A urmat volumul selectiv *Poezie* (1981), cuprînzînd și douăzeci și șapte de poezii noi. Și iarăși o lungă întrerupere. Apoi, în primele luni ale acestui an, în *Luceafărul* și *Transilvania*, unsprezece poeme semnate de „apolonicul cu aripi romantice”, cum îl definea încă de la debut Paul Georgescu. În noile versuri, Orfeu, Gea, Hecate, Casandra, Oedip, sfînxul, moirele, daimonul, ingerul, Copacul Lumii, ursitoarele din basmul despre tinerețea fără bătrînețe ce-l obsedează de mult („Basmul nostru nu e astăzi foarte blind, / pe mine mă prinde / gheața înotînd”) populează o lume scaldată într-o lumină cînd blajină, cînd orbitoare. A soarelui? Mai degrabă nu. O lumină de început, nedefinită, așa cum a văzut-o în postume și Eminescu, zeul tutelar al admirabilei poeme *Geea*.

Remarc, citindu-i și recitîndu-i cele unsprezece poeme, că la acest poet, eminamente și cu strălucire liric, epicul nu lipsește aproape niciodată. E uneori doar un nucleu irradiant; alteori cîntărește spațiul poemei, și atunci povestea se spune pe sine: dincolo de cuvinte sînt alte cuvinte, iar în spatele lor foșnește marea. Sau oceanul primordial. *Oedip*, *Orfeu* („lui Nichita Stănescu, în memoriam”) și capodopera intitulată *Casandra* fac parte din această a doua categorie. Din prima, *Pe deal*, *Zodie*, *Zbor de pescăruși*: „Teșem de aur risipă, / în aer și cer în talaz, / sîntem peisajul în clipă, / săgeți în perpetuu azi.” Întrebări cutremurătoare (derivînd dintr-un „ce mai faci?” adresat nu omului de pe stradă, ci universului și unei patrii de basm, cu tradiții străvechi) sînt rostite pe un ton calm, domestic, transformat în melodii. În această *Imblinzire muzicală* a unor interogații hotărîte, chiar violente, vîd una dintre notele personale ale excepționalului poet. Un poet care nu se schimbă, indiferent față de modele poetice, ci se desăvîrșește. În stilul său inimitabil. (Și lesne de imitat, ca orice stil inimitabil; lerte-mi-se acest paradox, dar numai poezii lipsite de personalitate nu pot fi imitate; n-ai ce...).

„Egal cu sine, original prin felul în care asimilează și interpretează miturile, Cezar Baltag are un sunet care este numai al lui și o rigoare

ce trebuie admirată pentru că se manifestă din ce în ce mai rar în poezia de azi. La debut, el disprețuia firava trestie pascaliană; acum se identifică integral cu destînlul ei. Poetul este lujerul fragil care își gîndește condiția și ridică plin de demnitate ochii spre cerul care îl apasă. Cunoașterea este începutul libertății lui...” — scrie marea critic Eugen Simion în *Scritori români de azi, III* (carte care e obiectul unui pamflet inteligent, publicat recent de poetul și criticul Gheorghe Grigore. Nu tot ce susține Grigore e adevărat, nici vorbă. Dar chiar dac-ar fi fost! Atunci cînd îl rostim cu iritare, adevărul nu e reliefat, ci se ascunde sub valul opac de venin. De multe ori a fost nedreptățit Grigore, dureros nedreptățit, și ca excelent poet, și ca autor de critică. Dar dacă la o nedreptate se răspunde cu altă nedreptate, unde se ajunge? Și o întrebare cu caracter mai general: de ce sînt mereu hărțuiți de confrăți numai scriitorii cărora chiar și cei mai porniți dintre criticii lor le recunosc o onestitate valoroasă? Să fi dispărut nonvalorile literare în haos? Ele nu deranjează pe nimeni?)

Dar să revenim la versurile lui Cezar Baltag — și anume la acelea în care îl evocă pe Nichita Stănescu: „E om, fără îndoială, are prea multe slăbiciuni, / au murmurat oamenii — / nu știu ce să facem cu el, e prieten / cu fiarele. / e tot mai urît pe zi ce trece, / priviți-l, nici nu mai are / chip omesc! / Numai să nu ne întreacă, / oh, numai să nu ne întreacă — / s-au neliștit brusc zeii, — / să-l prindem repede pînă nu ne întrecă / și să-l facem zeu! / Și toți s-au năpustit să-l înșfăce / și de n-ar fi cîntat înainte / l-ar fi zeficit! / Dar el cînta nepăsător / mai departe / și fiarele ridicau fermecate boturi spre stele / și oamenii amuțiseră de uimire / și zeii tăceau și mureau și-nviau! / Iar cînd s-au dezmeticit în sfîrșit / și s-au repezit să-l prindă / el era Stea de mult. Le scăpase.”

Pentru mine, noile poeme ale lui Cezar Baltag, strălucitoare de prospețime și de frumusețe, sînt cel mai frumos răspuns imaginabil la întrebarea „Ce mai faci?”, întrebare pe care nu-mi amintesc să i-o fi pus vreodată.

FLORIN MUGUR



Raliul Cîbinului ținut la Sibiu între 8-9 iunie pe un traseu de 460 km a devenit un veritabil test. Din 96 de mașini au terminat cursa 46! Au câștigat vechii noștri cunoscuți: locul 1 pe echipe „Dacia Pitești”; locul 1 individual Petre Cîjocaru și Ene Florian — „Oltcit Craiova”. Pe 22 iunie, în același loc, se va da startul în competiția internațională „Raliul Dunării”!

Ne propunem să urmărim cu aparatul de fotografiat vîltoarea mare întrecere unde lupta pentru supremație se va da între cele două mari firme constructoare de mașini „Dacia” și „Oltcit”. Mai ales că la Sibiu se vor întîlni cu piloți renumiți de peste hotare. Pe cîrînd: „Dacia Pitești”, „Oltcit Craiova”, „Unirea Tricolor București”, „IPA Sibiu” și tuturor celor care vor vrea să fie cu noi...

PAUL AGARICI



atelier literar

G. Dumitrescu

I. Boldea: Foarte judicioase, gindurile și intențiile din scrisoare. Sperăm că ele se vor reflecta din ce în ce mai mult în viitoarele manuscrise. Deocamdată, lucrurile înclină într-o măsură spre conecție, spre soluții decorative, facile, exterioare. Ceva mai bine (mai consistent), în „Casa”, „Arta de a muri” și, oarecum, „Cochilie”.

Eliana Mar: Dincolo de toate „goalele”, desoperirea stării de „linceală” și visătoareală acută și a inerteției și prizonieratului primejdios al aceluia „context interior” restrictiv și un lucru foarte important. Din el trebuie să decurgă, însă, firese, niște schimbări (nicidecum o abandonare, și nici o pauză de 1-2-3 ani, care v-ar face să pierdeți „digitatia”...). Schimbări care implică, desigur, și „deschiderea abecedarului”, dar nu chiar la litera A, ci la altele (de pildă, C — conecție, construcție, adică nu „visătoareală”, S — studiu sistematic, T — tenacitate, etc., etc. Dacă „abecedarul” e explorat cum trebuie, nu există în lume vreo poartă care să nu se deschidă la un „papapaaam” bine intonat, bine marcat, așa cum îi stă bine unui semnal al Destinului! Căci e vorba, fără doar și poate, de un destin, adică de un talent, despre care (pe marginea textelor trimise anterior) am mai avut o noareă să vă înștiințăm. Deci, succes!

S. V. Adrian: Nu se poate vorbi încă de un „salt”, dar lucrurile par să evolueze totuși („Nai-vitate”, „Din mers”, „Paternitate”). Dealtfel, nu e nici o grabă. Așteptările noastre rămân aceleași.

F. Köllö: Un început de limpezire și organizare, în „Necunoscută”,

„Doar mama”, „Ploaie de primăvară”.

Em. Proșcan: Auspicii favorabile („Ereditate”, „24 de ore”, etc.), chiar dacă nu lipsesc unele nesigurante, unele lungimi discursive, etc. Să vedem ce urmează.

Angela Filip: Multe pagini adevărate bune aptitudini lirice („Prudență”, „Definiție”, „O clepsidra”, „Dintr-o cană”, „Despre inefabil”, etc.). Există, uneori, și tendința de a reduce lucrurile la un „montaj” metaforic (metafore citeodată „făcute”, neconvingătoare). Dar perspectivele sunt clar favorabile.

Ioan Paul: E un punct de plecare, desigur, care denunță însușiri promițătoare, mai ales în zona umorului. Că aceste crimele, inteligente, spirituale, satirice, vă pot servi și ca exerciții în vederea unor „expediții” narative mai ample, acest lucru e, poate, de la sine înțeles (veți observa însă, la un moment dat). Oricum, sint destule motive să vă continuați explorările.

I. Tătar: O poveste incertă, confuză, înotind din greu (dar cu dubioasă sollicitudine) sub picle obscurantiste, care transformă textul, nu odată, într-un decor aberant, „de pe altă lume”, în afara credibilului.

Delia Negru: Aveți dreptate, regretăm (a fost, desigur, o confuzie de nume). Versurile aduc semne bune. Poate, nițel prea elaborate, programatice, cerebrale, cu o vibrație mai stinsă. Pe primele nu le mai avem, dar păcate, dar dintre cele de-acum putem nota cu speranță mai ales „Punct de vedere”, „Culorile vieții”. Să vedem, în continuare.

A. Valoni: E un cerc închis, în care vă învîr-

tiți de la o vreme, un manierism și o strungărie minoră de vorbe, în care nu mai pătrunde aer proaspăt (idei, emoții, sugestii, vocabular, etc.). Totul sugerează stagnare, penurie, inchistare, plafonare. Nu putem reține nimic. („Frig”, cel mai infiripat, ni l-ați mai trimis, parcă, și n-ar trebui să vă mire că n-a apărut...). O pauză, pentru lectură și meditație, ar fi poate binevenită.

Antonella: Nu sint semne de talent, din păcate. Sint, în schimb, semne de agramatism, destul de grave și de jenante. Ocupați-vă de școală!

V. Baghiu: Bune gânduri, în a doua scrisoare (vă dorim să le împliniți pe toate!). Dintre versuri, ne-au plăcut mai mult cele din prima („Învier”, „Impresii”, „Tăine”, „Interior”, „Amin-tiri”). Celelalte sint stăpinite prea mult de imagini și obsesii cam macabre (iar nouă ni se cer aici „versuri mai luminoase”). Reținem doar „Izvorul” și „Crai nou”. Și vă dorim succes deplin în marea încercare apropiată!

G. Promu, El. Deacu, G. Băle, Daniela Voicu, Doru Stănescu, El. Schiopu, M. Cr. Stamate, Al. Mustafă, Luke 15, Mona Zamfirescu, Marius C-tin, Daniel Cobzaru, Marius Vasiliu, V. Mustafă, Oreste, I. Ilie Marian, M. Proca, Mr. World, Alex. Deleanu, Măd. Mares, Draghina Moțiu, Fl. O-rion, Don Pedro, Mar. Toda, Lum.-Al. S., Monalisa Ani, D. Corw, Anamaria Armand: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

CASA MIRESMELOR

N-ar fi trebuit să deschid cutia albastră; imediat au început să se rostogolească din ea un trandafir presat, câteva amurguri îngindurate, o pană de pasăre necunoscută, un vis dezlănțuindu-se ca o furtună, o hartă a unei insule neexplorate, resturi dintr-o moară de vint, un bulgăre de zăpadă, numele unui zeu din carne și sînge, un rubin sfărîmat și glasul copilului aceleia spunîndu-mi „Julietta”.

DIANA BARBU

CULORILE VIEȚII

Nu vreau cimpii albastre și nici albastre ramuri
Îmi place frunza verde și pururea din flămuri
De ce de dragul modei să le-albăstrim pe toate
Cînd soarele-i de aur și noaptea ne e noapte?

Purtăm pe umeri crini și-n ochi avem vîpaie
Și nu ne creștem, prunci albaștri în copăie
Ne e speranța verde și ni-e iubirea jar
Și-avem la-nchinăciune vin roșu în pahar
Chiar de-i senin albastrul tot focul ne-nălzește
Chiar de-i senin albastrul de moarte ne-amîntește

Senin e paradisul și ne lipsim de el
Senin e omul care nu luptă pentru-un țel
E zbuciumată viața așa cum ne e dată
Cu roșu și cu verde și negru citeodată
Dar mie îmi e dragă așa cum e și vin
Culorilor din lume la toate să mă-nchin

Deci eu le vreau pe toate așa cum le e firea
Albastre să ne fie doar cerul și privirea

DELIA NEGRU

AUTOPORTRET

Unu optzeci.
Copilăria ascunsă
sub țînută cit mai decentă.
Costumul negru cu care
trece pe strada vieții
pășind drept pe mijloc
Nu rid, nu surid.
(prin tot ceea ce fac
caut să fiu cit mai sobru)

Cînd dorm
chipul meu e o tejghea
pe care-și sprijină coastele
un vis hoinar.

VICTOR ANTONIE

CASA

Nostalgia hornului
brîntă de zboruri nocturne
de lilieci,
fereastră — aproape o melodie
copilăindu-se nepermis
și ușile — cu vizor
pentru privit
Necunoscutul...

aceasta e casa
cu cuiburi de vise
în care tăcerile
își fac eulcuș
de zăpadă.

Și doar cerul
ca un mușchi inocent
năpădind acoperișul
de țigla vicleană

IULIAN BOLDEA

STRIGAȚI

Vorbiți! Vă rog, strigați!
Mi-e frică de liniște.
Mi-e frică de tăcere.
Cîntați! Rideți! Vorbiți!
Tăcerea mă sperie, mă îngrozește,
Mă biruie cu o nemurire imensă.
Iar mie mi-e frică. Vorbiți orice,
Dar n-o lăsați să se-apropie
De mine. Sint furios. Să-mi fie rușine.
Dar lăsați critica pe altădată.
Sau nu. Criticați-mă. Căci doar
Și cînd mă criticați, vorbiți.
Iar cînd vorbiți, fugă tăcerea.
Iar cînd fugă tăcerea îmi trece și frica.
Iar cînd trece frica, trece și critica.
Vorbiți! Cîntați! Strigați! Vorbiți!

MARIUS CRISTEA

ORA EXACTĂ

Sint limite-n aer la trecerea cărora
Filamentele cuvintelor se ard,
Ochiul lăuntric se sparge
Cu tine dacă îl împart.
Pe hirtia înnegrită de spațiu pisat
Ne mai putem găsi
Doar prin telepatie.

De dor de ubieuitate
Suferim amîndoi, cititorule,
Închiși în cîmpia acestui poem

VIOREL FLOROIU

DESPRE INEFABIL

Minile care
împletesc
armura poemului
nu se vîd

ele sint
asemeni luminii
care desface
ca un zîmbet
floarea de cală

ANGELA FILIP

Staționar de zi

(Vindecătorul de suflute)

I.

vocea ta:
scîrțîită, monotonă, înceată
ca fondul inert al aerului, acolo unde
totul
pare a fi
asemănare
(vîntul străbătînd coșmeliile lumii
norii staționari, aureolele)

vocea ta bolborosită, inșpumată
indiferentă ca blocul naturii;
vocea ta străvezie, opacă

Inerustată cu cochilii de mele și cu scoici
strepezînd ca prundișul sub val
ca nisipul sub lună

vocea ta: egală: prin care trec
și se vindecă bolnavele suflute

vocea ta ca epavele stîse în larguri
ocultă ca araratul, biciuită de viotoase și
povîrnișuri

vocea ta de sahare și chiciuri
prin care aș putea umbra ca-n tibet sau ca-ntr-o
țară pustie

vocea ta care plouă, tună și / singurează

vocea ta de nectar
vocea ta ca petalele florii de piersic, de căpsun, de măcieș

vocea ta de ether
vocea ta cu gheare și dinți

vocea ta de memorie, vocea ta de uitare
vocea ta de cunoaștere și
beatitudine

vocea ta înlănțuită, vocea ta liberă

vocea ta: noaptea mea înstelată
fărîmul oceanului meu de lumină
în care aș putea înota ca delphin
în care mă scufund ca-n sunetul om

vocea ta, care trăiește sau suferă
în timp ce eu scriu despre ea.
acolo unde eu te părăsesc
acolo unde tu vei fi fără moarte.

vocea ta, viața mea;
dintr-odată îndepărtîndu-se;

însingurată, monotonă, absurdă

II.

de ce nămol ar trebui să mă izbăvești
de ce harababură, ce haos, tu doamnă
dacă însuși nu te-ai fi încurcat între fustele
îndrăcite și stîrbe-ale Mayei

un vis dement visezi, creier atrofiat
din care tot curge maculatura; cenușie,
lăptoasă; bolnav cum ești
nici nu mai simți malaxorul
cum te înghite, te stîrteacă

(Ce-ai făcut cu amiezile tale? cu nopțile
limpezi și-adiinci? cu sfînte, clarele-ți legi?
cu aștrii, materia, eternitatea? cu omul, oglinda-ți divină?)

blajin stai și senil, potrivindu-ți pe nas
o sticlă atumată, ciobită;
pe dinainte-ți parcă s-ar seurge
realitatea;
sari de pe scăunel, salivezi,
mai topăi nițel chicotînd,
dai s-o apuci;

dintr-odată filmul se rupe

...și din nou malaxorul,
nici măcar fioros;
paletă pe care un pictor nărod
amestecă umbrele, culorile toate;
în centrul ei instaurîndu-te, canceros,
sommolent, ca păianjenul, —
secretînd
o pastă subțire, încertă

III.

țînăr eram în apa caldă-a memoriei
acum rid și în ochi-mi sterp se înecă amiaza
rid și scrișnesc, perdeaua se tulbură
urechea mea nu mă mai aude
gura mea nu mă mai vorbește;

înghesuit sint de marionete;

ce gălgăie asurzitoare, ce vaer l...
(o clopotniță,
în crucea ei un pombel își zbate aripile
ca-ntr-o frigare);
văzduhul se umple de funigeli

imaculați,
în lumina trandafirilor un stol de lăngerei
clopoțește te deum;

e atîta splendoare pe lume, incît
te zguduie plinsul)

IV.

dar cine se uită prin ochii păsărilor
prin ochii păsărilor care stau față-n față
cine se uită pre sine cînd prin ele se uită, ochiul cel fix

ochiul fix înțînîndu-l
și fără de teamă, și fără minie
pasărea pasăre rămînînd, zborul zbor rămînînd

prin ochii pietrelor cine privește
prin ochii arborilor, prin ochiul muntelui
sau al mării

sau prin ochii înțelepților, cine?
...cît să nu clatine neclintirea
cît freamătul frunzelor viu să rămînă
cît unduirea aceeași, care curge și este
cît teafăr albastrul și răcoros
să ne-îngăduie norii

sau prin ochii ciînilor, căprioarelor, cailor
colorîndu-se a sfială a rugă
sau prin ochii copiilor necunoscing rușinea
și pînda; ca ai pullor
abia ieșiți din găoace; neștiutori
și totuși străvechi de cînd lumea?!

...te-am așteptat, cu ochi de piatră de pasăre de
cine

cu ochi de om te-am privit
fără de fard te-am privit,
cum trece frunza prin anotimpuri
cum trece luna prin fazele lunii
cum crește discul roșu la orizont
și noaptea nopții o leapădă.

cu ochii tăi în ochii mei am privit:
cum voi privi de-acum anotimpurile,
cum de acum privi-voi doar
piatra, arborii, Luna

V.

exiști?... mai exiști?... dar copacul acela
vorbăreț din fața ferestrei?... dar magnoliile
liliacul sulfina și orga de vînt iasomnia glicina
și buzele tale, caprișul și rozmarinul și parcurile
al libertății al muncii al vieții prin care hoinăream
în cabinetul aseptice și crud?... dar coloana
de flînte inerte sinucigăse așteptîndu-și rîndul
la spovedanie și reintregire?...
între tine și ele — spațiul securizant
al biroului; ca pe o scenă
privirea ta gînditoare, asistînd la spectacol,
participînd;

legîndu-te cu un fir de subțire lumină
de fiecare salt mortal la trapez; participînd
(cu o foarfecă-alături); și elegant-zîmbitor, —
cît să mă-nțreb dacă nu cumva mi se pare,
și elegant-zîmbitor

cît să uit de bazaconii, metafizicii, salvarea materiei,
cît să las să mă-nchidă — pozitivă, terestră —
îndoiala.

...doar minile tale

ușor tremurînde, pălite
de mortarul cu care zideai (rezideai)
temelia.

GABRIELA NEGREANU

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE

Miracol? Nu. Știință

● Respirați de 17 ori pe minut ● După a patra sedință de tratament puteam să închid ochiul ●

Cu Elena Cernei despre: Enigmele vocii umane

— În 1974, la Tokio, după un strălucit concert susținut în capitala niponă, marea noastră artistă lirică, Elena Cernei, anunța pe neașteptate că se retrage definitiv din viața artistică. Gestul a creat stupeoare și derută. Elena Cernei părea seena în plină glorie și cu o voce care nu dădea deloc semne de oboseală. Sint zece ani de atunci și cititorii noștri — mulți dintre ei foarte tineri la ora aceea — vor fi interesați să afle motivele acestui surprinzător abandon profesional.

— Am luat această hotărâre fără declarații patetice și fără clasică sărbătoare de adio. Mi-am mărturisit gândurile doar unor prieteni apropiați. Îmi amintesc cum în Italia, unde am poposit după turneul din Japonia, regretatul Mario del Monaco a exclamat intrigat: „Dar e un adevărat sacrificiu, Elena! Un cântăreț n-are voie să-și părăsească vocea. Mai ales un cântăreț cu o voce ca a ta”. I-am răspuns că a sosit momentul să fiu de folos publicului larg nu numai ca solistă pe marile scene ale lumii. O datorie morală mă obliga să aștern pe hirtie cercetările și observațiile mele dedicate vocii umane, legăturii dintre laringe și presiunea subglotică, importanța pe care toate acestea le au pentru sănătatea întregului organism. Era pentru iniția oară, apreciam eu, cind lirica și medicina puteau face front comun în marea bătălie pentru sănătate, pentru prevenirea unor din cele mai grave boli ale veacului nostru. Or, viața artistică nu-mi îngăduia nici o clipă de răgaz.

— Preocupările pentru medicină reprezintă un gând mai vechi?

— Înainte de a intra în conservator, am urmat un curs de medicină în cadrul „Crucei Roșii”. Apoi în răstimpul celor 23 de ani de carieră artistică, am studiat cu asiduitate vocea cântăreților și aparatul respirator-fonator. Mi-am dat seama că un cântăreț nu poate face cu adevărat carieră dacă nu posedă noțiuni de fiziologie și anatomie. În timpul spectacolelor, mai ales în pasajele acute, aveam senzația că presiunea aerului e atât de puternică încât e gata să-mi rupă laringele. Căutam atunci să înlătur acest fenomen controlându-mi respirația și încercând să cobor laringele, care pe măsură ce cântam devenea rigid. Fără să-mi dau seama, la ora respectivă eu mă chinam de fapt să rezolv intuitiv problema presiunii subglotice și a impedenței întoarse. Dar în 1952 nu cunoșteam încă aproape nimic despre cercetările întreprinse de Tarnaud, Raoul Husson, André Mouloguet, Jelen Krmpotic, Philippe Fabre.

— Ce este presiunea subglotică? Expresia, după câte știu, vă aparține.

— Presiunea subglotică este produsă de coloana de aer venită din plămâni și este

un act fizic caracteristic actului fonator. Ea se formează datorită rezistenței pe care o întâmpină la nivelul celor două coarde vocale și poate fi asemănătoare cu arcușul care scoate sunete cind este plimbat pe coardele violei. De folosirea ei corectă depinde sănătatea coardelor vocale și calitatea sunetului emis.

— Cind și cum s-au conturat observațiile dumneavoastră?

— La început am făcut multe greșeli. Ca atîta alții. Din pricina unor exerciții obositoare, făcute incorect, am fost nu o dată în situația de a-mi pierde vocea. Atunci am început să studiez atentă anatomia aparatului fonator. Am apelat și la câteva exemple celebre, studiind cariera lui Feodor Șaliapin și a Mariei Callas. Șaliapin, după cum se știe, a cântat pînă la sfîrșitul vieții sale, deci aproape 50 de ani, în vreme ce Maria Callas și-a pierdut posibilitățile vocale după numai 20 de ani de carieră artistică. Semnificativ din acest punct de vedere apare și cazul celebrului cântăreț Ymma Sumac, înzestrată cu un complex artistic miraculos și posedînd un ambitus vocal de 4 octave, dar care și-a pierdut glasul încercînd să studieze muzică clasică. Ei bine, cum era de așteptat, am început să studiez fenomenul presiunii subglotice pe propria mea persoană. O făceam în special după nopțile ce urmau unor spectacole și cind în minte îmi rămîneau, obsedant, pasajele pe care nu le executasem perfect. Am început astfel să le cînt treptat fără sunet, corelînd respirația cu contracția mușchilor abdominali, rămîbind tot timpul atentă la poziția laringelui. Mi-am dat seama că poziția laringelui joacă un rol foarte important, iar poziția sfînterului glotic depinde de musculatura laringiană, combinată cu funcția mușchilor abdominali. Cu timpul am izbutit să cînt întreaga operă de cîteva ori, în perfectă liniște. Găsisem cheia: puteam să cînt și fără sunet. Treptat au apărut și roadele acestor exerciții.

— Cercetările dumneavoastră se referă numai la activitatea artiștilor lirici?

— Acesta a fost doar începutul. Ulterior, fiind invitată să cînt în toate centrele muzicale ale globului, deci avînd ocazia să cunosc zeci de țări, am început să observ modul în care se desfășoară vorbirea la diverse popoare. Am putut să constat pe această cale efecte negative a avut civilizația asupra aparatului respirator. Din pricina crizei de timp și a bombardamentului informațional, omul de azi este nevoit să vorbească din ce în ce mai repede. Asta îl împiedică să respire normal. E o experiență pe care o poate încerca oricine. Rugați o persoană ca, timp de un minut, răstimp în care veți vorbi fără întrerupere, să vă înregistreze

treze numărul de respirații. Veți constata că ați respirat numai de 7-8 ori, deci mai puțin de jumătate decît este necesar. Acest lucru are, evident, consecințe negative asupra laringelui (adevărată poartă de intrare a oxigenului în organism), precum și asupra metabolismului general, știut fiind faptul că anumite structuri, și în primul rînd miocardul, sînt mari consumatoare de oxigen. O defectuoasă oxigenare tisulară în metabolism are, după părerea mea, o contribuție directă în fenomenul cancerizării celulare. Despre toate acestea am vorbit pe larg în lucrarea mea „Enigme ale vocii umane”.

— Studiul, însumînd 177 de pagini, a apărut în Editura Litera la sfîrșitul anului trecut. Pentru informarea cititorilor noștri, cu îngăduința dumneavoastră, vom enumera principalele subdiviziuni ale volumului: Urechea și sunetul; Aparatul respirator; Educarea aparatului fonator; Cîntul fără sunet; Aparatul muscular; Gimnastica; Laringele; Sinusurile paranasale; Presiunea subglotică și impedența; Geneza sunetului; Inima; Vocea și exercițiile vocale; Cancerul. Consultanți științifice: Nicolae Ionescu, medic primar O.R.L., doctor în științe medicale. Este o lucrare de factură științifică, care surprinde prin bogăția informației și prin cunoștințele de anatomie, fiziologie, biologie, chimie și fizică. Ea este structurată pe cîteva ipoteze originale în legătură cu etiologia unor maladii și cu importanța pe care o prezintă laringele în starea de sănătate a omului. Spațiul nu ne permite să abordăm complexitatea problemelor aflate în dezbatere. Cititorul nostru va fi interesat să afle în primul rînd concluziile și măsurile practice la care a ajuns autoarea.

— Am spus că eu consider laringele un organ de o importanță covârșitoare. La fel de important ca alte două organe vitale: inima și plămîni. De buna lui sănătate și funcționare depinde în mare măsură sănătatea noastră și preîntîmpnarea bolilor de inimă și a maladiilor canceroase. Spune-mi cum respiri ca să-ți spus că sănătatea vei avea! Eu folosesc de ani de zile o gimnastică specială consacrată sănătății laringelui și întregului aparat respirator-fonator. Am dedicat acestei probleme un capitol special. Pentru descrierea lor ar trebui să rapim „Flacăra” o pagină întreagă. Voi prezenta totuși cititorilor un exercițiu pe care eu îl consider extrem de important: stînd comod pe scaun, dar mai bine în pat cu spatele sprijinit într-o pernă înaltă, se încearcă citirea fără sunet, deci cu gura închisă și respirîndu-se numai pe nas. În felul acesta se consideră coardele vocale ca o pereche de buze ce pronunță cuvintele. Se caută de asemenea ca laringele să fie plasat cît mai jos. În timpul citirii se plimbă limba prin gură la fel ca atunci cind se vorbește cu glas tare. Se produce astfel un masaj al laringelui, se consolidează toată musculatura laringo-

faringiană. La un moment dat lectorul va observa că frazele citite au un înțeles mult mai clar decît atunci cind sînt rostite cu voce tare. După o oră de exercițiu, reluînd cititul cu voce tare, vom remarca că vocea devine mai sonoră, iar modul de exprimare mai facil, mai fluent. Acest mod de a citi dă posibilitate zonelor cortico-cerebrale să lege mai ușor ideea de cuvînt și să memoreze mai profund fiecare cuvînt în parte, fără a obosi coardele vocale a căror sănătate este atât de importantă. În același timp se mărește și spațiul sfînterului glotic, permițînd în felul acesta pătrunderea unei cantități mai mari de oxigen, deci o mai bună oxigenare a întregului organism. Recomand exercițiul tuturor persoanelor, dar mai ales celor care suferă de tulburări de pronunție, dereglări ale centrului de vorbire Paul Broca, celor care au suferit operații laringiene, timizilor, emolivilor, sau bolnavilor cărora li se recomandă repaus vocal în disfonii neuromusculare. În fond, la fel a procedat și Demostene. Pietricelele din gură îl obligau să țină gura închisă, forțînd coordonarea mișcărilor limbii cu a coardelor vocale. Cu timpul el și-a fortificat laringele, legînd perfect gîndirea de formarea sunetului articulat.

— Cititorii vor găsi desigur toate amănuntele în viitoarea ediție a lucrării dumneavoastră (prima ediție, în tiraj redus, s-a epuizat imediat, deci nimeni nu mai poate găsi la librării, la ora actuală, vreun exemplar din „Enigme ale vocii umane”). Să încercăm totuși o concluzie a concluziilor. Din cele spuse, trebuie să înțelegem că ne recomandăm să vorbim mai puțin, în tempo de andante și cu multe repausuri vocale?

— Nu sfătuesc pe nimeni să vorbească mai puțin. Ar fi absurd. Eu vreau să atrag atenția celor nevoiți să vorbească mult că sînt dator să-și controleze respirația, că este absolut necesar să respirăm de 17 ori pe minut. Apreciez apoi că infarctul și boala canceroasă pot fi prevenite prin mai buna oxigenare a organismului. Pentru aceasta trebuie să consolidăm mușchii laringieni, să respirăm numai pe căile nazale. Întreaga mea lucrare se sprijină pe următoarea descoperire: omul posedă două tipuri de respirație. Respirația fiziologică și presiunea subglotică, aceasta din urmă fiind bioforța care ne dă posibilitatea să vorbim. Ea este creată de bioforța noastră musculară și ne ajută să învingem forța de gravitație terestră. Omul trebuie să fie conștient că posedă aceste două forțe și, înainte de a le folosi, să le studieze. În legătură cu toate acestea am ținut de curînd o comunicare la Congresul național și internațional de O.R.L., desfășurat la București între 30 mai și 2 iunie.

LIVIU TIMBUS ■

Argument la o mare realizare (V)

Cazul și cazurile doctorului Florea Dinu

— Alo?! Revista „Flacăra”?

— Da, revista „Flacăra”!

— Mă numesc Silvia Gorgan, lucrez la I.P.R.S., București, am citit ultimul număr al revistei și, împreună cu soțul meu, vă rugăm să vedeți un caz tratat și vindecat de doctorul Florea Dinu. Este vorba despre o colegă și prietenă de-a noastră.

— Plecăm la I.P.R.S. Băneasa. Cazul este unanim cunoscut și o bucurie unanimă, cum ne declară președintele comitetului sindicalist „deoarece s-a recuperat un om. Pentru producție și pentru viață”. Se telefonează imediat în secția 2500-montaj tranzistori și este chemată Viorica Crăciun. În biroul comitetului de partid intră o femeie tină, într-un halat alb impecabil, cu o pieptănătură îngrijită, cu o față senină, frunte înaltă, ochi expresivi, piele transparentă, de portelan fin. Sistem oarecum derutați, nimic de pe acest chip nu trădează o cit de vagă sechelă a necruțătoarei boli. O surprindem totuși cînd zîmbește, un colț al gurii se ridică parcă ceva mai mult decît ar fi normal. Și atît.

— Greșim, cumva, ați fost pacienta dr. Florea Dinu?

— Nu, nu, nu greșiți deloc, am fost și o să vă povestesc totul, așa cum a fost. Mi s-a întimplat toamna, în 1979. Eram cu sotul și fițita cea mai mare în oraș, pe bulevard, lîngă Cîmîgiu, stăteam la rînd să cumpăr langoși; mă aflam în concediu de maternitate, mai avem încă o fițită de cîteva luni, acasă. Bătea puternic vîntul, n-aveam nimic pe cap și am simțit cum mi se împletrește un obraz iar gura o la într-o parte. Îi zic sotului „fii atent că pînă ajungem acasă, o să mi se strîmbe de tot gura”. A rîs de mine, nu credea, dar eu știam de la cealaltă paralizie....

— Cum adică, ați mai avut încă una?

— Cînd, pe ce parte?

— Aceasta era a treia. Prima dată mi s-a întimplat la 15 ani, în 1966, tot dintr-un curent. Am mers într-o mașină descoperită ca a doua zi dimineață să mă tre-

zesc cu partea dreaptă a feței paralizată. Unde n-au fost părinții cu mine?! Din medic în medic și din tratament în tratament. Am avut noroc că s-a remediat, numai că, în același an, după cîteva luni, am făcut-o din nou, pe partea stîngă. De data aceasta n-a mai cedat așa ușor... Eram în clasa a X-a de liceu, pe care am petrecut-o mai mult prin spitale. La Spitalul de boli contagioase și Spitalul nr. 2 din Ploiești, la Spitalul nr. 9 din București, la Spitalul C.F.R., suprasaturîndu-mă de masaje, electroterapie, vitamine, impachetări, injecții de tot felul. După spitalizare, de unde am ieșit pentru că numai aveau ce să-mi facă, am luat drumul policlinicilor; cum auzeau parinții mei de un neurolog bun mă și duceau, rămîbind pînă la urmă în evidența și urmărire Policlinicii C.F.R., de la Gara de Nord, unde am fost tratată cu multă atenție, dar fără prea mare rezultat. Rămăsesem cu sechele pronunțate — ochiul îl închideam doar pe jumătate, gura — strîmbă, nu puteam să ridic fruntea.

— A treia pe ce parte s-a instalat?

— Asta era nenorocirea și disperarea mea — tot pe stînga, supraadăugată celeilalte. Am luat-o dacapo cu medic, policlinici și spitale. Știam lecția — ca și în dățile anterioare: Vitamina B6, masiv, Vitamina B6. Am înghițit atîtea pastile încît numai simplitul miros îmi trezea repulsie și greață, mă ținam de nas și-mi puneam palma pe ochi ca să le înghit.

— Și la dr. Dinu cum ați ajuns?

— Greu a fost nu să ajung, eram doar prahoveancă (din com. Gornet Cricov), în județ este prea binecunoscut, are atîta faimă, greu a fost să intru fiind mereu atît de asaltat de pacienți din toată țara. Făcea eforturi supraomenești, stătea în cabinet de dimineață pînă noaptea tîrziu și nu-i putea birui pe toți. Se întimpla să aștept uneori 7 și 8 ceasuri, dar sfertul acela de oră de tratament, cu aparatul său avea darul să mă și odihnească, ieșeam ca după 8 ceasuri de somn. Întrebați-le pe colegele mele, cînd veneam în

schimbul doi la lucru, direct de la Cîmpina, nu le venea să creadă, aveam o bună dispoziție și o disponibilitate pentru muncă de parcă veneam, după cîte știe cîte ore de odihnă....

— Intervine Silvia Gorgan:

— Cînd a venit prima oară la serviciu paralizată era într-un hal de depresiune nervoasă că n-o mai recunoșteam; de regulă e o fire ponderată, calmă, echilibrată. Plîngea în hohote, spunea că nu mai este, nu va mai fi om, femeie, mamă. „Nu vă închipuiți, repeta mereu, am doi copii, doi copii, cum o să mă cunoască fețele mele, cum o să se simtă, crescînd, cu o mamă așa mutilată”. Mai mult nu-și ducea gîndul dar nu era greu să bănuim că se gîndea și la sotul ei, imaginați-vă că avea doar 28 de ani. Atunci lucram în aceeași secție și i-am cunoscut mai bine decît oricine poate zăbuciumul, neliniștea, durerea — atît sufletească cît și, efectiv, fizică; avea mari dureri de cap. Degeaba mă străduiam și ne străduiam întreaga echipă să-l dăm curaj, s-o îmbărbătam, să-și recapete speranța că o să se vindece....

— Rela Viorica Crăciun....

— M-a ajutat mult colectivul, colegii mei care mi-au fost aproape, care m-au făcut să nu mă simt singură, care m-au înțeles. Mai ales sefa de secție, ingineră Valeria Jipa, căreia îi port de-atunci și mai mult respect, un om minunat. Ori de cîte ori am avut nevoie să merg la tratament sau am întîrziat venînd de la Cîmpina, mi-a dat bilete de voie și a aranjat

în așa fel încît norma și producția mea să nu sufere.

— După cîte sedințe de tratament ați început să simțiți o ameliorare?

— De la a treia. După a patra puteam deja să închid ochiul, să execut mișcări ale obrazului iar gura și-a revenit vizibil....

— Iarăși Silvia Gorgan:

— Nouă, colegelor, nu ne venea să credem că așa, de la o zi la alta, poate să devină o alta, mai corect să revină la înfățișarea ei naturală. O chestionam în fel și chip despre tratament, despre aparat. Era ca un miracol ce se petrecea sub ochii noștri.

— Ne adresăm din nou Viorică Crăciun:

— Fiți atentă că stați în curent, e geamul deschis și aici și în biroul de-alături, nu vă e teamă? Ați mai avut vreun puseu de cînd ați sîstat tratamentul la dr. Dinu?

— Că îmi este frică de curent — îmi este, în general mă menajez, dar nu exagerat. De la tratament se împlinesc, iată, 5 ani și n-am mai avut nimic, n-am mai simțit nimic, sint, cum mă vedeți, un om cu o înfățișare normală. Și cu o viață normală. Din ianuarie am fost chiar promovată ca șef de echipă, acasă fițetele cresc, sint sănătoase — una are 9 ani, cealaltă 5 —, cu sotul mă înțeleg foarte bine, am o viață de familie tîhnită și echilibrată. Ag zice, chiar, fericită. Fericire pe care, să fiu sinceră, i-o datoriez în mare măsură doctorului Dinu. Mulțumiri din partea mea.

CICI IORDACHE-ADAM ■



Înainte...



...și după tratament

Om - această trestie gânditoare

DEPINDE DE NOI

● Idei noi în tratamentul balnear ● Fitoterapia, ca salt de la ceai la medicament, nu se bucură încă de atenția pe care o merită ●

Nu mai multă considerație, ci interesul cuvenit

— În articolul anterior, promiteam cititorilor, stimate tovarășe dr. Virgiliu Băgu, să revenim asupra activității Centrului de medicină tradițională privind cercetarea și utilizarea unor plante medicinale din flora țării noastre. Iată, o facem, și vă rugăm să punctați ce loc ocupă în preocupările dumneavoastră?

— Utilizăm plantele medicinale din pasiune, convingere și necesitate. Pasiunea datează din perioada stagiului în rural, când citiva farmaciști inimoși mi-au deschis ochii asupra rezervelor terapeutice ale naturii și m-au luat ca ucenic și apoi colaborator. Îmi aduc aminte de plantele dintr-o zonă de lângă Măcin — județul Tulcea, unde există un lac și un izvor (supranumit de localnici chiar „Izvorul tămăduirii”) cu proprietăți terapeutice deosebite, datorită prezenței în sol a unor elemente radioactive rare, și unde s-ar putea dezvolta o bază de tratament excepțională (cu apă, nămol și plante). De atunci, îmi transform concediile în perioade de cercetare și documentare, atât în țară cât și în străinătate. La Irkutsk devenisem aproape suspect tot întrebând bătrânele despre „salataia rodii” — rădăcina de aur —, cu efecte similare jensenuului chinezesc. Am adus chiar de acolo o tinctură de elenterococ, cu rezultate foarte bune în diverse tipuri de astenii, depresii, ca și în unele forme de diabet. (La citiva pacienți am constatat efecte nete de tonifiere generală, de bună dispoziție psihică, după primele 20—30 de grame de tinctură.) Epuizând cantitatea adusă, la sfatul profesorului Brad Segal de la Universitatea din Galați am înlocuit aceste plante exotice, din alte țări, cu rădăcina de lemn dulce românesc, cu efecte asemănătoare într-o bună măsură...

— ...La care ne vom opri mai pe larg. Vorbeați și de NECESITATE, ce argumente aduceți în acest sens?

— Să nu sărim peste convingeri. Acestea s-au format nu numai pe baza (incă) a reduselor experiențe personale ci, mai ales, din datele publicate pe plan internațional, ca și din cercetările unor personalități ale școlii românești de fitoterapie — Ovidiu Bojor, Gabriel Răcz, Honorius Popescu, Horia Bucur, colectivele de medici și farmaciști de la Cimpulung Argeș, Drobeta-Turnu Severin, Iași, Cluj-Napoca, de la Plantavorel din Piatra-Neamț, iar lista e departe de a se termina. Organizația Mondială a Sănătății, după efectuarea unor ample studii, consideră că din toate medicamentele de azi (și sunt peste 300 000!) sunt necesare doar 200 și, din 1976, recomandă tot mai insistent utilizarea mai largă a preparatelor din plante medicinale și a altor mijloace tra-

diționale de tratament. În 1983, același for internațional recomandă tuturor statelor să studieze mai intens plantele cu valori terapeutice în vederea unei valorificări superioare și a înlocuirii progresive a multor preparate sintetice. Dacă, tot statisticile O.M.S. indică faptul că 50 la sută din populația adultă și peste 75 la sută din cea vîrstnică a ajuns să consume zilnic medicamente, în consecință, incidentele și chiar accidentele reacțiilor adverse sînt și ele tot mai numeroase, mergînd pînă la 18—20 la sută. Apare, astfel, foarte limpede necesitatea eforturilor pentru o terapie mai aproape de structura biologică a omului. De altfel, literatura de specialitate internațională abundă de argumentele unor savanți, cercuri medicale și centre reputate potrivit cărora aproximativ 50 la sută din substanțele active pot fi înlocuite cu cele extrase din plante și că peste 60 la sută din bolile cronice pot fi tratate numai cu plante. Desigur, nu trebuie să fim exclusiviști, să exagerăm în această etapă în care aplicarea fitoterapiei are încă multe necunoscute. La noi în țară, cum spuneam, există multe colective de cercetare, multe încercări și chiar multe rezultate, din păcate însă, de generalizare a acestora, de aplicarea clinică pe bolnavi, de concentrarea cercetării pe cîteva direcții prioritare nu se ocupă nimeni pe plan central. Fitoterapia, ca salt de la ceaiuri la medicament, nu se bucură încă de atenția pe care o merită, avînd în vedere atît tradițiile medicinei populare românești, cit și potențialul imens al florei noastre naționale. Fitoterapia înseamnă în această etapă mai mult extracte, concentrate active și cealuri și mai puțin produse farmaceutice — cum ar fi necesar — și cu atît mai puțin integrarea acestora într-un complex de măsuri terapeutice și profilactice.

— La Galați, cum se procedează?

— Dezvoltarea fitoterapiei la Galați a depins de niste șanse. În primul rînd, documentarea pe care am efectuat-o cu ocazia stagiului făcut în China, în 1978, unde am acumulat o experiență și în domeniul farmaciei verzi. Ocupă un loc de bază, după acupunctură, în medicina tradițională a acestei țări. Apoi, colaborarea cu cadre didactice de la Facultatea de chimie alimentară din localitate, de o înaltă ținută științifică și profesională, avînd mereu idei noi — în special, cu profesorii Brad Segal și Gheorghe Costin care au la dispoziție și una din cele mai moderne baze de prelucrare. Așa s-a reușit prepararea în țară a batoanelor de moxă, asemănătoare celor din import ca efect, utilizate de noi în acupunctură și despre care ați mai

scris, ca și a unor uleiuri esențiale, tincturi, extracte pe care le aplicăm în punctele de acupunctură, pe baza unei specificități de organ, ceea ce ne-a confirmat încă o dată teoria tradițională a meridianelor. În al treilea rînd, entuziasmul și receptivitatea unor farmaciști din cadrul farmaciei spitalului județean (Olimpiada Chiva) de la Farmacia nr. 9 (Elena Avram) și nr. 74 (Diana Nicolescu), consimțind să întreprindă cercetări și să prepare o serie de extracte și tincturi dintr-un număr tot mai mare de plante.

Practic, în centrul de la Galați procedăm în felul următor. Aplicăm tincturi, extracte, uleiuri esențiale la toți bolnavii internați, — între care predomină cei cu afecțiuni reumatismale, respiratorii și renale —, în funcție de boală și de faza acesteia. Utilizăm mai mult extractele hidroalcoolice pentru că sînt mai eficiente, fără pierderi importante de substanțe active și mai ușor de administrat cantitativ. Acestea se asociază ca adjuvant acupuncturii sau moxei, ca și altor proceduri tradiționale. În funcție de intensitatea simptomelor, de tabloul clinic al afecțiunii se adaugă la începutul tratamentului și doze mici de medicamente uzuale, din terapia clasică, mai ales aspirină și indometacin, deoarece acțiunea prin intermediul prostaglandinelor se subsumează cu cea a acupuncturii. Am constatat, de pildă, că după administrarea unui preparat antinevralgic vegetal (sub formă de tinctură) efectul de scădere a durerii apare după o jumătate de oră și durează cel puțin 4—5 ore. (În afecțiunile acute e necesar să stîm acest lucru pentru a ajusta tratamentul adecvat.) Costul unei doze zilnice de tinctură este de 0,30 lei, mai ieftin decît cel mai simplu ceai dintr-o ceainărie. Utilizăm preparate din circa 60 de plante iar o dată cu includerea în cadrul Centrului și a Cabinetului de fitoterapie de la Serviciul de balneofitoterapie al Spitalului municipal (de care se ocupă dr. Angelica Lungu) numărul acestora a crescut la 90.

— Dar rezultatele? Care dintre plante s-au dovedit mai eficiente și care ar putea fi incluse într-un posibil nomenclator de fitoterapie al Ministerului Sănătății?

— Rezultate bune am obținut în bolile reumatismale cu preparate din aproximativ 20 de specii, dintre care satisfacții mai mari ne-au dat coaja de salcie, crețușca, rădăcina de lemn dulce, tătăneasa, rădăcina de brusture, pirul, mugurii de pin, mugurii de plop, fructele de ienupăr. O ameliorare semnificativă și rapidă am înregistrat-o asociînd unele tincturi de Arnica montana, Tamus camminis — untul pămîntului — cu uleiuri de molid, de mentă și altele. În afecțiunile urinare — conurile de hamel, pirul medicinal (cu efecte nete în sedarea durerilor), coada soricelului (un puternic antiseptic uri-

nar), ca și florile și fructele de salcîm (în colibaciloze), turita mare, osul iepurelui (pentru dizolvarea urărilor), frunzele de mesteacăn și de fag etc. În bolile respiratorii, în afara plantelor bine cunoscute, utilizăm, după experiența a 2 ani a Spitalului TBC Galați, în speță a medicului emerit dr. Chiril Barnețchi, aerosoli cu esență de brad preparată în laboratoarele Universității. Rezultatele sînt remarcabile în multe afectări ale bronhiilor și costă numai 0,50 lei pe sedință. În unele afecțiuni cardiovasculare am abordat, în special, păducelul, talpa gîștii, precum și alte specii din flora noastră medicinală spontană existente în Nomenclatorul „Plafar”. Urmărim, totodată, un lot de bolnavi pe care îi tratăm cu o rețetă pe bază de usturoi, propolis și miere de salcîm, cu efecte demne de luat în seamă în ateroscleroză, în unele forme de hipertensiune arterială și mai ales în profilaxia acestora. Ne ocupăm și de anumite afecțiuni hepatice, de alergii de diferite cauze, unde plantele noastre medicinale aduc un aport important, atît în tratament cit și în profilaxie. Am încercat, într-un număr de cazuri, și gematerapia, cu macerate din țesuturi tinere, în plină creștere, ca și aromopunctura cu uleiuri esențiale (care au peste 200 de componente active), dar important este, cred, la ora actuală nu ce fac eu, colegii mei de aici, de la Galați, ce face Horia Bucur la Sebeș, dr. Caba la Călan, farmacistul Torjescu la Mizil, dr. Elthes la Oradea, ci, ca toate aceste preocupări să fie circumscrise unui plan tematic central, al Comisiei medicamentului și al Ministerului Sănătății, încît din aceste preocupări personale și disperate să se definească un număr de direcții prioritare, cum spuneam, și care să se finalizeze cu concluzii științifice sigure, asupra plantelor medicinale din bazele țării noastre, în vederea trecerii la fabricarea industrială de medicamente.

CICI IORDACHE-ADAM

Precizare

Articolul „PLANTE MEDICINALE IMPOTRIVA CANCERULUI” apărut în pagina 8 a revistei Flacăra nr. 21, din 25 mai a.c. aparține în întregime omului de știință VIRGIL TORJESCU, doctor în chimie generală, științe toxicologice și doctor docent în farmacologie, membru activ al Societății Franceze de Biologie Clinică (S.F.B.C.) și nu farmacistului Alexandru Torjescu, fiul lui Virgil Torjescu, care este autorul gelului antiulceros TA.

O recentă inițiativă a Policlinicii balneare din Slănic-Moldova, sprijinită de organele locale, de a invita pe doctorul Constantin Băcanu și a studia împreună posibilitatea asocierii autovaccinului total, deci o metodă naturală de tratament, celor deja aplicate în vestita stațiune vădește nu numai o deschidere către nou, ci și preocuparea crescîndă pentru „medicina naturistă”.

— Doctore Constantin Băcanu, ați prezentat la Policlinica balneară autovaccinul total și perspectivele sale. Despre interesul manifestat de colegii dv. am putut judeca singur. Dat fiind aflul în stațiune și al unor vizitatori străini, nu este exclus ca autovaccinul să pledeze și el pentru turismul în România. Un cunoscut specialist, consilier al președintelui Italiei în probleme de turism, ne spunea nu demult că în acest domeniu, după părerea sa, o mare „sansă” o oferă României nu numai monumentele naturale-unicate de tipul deltei, ci mai cu seamă tratamentele elaborate de medici români, deci unice în lume și competitive prin definiție. Cum credeți însă, doctore Băcanu, că ar putea fi aplicat autovaccinul într-o stațiune de cură?

— S-ar încadra perfect. În fond, balneoterapia în totalitatea ei, kinetoterapia, acupunctura, gimnastica, prescripțiile dietetice nu fac decît să potențeze pe căi naturale (ocolind medicamentele!) rezistența organismului, capacitatea de a se apăra singur, cu mijloace specifice. Autovaccinul total este un biostimulator general, antiinfecțios și antialergic (această ultimă acțiune înscriindu-l și ca o metodă utilă în combaterea astmului, în asocieri cu tratamentul de salină pentru care mulți bolnavi vin la Slănic-Tirgu Ocna). Producerea de anticorpi stimulată de autovaccin ar grăbi vindecarea bolilor tratate la Slănic prin mijloace naturale.

Un alt interlocutor, medicul principal balneolog Francisc Anghel, se arată preocupat de efectele negative ale abuzului de medicamente, ade-vărată plagă a societății contempora-

ne. În multe situații medicamentele (dacă sînt straine cu atît mai bine...) exercită o nejustificată fascinație. Să luăm exemplul astmului bronșic, din păcate destul de frecvent atît la copii cit și la adulți. Se recurge prea lesne și prea rapid la cortizon, ignorîndu-se pericolul dependenței. Știu, bunăoară „Volon“-ul de import rezolvă spectaculos, pentru un timp limitat, unele cazuri, dar pacientul devine dependent de „Volon”, crizele revin. Tratamentul de lungă durată cu doze mici de cortizon favorizează infecții, oprește sau întîrzie creșterea și dă fenomene de insuficiență corticosteroidă la întreruperea bruscă, colici abdominale, dureri epigastrice pînă la ulcer gastric. Nu am făcut decît să citez dintr-o carte apărută

fuzii de fructe de Armurerium (Fructus Cardui Mariane), ingredient de bază al unor produse de import ca Legalon.

— Și ce propuneți concret?

— Inițierea la Slănic-Moldova a unui sanatoriu de recuperare pentru hepatite cronice. Subliniez că el nu ar necesita investiții, deoarece ar putea funcționa, într-o primă perioadă, în cadrul actualului sanatoriu central „Racovița”. Noi am avea nevoie doar de aprobarea de principiu a Institutului de balneologie din București. Un asemenea sanatoriu de recuperare pentru hepatite cronice și evolutive în fază incipientă cu evoluția moderată ar fi, cel puțin după știința mea, unicul în Europa. De remarcat că izvoarele Ciungu și

problemă foarte serioasă: oamenii vîrstnici, cu o crescîndă pondere demografică la noi și aiurea, necesită o îngrijire specială, în cadrul căreia tratamentele naturale își găsesc locul firesc, fiind neagresive, lipsite de nocivitate, mai ales pentru un organism uzat de vreme. Este și unul din atuurile Slănicului, alături de altele pe care le-am pomenit mai sus. Iată însă o anomalie:

„Policlinica balneară Slănic-Moldova, cu aproximativ 20 de medici, depinde administrativ de spitalul Tirgu Ocna; chiar și pentru o foaie de hîrtie, un pahar, o peniță trebuie să trimitem referat la Tirgu Ocna, de care ne despart zeci de kilometri — observă medicul-șef al policlinicii, Rodica Stăiculescu. De altfel, micul spital din Tirgu Ocna ar trebui să ne îndrume pe linie profesională, deși nu numără în rîndurile sale un singur balneolog. Atunci cum îi poate îndruma pe cei 20 de la Slănic? Nu punem sub nici un fel la îndoială competența profesională a colegilor noștri, ci anomalia administrativă care — în afara aspectului îndrumării, nu cel mai important — antrenează inutile tergiversări în rezolvarea unor probleme concrete, un neîncetat du-te vino al hîrtilor. Or, Slănic-Moldova satisface criteriile „legii sănătății” (Legea nr. 3), atît din punctul de vedere al personalului muncitor cit și al bazei materiale pentru a deveni unitate sanitară de sine stătătoare și a depinde astfel direct de Direcția sanitară județeană. S-ar soluționa astfel operativ multe chestiuni, în folosul bolnavilor”.

Relese clar din cele de mai sus că nu este vorba nicicum de „plîngeri” din partea interlocutorilor noștri, ci de nedumeriri și sugestii născute din dorința de a stimula dezvoltarea stațiunii, a tratamentelor naturale pe valeda cea strîmă a Slănicului din Moldova, acolo unde acum două secole sardarul Mihalucă Spiridon a descoperit, la o vinătoare de cerbi, un izvor tămăduitor.

LIONEL NIȚESCU

O propunere: un spital de recuperare pentru hepatite cronice

recent în Editura Medicală. „Produse farmaceutice folosite în practica medicală”. Factorii naturali, inclusiv terapia de grotă (la Tg. Ocna), sînt de preferat, cortizonul rămînd ca o ultimă armă după ce s-au încercat celelalte metode, nu înainte. Aceasta este și contextul mai larg al invitării printre noi a doctorului Constantin Băcanu.

Romulus Busnea, medic balnear veteran al Slănicului, face o propunere interesantă, pornind de la constatarea că...

— ...în grupa bolilor digestive cronice care dau invaliditate, ponderea principală revine hepatitelor cronice. Or, bolnavilor de hepatită cronică activă tip A moderat activă li se pot aplica și proceduri balneare. Medicamentul cu produse românești care au trecut proba timpului, ca Metaspar, Aspatofort, Tropofar și s-ar alătura tratamentul cu plante medicinale, în-

Sonda II nu conțin nici o urmă de sulf (fapt destul de rar), iar Sonda II dă, în plus, apă alcalină în stare pură — singurul izvor de acest fel în țară.

Și aceste argumente sprijină ideea sanatoriului de recuperare, care, repetăm, nu ar necesita noi amenajări.

După cum spuneam, arsenalul medicinei naturale atrage la Slănic și vizitatori de peste hotare, din Anglia, R.F.G., Israel, Brazilia, în special vîrstnici. Am văzut la butonierele unor britanice venerabile emblema SAGA. Straniu, la Slănic, acest cuvînt englez, cu care s-au familiarizat și românii după „Forsythe Saga”. Ce legătură, însă?! Ni s-a explicat că nu este vorba de „saga” în accepțiunea obișnuită, ci de inițialele unei renumite firme de turism specializate... în vîrstă a treia, cele patru litere semnificînd inițialele de la „Send A Grandmother Away!” trimiteți de acasă bunica. Dincolo de nota de umor, o

● Cine nu-l cunoaște pe Puiu Călinescu are acum prilejul ●



Fotografie de PAUL AGARICI

Puiu Călinescu:**„În meseria noastră nu ai voie să te joci cu spectatorul”**

De foarte mulți ani are statut de vedetă. Cine nu-l cunoaște, cine nu înțoarce capul după el pe stradă, sau cînd intră într-un magazin după cumpărături! De-a lungul anilor, a fost confruntat cu fel de fel de opinii: ba că-i genial, ba că-i cabotin, ba că se repetă, ba că este infatuat, ba că nu accepta nici un fel de sugestii, ba că se simte bine numai alături de valori mediocre. Dar el, actorul, și-a știut cu precizie menirea, a răbdat cu stoicism și cele bune și cele rele, urcînd sigur, dar anevoios, treptele consacării. De fapt îl cheamă Alexandru Călinescu, dar, oare, cine îl recunoaște sub acest nume? Este suficient să înlocuim prenumele Alexandru cu Puiu și putem fi siguri că nu va exista cititor care să nu știe precis că, în rîndurile de mai jos, vom vorbi de un foarte cunoscut actor de comedie, care de peste patru decenii ne descrețește frunțile. De citiva ani a lăsat la pensie, dar acest act nu a însemnat altceva decît îndeplinirea unei formalități pe care chiar marele comic a cerut-o. Continuă să joace, continuă să aibă succes, continuă să facă săli pline. Toate aceste motive ne-au determinat să-l căutăm. Și l-am găsit.

V-a surprins apelul nostru?

— Mărturisesc că da! Credeam că pentru gazetari retragerea mea, aparentă, înseamnă capitulul Puiu Călinescu încheiat, cu toate că, seară de seară, cînd văd că-l fac pe oameni să ridă, mă întreb: unde sint cronicarii, unde sint apurighi critici, care dintr-o simplă trăsătură de condei să te facă praf, să te bage în mormînt? Mărturisesc că pentru mine o cronică răutăcioasă însemna suferință. Eu nu sint de părerea celui confrate care într-o discuție purtată cu cineva de la Flacăra susținea că, pentru un actor, o cronică bună sau rea nu înseamnă mare lucru. Căci, susținea interviuul, noi ne cunoaștem singuri, și știm cu precizie cum evoluăm.

Profitați că sînteți pensionar și tra-

geți fără milă în tagma gazetarilor? — Nu sint pensionar decît pe statul de plată, de tras nu trag în nimeni. Dați-mi voie să spun la Flacăra cîte ceva.

Cine vă oprește?

— Deci vine cronicarul X la spectacol și vezi că zice a doua zi: în zi proastă actorul Y, ni s-a părut puțin obosit, evoluînd cu un aer blazat, cu turații vocale incoerente, care deranjează din start. Așa o fi, dar mă întreb și eu, ca tot omul, cine imi poate garanta că el, gazetarul, n-a venit la spectacol prost dispus, (după o ceartă cu iubita, soția sau cu soacra), cine imi poate garanta că el, gazetarul, a fost atent și că nu a bătut cu piciorul în podea, în timp ce tu, actorul, știindu-l în sală, făceai pe dracu în patru ca să-i placă. Din aceste motive toată viața m-am ferit de judecăți tranșante. Munca unui om, și mai ales arta unui actor trebuie judecate cu foarte mult calm și discernămint. Și pentru a pune punct acestui capitol vreau să amintesc că, într-o recentă lucrare, Horia Deleanu zicea că un cronicar înainte de a așterne gîndurile pe hîrtie trebuie să vadă un spectacol de cîteva ori. Puteți să-mi furnizați un singur nume de cronicar, care vede de cîteva ori un spectacol și apoi scrie?

— Legea unui interviu este clară. Eu pun întrebările. Dorese să mă mărturisesc că în ceea ce mă privește sint subiectiv: imi place Puiu Călinescu de foarte mulți ani. Aș putea să vă zic de ce, dar sper

ca acest lucru să relaxă din acest context. Imi amintesc cu plăcere că, în urmă cu ani, un regizor, un mare regizor, susținea că va numărați printre cei mai mari comici ai lumii, comparîndu-vă chiar cu Charlot. Nu își dorea decît un scenariu adecvat personalității dumneavoastră, fiind sigur de mare succes. Dar pentru a spune lucrurilor pe nume, se cere menționat că imprincipatul regizor era conștient că la Puiu Călinescu se cer multe retușuri.

— De vreme ce nu-i spuneți numele, nu-mi rămîne decît să înregistrez faptul ca atare.

De fapt, cine sînteți? Și de unde dragostea pentru scenă?

— Ca orice bun bucureștean m-am născut în Groapa lui Oatu. Aici am învățat de toate cele, aici mi-am petrecut copilăria. Nu știm ce este o scenă pînă în clasa a II-a cînd a trebuit să spun o poezie. Am apărut pe scenă, dar n-am scos nici un sunet. Probabil de emoție mă schimonoseam într-asa un hal că lumea se prăpădea de ris. Azi trebuie să recunosc că lumea ridea nu de schimonoselile mele, ci pentru că pur și simplu mi se udaseră pantalonii chiar în fața publicului. Atunci, biata mamă mi-a zis: băiatule, actor să nu te faci. A avut dreptate. Nu m-am făcut.

Apoi?

— Apoi a urmat liceul și primele manifestări artistice. Eram un fel de boss. Jucam, scriam texte, lipeam afișe. Am fost descoperit — iată și eu am fost descoperit — de regretatul profesor de canto Mihail Vulpescu, care prin '39 m-a sfătuit să intru în sindicatul artiștilor. Am dat examen. Președinte: marele Vraca.

Vă amintiți ce-ați spus?

— Cum să nu: Penes Curcanul, apoi am făcut cîteva imitații, și... am fost uns actor. Fiind profesionist am jucat la Liga Culturală a lui Iorga. Prima piesă, „Procurorul Hallers”, cu marele Storin în rolul principal.

— Imi amintesc piesa, am văzut-o în adolescență. Într-adevăr, Storin era buimăcitor, mai ales în scenele de dedublare a personalității. Trebuie însă să recunosc că pe Puiu Călinescu nu l-am remarcat atunci...

— Mulțumesc, tocmai din aceste motive am părăsit teatrul pentru revistă, nu înainte de a trece și pe la Naționalul bucureștean.

— Unde ați jucat în Egor Buliclov, alături de o distribuție de zile mari: Birlic, Calboreanu, Maria Filotti, Dina Cocea. Regizorul, Moni Gheleter, avea cuvinte bune despre Puiu Călinescu, comediantul, cu toate că acolo jucați parcă pe...

— Călugărul nebun Propotei. Era la cel de-al doilea spectacol cînd am fost confruntat cu un mare necaz: poate de emoție, poate din neatenție, mi-a căzut peruca, mai bine spus am agățat-o de un nasture. Atunci mi-am dat, poate, proba de maturitate și aplomb artistic, căci risetele în sală dar și pe scenă nu mai conțineau. Mi s-a propus imediat angajarea la Național, dar eu am refuzat spunîndu-le: mă simt mai legat de revistă, la Național aș fi prea încorsetat. A nu se uita că aveam experiența cinematografelor de cartier, care pusese amprenta pe arta mea.

— Bine că ați atins această latură a activității dv. Despre evoluția actorilor „de cartier” s-au spus multe, foarte multe lucruri. Și bune și rele. Zic eu că fiecare activitate artistică, la timpul său, a avut și ceva bun, motiv pentru care vă invit să poposiți puțin pe scena, astăzi dispărută, a cinematografului de cartier.

— Eu jucam la Marna, Marconi, Nisa, Paris, Aida. Rețineți: în fiecare luni, premieră. Repetam 5 zile, dimineața, apoi premiera. Probabil că de acolo mi se trage dragostea pentru scenă, căci pe scenă eram toată ziua. Tot acolo am învățat că-n meseria noastră nu ai voie să te joci cu spectatorul. Cum nu erai pe placul publicului, cum urmau fluierăturile.

— Vreau să cred că spectacolele acestea, de vreme ce se bucurau de succes, erau aprobate de cineva.

— E o chestie destul de nostimă cu acele vizionări. Înainte de premieră venea gasca cartierului cu al ei boss, care dădea „viză”. Ce nu le era pe plac trebuia scos. Patronul nu avea nici un cuvînt. Boss-ul putea cere chiar și scoaterea unui interpret. Val de actorul care apărea, în spectacol „fără viză”. Era așteptat la ieșire, cu direcția spital. Acesta era un aspect, neplăcut, dacă vreți, dar trebuie să recunoaștem că la cartier și-au început cariera și Giurgaru și Antonescu Cărbuș și Iordănescu Bruno și Treștan și alții. Rulau — de regulă — două filme, după care evoluau trupa. Programul dura o oră. E bine să rețineți că în timpul rularii filmelor sala era goală. Noi făceam însă sala plină.

Era un fel de școală?

— Mai încapă vorba? Eu acolo am învățat să improvizez și să prelungeșc spectacolul — după interesul pe care îl suscita. Trăiam din chetă. Dacă unul mai puțin expeditiv stringea banii, mă pome-nam că ne apropiam de final, iar el se afla la jumătatea sălii. Singura salvare era improvizația.

— Regizor nu era? Textele aveau adesea o valoare indoielnică, deci nu exista posibilitatea unui control obiectiv. După ce criteriul vă verifică evoluțiile? — În meseria noastră, fiecare actor

exercită self-controlul. Nu există metodă universal valabilă. Am cunoscut actori, care aveau un anumit loc din sală. După cum reacționa spectatorul de pe acel loc știa exact cum merge. Eu mă uitam la mașiniștii. Ei erau barometrul meu. Nici azi nu am abandonat metoda.

— Fără îndoială, mama natură v-a înzestrat. Dar talentul primar — se zice — nu e suficient. Ați avut modele în viață?

— Marile comici: Charlot, Malek, Pat și Patashon. Filmele lor le vedeam de sute de ori, le descompuneam, învățam gesturile, mimica, gagurile, tot.

— Un interviu, ca să fie crezut, cere sinceritate de ambele părți. Vă întreb sincer și doresc un răspuns pe măsură: nu vă repetați, în ceea ce privește mijloacele de expresie?

— Eu zic să priviți cu atenție pe oricare mare artist și veți vedea că și el are o arie limitată. Sigur că aici intervine ingeniozitatea, dar asta-i altă poveste.

— Se mai zice că Puiu Călinescu nu se simte bine alături de mari actori, preferînd compania valorilor indoielnice.

— Ce să-i faci, asta-i lumea. Mă îngrozește cînd mă uit în jur și văd că partenerii, bunii mei parteneri de altădată m-au părăsit. Mă cutremur și nu-mi vine a crede: unde sint: Burmaz, Giovani, Dan Demetrescu, Tomazian, Titu Botez, Antonescu Cărbuș, ca să-i chem aici la judecata pămînteană și să spună adevărul! Cu ei am jucat peste 30 de ani. Iată, soarta a vrut să le supraviețuiesc. Cu acești oameni am format o familie, am avut un tel, doream ceva. Și am realizat ceva, pentru că, în primul rînd, toți formam o familie. Viața particulară venea după teatru. Azi revista nu mai este o familie. Vine vedeta, își spune numărul și valse. Televiziunea, casa de cultură, turneele (bune și ele), au rupt esafodajul revistei.

— Aveți dreptate. Acum 30 de ani existau la revistă nume sonore care știau ce e revista, care-i sint legile. Unde sint vedetele de ieri? Ce va fi mine?

— Bere rece! Mă bucură acest interviu, dar mă și indispune. Mă bucură și pentru că stăm de vorbă dar mă indispune pentru că, fără voia dumneavoastră, discutăm lucruri care supără. Ați citit ultimul număr din Urzica? Știe oare răutăciosul gazetar că eu țin un spectacol fără să iau bani și că datorită lui Puiu Călinescu și nu memoriilor sale, X salariați își fac norma? Deci, cu voia dumneavoastră, să ne întorcem la acuza care mi se aduce: că fug de nume sonore. Revista este un gen, comedia este alt gen, cu alte legi care o guvernează. A spune bine un monolog sau un banc nu înseamnă că ești bun la revistă. Revista cere comedie bufă, bătaia cu frică, talc și altele. Comedia cere viteză și mai ales improvizare. Nu oricine e bun la revistă. Noi jucăm un spectacol de sute de ori. La un moment dat spectacolul devine plictisitor chiar și pentru actor. Nimic nu e mai groaznic decît atunci cînd actorul se plictisește. Și atunci, el e silit să facă și puțină improvizare. Cînd spun improvizare nu înțeleg decît niște mici intervenții pe linia textului. Însă vedeți eu am căpătat, după ani și ani, o anumită mobilitate a feței și a trupului, și...

Lumea zice că vă strîmbați.

— Zică lumea oricîce, eu cred că nu mă strîmb oricum, ci în funcție de personajul pe care-l interpretez. Eu cred că atunci cînd o fac pe bețivul, sint bețiv autentic.

De unde știți?

— De la spectatorii care mă opresc pe

stradă și mă felicită. Au fost cazuri cînd ei au venit în culise, să vadă dacă într-adevăr joc sau sint beat. Mai mult, în munca mea am fost confruntat cu dezno-dăminte de-a dreptul fatale.

— Chiar fatale?

— Nu vă vine a crede? Noi sintem doar niște măscărici, nu? Ei bine, rețineți că acum circa 12 ani, la un matineu, se afla în sală un spectator, un aviator, pe care l-am remarcat datorită risului său sănătos. La un moment dat a început să ridă din ce în ce mai puternic în rafale molipsitoare. Eu mă simțeam bine și supralicitam. Improvizam, căci, spectatorul devenise partener, pînă cînd îl văd cum duce mina la inimă cersînd aer. Continuu să joc, cu toate că sesizase pericolul. A fost scos din sală, și, prin plecarea lui, pierdeam poate cel mai bun partener. Dezno-dămîntul l-am aflat de la un mașinist. Actorul Puiu Călinescu a continuat să joace. Lumea ridea, iar eu plingeam. Vă închipuiți ce năpraznic este să faci comedie, să plîngi, iar lumea să ridă. Comediantul este confruntat de multe ori și cu asemenea situații. Altă dată am fost chinuit de o cumplită criză de rinichi, m-am dus în culise pentru a mi se face o injecție. Mi s-a băgat acul, dar scena mă cerea, era rîndul meu. Credeți-mă, cu acul în mine am revenit la rampă. Mă strîmbam, de durere. Mă credeți sau nu?

— N-am nici un motiv să nu vă cred, rețineți că în ceea ce-l privește pe Puiu Călinescu sint subiectiv. Să continuăm. V-am văzut în ultimul spectacol, recital aș zice, „Băiatul cu sticleți”. Talentatul regizor Bițu Fălticeneanu, cu care lucrați de-o viață, v-a supralicitat. Sînteți totuși la o vîrstă. Nu obosiți?

— Arta cere sacrificii. Eu fără scenă sint mort. Nu uitați că joc fără a fi retribuit. Acest amănunt vă spune, cred, destul. Bițu mă cunoaște bine și știe cum să mă folosească. Din păcate, nu prea avem regizori pentru genul nostru.

— Poate că alții vă ocolesc, căci, repet, se spune că sînteți dificil.

— Să admitem că este așa, dar am pretenția să afirm că nu sint capricios. Și cred că știu meserie. Altu-i adevărul. Nu pot accepta orice. Iată, am refuzat multe roluri în filme tocmai din acest motiv.

— Și la televiziune apăreți relativ puțin. De ce?

— Tot eu sint vinovat? Am creat, special pentru televiziune, pe Spirache. Cine este Spirache? Un om obisnuit, cu bucuriile și necazurile lui, pe care trebuie să le escaladeze de fiecare dată. A fost abandonat. Păcat, cu acest personaj aveam multe proiecte. Știu eu, poate acum cineva îl va scoate din nou în lume.

— Cuvîntul „scenă” a revenit mereu de-a lungul discuției. Chiar o iubiți atît de mult?

— Toată viața mea am fost emoționat de cîte ori pășeam pe acest dreptunghi de scîndură, care devine partenerul tău de fiecare zi. Înainte de a iubi spectatorul, trebuie să iubești scena, să o privești, precum un atlet, înaintea unei sărituri, bara de înălțime, și să te întrebi: azi voi trece scena sau voi rămîne la rampă? Vedeți, marele și inegalabilul Tănase, animatorul și omul, ne judeca numai după acest criteriu, și știa cu precizie cine va trece de scenă și cine nu. Ca și știința, scena trebuie cucerită zilnic. Acel actor care crede că, odată trecut, scena îi aparține se înșală. Iar barometrul scenei se numește spectatorul. Iubitul nostru spectator!

DAN BIRLADEANU

Stimată redacție

În numărul 22 din 1 Iunie 1984 al onoratei dumneavoastră reviste, tovarășul Dumitru Nicolae-Nicușor, antrenor al echipei de fotbal Dinamo-București, virtuala și merituoașă noastră campioană — realizatoare a atîtor repute succese internaționale din acest an și printre alii către admiratorii mă număr și eu; deci Tov. Dumitru Nicolae-Nicușor răspunzînd la întrebările gazetarului de prestigiu — Ovidiu Ioanitoaia — în interviu luat de acesta pe ultima pagină, 32, (a 3-a întrebare) face următoarea afirmație:

Întrebare:

„Pentru că sintem la ora destăinuirilor, v-au ridicat jucătorii probleme?

Răspuns:

Probleme speciale n-am avut, dar probleme da.

Normal: O ECHIPĂ DE FOTBAL NU E UNA DE TEATRU ȘI NICI UNA DE DANSURI POPULARE! Seriozitatea în pregătire și, aici deopotrivă meritul secției de fotbal... (sublinierea imi aparține).

Mărturisesc sincer că nu reușesc să înțeleg ori să cred că o asemenea părere despre o echipă de teatru sau dansuri (balet eventual mai sigur) poate fi a unui antrenor valoros, și nici că un gazetar reputat ca Tov. Ovidiu Ioanitoaia poate împărtăși o asemenea afirmație (ne amendată) despre munca actorilor și dansatorilor.

Nu-mi pot permite să suspectez pe nimeni de ignoranță față de fenomenul teatral, în general și nici în cazul de față în special. Cred doar: că atît actorii cit și balerinii ca și sportivii se străduiesc prin muncă, dăruire, devotament și uneori cu uriașe sacrificii să fie demni de cîstea ce le-a fost incredințată de a fi expresia talentului — forței — inteligenței și uneori geniului unui popor.

Sintem mîndri cînd un sportiv ridică un stadion în picioare; dar fiiți și dumneavoastră mîndri cînd un mare actor ori balerin înmărmurește o sală. Și unii și alții dăruindu-ne, prin focul sacru al talentului, dăm certitudine și împlinire ființei umane.

La Epidaur înțelepciunea celor vechi ne-a lăsat ca moștenire trinitatea sacră a civilizației și culturii umane: Medicina — Stadionul și Teatrul.

Cer scuze redacției că am abuzat de spațiul poate rezervat altor probleme de mai stringentă actualitate și închei cu speranța că scrisoarea mea nu va fi interpretată ca o punere la punct, ci doar ca o sinceră și caldă aducere de-amînte.

Cu stimă și statornică prețuire

St. Radof

(Actor — Teatrul C. I. Nottara — București)

P.S. Întrucît campionatul nostru (al echipelor de teatru și dans) nu se încheie niciodată și nici noi confruntări internaționale nu ne așteaptă: invit echipa de fotbal Dinamo-București ca și pe toți sportivii la TEATRU.

Măsoară de 10 ori și taie o dată!

ONORATA INSTANȚĂ
A MORALEI

● Cu intenția de a atrage atenția ● Sorocul inventat de prostie ●

Un spital nou, o veche maternitate — și ce a ieșit de aici!

Rindurile de mai jos au menirea de a atrage atenția asupra unor stări de fapt ce se manifestă în cadrul Direcției sanitare a județului Mehedinți, direcție condusă de dr. Elena Melencu, șefa secției neurologice la noul spital județean construit în municipiul Drobeta Turnu-Severin. Repet: aceste rinduri au menirea de a atrage atenția, și nu de a pune pe cineva anume la zidul opoziției, public; pe parcursul documentării necesare realizării acestui material (documentare realizată împreună cu colega de redacție Georgeta Ștefănescu), s-a stat de vorbă cu un număr însemnat de medici, precum și cu tovarășii din conducerea județului.

Pe scurt, ancheta noastră, desfășurată timp de mai multe zile, a reușit să încheie un tablou de ansamblu ale cărui culori sînt departe de a fi vesele, liniștitoare... Sintem de acord că activitatea unei direcții sanitare județene nu poate fi lipsită de tracăsări, de accidente chiar, mai mari sau mai mici — și nu ne vom referi la așa ceva (sînt greutăți firești, inerente, fiind vorba de munca cu bolnavii, cu durerea fizică, cu — de ce nu?! — supra-viețuirea în anumite cazuri), în momentul în care însă această activitate este poartă de subiectivism, nepăsare, eroare chiar — cînd între medici apar fricțiuni nejustificate din care nu are de cîștigat nimeni, dar are de pierdut bolnavii — atunci lucrurile se schimbă și a „tăcea din gură” devine o veritabilă culpă.

Intrucît materialul cules pe teren este imens, voi încerca să sintetizez principalele elemente ale situației anunțate mai sus, mărturisind din capul locului că sentimentul pe care îl am scriind aceste rinduri este cel al unei mari, cumplite amărăciuni; așadar:

„O scrisoare sosită la redacție și semnată de Camelia Iman, (medic principal epidemiolog la Centrul sanitar antiepidemic Mehedinți — fostă șefă a laboratorului județean de epidemiologie), ne sesizează o serie de grave neajunsuri survenite ca urmare a hotărîrii Direcției sanitare de a muta (la 2 august 1983) maternitatea, dintr-o clădire veche într-o altă și mai veche, afectată de două cutremure, în condiții aproape că mai proaste decît în prima; același medic mai sugerează că soluția cea mai eficientă ar fi mutarea maternității în clădirea noului spital județean, în locul secțiilor neurologice și interne (ai căror șefi sînt Elena Melencu și soțul acesteia, dr. Mihai Melencu). Lăsînd deocamdată la o parte eficacitatea — și mai ales posibilitatea de fapt a acestei mutații posibile (vom reveni însă și asupra acestui aspect!), ne-am interesat mai întîi care sînt neajunsurile sesizate de doctorița Iman, și care se confirmă: ele sînt, din păcate, destule. Iată numai o parte:

a) — saloanele actualei maternități sînt supraaglomerate (10—12 paturi de copii și mame, nerespectîndu-se astfel normativul Ministerului Sănătății ce prevăd cîte 6 mp pentru pat lehușă și 4 mp pentru pat copil.

b) — grupuri sanitare insuficiente (există 2 W.C.-uri, folosite atît de sectorul septic cît și de cel aseptice și serviciul internării); în nici un alt spital din țară nu există așa ceva! — H.P.).

c) — în lipsa sălilor de mese, masa se servește pe culoare.

d) — bucătăria — aflată în curte — a fost pînă nu de mult comună cu cea a secției boli infecțioase.

e) — uscătoria lenjeriei de pat este amplasată în podul clădirii, pod ce servește și ca depozit de materiale nefolosibile, aparate ce-și așteaptă casarea, etc.

f) — sectorul de reanimare este comun pentru avorturi septic, operate ginecologice septic și aseptice și cancer.

g) — camera de gardă și garderoba medicilor sînt amplasate la mansardă (accesul trec, deci, îmbrăcați prin saloane, pînă a ajunge sus; efectele sînt lesne de bănuț!).

h) — distanța față de secția de reanimare a spitalului județean, unde se află medicul reanimator de gardă, este de 5 kilometri; în cazul unor urgențe, se ivesc temporizări de nivelul orelor dacă se ivesc cazuri concomitente atît la maternitate cît și la chirurgie (H.P.: maternitatea dispune de 2 anesteziști, dar NUMAI între orele 8—13 !!!).

i) — transportarea zilnică cu salvarea atît a medicilor reanimatori, cît și a probelor biologice pentru examenul de laborator — laborator aflat de asemenea la spitalul cel nou — costă timp și consumă benzină.

Și etc., ...dar să ne oprim aici. Toate cele de mai sus au fost verificate atît prin vizita pe care colega mea și cu mine le-am făcut la sediu, cît și confirmate verbal de un număr de medici autorizați, printre care: dr. Dinel Socolescu (medic principal obstetrică-ginecologie, fost șef secție la maternitatea județeană); dr. Elena Dragolea (medic principal pediatriu, fostă șefă a secției de nou-născuți); dr. Solomon Dobrescu (medic principal obstetrică-ginecologie); dr. Vasile Epure (medic primar, șef secție O.R.L.); dr. Editha Sima (membră C.O.M., șef secție terapie intensivă la spitalul județean); dr. Ionel Popescu (șeful secției Chirurgie I — fost șef secție chirurgie internă, înainte ca aceasta să fie ruptă în două).

Acestea sînt fapte concrete, sustinute de niște oameni competenți; oameni care, însă — în mod paradoxal! — au manifestat totodată un straniu scepticism, mai exact neîncrederea că ele vor ieși vreodată la iveală, că lucrurile, după amara lor experiență, în cele din urmă se vor mușamaliza. Că a trecut prea mult timp de cînd sesizările lor nu sînt luate în seamă, sau greșit interpretate (mulți medici au plătit cu postul lor „curajul” de a spune lucrurilor pe nume, de a pune degetul pe rană); că au existat indicații pe linie de partid și minister pentru ca maternitatea județeană să funcționeze în condiții cît mai bune, dar nu au fost respectate (păstrăm la redacție o serie de documente în acest sens); că se fac declarații, apar decizii ambigue (o mostră: ACT — „Direcția sanitară a jud. Mehedinți, Nr. 117-30/30.XII.1982: Se confirmă că secția nou-născuți a fost unificată cu secția prematurilor, rămînînd o singură secție...”; nu este adevărat! — H.P.). Am încercat să descopăr de unde provin aceste temeri, de unde blazarea, neîncrederea unora. Și am ajuns, iată, la... climat!

Pentru că, numai acestui climat — acest set de rupturi produse între majoritatea medicilor și conducerea Direcției sanitare județene — climat de amenințări, suspiciuni, dezinformări, etc., i se datorează, cred, actuala situație deloc de învidiat, din lumea medicală a județului Mehedinți!

„Am intrat într-un local nou, am crezut că va fi un spirit de muncă nou... dar nu, spiritul de colaborare e la pămînt! Într-un spital cu circuit închis, ar trebui să trăim și să muncim ca într-o familie, or — nu-i așa!” — mi-a mărturisit, cu sincer regret, dr. Editha Sima. Și mai adaugă: „În primii doi ani de serviciu, ca director, dinăsa (este vorba de dr. Elena Melencu) a pornit cu ideea de a pune lucrurile la punct; din păcate, s-a schimbat mult... mai ales de cînd secția chirurgie a fost ruptă în două. Eu sînt la reanimare — sînt, deci, la mijloc. Și între toți: chirurgie I, chirurgie II și neurologie.”

Unei mărturisiri, îi urmează alta: nu

sonal. Credeți, însă, cumva că la întoarcerea în țară și-a cheltuit economiile realizate pentru a cumpăra obiecte de uz personal sau familial? Da de unde... Încălcînd legea vamală și pe cele care reglementează relațiile noastre economice interne, V. G. a investit o bună parte din economiile în țigări Kent pe care le-a introdus ilegal în țară.

Pentru cei tentați să obțină venituri mari și rapide fără muncă, desigur, o asemenea afacere poate fi ademenitoare:

Că nu este moral, că nu este legal ce mai contează? Numai că planul de „acolo” al tehnicianului Victor Guțu nu s-a potrivit cu cel din... Piața Unirii, unde a fost surprins de o echipă a Miliției sectorului nr. 3 în timp ce încerca să valorifice 300 pachete țigări Kent. Percheziția domiciliară care a urmat, a dus la confiscarea altor 657 pachete țigări Kent și iată cum s-a dus pe apa simbei nu numai cîștigul scontat, ci și suma investită. Colac peste pupăză, urmează consecințele de ordin penal, pentru că după cum prea bine se stie, dar se ignoră de către unii, în societatea noastră specula este interzisă de lege.

MIHAI GROZAVU

Omul — interioare de conștiință

Veronica

La cutremur, fîntina se prăbușe de tot și soțul ei care era mult mai bătrîn începu să care apa de la puțul din colțul uliței. Treptat, traiul ei redeveni comod și uită necazul de parcă nici n-ar fi fost. Bătrînul cără ce cără apă și muri. Un vecin destoinic se obligă să aducă el zilnic apa trebuincioasă în schimbul sumei de o sută de lei. Începură ploile și transportul neîntrerupt al apei i se păru bărbatului o corvoadă nemerită și renunță. Ea se adresă altui vecin dar acesta o refuză încă de la început. Izbîndi în cele din urmă la cine se aștepta cel mai puțin: la Veronica, o femeie în vîrstă, singură ea și ea și mereu suferindă. Spre deosebire de vecinul destoinic, Veronica se opintea cu gălețile pe cobîlita de două ori pe zi, chiar și cînd apa nu era consumată, așa să fie în casă ară proaspătă. Se obișnuise s-o urmărească cu privirea pe geamlicul de la bucătărie și se mira că sub povară pașii Veronicăi săltau parcă mai sprinteni și oarecum mai veseli. Curios, faptul acesta o includă și conveni în sine ei că pentru o muncă atît de ușoară plătea prea mult. Cît putea, atîta dați, ridică Veronica din umeri și drumurile ei la fîntină nu se răriră, ba parcă dimpotrivă erau și mai dese. Mă fură, gîndi femeia și puse la pîndă. Ca un făcut, tocmai în vremea aceea nu dispărea nimic din casă așa că în clipa cînd băgă seama de dispariția săpunului de rufe strigă ca izbăvită: Mi-ai furat săpunul și atunci Veronica duse mina la gură ca să rețină exclamația necuviincioasă. Paguba era pagubă și Veronica cedă o parte din săpunul ei și continuă să bată cu pași ușori și oarecum veseli drumul pînă la fîntină și înapoi. Ea răspîndi atunci în sat zvonul că Veronica „pune mina” și oamenii începură să se cam ferească și să n-o mai solicite nici la prășile lor, nici la praznice. Dar pașii Veronicăi sub povara cobîlizei nu se îngreunară și păreau la fel de veseli. Fu concediată, apoi chemată la primărie. Cum să iei bani, conchise primarul, pentru un serviciu între vecini? Veronica uitase că ea nu ceruse nimic și că ea era cea bolnavă, se rușină și ieși cu privirea în pămînt. Femeia începu să care ea însăși apa de la fîntină cu pași ușori și puțin săltăreți, dar se îmbolnăvi și muri. Veronica umplu gălețile, aprinse focul, încălzi două ligheane cu apă și făcu ce se cuvenea să facă cu un mort. Îmbracă trupul curat în veșminte noi, îi încrucișă mîinile pe piept, aprinse o luminare și se așeză la capătii. Plînsă încetșor, cu sfială.

NICOLAE CRISTACHE

există raporturi de gardă la chirurgie, sau dacă se fac se fac formal, numai cu cîțiva oameni, fără a se discuta problemele cu adevărat grave. Directoarea direcției sanitare împreună cu farmacistul spitalului (care este soția dr. Alex. Spătaru, șeful secției Chirurgie II), susțin că stocul de medicamente existent în spital ar fi „secret de stat” (?), creîndu-se astfel posibilități ca acestea să fie date „pe sprînceană” (cinci flacoane cu HALOTAN sînt ținute nejustificat timp de cinci zile, în timp ce suferinzi se zvîrcoleau de durere; într-o bună zi, aceleași doctorițe Sima i se refuză — la ora 8 dimineața — NAR-COTAN (400 lei flaconul), pînă ca la ora 10 să fie dat secției chirurgie, deci exista! Culmea, i se cere tot ei apoi să scadă medicamentul respectiv; firește că refuză.

Ce se întîmplă cu chirurgie? Din relatarea dr. Ionel Popescu desprindem: desfacerea în două secții s-a făcut printr-un artificiu, inițial secția cuprîndea 135 paturi, numărul lor a fost ridicat peste noapte la 156 — depășînd, deci, cu șase paturi numărul normal al unei secții, chirurgie a fost desfacută în chirurgie I și chirurgie II, șeful chirurgie II — dr. Alex. Spătaru — ocupînd acest post prin atestare (este cunoscut de altfel faptul că Direcția sanitară a scos la atestare 37 de posturi specialiști — multe în specialități nedefinite, precum obstetrică-ginecologie, chirurgie, interne, pediatrie, — dar nu a anunțat nici un post pentru concursul de secundariat pe țară, pentru specializarea medicilor, așa cum ar fi fost normal și cum s-a procedat în alte județe!) un amănunt nu lipsit de importanță: președintele comisiei de atestare a fost dr. Mihai Melencu, soțul directorului direcției sanitare...

Avalanșa „noutăților” continuă, scrisoarea inițială adresată redacției de către dr. Cornelia Iman dovedindu-se a fi, din nefericire (sau poate invers?), pretextul, punctul de plecare al unor alte dezvăluiri, vizînd tocmai acel climat în care se muncă aici și la care ne referem mai sus: medicii Solomon Dobrescu și Vasile Epure ne sugerează să consultăm fișele de observație din care rezultă că directorul direcției sanitare, de ani de zile nu a fost la patul unui bolnav, fără a mai vorbi de acel 50% din normă pe care ar trebui să-l efectueze ca medic la patul bolnavului, conform normativelor sanitare. Secția fizio-terapie este mutată din oraș la Gura-Văii, deci la 12 kilometri față de centru: fără medic de gardă, fără telefon (de la orele 19 în sus, telefonul este întrerupt de către centrală locală), medicul de gardă fiind de fapt la secția T.B.C. adulți-municipi! Rufe murdare sînt duse cu salvarea (!) la spălătoria aflată în municipiu; și tot cu salvarea (!?) sînt transportate cadavrele unor decedați la maternitate sau secția contagioși, pînă la spitalul cel nou, unde se află morga (a existat o morgă la maternitate, a fost desființată în nov. 1982, cînd dr. Vasile Epure a întrebat-o pe dr. Elena Melencu: „bine dar dacă moare un om?”), răspunsul a fost, sec: „Îl ții în baie!”. Blocul operator al noului spital a fost descompus pe secții, s-a creat astfel un du-te-vino permanent, oamenii se schimbă (și aici se lucrează cu bandaje, singe, puroi, etc.), sala de operații rămîne murdă de seara pînă dimineața. Și apropo, iarăși, de farmacie, dr. Ionel Popescu: „în urma unui accident colectiv cu arsuri grave, s-au dat spitalului aproximativ 1.000 fiole hidro-

cortizon; mie nu mi s-au dat atunci cînd am cerut, s-au folosit totuși circa 200 — restul s-au dat în mod preferențial!” Dar să punem punct, deocamdată, încercînd să tragem unele concluzii:

Nu știm în ce măsură mutarea actualei maternități în sediul noului spital județean este indicată, și mai ales posibilă. Conducerea consiliului popular județean nu consideră judicioasă această idee, și are motive absolut întemeiate: urmează ca în incinta acestui spital să fie construit un bloc materno-infantil; prin mutarea, astăzi, acolo a actualei maternități, interesul celor responsabili cu finanțarea lucrării respective (adică blocul) va scădea substanțial. Pe de altă parte, construcția blocului materno-infantil ridică probleme deosebite (însuși vicepreședintele consiliului, tovarășul Marius Cojocaru, afirma că este necesară refacerea documentației la noile prețuri, căreia îi urmează, firește, noi aprobări, etc.). Acest aspect însă nu înlătură ci, dimpotrivă, implică luarea unor măsuri urgente pentru ca maternitatea din prezent să funcționeze în mai bune condiții, și credem că este și datoria Ministerului Sănătății să studieze și să acorde sprijinul necesar în acest sens. Asta ar fi una.

A doua problemă — și mă tem că ea este cea mai gravă, cea mai prezentă — este analiza, cu cea mai mare responsabilitate, a celui climat nefast ce s-a instalat și continuă să afecteze activitatea cadrelor medicale din județ. Înțelegem că munca unei Direcții sanitare județene nu este deloc ușoară (dintr-un anumit punct de vedere, numărul de 54 încăperi ale noului spital afectate funcționării acestei direcții este semnificativ!). Mai înțelegem că a greși e omenesc, dar și că a înlătura greșile este tot atît de omenesc-necesar! Aceste rinduri scrise, cum spunem la început, cu amărăciune, nu acuză competența organelor sanitare ale județului Mehedinți — departe de noi acest gînd! — ci o stare de fapt impropică, la care s-a ajuns prin suspiciuni și prin tolerarea acestora, și în urma cărora pierd bolnavii, pierd tocmai cei cărora munca unei direcții sanitare le este destinată în primul rînd! Sînt lucruri care, sîntem convinși, pot fi rezolvate numai prin atitudini deschise; nu putem fi așadar de acord cu scene de genul căreia directorul direcției sanitare, pusă față în față cu semnatura scrisorii trimise redacției noastre, în loc să afle care au fost resorturile ce au determinat-o să ne scrie, i se adresează, pe un ton mai mult decît ridicat, cu epitetul: „timpită”, „incompetentă”, „proastă”, etc., asta de față — vă rog, rețineți! — cu un ziarist și cu tovarășa Elena Dragolea, vicepreședintă cu problemele sociale la consiliul popular județean! (ne întrebăm, cum se adresează oare acest medic subordonaților săi în alte condiții?!).

Problema maternității, problema bunei funcționări a acesteia (cu atît mai mult cu cît, din datele pe care le avem, în ultimele luni de zile mortalitatea infantilă în județ dă de gînd!) se impune a fi strîns legată de indicațiile conducerii de partid și de stat în a se face totul pentru sănătatea copiilor noștri, pentru a asigura sporul de natalitate firește și necesar al patriei. În același timp, această problemă, repetăm, încheind, nu se poate rezolva fără determinarea unui nou climat de muncă.

HORIA PATRAȘCU

Dincolo de aparențe

Lacomul, mai mult păgubește

Că orice deziluzie provoacă amărăciune, este de la sine înțeles. Proportile unei asemenea senzații — greu suportabilă ori-cum — le simte, însă, cu adevărat numai cel care trăiește nefericitul prilej. Semnificativ ni se pare, în această privință, cazul pe care îl relatăm în rindurile de față, asupra cărora ne-am oprit din dorința de a reține atenția celor expuși unor consecințe similare. Oamenii sîntem și înțelegem pînă la un punct dorința fiecăruia de prosperitate personală. Ni se pare, deci, firească preocuparea inițială a lui Victor Guțu, tehnician la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi, de a economisi în timpul activității prestate pe un vas maritim, o parte din diurna cuvenită, pentru a o folosi ulterior în interes per-

Ion Alexandrescu:**„Se cuvine să consolidăm ce avem“**

În campionatul trecut, Steaua a folosit 21 de jucători, dar lotul ei de bază a fost alcătuit din următorii 18: Vasile IORDACHE (9 octombrie 1950, Iași, 1,82 m, 72 kg), Helmut DUCKADAM (1 aprilie 1959, Semic, Arad, 1,88 m, 88 kg), Ștefan IOVAN (23 august 1960, Moțaței, Dolj, 1,86 m, 81 kg), Marin FLORIN (19 mai 1953, București, 1,87 m, 82 kg), Miodrag BELODEDICI (20 mai 1964, Socol, Caras-Severin, 1,86 m, 72 kg), Ioan TĂTĂRAN (17 octombrie 1961, Bala Mare, 1,86 m, 82 kg), Augustin EDUARD (1 august 1962, Tirgoviște, 1,76 m, 68 kg), Ianos FODOR (2 octombrie 1957, Cristuru Secuiesc, Harghita, 1,75 m, 67 kg), Gavril BALINT (3 ianuarie 1963, Singiorz, Bistrița-Năsăud, 1,80 m, 70 kg), Marcel PUȘCĂS (12 octombrie 1960, Oradea, 1,80 m, 73 kg), Tudorel STOICA (7 septembrie 1954, Brăila, 1,77 m, 70 kg), Mihai MAJĂRU (17 iulie 1961, Galați, 1,80 m, 75 kg), Ștefan PETCU (17 martie 1957, Mirleanu, Constanța, 1,80 m, 76 kg), Marius LĂCĂTUȘ (5 aprilie 1964, Brașov, 1,80 m, 68 kg), Septimiu CIMPEANU (12 iulie 1957, Cluj-Napoca, 1,78 m, 69 kg), Victor PITURCĂ (12 mai 1956, Oradea, Dolj, 1,86 m, 76 kg), Nicolae LAURENTIU (13 octombrie 1957, Lugoj, 1,71 m, 74 kg), Ion DIACONESCU (26 ianuarie 1957, Tirgoviște, 1,76 m, 69 kg). Au mai jucat Pinter (8 meciuri), Turcu (10) și Anghelini (3). Golgheterul echipei a fost Lăcătuș, cu 13 goluri, urmat fiind de Piturcă (10), Cimpeanu (9), Balint (8) s.a. Cele mai multe partide le-au jucat Balint și Lăcătuș (cite 32). Steaua a pierdut 3 puncte acasă (două cu Sportul, 1 cu Dinamo) și a câștigat 16 în deplasare.

— **Tovarășe Ion Alexandrescu, în calitate dumneavoastră de vicepreședinte al clubului Steaua și de președinte al secției de fotbal, v-aș ruga să-mi răspundeți la câteva întrebări. Se poate?**

— Să vedem.

— **Cum se apreciază aici, în „Ghencea“, comportarea echipei în campionatul trecut? Au mulțumit locul 2 și, totodată, intrarea în finala Cupei?**

— Au mulțumit, dar numai în parte. După cîteva ani mai slabi, căci Steaua a câștigat ultima dată campionatul în 1978, echipa a revenit în prim planul fotbalului românesc. Ea a marcat, e limpede, un reviriment. Că el putea fi și mai evident, e altceva.

— **Adică?**

— Ne-am așteptat să câștigăm măcar un trofeu, fie campionatul, fie Cupa. N-am reușit, deși trebuie privită ca un succes, cred eu, intrarea în Cupa cupeilor după ce, timp de 5 sezoane, Steaua n-a mai avut acces în competițiile europene. Am mai făcut, concret, un lucru bun: am instaurat un climat de muncă, seriozitate și disciplină. Echipa a urcat ca rezultat al acestei atmosfere, al sprijinului compe-

tent primit din partea conducerii ministerului. Care a asigurat jucătorilor cele mai bune condiții de pregătire și de viață.

— **E adevărat ce spuneți, dar mă tem, și vă rog să nu mi-o luați în nume de rău, n-am nimic de împărțit cu Steaua, că înainte de toate am contat transferurile făcute, mulți, poate prea mulți, fotbalisti aduși în „Ghencea“? Ce ziceți?**

— Mă indoiesc că aveți dreptate. A luat Steaua? De acord, dar a și dat! Nu vreți să facem o socoteală? Ion Ion, Ștefan Popa și Sămeș de la Rapid unde au fost creșcuți? Dar dinamoviștii Mănescu, Sertov și Eftimescu? Dar toți ceilalți, Munteanu II și Cazan de la Sportul, Basno și Carabageac de la Vilcea, Nica și Tulpan de la Pitești, chiar Ștefănescu? În „Ghencea“! Asta înseamnă nu că Steaua n-a crescut jucători, pentru că a crescut, 12 divizionare A au măcar un titular plecat de la noi, ci că Steaua n-a știut totdeauna să-i cîntărească corect, să-i prelungească la adevărată valoare! Eu consider că s-a greșit în urmă cu 4-5 ani, cînd nu s-a încercat, cum ar fi fost firesc, o primenire a generațiilor din mers. Au ieșit aproape concomitent, chiar dacă din motive diferite, Vigu, Dumitru, Zamfir,

Troi, Sămeș, Iordănescu, Adrian Ionescu și alții, iar pe locurile lor n-a venit nimeni! Dacă în fiecare an s-ar fi promovât, ziceți plombat, unul, doi jucători, n-am fi ajuns în situația de a fi nevoiți să schimbăm, din '82 pînă acum, mai bine de jumătate din lot. Cum să vă explic și mai clar? N-am făcut-o pentru că-am vrut, ci pentru că n-am avut altă ieșire în dorința noastră de a readuce Steaua la nivelul de altădată. Această operațiune, care s-a și încheiat, a urmărit nu doar ridicarea unei echipe, ci întărirea, prin ea, a întregului fotbal românesc.

— **E și acesta, trebuie să recunoaște, un mod de a pune problema. Mă mulțumesc cu explicația dată, e în regulă, dar v-aș invita să precizați cîți jucători mai pleacă în această vară de la Steaua și cîți mai vin?**

— Nu pleacă nimeni. Avînd un lot redus, de 18 jucători, și găsindu-ne în fața Cupei cupeilor, vom mai face, probabil, două-trei achiziții. Dar o restructurare masivă, nu.

— **La cine vă gândiți?**

— La fundașul Achim, de pildă, de la Metalul, component al naționalei de juniori, și la atacantul Tîrlea de la U.T.A. E pe punctul de a-și relua pregătirile Adrian Ionescu, care stă de 3 ani. A fost reoperat și se simte bine.

— **În ceea ce-l privește pe Tureu?**

— S-a reîntors. El a fost împrumutat lui Dinamo pentru cupele europene care, nu-i așa, au trecut.

— **Dar Iordănescu?**

— E încă în Grecia, dar i-a expirat contractul și, din câte știu, nu i s-a mai propus prelungirea lui. Cînd va reveni, cît de curînd, vom lua o decizie. Asta e tot ce vă pot spune la această oră.

— **Mă întreb și întreb: cînd a pierdut Steaua campionatul?**

— Nu în partida cu Dinamo, cum se zice, ci în tot returul! Acel 0-3 de la Bacău, poate cel mai slab meci al nostru, nu-mi iese din cap! Am avut, să spunem lucrurilor pe nume, un retur dezamăgitor. Echipa parca s-a sufocat. A contat, firește, lipsa de experiență, dar n-a fost numai atît. Personal, credeam că Balint, Pușcăs și Majaru vor termina în forță și n-au terminat. Au existat însă și elemente obiective.

— **Căutați scuze?**

— Scuze la ce?! Craiova, cu un lot mai bun, mai rodat, a venit a treia și nu s-a mai lamentat nimeni! Dar nu pot trece peste faptul că, de exemplu, lipsa de ritmicitate a campionatului ne-a afectat în mod deosebit. Dacă s-ar fi jucat „șnur“, alta ar fi fost situația: Steaua ar fi crescut mai repede. S-ar fi cîștigat, jucătorii noștri avînd, mai mult decît alții, nevoie de cit mai multe meciuri în picioare. Nici timpul nu ne-a ajutat. Era aprilie și noi, din cauza intemperțiilor, ne antrenam tot în sală!

— **Cred că veți fi de acord cu mine că vremea a fost aceeași pentru toate echipele, nu?**

— Da, dar nu toți aveau ca sarcină construirea și călirea, cît mai rapidă, a unei formații care să tragă și la titlu! În plus, ne-au dat înapoi și accidentările, care s-au ținut lant, Iovan, Piturcă, Pușcăs, Stoica, Diaconescu etc., etc.

— **Îi socotiți vinovați și pe antrenori?**

— Toți am greșit, sub o formă sau alta, adică și Jenei, și Stănculescu. Dar n-aș avea ce să le reproșez în mod special.

— **Cu toate astea, se zvonește că vor fi înlocuiți!**

— Vă place să vă luați după zvonuri? Jenei, ca să vă răspund, e în concediu.

— **Tovarășe Alexandrescu, știți povestea aceea cu soarele și pisica?**

— Poftim?!

— **Venind aici, l-am întîlnit, chiar la ușa dumneavoastră, pe Florin Halagian! El este viitorul antrenor al Stelei?**

— N-am mandat să vă răspund la această întrebare. L-ați văzut pe Halagian? Foarte bine, pe aici circulă multă lume.

— **Mă rog, s-o trecem pe seama coincidenței, deși mă indoiesc. Mai departe: ce va urma?**

— Apărarea, eu o iau tot din urmă a corespuns. Am primit cele mai puține goluri, 23. Linia de mijloc și-a făcut, și ea, datoria. Atacul însă ne-a tras înapoi. Față de ocaziile create, s-a ratat imens, adesea din situații clare. Una peste alta, echipa a dobîndit un plus de experiență, antrenorilor...

— **O clipă, care antrenori?**

— Cel care vor răspunde de echipă vor avea obligația să ducă toate aceste cîștiguri mai departe. Să continue procesul. Baza există, de-acum vom consolida. Avem, repet, condiții excelente. Ce club din țară, ca să mă refer numai la asta, se poate lăuda cu 8 terenuri gazonate?!

— **Nu știu.**

— **Nici unul, vă asigur. Totodată, Cupa cupeilor ne obligă și mai mult.**

— **Tovarășe Alexandrescu, l-am întîlnit și pe Dumitru Nicolae-Nicușor, vă întreb și pe dumneavoastră: dacă aș avea puterea să vă ofer un jucător, oricare, pentru cine ați opta?**

— Aș alege doi, un organizator și un vîrf. Băloni și Cămătaru, ce ziceți?

— **Zic că v-ar prinde bine. De altfel n-ar fi exclus ca Băloni să și vină la Steaua! Ca și Ciurea și Bumbescu, ambii de la F.C. Olt. De la ei la Halagian nu-i decît un pas!**

— **E o provocare? Mă abțin.**

— **Sînteți pentru propunerea de a se acorda, în campionat, 3 puncte pentru victorie?**

— Dacă s-ar fi aplicat acest sistem, azi am fi fost campioni! La golaveraj, pentru că și noi, și Dinamo, am fi avut cîte 68 de puncte. Steaua din 21 victorii și 5 egalități, Dinamo din 19 meciuri cîștigate și 11 rezultate egale. Dar golaverajul nostru ar fi fost mai bun, +36 față de +33. Așa că sînt pentru.

— **Poate că anul viitor situația se va inversa.**

— Nu despre asta e vorba. S-ar evita, bănuiesc, remizele de complezență.

— **Aveți ceva de reproșat federației?**

— Nu, dar dorim să ne ajute mai substanțial. O echipă ca a noastră, care prinde cheag, are nevoie mai mult decît altele de adversari puternici, de meciuri tari, de turnee. Sperăm că federația ne va înțelege.

— **Vă mai dau o ultimă șansă: cum vi s-au părut paginile de sport din „Flacăra“? În ceea ce privește Steaua, firește.**

— Cred că nu totdeauna construcția noastră a fost urmărită cu încredere, cu răbdare. Numai că, tot sincer, zic că o astfel de atitudine s-a justificat în parte, în temelul antecedentelor. Asta ca o părere.

OVIDIU IOANIȚOIA

O carte de citit**„Strada“**

Să fie vreo douăzeci de ani de cînd, într-o seară, înaintea de a se da stîngerea în salonul acelei case boieresti ce aparținuse familiei bolerilor Băleanu, de care învățasem la română și la istorie, a deschis ușa ca o furtună directorul al cărui nume era Colosai, din cauza frecvenței cu care rostia acel cuvînt și cînd avea

dar și cînd nu avea rost. A intrat și ne-a fulgerat cu privirea ca pe niște vinovați. În acel salon, dormitorul internatului școlii, eram patruzeci de elevi. Și-am primit ordin să rămînem fiecare, nemîșcat, lingă patul lui, în poziție de drepți. Cînd Colosai ajungea în dreptul elevului, acela trebuia să tragă de sub pat valiza de lemn și să desculce lacătul. Inspecția sau percheziția asta vîna cărți de joc sau țigări,

La unii, la elevii mai mari, cotrobăiala a dat rezultate. La noi, la elevii mai mici, de gimnaziu, prin cîteva valize au fost găsite teancuri întregi de broșuri despre felul cum se formează norii, despre deriva continentelor și tot de-alde-d-astea, primi pași de cultură generală, pe-atunci existau tot felul de astfel de broșuri, una costa 50 de bani și i lîmpeze că, spre marea noastră rușine, față de colegii mai vîrstnici, am fost arătați cu degetul, pe un ton vociferant, ca exemple pozitive. Încă nu apăreau nici cărți și nici broșuri despre „mașini mici“ și automobiliști, căci le-am fi avut cu siguranță prin valize și pe sub perne. Astfel de tipărițiuri au început să apară mai tîrziu.

Românii sînt șoferi la urma urmel, în proporție de masă, doar de vreo 15 ani încoace. Apariția automobilului pînă pe ulițele celui mai îndepărtat sat a făcut necesară însă, de-a lungul acestui răstimp, o muncă de educație deloc ușoară, care nu putea să însemne doar o serie de lămuriri, de avertizări și de sfaturi ci un dialog continuu, substanțial, inventiv și inteligent pe care oameni de specialitate l-au întîrînit cu prima generație de șoferi de la noi. În cadrul acestui dialog, cărți precum „Kilometrul care urmează“, „Dincolo de șosea“ sau „Jurnal rutier“ au impus numele autorilor lor, Victor Beda și Gheorghe Ene, și le-au făcut familiare unui număr de cititori care depășește, fără îndoială, numărul șoferilor profesioniști ori ama-

tori. Explicația e simplă. Aceste cărți, cu temeiuri cert pedagogice, au dovedit că e nevoie și-n această privință de un har, de un talent, de o iscusință, fiindcă faptele relatate, de natură a stîrni prin ele inele curiozitatea și interesul cititorului și de a-l îndemna la reflecție, sînt ordonate într-o serie semnificativă, prin care își desăvîrșesc puterea moralizatoare, în condițiile în care textul propriu-zis rămîne elocvent în subtext, în sensul în care s-a și zis că elocvența înseamnă a spune tot ceea ce trebuie și, în același timp, a nu spune decît ceea ce trebuie.

Această metodică, să zicem așa, este vizibilă și în noua carte semnată de Victor Beda și Gheorghe Ene, intitulată „Strada“ și apărută de curînd la Editura Albatros. Același patetism al memoriei readuce în discuție un mînunchi de „cazuri“ petrecute, să zicem cu o formulă mai veche, „acolo unde se întîmplă lumea“ iar finalitatea educativă a descifrării lor se sprijină pe o neîndoieală științifică a valorii expresiei. Și dacă educația este al doilea soare, pentru cei ce o au, o astfel de carte, prin spiritul ei cultivat și prin materia ei dramatică uneori, devine convingătoare tocmai prin faptul că ea probează că înțelepciunea se însușește prin sensibilitate iar valorile morale pentru care pledează, cu accente și virtuți literare, intruchipează scopul declarat al cărții. Iată ce spun cei doi autori în deschiderea acestei cărți: „Nu sînt așa de mulți ani de cînd vorbeam despre o

explozie rutieră, căutînd prin această expresie, ce se vroia plastică, să definim o anumită condiție a existenței noastre sub aspectul creșterii vertiginoase a parcului de autovehicule. Astăzi putem spune că am depășit această etapă. Pe zi ce trece ne adaptăm, tot mai mult, rigorilor și exigențelor reclamate de traficul de autovehicule. Sîntem într-o nouă etapă, în care cerința numărului unu ține de civilizația rutieră. Pentru că, pînă la urmă, conduita noastră în circulație este o fațetă tot a civilizației, expresie a relației manierate, de bună-cuviință și ajutorare, ce trebuie să caracterizeze conviețuirea dintre oameni.“

„Strada“ e o carte de citit, în sensul că lectura ei e nu numai folositoare ci și agreabilă. De aceea ea poate să se afle, ca să zicem așa, în valiza fiecăruia dintre noi.

Fără să literaturizeze, fără să-i impodobască inutil textul și să-l îndepărteze de intențiile sale limpede exprimate, o astfel de carte aparține unui gen de literatură ce pornește de la documentul de viață selectat pentru a prileji prin el însuși dezvoltarea unui scenariu plin de învătăminte și convingător în autenticitatea lui printr-o bună știință a notării dialogului, prin îndemnarea de a realiza tensiunea unui fir epic și prin precizia și finețea cu care este întreprinsă, într-o atrăgătoare formulă estetică, cercetarea resorțiilor psihologice ale personajelor adevărate din „Strada“.

DUMITRU ELIADE

HAI, ROMÂNIA!

SPORT

• Iordănescu și Ștefănescu • Arbitri în culpă? • Franța a pornit poticnit •

Caravana Europeanelor a pornit la drum!

PARIS, 13 iunie (prin telefon): În mijlocul unui interes deosebit, poate chiar sufocată de acesta (se află aici peste 1.300 de ziaristi de pe toate continentele), caravana Europeanelor de fotbal a pornit la drum. Mecul inaugural, disputat aseară la Paris, a dat câștig de cauză unei echipe franceze către care par să se îndrepte toate sufragiile specialiștilor. Dar Franța, deși învingătoare cu 1-0 în fața Danemarcei, n-a strălucit. Desfășurat într-o atmosferă de incendiu planetar, cu 10.000 de suporteri danezi făcând un zgomot asurzitor, meciul a fost mai degrabă egal, doar lipsa de curaj a nordicilor, mulțumiți se vede cu un 0-0, i-a împiedicat să spere mai mult. Danezii au jucat cam cum am făcut-o noi la Stockholm, în fața Suediei, încercând să temporizeze și pasiv mult. În fața acestei tactici, nu tocmai ofensive, „furia franceză” n-a găsit decât rareori soluții, dominarea gazdelor fiind lipsită de ocazii de gol. Francezii au jucat și fotbal, 20 de minute într-un ritm infernal, dar și teatru. La fiecare atac mai bărbătesc (chiar regulamentul) al danezilor, ei s-au vălcărit și au protestat, cerind și câteva lovituri de la 11 metri. Într-o înclătăre fizică extraordinară, „cavaleria ușoară” a gazdelor, adică Tigana, Giresse, Amoros și chiar Platini (marcat la singele de Berggreen), nu s-a descurcat în mod deosebit și unicul gol al partidei a fost mai degrabă de șansă. Chiar dacă Franța va face carieră la Europene, cum nădăjduiește antrenorul Hidalgo, nimeni nu va uita că ea a început destul de greu și că prima eliminare a acestei competiții l-a vizat pe fundașul Amoros, scos din joc pentru o intervenție brutală. Arbitrajul vest-germanului Roth a fost, în general, corect. Cu toate acestea, după meci, antrenorul francez Hidalgo nu s-a sfiit să declare: „Eu nu suspectez nimic, dar cum se vorbește aici despre o posibilă finală Franța - R.F.G., găsesc destul de curioasă alegerea acestui arbitru”. S-ar putea, chiar dacă voalat, să se creadă că arbitrul le-a nedreptățit pe gazde, dar acest lucru nu s-a întâmplat. Francezii, în schimb, sînt marcați de eliminarea lui Amoros, care va fi probabil susținut, și de accidentarea lui Le Roux, cu entorsă de genunchi. Nu-i mai puțin adevărat și cu asta am încheiat scurta noastră referire despre această partidă, că și danezii l-au pierdut pe cel mai agil dintre ata-

canții lor, Simonsen, scos de pe teren cu targa.

La ora la care veți citi această primă corespondență a noastră, veți fi știind stimă cititori rezultatul partidei de la Saint Etienne dintre România și Spania. E cu atât mai dificilă misiunea pe care ne-o asumăm, aceea de a anticipa cu numai câteva ore înaintea acestei confruntări. Ne facem însă datoria, furnizându-vă câteva date după presa pariziană și după scurtele convorbiri telefonice avute cu Mircea Lucescu, de la Chasse sur Rhône. Am înțeles că Lucescu nu mai are probleme speciale, atât Ștefănescu (cu o contuzie la arcadă) cit și Băloni (cu dureri la picior) fiind restabiliți. Zilele de marți și miercuri au fost petrecute de jucătorii români în cadrul obișnuit, cu două antrenamente pe zi și cu studii adversarilor, în primul rând al spaniolilor, pe magnetoscop. Starea de spirit a echipei este bună și mulți dintre tehnicienii adunați sub soarele acestor campionate par să acorde o atenție deosebită formației tricolore. Într-un interviu acordat ziarului „L'Equipe” decanul selecționării în națională, Tresor, includea echipa României pe lista favoritelor seriei a II-a. Am jucat contra majorității internaționalilor români, în confruntările Bordeaux - Craiova, și pot să afirm, nota Tresor, că sînt excelenți tehnicieni și își cunosc foarte bine meseria. Ei ar putea să se distingă la aceste campionate. În ceea ce-i privește pe spanioli, aceștia și-au fixat cartierul general la Lyon, unde au sosit, surprinzător, după un zbor de 8 ore pe ruta Cadix - Madrid - Barcelona - Lyon. La debarcarea pe aeroportul „Satolas”, ibericii au coborât nu doar cu echipa, ci și cu alți 40 de specialiști, tehnicieni, masori etc., descărcând totodată și o tonă jumătate de bagaje! Înfrângerea în fața Iugoslaviei, petrecută la Cadix, nu l-a impresionat prea tare pe antrenorul Munoz. Asistat și de Del Villar și de ex-vedeta lui Internațională, Luis Suarez, Munoz s-a arătat optimist în privința șanselor de la Saint Etienne, dar s-a simțit obligat și să remarcă că „România constituie o foarte bună echipă, posedând în persoana lui Cămtăruș un excelent centru atacant”. El a continuat cu o tonalitate mai jos, străduindu-se să dedramatizeze importanța primului meci, arătând că o eventuală înfrângere nu i-ar

scoate echipa din cursă, căci mai rămân alte patru puncte de cucerit!

Cîteva cuvinte, în final, despre ceilalți adversari din grupă. Antrenamentele de marți ale vest-germanilor, în alcătuire completă, au fost întrerupte de vizita cancelarului federal Helmut Kohl, venit la Saint Germain pentru a da o ultimă incurajare elevilor lui Derwall. Pentru 27 iunie, a declarat cancelarul ziaristilor, am un program complet, dar dacă R.F.G. va ajunge în finală, voi renunța și voi fi prezent la Paris. Jucătorii vest-germani au asistat aseară la meciul Franța - Danemarca, dar n-a fost chip să-i abordăm. Am încercat, dar n-am reușit să ne apropiem de ei, serviciile de securitate fiind foarte vigilente. Cert e că fotbalistii vest-germani au plecat astăzi la prinz spre Strasbourg, unde vor juca, tot joi, cu Portugalia. Lusitanii se găsesc de cîteva zile la fața locului. Nemulțumiți de terenul de antrenament de la Obernai (pe care tot ei îl aleseseră!), antrenorul Carbrita și secundanții săi l-au schimbat, optînd pentru unul învecinat. S-ar părea, dînd curs zvonurilor care răzbat, că Diamantino n-a luat parte la ultimele sedințe de pregătire, suferind de angină. În aceste condiții, se apreciază că portughezii vor începe cu Veloso, adăugînd încă un jucător de la Benfica!

Printre suporterii echipei României la Saint Etienne se va afla, probabil, și Ilie Năstase, pe care l-am întâlnit astăzi la Paris. Indisponibil pentru mai multă vreme, din cauza unui accident la urechea dreaptă, pentru care a fost operat, super-campionul ne-a anunțat că, dacă medicii îi vor permite, se va deplasa la primul meci al echipei tricolore, ținînd pumnii pentru Ștefănescu și coechipierii săi. Nu numai că voi ține pumnii strînsi, a glumit Ilie, dar voi striga din toate puterile, voi face galerie. Nu ne rămîne decît să sperăm, în finalul acestei corespondențe, că jucătorii noștri vor și să treacă peste cel dintîi obstacol, luptînd cu dăruire și abnegație pentru culorile țării. Mecul se anunță, firește, foarte greu, dar considerăm că tricolorii vor fi în măsură să depășească toate obstacolele și să ne aducă o primă satisfacție. Ce bine ar fi dacă la viitoarea transmisie v-am putea da vesti îmbucurătoare! Hai, România!

NICOLAE ARSENIU și
OVIDIU IOANITOIU

FAIR PLAY

Cititorii au cuvîntul

Ne ducem la fotbal pentru că ne place acest joc. Îi încurajăm pe unii sau pe alții pentru că ne sînt dragi, pentru că îi simțim „ai noștri”, trup din trupul nostru, suflet din sufletul nostru. Pentru asta ne îngrămădim în autobuze, pentru asta ne pierdem ore întregi din timpul nostru liber, pentru asta plătim bilete și programe, pentru asta îndurăm de multe ori ploaia, vîntul, zăpada, frigul și tot pentru asta unii dintre noi plătesc cotizații de susținători.

Ne ducem la stadion ca să vedem fotbal, dar uneori — poate de cele mai multe ori — nu vedem fotbal. Dar de fiecare dată găsim explicații, le „inventăm” circumstanțe atenuante, îi lertăm și

etapa următoare ne ducem iar la meci. Este în toate acestea o dovadă de afecțiune, de prețuire, de opțiune definitivă, de dragoste și chiar de respect față de fotbalisti și de eforturile lor.

Dar ei — ei, fotbalistii — cum întîmpină aceste dovezi neîndoielnice de atașament ale publicului? Înțelegem că nu pot întotdeauna să ne ofere un fotbal de calitate. Dar cum să înțelegem că nu ne onorează nici măcar cu salutul lor? Cu acest act de minimă politețe convenită. Stau acolo, în tribună, mii, zeci de mii de oameni, indiferent de timpul de afară, pînă în ultima clipă a jocului, uneori și după fluierul final, ca să-i conducă pînă la cabine cu aplauze (nu totdeauna meritare!), îi așteaptă la lesire ca să-i vadă o dată mai de aproape... Dar ei nu găsesc „resurse” pentru a se aduna la mijlocul terenului ca să ne acorde măcar un salut!

La terminarea unui meci de cupă de la Făgăraș (și nu numai acolo), au plecat cu toții la cabine. Arbitrii au rămas singuri la centrul terenului încercînd în zadar să-i adune pentru salut! Era o scenă penibilă. Pînă la urmă s-au adunat vreo 7-8 jucători pe partea cea mai apropiată de cabine a cercului, parcă

pentru a face față unei pretenții absurde a arbitrilor, parcă pentru a îndeplini o sarcină grea, neplăcută, plictisitoare...

Ce frumos le-ar sta, și ce bine ne-ar cădea nouă, să se adune fără nici o chemare pe marginile aceluia cerc, să se așeze civilizat, ordonat, să salute publicul și să răspundă amical la aplauzele acestuia, așa cum trebuie să se petreacă lucrurile între oameni care se stimează și se respectă reciproc. Nu ar fi oare așa... fair play? (Stelian Ionescu, str. Saturn 7, Brașov).

Așa ar fi frumos (și uneori este, fiindcă trebuie să ne ferim de generalizări) ca jucătorii ambelor echipe să se strîngă laolaltă, unii cu obraji arzînd de febra victoriei, alții cu mîhnirea întipărită pe față, dar cu toții mulțumind publicului care a venit să-i vadă și mai ales celor care i-au încurajat, inimile lor pulsînd în același ritm și cu aceeași dorință — Victoria. Recunoștința (ce sentiment frumos!) și politețea s-ar amesteca în acest salut final. Pericula s-ar necazu! s-ar confunda. Nici nu ți-ai mai da seama că unii sînt învingători iar alții învinși. Cu toții am fi ÎNVINGĂTORI.

CRISTIAN ȚOPESCU

Rugby

Brigada de arbitri irlandezi

Turneul echipei naționale de rugby a Scoției, întreprins în România între 13 și 20 mai, cu disputarea celor trei întîlniri — în compania Selecționatelor Sudului (R.C. Grivița Roșie), Selecționatelor Constanței (Farul) și în sfîrșit meciul test cu naționala României — a fost întovărit și condus în toate cele trei inversate confruntări de o brigadă de arbitri irlandezi, trecuți prin rotație la centru sau la tușă în compoziția și ordinea următoare: D. I. Burnett, M. D. Rea și O. E. Doyle.

Este regretabil faptul că Biroul Federal de Rugby al nostru nu și-a propus nici în prealabil, nici după efectuarea turneului o sedință de lucru deschisă a Comisiei de arbitri, cu participarea celor trei cavaleri ai fluierului, reprezentanți ai înaltului lor britanic de specialitate!

S-ar fi înălțurat, astfel, multe stări de uluială și indecizie tactică pentru jucătorii și conducătorii echipelor noastre, precum și pentru gazetarii și suporterii

acreditați al sportului cu balonul oval. Așa însă, dintr-o dată s-au creat premisele surprinzătoare ale scîndării „modului de arbitraj” după două mentalități diferite: cea continentală și cea britanică!

Valeriu Irimescu, antrenorul nostru federal, avea impresia că sistemul intern de arbitraj, mult prea prompt în momentele fixe și chiar în grămăzile spontane, apare de-a dreptul farmaceutic, față de cel prestat de brigada irlandeză, tolerant în multe faze de ofsaid la tușă sau chiar după grămada ordonată, precum și cu obstrucționismul lateral în moluri și grămăzi spontane, talonări de baloane de către jucătorii aflați la pămînt, introducerea mîinii în grămada prăbușită, balon introdus în linia a doua la grămada, încălcarea liniei despărțitoare și obstrucționarea la tușă, etc.

Antrenorul Theodor Rădulescu mărturisese că schimbarea registrului tactic din repriza a doua din meciul-test a fost hotărîtoare, ținînd cont de „condițiile unui arbitraj prea sever”. (În mod paradoxal, termenul „sever” indică aici tocmai un arbitraj „liber”, concesiv.)

„Severitatea” de care se plînge ar putea fi interpretată chiar ca un „favoritism” pentru adversari, referindu-se, probabil, la acel eseu al lui Leslie realizat în primele minute „la limita ofsaidului”, cum îl considera gazetarul D. Calimachi. Ori, cum, un arbitraj lejer, urmărind o mai

amplă cursivitate a jocului, nu trebuie să lezeze spiritul său de echitate!

Am afirmat de multe ori în articolele și opiniile mele particulare că o echipă „inteligentă” își însușește și „punctul de vedere” al arbitrajului, incluzîndu-i mentalitatea în propriile rezolvări tactice.

Un arbitru nu poate fi niciodată „convins” de către cei al căror destin competițional stă-n mîna sa. Incorectitudinea sau slăbiciunea arbitrajului, ori numai mentalitatea lui neortodoxă, nu pot fi contracarați decît prin răbdare și chiar diplomație a jocului. Cu alte cuvinte, joci cum se cîntă (fluieră), ori mai degrabă orchestrezi după temperamentul dirijorilor!

În jocurile cu scoțienii, s-au văzut de multe ori baloane talonate de către înaltașii noștri, peste care se așvîrleau în valuri, ca delfinii în acvariu, înaltașii adversi, construind un fals dig de recuperare, obstrucționist în esență.

O asemenea clădăreale de trupuri zvîrcolitoare, prilejuind și un anti-joc confuz și primejdios, ar fi trebuit să ocaziona imediat o grămada ordonată, pentru clarificarea fazelor.

Pe asemenea aglomerări și culcări exagerate de baloane ale scoțienilor au profitat tactic în repriza a doua jucătorii români, pornind atacuri, hotărîtoare la mîna, pe lângă aglomerările provocate, dar mai ales, în urma unei păstrări îndelungi de balon la grămada ordonată, im-

La peluză

Destine

Puiu Iordănescu se întoarce la Steaua. Vestea nu e nouă. Nici clară. Revine ca jucător, ca antrenor?... Și băgăm de seamă, abia acum, că eternul Iordănescu, de care partea năbădăioasă a spiritului nostru dornic de schimbări cu orice preț se cam săturase după ce-am traversat împreună peste un deceniu de fotbal, a plecat la o vîrstă la care alții mai puțin talentați sînt descoperiți la noi ca și alurea într-o salvatoare primenire. „Bătrînul” Iordănescu părăsea fotbalul intern și senioratul de drept în echipa națională și în locul lui, în capul de listă a tricolorilor, se instala la fel de autoritar Ștefănescu, liberoul Craiovei. Foarte ciudat! Ștefănescu avea atunci ca și acum și de-a pururi vîrsta lui Iordănescu, colegi de generație și de club; au debutat amîndoi la Steaua. O tinerețe începe la 28 de ani, în timp ce alta sfîrșește la 28 de ani. Un sportiv de talent ca și un scriitor sau orice alt creator de talent nu are vîrstă ei o amplitudine a fertilității care poate fi consumată la fel de intens și deplin la 20 de ani ca și la 30 de ani. Diferă perioada de gestație. Ca să știm ce relativă este noțiunea de generație, Iordănescu face corp comun cu timpul lui Dumitru, Vîgu și Troi, iar Ștefănescu, încă tînar la vîrsta lui Iordănescu, rămîne în amin-tirea noastră legat de generația lui Cămtăruș, Ticleanu și Geolgan.

Dar „tînarul” Ștefănescu debutează ca antrenor înaintea lui Iordănescu, în timp ce echipa națională nu se poate dispensa de serviciile „bătrînului” Ștefănescu nici chiar dacă s-ar dori acest lucru. Să fie mai avantajoasă o consacrare tîrzie? Cine poate răspunde? Ștefănescu a fost ajutat de șansă. Șansa de a fi fost reprofilat de un ochi proaspăt pe postul de libero; șansa de a se primi echipa națională exact la vremea cînd Universitatea era o mare echipă; șansa de a prinde o națională glorioasă. Dar de ce n-am presupune că șansa a fost a Universității și a noului antrenor al naționalei de a fi existat un Ștefănescu?...

Ce știm este că la răsăritul „tînarului” Ștefănescu apunea „bătrînul” Iordănescu. „Grandoare și decadență!” Doi colegi, doi prieteni, două destine. Pînă la urmă lucrurile s-au rostit și împlinit și pentru unul și pentru celălalt. I-a despărțit timpul de rodnicie și i-au unit peste timp și peste toate talentul și munca: învinsibile, eterne!

NICOLAE CRISTACHE

plîngîndu-și adversarul și obligîndu-l să revină din ofsaid, pentru că, abia atunci, să atace decisiv. Se adevărește faptul că orice tactică obstrucționistă și de anti-joc e pe mîchie de cutit, aflîndu-și contra-tactica ei nimicitoare, prin orientare și angajament lucid, ceea ce poate convinge, pînă la urmă, chiar și pe un arbitru magnetizat!

De altfel, nici cei trei arbitri irlandezi nu s-au comportat tocmai identic. Excluzîndu-l pe M. D. Rea, care, fiind la centru, a administrat după pauză Selecționatelor Constanței (care conducea cu 15-3) o ploaie de lovituri de pedeapsă, mai adesea imaginative, pînă la stabilirea detașată a victoriei scoțienilor (28-18), atît D. I. Burnett (în jocul cu Selecționata Sudului) cit și mai ales O. E. Doyle la meciul-test, au fost obligați să recunoască, în spiritul propriei mentalități, nu numai dirzenia și tehnica românilor, ci și suplețea lor tactică în abordarea partidelor.

Ceea ce pare mai de mirare este faptul că arbitrul D. I. Burnett, fiind invitat să arbitreze finala Cupei României dintre R.C. Grivița Roșie și Farul, pe care le văzuse la lucru și contra scoțienilor, ne-a dovedit un comportament și un arbitraj cu totul excepțional, de o pondere imbecilă și în spiritul unei „mentalități” evasi-continentale!

TUDOR GEORGE

Arte și meserie

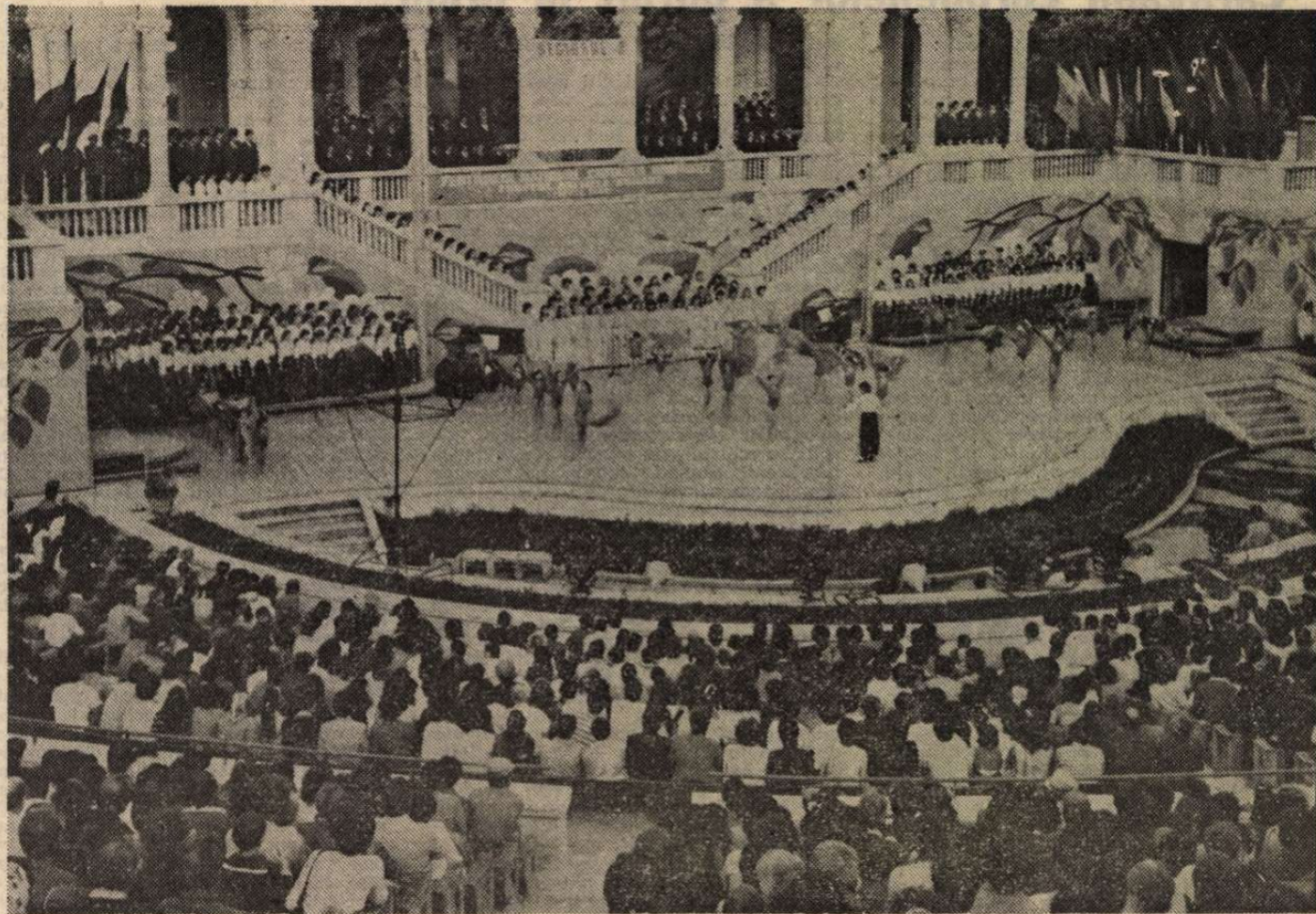
● Trofeul „Arenelor romane” ● Eminescu și Caragiale ●

„Flacăra vie”

Ocupațiile multiple din ultima perioadă ne-au curmat, momentan, posibilitatea de a avea contacte strinse cu activitatea artiștilor amatori; acestea, evident, spre paguba noastră morală. Iată însă că, profitând de o frumoasă seară de iunie, am purces în împlinirea invitației de a lua parte la spectacolul-mosaic al colegilor noștri, artiștii care trăiesc și muncesc în sectorul 2 al Bucureștiului, gazdă fiindu-le Teatrul de vară „23 August” spectacol care s-a înscris în cadrul Festivalului-concurs „Trofeul Arenelor Romane”. Aflat la cea de-a zecea ediție a sa, ediție jubiliară deci, acest trofeu, situat la un loc de frunte în agenda Festivalului național „Cîntarea României”, grupează cele mai importante manifestări ale artei amatoare bucureștene, iar ambiția de a cuceri locul întâi este evidentă, conducerea comitetelor de cultură și educație socialistă, sub directă îndrumare a comitetelor de partid din toate sectoarele Capitalei îngrijindu-se de ținuta ireproșabilă a prezentării fiecărui spectacol teritorial.

Mare ne-a fost surprinderea, dar și bucuria, aflând în Teatrul de vară circa 4.500 spectatori, veniți să-i vadă și să-i cîntească astfel pe colegii lor de muncă din harnicele întreprinderi și instituții situate pe platformele industriale ale Piperei, Balcului sau Oborului, toate aparținătoare geografic sectorului 2, frunțas nu numai în întrecerea socialistă productivă, dar — iată — și în întrecerea artistică, ultima ediție a confruntărilor pe plan național, Festivalul „Cîntarea României” dinu-i cîștig de cauză acestui sector, care a fost distins cu numeroase premii. Adeziunea spectatorilor a fost evidentă pe parcursul întregului spectacol, intitulat „Flacăra vie”, iar aplauzele au avut o perfectă motivație, căci mozaicul format din momente poetice, ori teatru scurt, muzică și dans, s-a ridicat la o stăchetă valorică ce îi asigură — credem noi — participarea viitoare în cadrul Galei laureaților.

Scenariul, semnat de Cezar Tîpa, a avut ca idee centrală flacăra vie a patriei, insufletețoare de libertate și progres, purtată în inimile românilor și înainte, dar — mai ales — și după actul istoric-revoluționar, de la 23 August 1944, flacăra care a condus la izbînzile de azi; iar peste toți și toate, scenariul a evidențiat figura luminoasă, fermă și constructivă, portretul viu al președintelui Nicolae Ceaușescu. În acest spirit s-au înscris și lucrările corale cu titlurile „Încandescentă” și „Buchete de flori”, ambele fiind compuse de Florin Comișel (prime audii), „Pentru iubitul țării președinte”, de Ion Vanica, „Spre zări comuniste”, de Mircea Bădulescu, „Cîntec pentru sectorul 2”, de Valențiu Grigorescu (primă audie) și altele, prezentate cu destulă acuratețe de corurile reunite ale sindicatelor I.M.F., Pompe „Aversa”, Cadre Didactice, de elevii de la liceele Mihai Viteazul, Mecanică Fină și Filolo-



gie-Istorie nr. 1, dirijate, laolaltă, de energica Lucia Marinescu. Un „Suris de aur”, pentru momentul deosebit de emoționant, acela al reînălțării cu profesora Nica Valeria și cu mai vechii, sau mai proaspeții componenți ai valorosului cor al Liceului Mihai Viteazul; aici, mai ales aici, se poate afirma că pasiunea răzbată peste toate greutățile și instrucțiunile... Dar cel mai curat și mai luminos moment muzical, ni s-a părut a fi constituit din reunirea corurilor pionierești de la școlile generale 30, 49, 51, 52, 53, 66 și 85, acompaniate de fanfara elevilor de la școala nr. 62; în total circa 500 copii, aflați sub bagheta profesorei Crenguța Conda, căreia îi adresăm un sincer bravo! Tot copiii, șoimi ai patriei din grădinițele sectorului, au alcătuit un tablou vibrant, încîntînd-ne prin grația mișcării și coloritul costumelor. În rest, din tablourile coregrafice s-a detașat momentul intitulat „Pacea”, care a fost prezentat de grupul „Columna”, al Sindicatului învățămint sector 2, interiorizarea și buna vecinătate a delicateții artistice care tre-

bue să însoțească mișcarea de dans clasic lăsînd o bună impresie. Brigada artistică de la Întreprinderea industrială electronică din Balcului (instructor Virgil Puicea), într-un text concis și la obiect, intitulat „Asta da, asta nu!”, a constituit un moment de respiro, prin „critica muzicală urzică” adresată chiulangiilor, iar repriza populară, din care s-au relevat brițele, sirbele, horele și micuții călușari, a completat, fericit, un program agreabil și trepidant.

Organizatorii spectacolului și-au asigurat colaborarea citorva personalități artistice de referință. Astfel, regizorul Nicolae Frunzetti, cu binecunoscuta-i probitate profesională, a știut să minuiască și să pună în valoare o trupă imensă de artiști, în condiții scenice și de decor foarte dificile. El a profitat de fiecare arlecchin, sau chiar de balconul cu care este înzestrat Teatrul de vară, pentru a putea contura cit mai pregnant imaginile insuflete de scenariu, reușind să evite — totodată — crearea unor pauze nedorite, prin intrarea și ieșirea de pe podium a

adevăratei „armade” de coriști și dansatori; iar sprijinul său cel mai folositor l-a primit — probabil — de la prestigioșii maeștrii coregrafi Vera Proca-Ciorlea și Sandu Fayer, ajutați și de colegii lor, Paul Maioreșcu, Lia Bezeu, Petre Dunăreanu, Ion Covaci, Paul Niculescu și Teodor Căpățînă. Cuvinte de laudă adresăm și dirijorului Mircea Bădulescu, care ne-a oferit un moment instrumental, cu ajutorul unor talentați copii de la școala de muzică a sectorului, ce au dat glas citorva din celebrele teme ale rapsodilor enesciene.

Sase mii de cetățeni din sectorul 2 al Capitalei, 1500 pe scenă și alți 4500 de colegi de-ai lor aflați în amfiteatrul Teatrului de vară „23 August”, tineri și vîrstnici, și-au dat întâlnire — simbolică seara — cu ARTA; aceasta este, în final, cea mai mare bucurie și constituie, în același timp, cel mai important cîștig pentru cauza Euthepei!

CLAUDIU NEGULESCU

Opinii Din nou despre clasici

S-a ajuns la „o curioasă dispută”: Eminescu sau Caragiale?, așa constată, într-un interviu, luat acad. Șerban Cioculescu (Flacăra, 18 mai 1984, p. 9), Tania Radu, care mai adaugă că această dispută „s-a dezvoltat în timp, cu deosebire în anumite perioade”. După cum era de așteptat, Șerban Cioculescu „găsește că influența literară a lui (Eminescu) e mult mai mică decît a lui Caragiale”. Contradictoriu, după ce Șerban Cioculescu afirmă că „Eminescu s-a transformat în obiect de cult”, ceea ce nu s-a întimplat cu I.L. Caragiale (observația noastră!), argumentează influența literară caragialiană: „Poezia contemporană respinge muzicalitatea, claritatea mesajului, versificația clasică, socotindu-le depășite. În vreme ce umorul lui Caragiale, fără să dea tipare perisabile, ca acelea ale poeziei lui Eminescu, e încă generator măcar de imitație, mai palidă sau mai strălucită”.

Tiparele perisabile îi aparțin lui Mihai Eminescu, după acad. Șerban Cioculescu, tot așa, deși este adversar al poeziei moderniste, inclusiv Nichita Stănescu, consideră poeziile eminesciene depășite (nu se referă decît la poezii!). Sintem nedumeriți acum care fel de poezie îi place maestrului: cea clasică sau cea modernă?

Să fim bine înțeleși! Întrecerea aceasta între clasici este de la început destinată eșecului. Am încercat și eu pînă la ce margini se poate înainta pe terenul acesta instabil (și poate că eu am declanșat noua dispută Eminescu—Caragiale cu excepționalele breviare ale lui Șerban Cioculescu din România literară din 29 septembrie, 1983, p. 7 și din Ramuri din 15

noiembrie 1983, p.8. Sint excepționale, deși sint împotriva cărții mele Mihai Eminescu. Neîntîndu-mi la critica academică (nu la cea vulgară, tendențioasă!), am răspuns, tot în marginile adevărului, la unele observații (România literară din 20 octombrie 1983, p. 9, dar în polemica noastră a intervenit numai tangențial „disputa Eminescu—Caragiale”).

Constat din interviul recent că maestrul Șerban Cioculescu nu se dezice de monografia sa, fără cursur: Viața și opera lui I.L. Caragiale. După cum admir eu constanța D. Sale și nu i-o contest, să-mi fie permis a întoarce clepsidra și a demonstra cu argumente superioritatea coplesitoare a lui Mihai Eminescu față de toți clasicii noștri, inclusiv I.L. Caragiale.

Deocamdată nu ne legăm de versificație (adică în general de poezii), ci de întreaga activitate a lui Eminescu: poezii, proză, folclor, publicistică, teatru, pedagogie, filozofie, istorie, traduceri etc. Acumularea de cunoștințe, capacitatea de sinteză, informația aproape exhaustivă în cele mai variate domenii îl propulsează ca „om total”, cum fericit l-a definit C. Noica, înaintea tuturor contemporanilor.

Nici din punct de vedere al „depășirii poeziilor eminesciene”, lucrurile nu stau așa, cum sint prezentate. Poeziile lui Eminescu se cîntă în Cînaclul Flacăra și entuziasmează mii de inimi. Nu trebuie să legăm de poezii moderniste neapărat respingerea lui Eminescu. Într-o discuție cu Nichita Stănescu, fiind de față Mircea Ciobanu care mi-a făcut cunoștință cu el, Dan Claudiu Tănăsescu, Vasile Zamfir și Ioan Șerb, am reținut din

scurta convorbire că poetul era obsedat de versul eminescian (de altfel ca și mine): Nu credeam să-nvăț a muri vreodată... Eu rețineam susurul acestor versuri de pe buzele lui și zîmbetul lui inefabil... Nu cred că vreunul dintre poeții tineri, cu har, să se socoată superior lui Eminescu sau să-l socoată depășit. Dreptatea elementală cere restabilirea adevărului.

Disputa între clasici are capcanele ei, legate de simpatii revoluate, de muncă susținută cu textele, de convingeri subiective. Ferindu-ne ca de foc să cădem din nou în păcatul hagiografiei, socotim că Eminescu este mai actual decît I.L. Caragiale. Are și Eminescu concepții depășite din punct de vedere politic, ba mai mult noi nu insistăm asupra unor poezii cu deficiențe de versificație, asupra cărora au insistat destul alții, nici nu omitem polemica sa cu liberalii și manifestările după fatidicul an 1883, dar toate la un loc nu au putut umbri strălucirea Luceafărului, după cum asemenea manifestări, deși i-au făcut mult rău lui Caragiale, nu-i, umbresc nici lui gloria perenă.

În ultimul deceniu s-au scris de o sută de ori mai multe articole, studii și cărți despre Mihai Eminescu, ca despre I.L. Caragiale. Acesta din urmă s-a bucurat, de curînd, de publicarea integrală a operelor sale. Mihai Eminescu încă așteaptă Operele complete, concepute de benedictinul Perpessicius. Și apoi să fim drepti, nu ca funia în sac, există inexorabil o perimare a clasicii, dar cred că mai depășită este lumea lui Caragiale, cu personaje fixate parcă în insectarele timpului trecut, decît lumea infinită de idei a genului nostru național. Acestea sint cele pe care am vrut să le precizez, pentru evitarea unor confuzii regretabile.

PETRU REZUȘ

La Balș

Din anul 1982 conduce atelierul „Dacia Service” din Balș pe care l-a conceput chiar el, l-a urmărit îndeaproape cînd se construia și, evident, s-a îngrijit de dotarea lui tehnică. „Vezi, spre deosebire de marile orașe, unde te întîlnești mai rar cu clientul, eu, aici, am încă un motiv să nu fac rabat de la meserie și de la îndatorirea de șef de service. Cum aș trece pe lângă profesorul meu, rămas cu mașina în pană datorită superficialității sau ușurinței mele sau a unui subaltern? Dar pe lângă colegul meu din copilărie sau vecinul meu de palier de azi?”

Ce spune George Hărcă e bine gîndit. Vorba lui e cumpănită, de parcă nu ne-am afla în inima Olteniei. Și cred că are dreptate din moment ce află că are brevette de inovații, care nu sint minore, la autoturismul Dacia pentru modelul 1410 și alți colegi de breaslă. Îi cer frecvent părerea: „De cînd conduc „Dacia-Service” — Balș n-am avut nici o reclamație. Avem testere electronice, rampă de reglare direcții, mașini de echilibrat roți, bancuri de probă cutii viteze, testere pentru depistarea jocurilor la suspensii, atelier electric pentru formarea acumulatori. Nu sintem deci cu nimic mai prejos decît cei din orașele mari. Sint 30 de oameni al muncii, grupați pe formații de lucru instruiți de așa manieră încît să le fie accesibile și alte lucrări”.

Îl ascult și gîndul îmi zboară la satul lui natal, Leotești-Bobicești, unde copiii sint strigați să revină la casele lor, fiindcă s-a făcut seară. Parcă ieri băteam mingea „pe vale” cu Tulă — cum îi ziceam noi (de ce oare?) azi George Hărcă.

DUMITRU CONSTANTIN

Noaptea urcă pe rug și piere în flăcări

• Dinozaurii — victime ale unei catastrofe cosmice? • Teama morții ne ține treji •

DE PE TOATE MERIDIANELE

Din nou despre cauzele pieirii dinozaurilor

De ce au dispărut dinozaurii? Iată o întrebare la care de multă vreme oamenii de știință caută să răspundă. Printre numeroasele ipoteze formulate a fost avansată și ideea unei catastrofe cosmice — ciocnirea Pământului cu un asteroid uriaș, acum circa 65 de milioane de ani. După cum scrie revista *Science News* din Washington, se pare că teoria dispariției în masă a animalelor de pe Terra — inclusiv a dinozaurilor — datorită unui accident cosmic a dobândit de curând o nouă confirmare. Se știe că această ipoteză s-a sprijinit pe existența unui conținut ridicat de iridiu în probele de rocă luate din straturile ce marceau interferența dintre perioada cretacică și cea terțiară. Intrucât un astfel de conținut ridicat de iridiu este caracteristic particulelor de origine cosmică, savanții au legat aceste date de un fenomen grandios — ciocnirea Pământului cu un corp ceresc imens. Și iată că nu demult un grup de oameni de știință americani au procedat la studierea prezentei în aceste roci de sedimentare a izotopilor de osmiu, deoarece corpurile de origine cosmică le este caracteristic, de asemenea, și un conținut ridicat din acest element. Ei au stabilit că unele probe de rocă de acum 65 de milioane de ani au aceeași concentrație de osmiu ca și meteorii. Această descoperire este încă o dovadă că exact în perioada cînd au pierit dinozaurii a avut loc o catastrofă cosmică și că tocmai aceasta a dus la dispariția lor în masă.

Tutunul și rentabilitatea

Este larg răspândită opinia că oricît de dăunător sănătății s-ar dovedi tutunul, el continuă să fie cultivat, iar industria și comerțul legate de tutun continuă să existe și să se dezvolte pentru bunul motiv că toate acestea aduc importante venituri statului. Iată însă că o serie de specialiști din R.F.G. — ne informează *Frankfurter Rundschau* — neagă cu hotărîre caracterul lucrativ, pentru stat, al tutunului. Potrivit datelor oficiale, în R.F.G. mor anual din cauza bolilor provocate de fumat peste 140.000 de oameni; circa 100.000 rămîn, tot din pricina fumatului invalizi pe viață. Avînd acestea în vedere, economiștii vest-germani au calculat că tutunul aduce țării lor o pagubă anuală de 70—80 miliarde de mărci — sumă în care un loc de seamă îl ocupă indemnizațiile de boală și pensiile de invaliditate pentru victimele fumatului. În afară de aceasta, productivitatea muncii fumătorilor este net inferioară celei a nefumătorilor. În ceea ce privește veniturile statului obținute din impozite speciale pe produsele de tutun, ele nu depășesc 20 de miliarde de mărci anual. Iată de ce numeroase organizații obștești de combatere a fumatului (în R.F.G. sînt vreo 15) cer ca și în țara lor să se procedeze la fel ca în Franța și în Belgia, supunînd fiecare pachet de țigări unui impozit suplimentar, „de risc”, în valoare de cel puțin o marcă. Mijloacele bănești obținute astfel urmează să fie destinate ajutorului medical pentru fumători indemnizațiilor de boală și pensiilor de invaliditate ale fumătorilor. Organizațiile menționate cer, de asemenea, desființarea automatelor pentru vânzarea țigărilor din cafeurile și discotecile pentru tîneret.

Furturi de pe „Mary Rose”?

Ziarele, revistele, televiziunea, agențiile de presă, în general toate mijloacele

de informare au publicat și au transmis informații amănunțite despre ridicarea la suprafață, după patru veacuri de sedere pe fundul mării, a vasului englezesc „Mary Rose”. Obiectele recuperate sînt, fără îndoială, de o valoare muzeistică excepțională. Dar au ajuns oare toate în fondul „Mary Rose”? Încă din timpul operațiunii de aducere la suprafață circula zvonuri cu privire la posibile sustrageri ale unor piese deosebit de valoroase. În prezent, după cum relatează *Sunday Times*, operațiunea „Mary Rose” a devenit obiectul unei cercetări polițienesti. Păzitorii ordinii urmează să verifice dacă zvonurile amintite sînt sau nu întemeiate. Și sînt destule elemente care să îndreptățesc un răspuns afirmativ. Astfel, la începutul acestui an, în comitatul Hampshire a fost reținut un individ care a declarat că i s-a propus să cumpere obiecte găsite în epava și în jurul vasului amiral al lui Henric al VIII-lea. Nu demult, reprezentanții fondului „Mary Rose” au recunoscut că întocmesc un inventar amănunțit încercînd să determine cîte din piesele găsite au dispărut. Directorul fondului, Margaret Toole, consideră că unele obiecte mici, inclusiv monede de aur (care au circulat în secolele XIV-XVI) au putut fi sustrate de scufundători. Se apreciază că „Mary Rose” avea la bordul ei o încărcătură prețioasă, inclusiv o cantitate considerabilă de monede de aur. Și totuși, în cei patru ani de lucrări sub apă, printre mai bine de 15.000 de obiecte recuperate de pe fundul mării s-au aflat doar 24 de monede de aur. Arheologul Alexander Macky, cel care a descoperit epava și care în 1980 a părăsit grupul de arheologi-scafandri din cauza disensiunilor cu Margaret Toole, a declarat: „Sincer vorbind, este de neconceput ca pe corabie să se fi aflat așa de puține monede. Consider că, practic, n-a existat nici un control; oricine a dorit a putut să disimuleze monede de aur în mineca costumului de scafandru autonom. Unul chiar a și fost prins cu moneda în mîncă”. Mai trebuie spus că în ultimii patru ani pe piața londoneză numărul monedelor de aur emise sub dinastia Tudorilor s-a dublat.

Dublarea populației globului în mai puțin de 60 de ani

Un apreciat specialist în probleme demografice, Leon Bouvier, de la Biroul de informații în problemele populației, organizație de cercetări cu sediul la Washington, a publicat recent o lucrare intitulată: „Planeta Pămînt, 1984—2034: tabloul demografic”. Conform datelor lui Bouvier, populația planetei noastre va ajunge în anul 2034 la opt miliarde de locuitori — de două ori mai mult decît în 1976. Savantul a pornit de la presupunerea că, în mare, evoluția societății în următoarea jumătate de veac va decurge normal, că nu va avea loc vreun război nuclear și că omenirea va avea destule alimente, apă, resurse minerale și energetice. După părerea lui Bouvier, India va deveni cea mai populată țară din lume, cu 1,3 miliarde de oameni, depășind China, unde măsurile de limitare a natalității vor stabiliza populația la nivelul de 1,2 miliarde de oameni. Uniunea Sovietică își va păstra locul trei, cu 330 milioane de locuitori, iar Statele Unite locul patru — cu 270 milioane. Mexico va deveni în anul 2034 cel mai populat oraș din lume (40 de milioane de locuitori).

Inchisori fără gratii

La Dietlikon, oraș în nord-estul Elveției, mai mulți tineri au curățat gratuit peluzele parcurilor și timp de două zile au curățat copacii de uscături. Și nu pentru

că ar fi simțit vreun imbold să-și infrumusețeze orașul. Dimpotrivă, ei fuseseră surprinși de poliție pe cînd se ocupau cu distrugerea iluminatului public și tribunalele pentru tîneret a hotărît să-i condamne să muncească pentru comunitate. Probabil pentru a înțelege mai bine care este deosebirea dintre a distruge și a construi!

Pe un alt meridian, în Japonia, în peninsula Boso, se găsește unica închisoare din lume „rezervată” celor ce încălcă codul rutier. Ea are inscripția pe frontispiciul de granit următoarea butadă: „Jur să redevin un șofer prudent!”

Deținuții încarcerați pentru infracțiuni grave și repetate își ispășesc aici pedepsele ce merg de la trei luni la opt ani. Primele 15 zile ei le petrec la carceră. Apoi majoritatea dintre ei sînt transferați în celule-dormitor unde pot conversa între ei. Programul de „reeducare” a lor cuprinde conferințe, filme despre regulile rutiere și lecții de... conducere. De 14 ani de cînd există această închisoare fără gratii, nici un deținut nu a încercat să evadeze. Din păcate, nici numărul infracțiunilor rutiere nu a scăzut!

Împrumut permanent

O bucată din barba sfînxului Marelui Sfînx, expusă la British Museum de 166 de ani, va reveni în Egipt în cadrul unui „împrumut permanent”, formulă prin care celebrul muzeu din capitala britanică eludează o lege din 1963 — „British Museum Act” — care interzice în mod expres administratorilor de muzee de a înstrăina obiectele ce le-au fost date în păstrare.

Negocierile în vederea repatrierii fragmentului, vechi de 5000 de ani și înalt de 0,6 metri, au durat peste doi ani, după ce Egiptul a cerut oficial să-i fie retrocedat. Fragmentul reprezintă o zecime din barba totală a celebrului Sfînx și a fost donat muzeului, în 1818, de Giovanni Cavaglia, un marinar italian care l-a găsit la Gizeh, unde fabulosul leu cu cap de om veghează de secole asupra piramelilor.

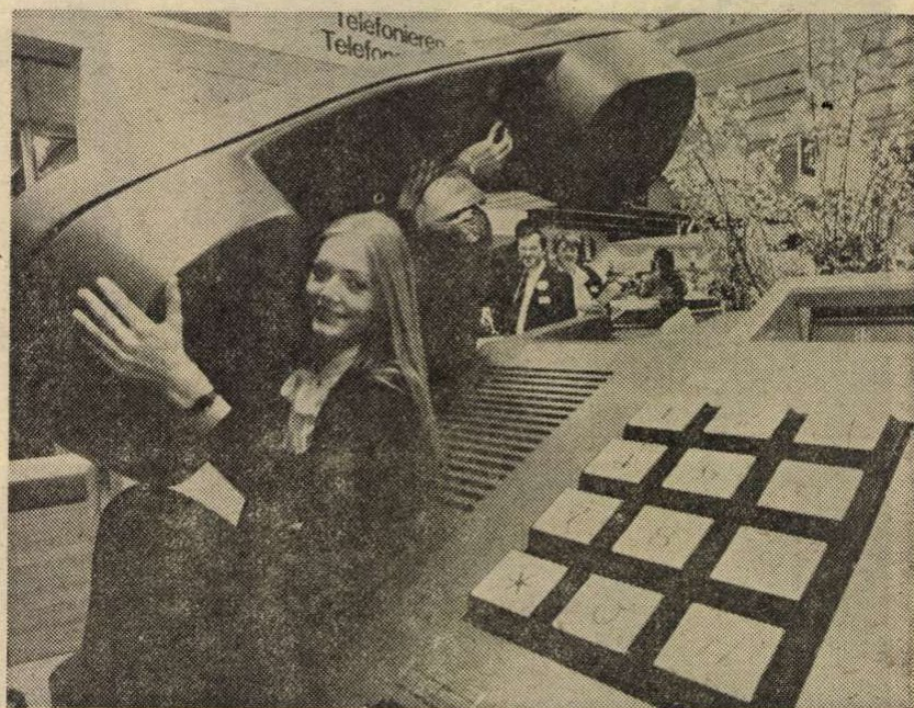
Și alte țări africane au cerut unor foste puteri coloniale să le fie înapoiate piese din tezaurul artei lor. Astfel Nigeria dorește să recupereze o celebră mască africană, iar Ghana caută să-și recapete celebrele bijuterii ale coroanei regale a di-

nastiei Ashanti. Se pare că muzeele vest-europene au multe „împrumuturi permanente” de făcut!

Pagină realizată de
ION D. GOIA



Spre sfîrșitul acestei luni, naveta spațială americană *DISCOVERY* urmează să-și ia zborul în prima sa misiune în spațiu. Fotografia noastră înfățișează un aspect din timpul transportării navei la rampa de lansare de la Centrul spațial Kennedy.



La Tîrgul internațional de la Hanovra (R.F.G.) unul din punctele de mare atracție l-a reprezentat „cel mai mare telefon din lume”. Telefonul, care este în stare de funcționare, cîntărește 80 de kilograme, iar receptorul are o lungime de 1,80 metri. Cu acest gigant, construit din poliester și fibre de sticlă, constructorii vor pătrunde în faimoasa Guinness-book of records.

Roza vînturilor

ANISE KOLZ (Luxemburg)

Revărsatul zorilor

Suflă-n luminări
și aprinde florile.
Ziua
nu poate striga,
poartă stele în gură.
Doar o mierlă cîntă
în palma ei închisă.
Noaptea
urcă pe rug
și piere în flăcări.

Vă spălați întotdeauna miinile
nevinovați
dar aveți o groază de miini

eu am o groază de picioare
sunt miriapedul
ei nu se spală nicicînd

Pămîntul respiră greu

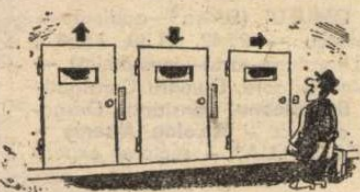
Pămîntul respiră greu
dormim în plămîni de fier
și-n treacăt ne-atingem

pielea
străveche
și ciuruită
de vînturi

teama morții
ne ține treji
singele nostru
gonește cu ciinii...
Gură lingă gură
lansăm
strigăte de alarmă

În românește de
PETRE STOICA

Lumea se amuză

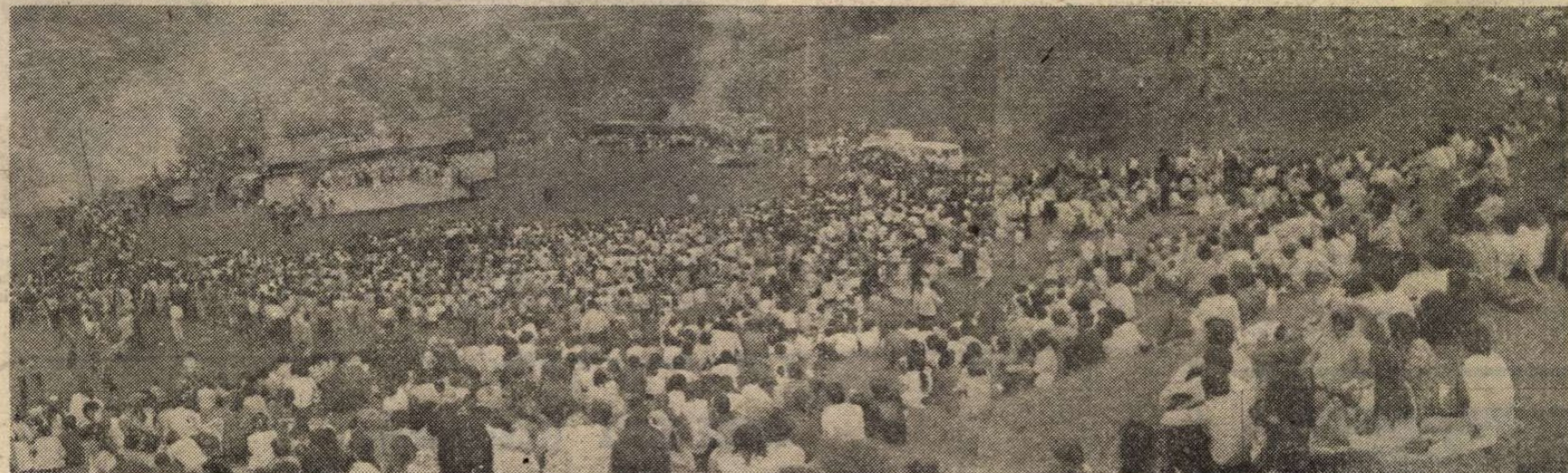
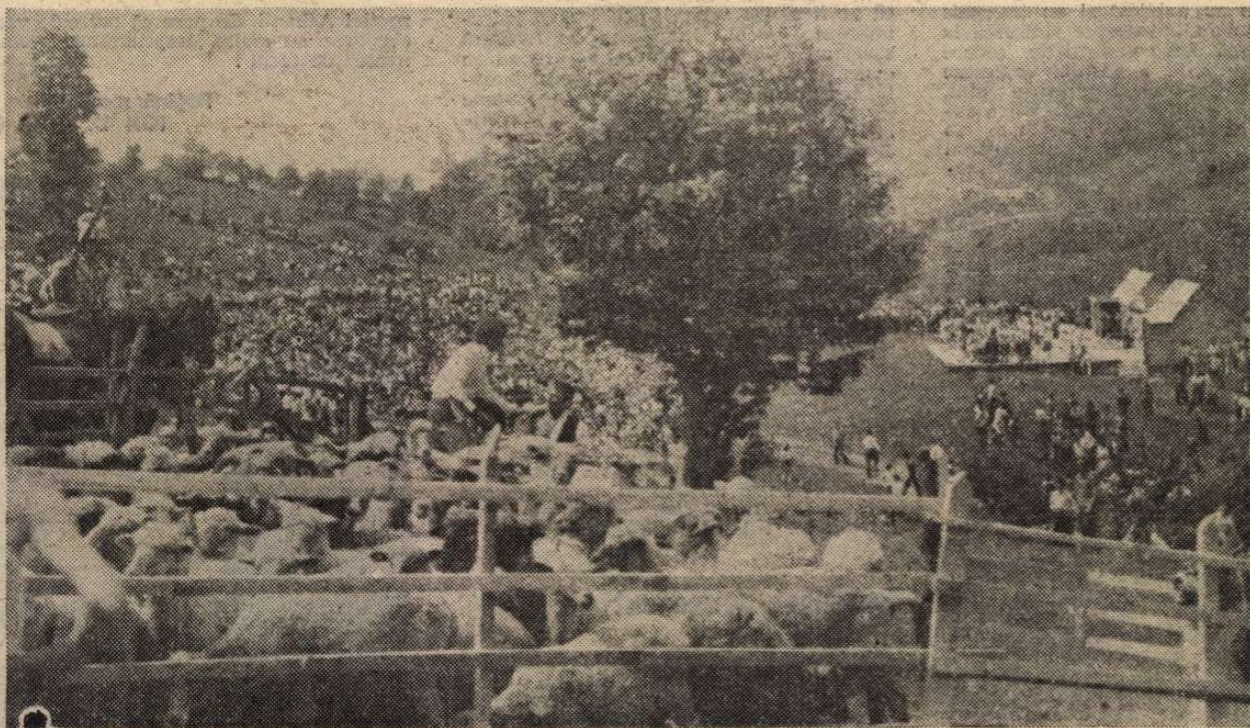


(După N.B.I. — R.D.G.)

MARTOR OCULAR

Într-o duminică, la Gura Teghii

● Invitat de onoare: Benone Sinulescu ● Gheorghelaș, ca în fiecare an ●



Se spune că, până a se haiduci, Gheorghelaș ar fi făcut parte din oastea pandurilor lui Tudor. După tragicul sfârșit al Vladimirescului, Gheorghelaș s-a întors pe meleagurile natale, pe sălbatica Vale a Buzăului, de la Cislău în sus, spre Penteleu, hălăduind și haiducind peste satele și tirgurile locului. Faptele sale de haiducie au fost cîntate în zeci și zeci de balade, semn de pretuire și admirație din partea celor obidiți. Una din aceste balade, o veritabilă secvență de teatru popular, a generat, acum 15 ani, prima ediție a Festivalului folcloric **Pe urme de baladă**. An de an deci,

în prima duminică a lunii iunie, la Gura Teghii, într-un cadru natural de-o frumusețe tulburătoare, pe un urias platou ce pare a fi un măiestuos amfiteatru aninat deasupra mereu involburatelor ape rostogolite la vale de Bisca Mare, este reînviată povestea haiducului Gheorghelaș, mereu aceeași poveste în care haiducul, însoțit de ceata sa, îl pedepsește pe unul dintre oamenii stăpînirii. Fără să citești mii de buzoieni care urcă pînă la Gura Teghii cunosc povestea pînă în cele mai mici amănunte și o trăiesc cu o plăcere pe care numai ritualul, mereu și mereu același, o poate oferi. Cu alte cuvinte, **Pe urme de baladă** se străduiește, și putem spune că a reușit, să fie un ritual născut în chiar zilele noastre, probînd astfel deschiderea spre înnoire și îmbogățire a extraordinarului nostru folclor. Dar, dincolo de repovestirea baladei, scena găzduiește un amplu spectacol folcloric în care-și dau întâlnire toate forțele artistice ale județului, astfel încît prima duminică a lunii iunie este cu adevărat o zi plină de cîntec și joc, la iarbă verde, cu mici la grătar, cu bere la gheață, cu zeci și zeci de standuri ale cooperației meșteșugărești sau ale meșterilor populari de tot felul, o zi a bucuriei, o zi în care omul redescoperă, cu uimire, că este fiul naturii, adică al poienilor smălțuite cu veriele crud al ierburii și al florilor, al munților îmbrăcați în mantia pădurilor de fagi și brazi, al cerului limpede și albastru, al aerului tare, de munte, al soarelui care, din înaltul cerului, pare să participe el însuși la sărbătoare.

VICTOR NIȚA
Fotografii de DORIN IVAN



Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, casuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scriso-î-audiențe-anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică-economie-știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură-artă-invățămînt) — George Arion, Victor Niță — 14 57; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgente-sport) — Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.



Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU



Reîntîlnire pe pămîntul României

NICOLAE CEAUȘESCU — KIM IR SEN



— Fotoreportajul vizitei în paginile 2 și 3 —

Eroismul de fiecare zi

Constructorii de la Siriu au dat proba de foc care a fost de fapt o probă de caracter și competență — paginile 6 și 7 —



Artiștii tineri și libertatea

Cu întregul patronaj al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, al Consiliului Culturii și Educației Socialiste și al Uniunii Artiștilor Plastici, **Expoziția națională de artă plastică a tineretului** de la Sălile Dalles face, foarte convingător și, în câteva din secțiunile ei, direct emoționant dovada puterilor artistice ale „generațiilor de schimb”, a unui talent activ, devotat ideii de construcție. Deschisă sub semnul a „40 de ani de muncă și împliniri”, manifestarea e cea mai aleasă portretizare a năzuințelor omului tinăr și a nevoilor lui de frumos, de lucru în climatul armoniei și echității. Premiile acordate acum vin să confirme numele a o seamă de plasticieni în care pictura, sculptura și grafica românească au investit încredere: Vasile Pop Negreșteanu, Iancuț Ioan, Marilena Măntescu, Ovidiu Marcian, Andrei Doczy, Mirela Buciu Isăilă, Ioan Penda, Gruia Floruț, Eva Lihor Laza. Trebuie să remarcăm prezența, pe simezele expoziției, a operelor unor maeștri ai artei noastre — un fapt care arată deopotrivă solidaritate în cimpul intereselor artistice și deschidere colegială. Ilustrația din acest număr le aparține în exclusivitate.

Jurnal de campanie

— pagina 8 —

Un reportaj cu

„auzul la maximum”

Ne trebuie 2 ani ca să învățăm să vorbim și 60 ca să învățăm să păstrăm liniștea

— pagina 20 —

**Cîntînd eternitatea dulce a Moldovei,
pe Ștefan cel Mare, Mihai Eminescu și oamenii ei de azi**

— paginile 12 și 13 —

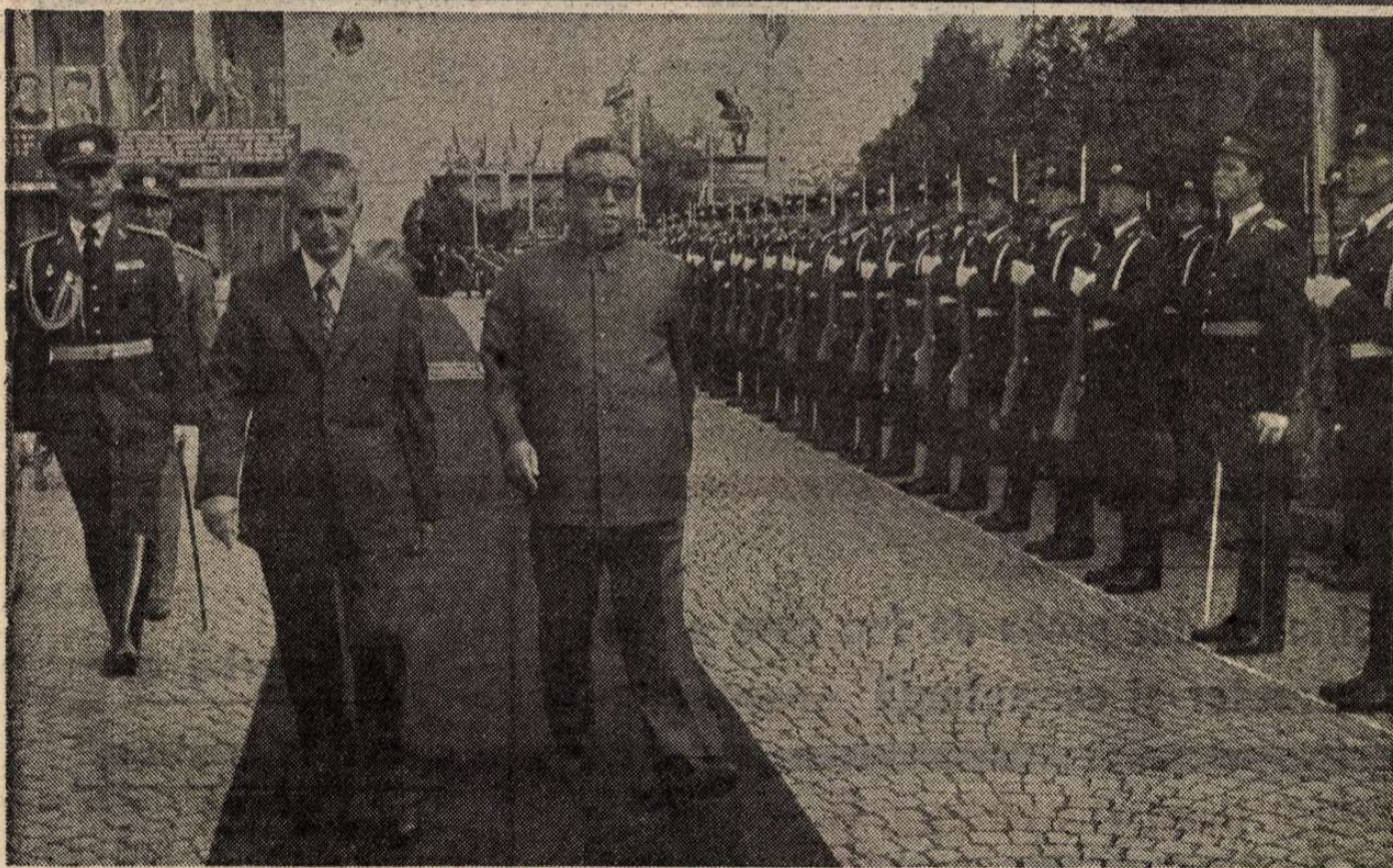
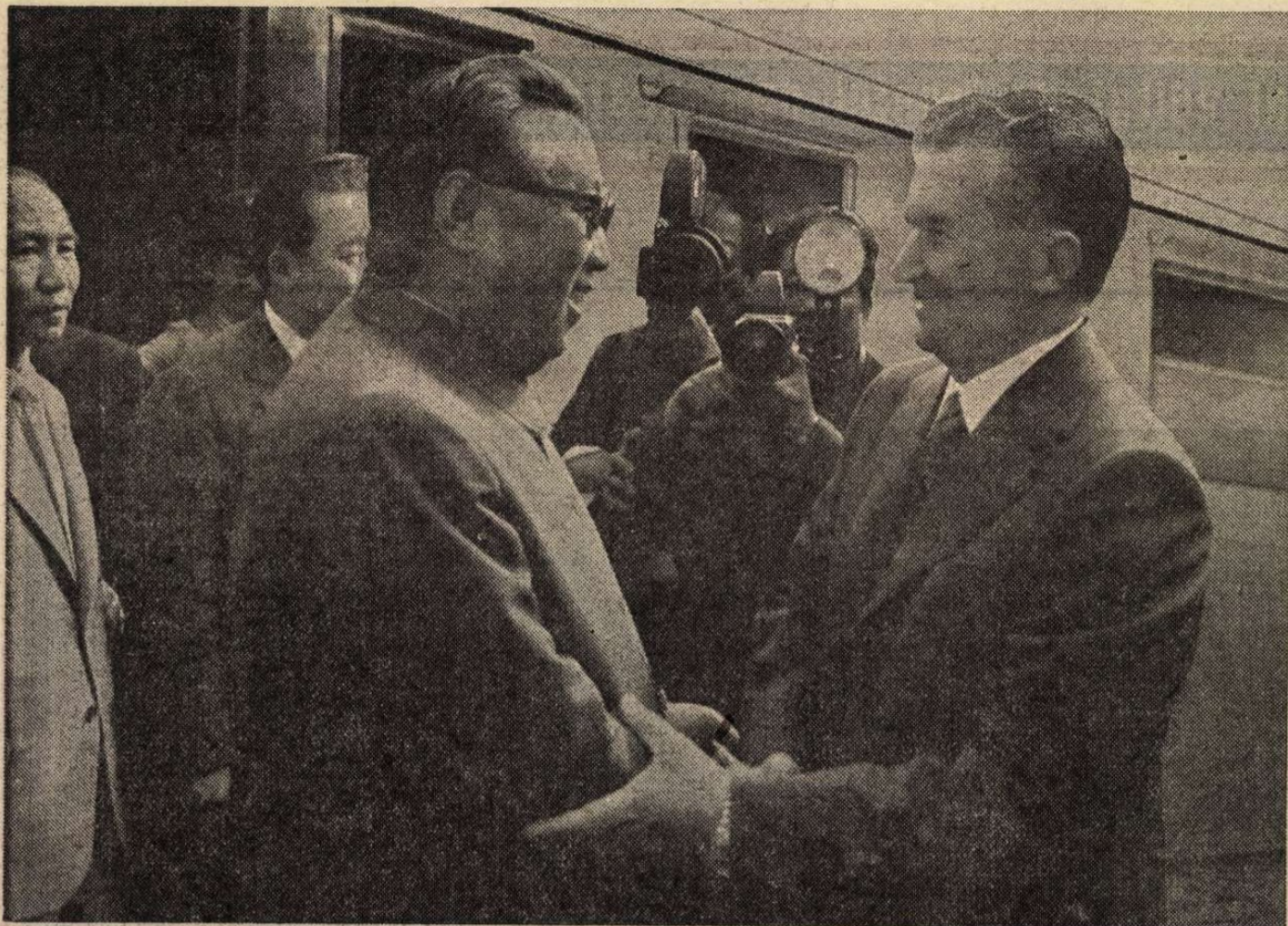
**Două moduri de a inventa
Scuze pe banii statului
Un motor alimentat cu apă**

— pagina 21 —

BUCUROȘI DE OASPEȚI

Vizita oficială de prietenie în țara noastră, la invitația

● Eveniment de mare însemnătate în dezvoltarea relațiilor româno-coreene ●



Relațiile de trainică prietenie și solidaritate, de strinsă colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, întemeiate pe bogate tradiții de luptă pentru realizarea aspirațiilor comune ale popoarelor noastre de libertate și progres social, au cunoscut o dezvoltare continuă. O importanță deosebită în consolidarea și extinderea acestor raporturi au avut relațiile personale de prietenie, întâlnirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democratice Coreene. Prietenia, încrederea și înțelegerea reciprocă ce caracterizează întâlnirile româno-coreene la cel mai înalt nivel constituie cadrul fertil de largire și adâncire a cooperării pe multiple planuri dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană. În acest context se încadrează și vizita făcută săptămîna aceasta în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către tovarășul Kim Ir Sen.

În timpul noului dialog româno-coreean la cel mai înalt nivel, cei doi conducători de partid și de stat au procedat la o informare reciprocă privind activitatea și preocupările celor două partide, mersul construcției socialiste în cele două țări și au avut un schimb de vederi în legătură cu unele aspecte esențiale ale dezvoltării relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre România și R.P.D. Coreeană.

Un loc de seamă a fost acordat, în cadrul convorbirilor oficiale, relațiilor dintre cele două țări. Analizînd stadiul și perspectivele acestor relații, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen au evidențiat cu satisfacție faptul că ele s-au extins și îmbogățit continuu în ultimii ani, în spiritul înțelegerilor convenite de cei doi conducători de partid și de stat. A fost relevată hotărîrea comună ca, în strinsă concordanță cu relațiile foarte bune existente între cele două partide, să se acționeze pentru a ridica și mai mult nivelul colaborării economice româno-coreene, pornindu-se de la posibilitățile largi de care dispun economiile naționale ale celor două țări, de la prioritățile programelor lor de dezvoltare economico-socială. În acest sens, a fost exprimată dorința de a extinde, pe termen lung, cooperarea și specializarea în producție, de a spori și diversifica schimburile comerciale. S-a convenit, de asemenea, să se intensifice legăturile pe tărîmul științei, învățămîntului și în alte sfere de activitate. S-a apreciat că dezvoltarea susținută a relațiilor dintre România și R.P.D. Coreeană, pe temelul deplinei egalități, al stimei, considerației și avantajului reciproc, este în folosul și spre binele ambelor popoare, al progresului și prosperității lor, al edificării noii orînduirii în cele două țări, al cauzei independenței, socialismului și păcii pe planeta noastră.

Dialogul la nivel înalt româno-coreean a cuprins și probleme importante ale vieții internaționale. În acest cadru, a fost analizată îndeaproape evoluția situației în zonele geografice în care sînt situate România și R.P.D. Coreeană. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat preocuparea țării noastre față de situația deosebit de gravă creată în Europa, în urma trecerii la amplasarea de către S.U.A. a rachetelor cu rază medie de acțiune în unele țări vest-europene și, ca urmare, a trecerii la realizarea de către Uniunea Sovietică a contramăsurilor nucleare anunțate. S-a subliniat necesitatea de a se face totuși pentru reluarea negocierilor sovieto-americane, în vederea ajungerii la un acord care să ducă la eliminarea totală a rachetelor cu rază medie de acțiune, și apoi a oricăror arme nucleare din Europa și din lume. Tovarășul Kim Ir Sen a evidențiat că reglementarea stării de gravă încordare din Peninsula Coreeană și înlăturarea pericolului unui nou război reprezintă una din problemele-cheie ale asigurării păcii în Asia și în lume, o premisă esențială pentru realizarea pe cale pașnică a reunificării Coreei. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat solidaritatea poporului român cu lupta dreaptă a poporului coreean și a subliniat sprijinul activ față de propunerile formulate de tovarășul Kim Ir Sen în direcția reunificării și realizării unei Corei independente și pașnice, față de recentele sale inițiative privind reducerea tensiunii în Peninsula Coreeană și începerea de convorbiri tripartite, în vederea soluționării pe cale pașnică, prin tratative, a problemei coreene.

Dînd o înaltă apreciere noului dialog româno-coreean la nivel înalt, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Fiecare întâlnire pe care am avut-o, dragă tovarășe Kim Ir Sen, convorbirile purtate împreună, la București sau la Phenian, s-au înscris ca momente de o mare însemnătate în dezvoltarea raporturilor frățești dintre partidele și popoarele noastre. Doresc să subliniez și cu acest prilej că un rol deosebit de important în dezvoltarea acestor raporturi l-au avut relațiile personale, de prietenie, statonice între mine și tovarășul Kim Ir Sen. Sînt con-

tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a tovarăşului Kim Ir Sen

BUCUROŞI DE OASPEŢI

● În interesul ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului, colaborării şi păcii în lume ●

vins că şi actuala vizită, noua noastră întâlnire vor avea un rol important în întărirea pe mai departe a prieteniei, colaborării şi solidarităţii româno-coreene. Există largi posibilităţi de a promova, în continuare, o colaborare rodnică în toate domeniile — economic, tehnico-stiinţific, cultural şi în alte sectoare de activitate —, de a întări conlucrarea noastră pe plan internaţional. La rindul său, tovarăşul Kim Ir Sen a declarat: „La temelia relaţiilor de prietenie dintre Coreea şi România se află profundele relaţii personale de prietenie statornicite între tovarăşul Ceauşescu şi mine, precum şi sentimentele profunde de prietenie frăţească ale popoarelor celor două ţări, care luptă împreună pentru triumful cauzei păcii, al socialismului şi comunismului. Prin actuala noastră întâlnire, vom deschide un drum şi mai larg întăririi tradiţionalei prietenii şi solidarităţii coreeano-române, extinderii schimburilor şi colaborării dintre ele”.

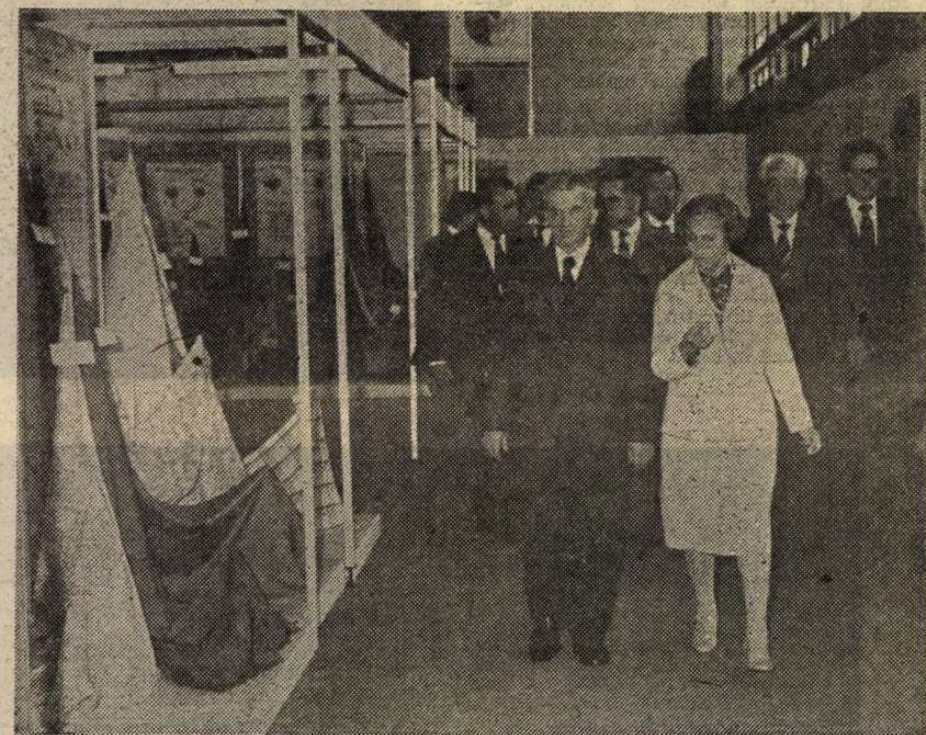
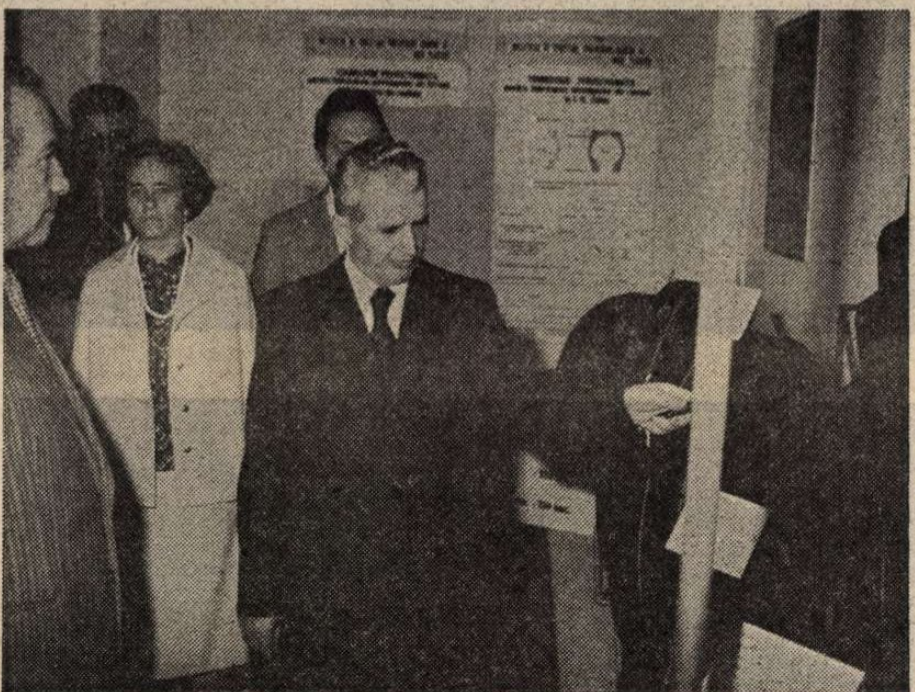
Înaltul oaspete coreean a elogiat călduros personalitatea secretarului general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, rolul său esenţial în construcţia socialistă din ţara noastră, prestigiul de care conducătorul partidului şi statului nostru se bucură pe plan internaţional. „Stimatul tovarăş Nicolae Ceauşescu — a spus secretarul general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea — este bine cunoscut în rindul poporului nostru ca un eminent conducător al poporului român şi prieten apropiat al poporului coreean. România se afirmă astăzi în Europa ca o ţară socialistă şi iubitoare de pace, bucurându-se de prestigiu internaţional. Aceasta se datoreşte activităţii dumneavoastră susţinute, este rezultatul conducerii dumneavoastră juste”. Tovarăşul Kim Ir Sen şi-a exprimat, de asemenea, recunoştinţa pentru sprijinul acordat de poporul român poporului coreean: „În trecut, Partidul Comunist Român şi guvernul român au sprijinit în mod activ lupta poporului nostru pentru asigurarea păcii în Asia şi în Peninsula Coreeană şi pentru realizarea unificării independente şi paşnice a patriei. Şi de această dată sprijină în mod susţinut propunerea formulată de noi, de a începe tratative tripartite. Exprim profunda mea recunoştinţă Partidului Comunist Român, guvernului şi poporului frate român pentru solidaritatea fermă pe care o manifestă întotdeauna faţă de cauza poporului nostru privind reunificarea patriei”.

Prin rezultatele sale, prin întreaga lui desfăşurare, noul dialog la nivel înalt româno-coreean, care ilustrează bunele relaţii dintre partidele, ţările şi popoarele noastre, evoluţia lor dinamică, precum şi dorinţa comună de a le extinde şi a le aprofunda, constituie un eveniment de seamă în cronica raporturilor dintre cele două ţări, merit să dea un nou impuls dezvoltării tot mai intense şi multilaterale a colaborării şi conlucrării româno-coreene, în interesul ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului, colaborării şi păcii în lume.

ION D. GOIA ■



După datina bunului gospodar, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat în mijlocul oamenilor muncii din agricultura județelor Olt, Teleorman și Giurgiu, a analizat, cu cadre de conducere și specialiști din industrie, probleme fundamentale ale ridicării eficienței întregii activități economice



În cadrul unui nou și fructuos dialog de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a analizat la sfârșitul săptămânii trecute — la Complexul expozițional din Piața Școlii —, cu cadre de conducere și specialiști din unele ministere economice, centrale industriale, institute de cercetări și întreprinderi, probleme fundamentale, de stringentă actualitate, ale economiei noastre naționale: ridicarea nivelului tehnice și calitativ al produselor, reducerea consumului de materii prime, materiale, energie și combustibili, diminuarea cheltuielilor de producție, sporirea pe toate căile a productivității muncii, creșterea eficienței întregii activități industriale, recuperarea, recondiționarea și re folosirea unor materiale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost însoțit de tovarăsa Elena Ceaușescu, de tovarășii Constantin Dăscălescu, Ștefan Birlea, Ludovic Fazekas, Ion Ursu, Richard Winter, Silviu Curticeanu, precum și de Ion M. Nicolae, Gheorghe Petrescu, viceprim-miniștri al guvernului.

După cum este cunoscut, problemele supuse analizei fac obiectul unor programe speciale întocmite de ministere pe baza hotărârilor Conferinței Naționale a partidului, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu. Modul în care aceste programe se transpun în practică, rezultatele obținute, experiența acumulată în

stabilirea celor mai eficiente măsuri tehnice și organizatorice au fost urmărite constant și cu toată exigența. În acest spirit s-a desfășurat și analiza pe care conducătorul partidului și statului nostru a făcut-o felului în care se îndeplinesc indicatorii calitativi ai producției în ramuri importante ale industriei noastre socialiste.

Astfel, în sectoarele industrializării lemnului și materialelor de construcții, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind rezultatele obținute, a subliniat atenția ce trebuie acordată, în continuare, reducerii consumurilor energetice, a consumurilor specifice de materii prime și de materiale, prin folosirea unor tehnologii perfecționate, de înalt randament, prin reproiectarea și modernizarea produselor. S-a indicat, de asemenea, să se introducă în întreprinderile de industrializare a lemnului și de materiale de construcții linii automate de producție, menite să asigure obținerea unei productivități ridicate, fabricarea de produse de înaltă calitate și competitivitate.

Probleme asemănătoare au fost abordate și în sectoarele industriei petrolului, minelor și geologiei, unde s-a acordat o atenție deosebită sporirii rezervelor de petrol și gaze, prin intensificarea explorărilor geologice și creșterea factorilor finali de recuperare a țiteiului din zăcămintele vechi, prin aplicarea de metode avansate de recuperare, cum sînt inje-

ția cu apă, injecția ciclică cu abur, combustia subterană. Secretarul general al partidului a cerut forurilor și întreprinderilor de resort să acționeze cu mai multă hotărâre pentru reducerea consumurilor materiale. În acest scop, este necesar ca specialiștii, muncitorii să se ocupe cu mai multă insistență de introducerea unor mașini, instalații și tehnologii avansate, care să ducă la diminuarea cheltuielilor de producție, la creșterea productivității și eficienței întregii activități, la sporirea parametrilor de calitate.

Apreciind rezultatele bune obținute în domeniul industriei ușoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat totodată că există încă rezerve pentru valorificarea cărora trebuie să se asigure reducerea mai accentuată a greutateii țesăturilor și tricotelajelor, îndeosebi pe seama diminuării consumurilor specifice de materii prime și materiale. Remarcînd că în industria ușoară există mari posibilități de creștere a productivității muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că trebuie să se treacă de urgență la introducerea de linii de producție mecanizate și automatizate, acestea reprezentînd problema numărul unu în momentul de față.

În timpul analizei referitoare la ramura industriei chimice, a fost scos în evidență aportul deosebit al cercetării românești la dezvoltarea și modernizarea

acestei importante ramuri a economiei naționale, contribuția remarcabilă a Institutului Central de Chimie, aflat sub directă conducere și îndrumare a tovarăsei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele C.N.S.T. Secretarul general al partidului, apreciind rezultatele obținute în industria chimică, a cerut să se găsească posibilități ca în cel mai scurt timp toate produsele industriei chimice să se încadreze în normele elaborate, pentru reducerea în continuare a consumurilor. Tovarăsa Elena Ceaușescu a arătat că prin posibilitățile tehnice create și prin existența unui important și valoros număr de specialiști, cercetarea chimică trebuie și poate să contribuie într-o mai mare măsură la reducerea în continuare a consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, la progresul industriei noastre chimice.

La încheierea acestei analize, miniștrii de resort, specialiștii, toți cei prezenți au mulțumit tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru indicațiile și orientările date și cu acest prilej, asigurînd că vor acționa cu fermitate pentru transpunerea lor în viață, pentru îndeplinirea întocmai a programelor speciale, întîmpinînd astfel cu noi și importante realizări a 40-a aniversare a eliberării și Congresul al XIII-lea al partidului.

După cum este cunoscut, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut recent o vizită de lucru în unități agricole din județele Olt (Cooperativa Agricolă de Producție Vișina și Consiliul Unic Agroindustrial Vlădila), Teleorman (Cooperativa Agricolă de Producție Nanov și Consiliul Unic Agroindustrial Purani) și Giurgiu (Cooperativa Agricolă de Producție Putineiu și Cooperativa Agricolă de Producție Chiriacu). Pretutindeni, oameții muncii de pe ogoare i-au ieșit înainte cu piinea și sarea ospitalității, i-au oferit flori, au aplaudat și ovationat îndelung, au rostit calde și vibrante urări la adresa secretarului general al partidului.

În cadrul vizitei, au fost examinate aspecte concrete privind starea de vegetație a culturilor, stadiul pregătirii campaniei de recoltare a păioaselor, desfășurarea celorlalte lucrări de sezon, s-au indicat măsuri în vederea organizării temeinice a întregii activități în agricultură, pentru obținerea unor rezultate cât mai bune în toate sectoarele. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost informat că sînt luate toate măsurile ca actuala campanie agricolă să se desfășoare într-un timp cât mai scurt și fără pierderi, fiind create condiții ca orzul să fie recoltat de pe întreaga suprafață cultivată în patru zile, iar grîul — în opt-zece zile. După recoltare, eforturile vor fi îndreptate asupra altor lucrări imediate. Astfel, se prevede ca printr-o organizare judicioasă a muncii și o folosire rațională a mijloacelor mecanice și a atelajelor, să fie eliberate sit mai repede terenurile de pe care se vor strînge grîul și orzul, asigurîndu-se astfel realizarea într-un timp cât mai scurt a însămînțării la culturile duble. O atenție deosebită va fi acordată, de asemenea, întreținerii și recoltării la timp a celorlalte culturi, precum și pregătirii exemplare a campaniei de toamnă. O altă problemă care a stat în atenție în timpul vizitei de lucru au constituit-o irigațiile. Astfel, în județul Olt, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost prezentate date privind locul important pe care îl ocupă lucrările de îmbunătățiri funciare, îndeosebi irigațiile, pentru sporirea în continuare a producției vegetale. S-a subliniat că prin finalizarea programului aflat în execuție, la sfîrșitul anului viitor suprafața amenajată pentru irigații va atinge, la nivelul întregului județ, aproape două treimi din totalul terenului arabil. În același județ, gazdele au înfățișat unele rezultate ale folosirii resurselor neconvenționale de energie, domeniu în care se aplică un amplu program de extindere a instalațiilor de biogaz și a celor solare, precum și de trecere a autovehiculelor pe consumul de gaze naturale. Legat de asigurarea apei și administrarea îngrășămintelor, în unități din județul Teleorman au fost prezentate culturi de porumb care beneficiază de irigare prin brazde, metodă ce permite pătrunderea în bune condiții a apei la rădăcina plantelor, precum și solo pe care se administrează îngrășăminte chimice lichide, o dată cu apa de irigații la culturile de porumb. La Consiliul Unic Agroindustrial Nanov, secretarul general al partidului s-a interesat de estimările privind recolta păioaselor și a constatat, la fața locului, starea culturii, stadiul de coacere. Aprecînd că se prevede o recoltă bună, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că producția putea fi și mai mare dacă se acordă atenția cuvenită sporirii densității plantelor. S-a indicat supravegherea permanentă a launilor și declanșarea neîntîrziată a secerîșului, cerîndu-se ca în fiecare unitate agricolă să fie luate măsurile necesare pentru strîngerea recoltei la timp și fără nici un fel de pierderi. În atenție a stat, de asemenea, asigurarea mijloacelor de transport a cerealelor recoltate. Astfel, la Consiliul Unic Agroindustrial Purani, s-a subliniat că prin mijloacele de transport asigurate, întreaga producție de grîu și orz va ajunge în hambare în mai puțin de 15 zile. La aceeași unitate, referitor la întreținerea culturilor prășitoare, s-a arătat că primele două prășile mecanice și manuale au fost încheiate, în prezent toate forțele fiind concentrate pentru efectuarea prășilei următoare.

Pretutindeni, lucrătorii ogoarelor i-au întîmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu cu deosebită bucurie, cu cele mai vii sentimente de dragoste și stimă, de sinceră și profundă recunoștință pentru atenția deosebită pe care o acordă dezvoltării și modernizării agriculturii, ridicării continue a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor. Desfășurat într-o perioadă în care sînt concentrate importante lucrări agricole, noul dialog de lucru al secretarului general al partidului cu cei ce-și desfășoară activitatea în agricultură, acest sector deosebit de important al economiei noastre naționale, a prilejuit o analiză amănunțită a modului în care a fost pregătită și are loc actuala campanie agricolă de vară, asigurînd mobilizarea puternică a forțelor materiale și umane pentru recoltatul grîului și orzului, pentru efectuarea în cele mai bune condiții a însămînțării culturilor duble, a tuturor lucrărilor agricole din perioada de vară.

Vibrantele îndemnuri ale conducătorului partidului și statului nostru au fost primite de cei prezenți cu hotărîrea fermă de a face totul pentru executarea exemplară, la timp, a lucrărilor agricole, pentru dezvoltarea continuă a agriculturii noastre, pentru ca această ramură de excepțională importanță a economiei noastre naționale să-și aducă o contribuție tot mai mare la înflorirea României socialiste.





Dramatica noapte

• Ploaia torențială de la izvoarele Oltului • Pericolul cel mare: „plutitorii” •

Barajul de la Siriu a trecut proba de foc care a fost de fapt o probă de caracter și competență

RAPORT DE SERVICIU

Subsemnatul Dinescu Teodor, am fost ofițer de serviciu la sediul ACH Siriu-Buzău în data de 14/15.05.1984 între orele 19-7.00.

La ora 0,10 am anunțat pe tov. director Andrei C. că s-au atins cotele de atenție menționate în registrul ofițerului de serviciu și anume: Zăbrătou 200; Gură canal deviere 495,20; Post Trafo (auto) 478,50.

Din dispoziția tov. director am convocat la sediul întreprinderii întreg comandamentul de intervenție.

S-au luat măsuri pentru evacuarea utilajelor din zonele periculoase. Cotele cele mai ridicate au fost atinse între orele 7.50-8.50 și anume: Zăbrătou 600; Canal deviere 507,40; Cota post trafo 479,50.

ss/Dinescu Teodor
15.05.1984

NU TOȚI OFIȚERII DE SERVICIU AU ȘANSA DE A SCRIE ÎN PROCESUL-VERBAL „ÎN TIMPUL SERVICIULUI MEU NU S-A ÎNTÂMPLAT NICIC”.

„O notă telefonică de avertizare s-a primit în ziua de 13 mai 1984 dimineața. Dar ofițerul de serviciu, din schimbul de dimineață — C. Matache — nu a mai consemnat-o în procesul-verbal de predare serviciului. Nici următorul — Constantin Fieraru — n-a scris altceva decât „clasică” frază: „în timpul serviciului meu nu s-a întâmplat nimic”. Numai subinginerul Teodor Dinescu — ofițerul de serviciu din seara zilei de 14 mai n-a mai avut șansa să scrie la fel și astfel să consemneze desfășurarea normală, într-un ritm constant, a vieții și activității din Antrepriza-Siriu. Serviciul său începea sub alte auspicii. „De fapt nici nu trebuia să fiu eu ofițer de serviciu. Dar, fortuit, am intrat la ora 18.30. Un coleg nu putea veni și am fost anunțat eu. Timpul era ploios. M-am repezit în colonie să-mi iau o pelerină, cizme de cauciuc. Știam că o să trebuie să merg din când în când să iau „mira” de la baraj sau din dreptul stației auto lângă postul de transformare. La sediul am citit caietul cu instrucțiunile ofițerului de serviciu. Am încercat să prind la telefon stația de avertizare Zăbrătou. Nu răspundea în clipa aceea. Am plecat iar pe malul apei. Am urmat traseul: sediu-antrepriză, mira de la auto, pompierei, stația de pompe, platforma atelierului de reparații de la brigada complexă nr. 1, mira de la baraj. Din jumătate în jumătate de oră ajungeam la sediul întreprinderii unde treceam într-un caiet cotele apelor și starea timpului. În jurul orei 24.00 am primit prin telefon cotele apelor: Zăbrătou 200, Gură canal deviere 495,20; port trafo 478,5. Am plecat urgent la stația de pompe pentru a atrage atenția personalului de serviciu să scoată sorburile și să oprească pompele. Am căutat electricianul de serviciu de la stația de betoane să decupleze curentul de la tabloul aflat lângă stația de pompe. Am întrerupt curentul

la punctele aflate în pericol. Când am văzut că apele continuă să crească în mod alarmant, am venit la sediul întreprinderii și l-am sunat pe tov. ing. Andrei Corneliu, directorul întreprinderii. Mi-a spus să convoc comandamentul de inundații. Într-o jumătate de oră l-am convocat. Apa creștea”.

Subinginer Emil Hineu, șeful brigăzii complexe nr. 4 — aducțiuni:

„În noaptea aceea nici o vorbă nu s-a spus de două ori”.



pătrunderea apei. Lucrarea a durat 20 de minute.

— În mod normal cât ar fi durat?

— Peste două ore. Dar în noaptea aceea nici o vorbă nu s-a spus de două ori, nici un cuvânt nu a avut nevoie de explicații în plus. Apoi știam că nu vom avea lumină, că nu v-a trece mult și vom rămâne fără curent. (Lumina s-a întrerupt la orele 2.30). Am pregătit grupurile electrogene. Când n-am mai avut curent activitatea noastră nu a fost oprită. Trebuia să avem aparatele de sudură pregătite, pompele funcționau. A trebuit să facem un dig, să ferim de inundații nu numai lucrările noastre dar și gospodăriile oamenilor. Pe unii i-am ajutat să se evacueze. La alții să-și pună lucrurile la adăpost, să-și mute animalele, păsările. Apele au rupt malul și o dată cu el conducta de aducțiune apă potabilă Siriu-Nehoiu. Apă nu mai avea nici Siriu, nici Nehoiu. S-a dispus în-

Proba înainte de termen

— Amencjările hidroenergetice de pe riul Buzău —

● BARAJUL SIRIU:

- înălțimea: 122 metri
- lățimea bazei: 800 metri
- deschiderea între versanți: 250 metri la bază și 500 metri la coronament
- încorporează anrocamente, argilă, filtre, balast (de două ori și jumătate mai mult ca Lotru).
- reține, la final, 150 milioane metri cubi de apă
- se realizează pentru asigurarea cu apă potabilă și industrială a localităților Văii Buzăului, inclusiv municipiului reședință de județ; va asigura irigațiile în cimpia Buzăului a 50 000 hectare teren agricol; va produce energie electrică

— COMBATEREA INUNDAȚIILOR (sbl. n.)

● BARAJUL CIREȘU — pe Bisco Mare (afluent al Buzăului)

- baraj de anrocamente — încă în organizare de șantier — ca înălțime ceva mai mic decât Siriu, dar va reține un volum mai mare de apă — 175 milioane metri cubi de apă
- hidrocentrala Surduc cu o putere instalată de 20 MW și o energie de 43 GWh/an
- apa, de la baraj până la hidrocentrală va fi adusă pe un tunel lung de 4 km.
- apa care leze din hidrocentrala Surduc va mai trece prin alt tunel de 16,75 kilometri, ca să pună în mișcare o altă hidrocentrală, la Nehoișu.
- hidrocentrala Nehoișu va folosi și apele aduse de la Siriu printr-un tunel de 7,8 km și va avea o capacitate totală de 208 MW și o energie electrică de 459 GWh/an

● PROIECTANT — pentru barajul de la Siriu — I.C.P.G.A.

— șef de proiect, ing. Gheorghe Flegont.

— pentru hidrocentrala Nehoișu-Surduc, tunelele și barajul Surduc — I.S.P.H. București

— șef proiect, ing. Sănătescu Traian

● CONSTRUCTOR — pentru toate lucrările — Trustul de antrepriză generală pentru construcții hidroenergetice București, prin Antrepriza Siriu-Buzău. Șeful Antreprizei Siriu-Buzău: inginer Corneliu Andrei

chiderea vanelor. Alt mal prăbușit a lăsat câteva case pur și simplu suspendate deasupra apelor. Și în această muncă unora nu era nevoie de vorbe. După viitura de dimineață nu ne-am oprit. Am continuat să desfășurăm gurile galeriilor cu dinamită. Erau înfundate cu „plutitori”. Degajarea era obligatorie pentru a preveni o repetare a viiturii.

— Un caz mai aparte?

— Nu știu care ar fi. S-a muncit fără pauză 18-20 ore. Chiar și fără vorbe. Ne înțelegeam din priviri. De exemplu cazul cu tăiatul conductelor care traversau albia Buzăului ca să alimenteze satul cu apă. Când au fost rupte de puhoale ca să nu se piardă apa potabilă a trebuit să le tăiem și apoi să le astupăm cu sudură. O brigadă de instalatori conduși de maestrul Paul Șerbănescu a trecut la treabă. Șeful de echipă Ioan Homeucă, sudorii Vasile Mureșan, Ștefan Lazăr, instalatorii D-tru Argăseală, Constantin Udriș, Pompiliu Lunțaru, Dan Popa, Mircea Măntăruș și alții, nu au așteptat să li se mai spună o dată. Rețineți că nu aveau altă soluție decât să facă un ocol mare, prin livezi și grădini, pe dealuri, cu tuburile de oxigen în spate, cu generatoare în brațe. Și asta pe ploaie. Ei bine, prins de treabă am uitat de el. După o jumătate de oră l-am văzut pe Șerbănescu și l-am întrebat dacă oamenii au plecat să taie conducta. Mi-a spus că s-au și apucat de sudat. A doua zi pe alt traseu, toate conductele au fost refăcute..

Ing. Corneliu Andrei — directorul Antreprizei Siriu:

„Eu nu am văzut apa în noaptea aceea. Eram cu trei receptoare în mîini iar în față pe birou, era microfonul stației de radioemisie. Trebuia să cunosc în permanență situația de la toate punctele de lucru”.



„Cînd a sunat telefonul, am aprins lumina și primul lucru pe care l-am făcut a fost să privesc ceasul. Era ora 0,10. Mă culcasem abia de o oră jumătate. Am ridicat receptorul și din clipa aceea totul a intrat ca într-un vîrtej care avea să nu se mai oprească 18 ore.

— Vă suna de la baraj?

— Da! Era ofițerul de serviciu de la antrepriză. Un tânăr subinginer, Dinescu Teodor. L-am rugat să mai ceară o dată cotele apelor de la stația Zăbrătou (în general foarte prompti cei de la Zăbrătou) și de la „Intorsura Buzăului” — de cînd plouă mai intens, care a fost variația nivelului apelor în ultimele două ore, etc. — și să mă sune din nou. După aceea am mai fumat o țigară, am recapitulat situațiile similare — îmi revenea mereu în minte „viitura” mare din 1975,

punctul nostru de referință, și priveam afară: la Siriu ploua, la Nehoiu deloc. Totuși n-am mai așteptat. Am sunat eu și am dispus convocarea comandamentului de inundații. Cu o zi în urmă primisem o notă telefonică de avertizare de la cei de la Ape. Din clipa aceea vă pot spune cum a decurs, pe ore:

Ora 1.30 — Comandamentul hotărăște stare de alarmă pe antrepriză. Evacuarea utilajelor în pericol, fiecare brigadă complexă să-și apere lucrările de furia apelor. Adjunctul meu să se ocupe de colonie.

Ora 2.30 — Ploaia pe Ciucas continuă intens. Cotele apelor cresc vertiginos. Din Covasna ni se anunță că sînt luate case, poduri, copaci sînt dezrădăcinați. De la punctele de lucru ale întreprinderii noastre din jumătate în jumătate de oră mi se comunică situația. Vestile nu sînt prea liniștitoare. Regretăm că nu puteam vedea apa. Dar antrepriza noastră se întinde pe zeci de kilometri și trebuia să cunosc permanent situația de la toate punctele. Eram cu trei receptoare în mîini și cu microfonul stației de radio-recepție în față, pe birou. Lîngă mine, inginerul-șef Rolea Benone prelucra datele. Se întrerupe lumina. Maistrul Dan Bogdan mă anunță că stîlpi de LEA 20 kV din amonte de baraj s-au prăbușit și va pleca cu cîțiva oameni să încerce remedierea situației. Se ordonă evacuarea minerilor din subteran. Fără curent electric gazele din galerii ca și apa din infiltrații nu pot fi evacuate. Pericol de explozie, pericol de inundație. Pentru luminarea biroului și a lucrului la puncte se folosesc lămpi de miner.

Ora 3.30 — Debitul de apă care trece prin baraj — Siriu galerii — sta constant 750-800 metri pe secundă (cit la inundația din 1975) cînd nu exista barajul. Restul se oprea în lacul de acumulare, în spatele barajului. La punctele de lucru se lucrează la lumina farurilor.

Ora 5.30 — S-a dispus să fie sculați locatarii din baraca F3, din colonie, să fie pregătiți de evacuare. Apa lovea de acum în fundația barajului. Brigăzile comunică fiecare măsură luată. Se fac diguri, se apără lucrările, se ajută populația amenințată.

Ora 7.00 — Legătura cu Direcția apelor Buzău, cu meteorologul șef I. Rădulescu. Se cer date, se pun de acord calculele debitelor posibile de intrare în lacul de acumulare care se crease. În același timp se ține legătura permanentă cu Comitetul județean de partid Buzău și cu Conducerea Trustului de antreprize generale pentru construcții hidroenergetice București — cu director ing. Gh. Sălăgeanu și cu ministrul de resort.

Ora 8.00 — Este căutat telefonic șeful de proiect ing. Gh. Flegont, cu cîteva minute înainte plecase cu o mașină spre alte lucrări în Moldova. Se ia legătura cu miliția și se dau semnalmente mașinii. E oprită mașina la Buzău și prin telefon se cer consultări asupra calculului de determinare a debitelor și împreună am hotărît o supraînălțare a barajului cu 2-3 metri. Din urmărirea nivelului apei în lac s-a constatat că debitul afluent atinsese în ultima oră 1 200 metri pe secundă față de 800 metri pe secundă cit a fost în 1975 și față de 980 metri pe secundă cit s-a luat în calcul (cu asigurare de 1 la sută în plus, o dată la 100 de ani)

NOTA TELEFONICĂ

Precipitațiile căzute și prevăzute pentru următorul interval de timp, pot atinge 15-25 litri/mp.

Se vor determina 30 de debite fiind posibile pe unele sectoare admiterea sau depășirea cotelor de apărare împotriva inundațiilor.

Luată măsuri de evacuare a utilajelor din albia rîurilor, de la balastiere.

În caz de nevoie puneți în aplicare planul de apărare împotriva inundațiilor.

Primit,

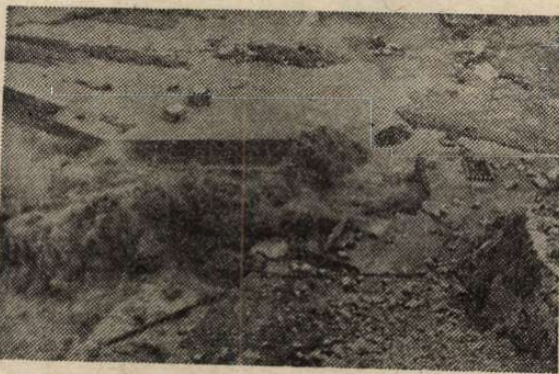
Matache C.

13.05.1984

SEMNEAZĂ,

Oprea-O.G.A. Buzău

12.05.1984 ora 16,00



din 14 spre 15 mai 1984



REPORTAJE
DESPRE LIBERTATE
EROISMUL LA ZI

O propuneră sub semnul urgenței • Un vagon pentru Siriu

RAPORT DE SERVICIU

Subsemnatul Fieraru Constantin, om al muncii la ACH am fost ofițer de serviciu în ziua de 13.05.1984 de la ora 15.00-23-13.05.1984.

În timpul serviciului meu nu s-a întâmplat nimic deosebit la ACH Siriu-Buzău.

13.05.1984

ss/Fieraru C-tin

RAPORT DE SERVICIU

Subsemnatul Matache Constantin am fost ofițer de serviciu la sediul ACH Siriu-Buzău pe data de 13.05.1984 între orele 7.00-15.00.

În timpul serviciului meu nu s-a întâmplat nimic deosebit.

Au lucrat birourile Plan, Financiar, Contabilitate.

ss/Matache Constantin

la devierea apelor. Ritmul de creștere a nivelului apei în lacul de acumulare format s-a mărit, a ajuns la circa 3 metri pe oră, ceea ce însemna că dacă se va menține constant nu se va mai rezista mai mult de 4 ore până la deversarea apei peste baraj. În momentul acela s-a anunțat din nou Comitetul județean de partid și ministerul iar pe întreaga vale a Buzăului au fost anunțate consiliile populare că debitul riului Buzău nu va mai fi de 800 metri pe secundă ci trece prin baraj, ci de 1200 — deci o dată și jumătate mai mare ca în 1975, iar apa nu va mai circula pe albia naturală ci își va găsi alte direcții de scurgere.

Ora 9.30 — Primele zimbete. Debitul din lacul de acumulare — creat ad-hoc — începe să scadă. Nivelul apei este tot în creștere, dar într-un ritm mai mic.

Ora 10.30 — Se anunță Comitetul județean de partid, ministerul, consiliile populare că sint semne că pericolul cel mare a fost depășit. Prin baraj debitul de scurgere este constant — tot 800 metri pe secundă.

Ora 11.30 — În birou rămâne Ing. șef Rolea Benone, și eu am plecat să vad punctele de lucru. Primarul comunei Siriu — tov. Ion Martac — ca și de la comitetul județean de partid — ne cer ajutor pentru salvarea satului Mușcelușu. Toată apa Buzăului — cu 800 mc./secundă izbea în digul care apăra cele 50 de case. Inginerul D-tru Fodoreanu a luat comanda oamenilor și utilajelor și a salvat satul.

Ora 14.00 — Constat că toate punctele de lucru au fost ferite de dezastru, pagubele fiind foarte mici. Oamenii și-au făcut datoria.

Ora 19.00 — Întregul comandament de combaterea inundațiilor s-a întrunit din nou și constată că lupta de 18 ore cu apele a fost câștigată. Barajul a trecut cu bine prima probă. Dar mai ales oamenii.

Ing. Dimitrie Dorojneac, șeful brigăzii complexe nr. 1 — baraj:

„Apa crește aproape cu doi metri pe oră”.



După „Comandament” nici nu știu cum am ajuns la „mira” de la baraj. Apa creștea aproape cu doi metri pe oră. Pericolul cel mare deveniseră „plutitorii” (copaci, crengi, rădăcini — n.n.). Ei puteau înfundă atât intrarea în „canalul de deviere” cît și „galeria de deviere” din munte. Al doilea pericol era

creșterea apei peste nivelul actual al barajului. Sau amindouă deodată. Utilajele au fost imediat evacuate din zonele amenințate. Rețeaua de 20 kV, care alimenta cariera de anrocamente a fost acoperită de ape în primele ceasuri.

— Se puneau cumva problema rezistenței barajului?

— Nici teoretic. Era exclus. Ceea ce se putea întâmpla era deversarea peste baraj. Apele puteau „găsi” o altă albie — pe șosea, peste Siriu și chiar peste Nehoiașu, Nehoiu și mai la vale. Ar fi făcut prăpăd mare. Numai că barajul a rezistat. Și așa prin noiembrie anul acesta trebuia să acumuleze primele milioane de metri cubi de apă. Pentru probe. Acum proba a fost făcută. Chiar ceva mai dură decît o proiectasem noi. O probă înainte de termen. Și cu un debit mai mare ca cel din 1975 care a făcut atîta dezastru pe întreaga vale a Buzăului.

— Și chiar n-au intrat „plutitorii” în galerii?

— Ba da! Am fost nevoiți să luptăm cu ei. Inginerul Fodoreanu D-tru și cu alți citiva, legați cu frînghii, au coborît în gura galeriilor și au dus o adevărată bătălie cu „plutitorii” aduși de ape. Trebuiau degajate intrările în galerii. La un moment dat se adunaseră atîtea lemne că nu se mai vedea luciul apei.

— Întreb, încă o dată: chiar n-au intrat „plutitorii” în galerii?

— Ba da! Dar între cele două viituri — adică între 9 dimineața și 10, am dinamitat lemnele care se înțepeniseră în gura galeriilor. Parcă erau sudate între ele. Nu aveam altă soluție.

Tehnician Ion David, președintele C.O.M. al Antreprizei Siriu:

„Barajul — La stadiul acesta — s-a amortizat”.



„Ca tehnician-auto la Secția transporturi a trebuit să văd de soarta mașinilor. Parcă era mașinilor era chiar pe malul apei. Se ivise pericolul prăbușirii malului și o dată cu malul s-ar fi dus și mașinile. Era ora 1 noaptea. Șoferii erau care în colonie, care prin sat. M-am dus în grabă pe la ei pe-acasă, i-am adus

la coloană și am grupat mașinile în altă parte. Altă problemă era să-i ținem pe oameni grupați, gata de plecat în cursă. Nu era un lucru minor. Din curiozitate, oamenii aveau tendința de a se duce ici-colo pe malul apei să vadă ce se întâmplă. Ori asta ne putea aduce înțirzieri în intervenții, unele mașini le-am trimis cu șefii de brigăzi la punctele de lucru, altele la ajutor utilajelor amenințate. Cînd a început să se lumineze de ziua a venit șeful postului de miliție din Siriu să ne roage să dăm cîteva mașini că în satul Broasca a început să intre apa în sat. Trebuia făcut dig. Cu asta a început munca la diguri. Excavatoarele încăreau acum pămînt pentru diguri. Toată ziua s-a lucrat la diguri.

— Ca președinte al C.O.M. ce ne puteți spune?

— Comitetul oamenilor muncii e format din aceiași oameni care se aflau fiecare la postul lui. În plus, cînd s-a pus problema unei posibile evacuări a „coloniei” — am plecat acolo. Am adunat femeile, mai ales, că bărbații se luptau cu apele, le-am explicat că totul trebuie să fie făcut în ordine și cu calm. Să fie pregătite familiile, să aibă lucrurile împachetate și gata de evacuat. Comisia de femei se ocupa cu căutatul viitoarelor gaze pentru copii, în blocuri, restul urmînd a fi cazați în cantină, în club. Noroc că nu a fost nevoie.

— Dar în ansamblul acțiunii, care este aprecierea dv.?

— Că barajul — chiar la stadiul acesta, ca să zic așa, și-a dobîndit eficiența. Adică și-a scos banii. Valoarea pagubelor care s-ar fi produs pe Valea Buzăului echivalează cu valoarea investițiilor făcute pînă în prezent. Cu alte cuvînte, investiția de pînă acum s-a amortizat.

Și-aș mai dori să rețineți: că în fațte, oamenii noștri sînt la înălțime. Vorbele nu prea se vîntură decît așa, ca peste tot. Dar cînd e vorba de treabă, gata. Treaba se face cit și cînd trebuie. Nu mi-e rușine să afirm că în noaptea de 14 spre 15 mai și chiar în ziua de 15 mai pînă spre după-amiază, conștiința muncitorească s-a vădit a fi nu doar o simplă vorbă. După 12 ore de luptă cu apele, oamenii au fost siguri că situația grea a trecut și că toți, absolut toți, și-au făcut datoria. „Viitura” fusese ținută în mină. De cînd s-a dat alarma și pînă s-a terminat, pe unul nu l-am auzit că e obosit, că îi este foame. Și nu a fost vorba numai de situația barajului. S-a pus problema ajutorării și a localităților de pe malul apei. De exemplu, la Siriu. Cînd a venit la noi primarul comunei, tov. Ion Martac, să ne spună că satul Mușcelușu e amenințat și e nevoie de ajutorul nostru, oamenii au și plecat, cu utilaje cu tot, la făcut diguri.

— Dar localnicii cum s-au comportat?

— Vedeți, în noaptea aceea, satul n-a fost alarmat. Doar cei de pe malul apei. Grijă numărul unu — și cuvîntul de ordine dat de comitetul nostru de partid, de comandamentul de inundații — a fost să nu ne crezee panică, totul să decurgă în ordine și disciplină de fier. De aceea nu s-a dat alarma la comune, decît numai la organele puterii de stat și la cei amenințați direct. Unii, cînd s-au trezit dimineața și au văzut că „viitura” e în toi dar că sînt deja diguri, că acolo unde era pericol acolo oamenii se băteau cu apele, au făcut ochii mari și fără vorbe s-au integrat în muncă alături de constructorii de la baraj. Da, să scrieți asta: constructorii au fost la înălțime și POATE MAI TARI CA BARAJUL. Dacă ați ști ce oameni minunați avem!

Ing. Gheorghe Teodorescu, șeful brigăzii complexe nr. 2 — Hidrocentrala Nehoiașu:

„Atunci m-a apucat mila de lucrare. Dar n-a durat mult. Cîteva secunde”.



— Cum a fost, tovarășe inginer?

— Bine că n-a fost mai rău.

— Putea fi mai rău?

— Și încă cum? Dacă apa trecea peste baraj și intra pe șosea prin localități, pînă la noi își făcea alt fagas și ne-ar fi luat din toate părțile. Așa am știut unde să ne apărăm. Nimic nu prevestea ploaia to-

rențială care a fost pe Ciucas și la izvoarele Oltului. Norocul meu că locuiesc în „colonie” la blocuri. La 0.45 s-a dat alarma și la 1.30 eram deja la Nehoiașu la brigada mea. Am verificat, punct cu punct, toate locurile susceptibile de inundație. Era o mare agitație. Prima măsură a fost să reîntronăm calmul. Apoi a doua ca fiecare dispoziție să fie executată prompt și fără comentarii. La Sețu, la balastieră, am scos excavatorul dar n-am avut timp și pentru stația de pompe. A fost acoperită de ape. Paralel am ajutat și gospodăriile oamenilor din Nehoiașu. Evacuam animale, păsări, bunurile din case. Am trecut la făcut diguri chiar. Grijă cea mare a fost însă canalul de fugă de la hidrocentrală. În zona de racord cu riul Buzău unde mai erau 5 metri nesăpați, un „dop” prin care bănuim că vor fi posibile infiltrații. Și au apărut. Acolo au fost băgați 60-70 oameni, buldozere, ba și elevii școlii noastre profesionale. Situația a devenit critică o dată cu prima „undă” în jurul orei 8 dimineața. A durat pînă la ora prînzului cînd a fost o luptă a dracului, un fel de „care pe care”.

Ploaia nu conțenea. Curent nu mai aveam de la ora 2 noaptea. Asta însemna că în galerii, la subteran, nivelul apelor de infiltrație să crească pe radiul galeriei și să apară pericolul de inundare a stației de pompare, dar și o creștere a concentrațiilor de hidrogen sulfurat și gaz metan. Am anunțat pe tov. director. Nî s-a spus să încercăm să aducem singurul grup de forță care-l avem, dar se afla la „Arșele” la altă lucrare de-a noastră. Însă datorită unei alunecări de teren nu am putut ajunge la el și ne-am întors cu coada-ntr-o picior. Comandamentul nostru de inundații a luat legătura cu IREBZ — singura noastră salvare era tot rețeaua normală de curent. După prima viitură de la ora 8.30 am cerut un buldozer. Tov. director, mi-a spus că-l pare rău, dar nu are de unde, mai ales că se mai anunța o nouă viitură, ceva mai mare și aceasta crede că ne va acoperi hidrocentrala. „Copilul nostru” cum îi zicem noi. Atunci mi-am cedat pentru o clipă nervii și am izbucnit în

plîns. Numai o clipă, nu mai mult. Nu m-a văzut nimeni. Mi-era milă de munca noastră.

— E omenesc și plînsul.

— Mă durea prea rău sufletul.

— Ați reținut cîteva nume pentru eventuale evidențieri?

— Toată lumea. Dacă arunc nume, o fac la întîmplare. Buldozeriștii Vătuului. Sint doi frați — Gheorghe și Dumitru. Maistrul Ivan Ion, maistrul Ivan Alexandru. Nu, aceștia nu sint frați. Nici măcar rude. Sint simple coincidențe de nume.

— V-a fost, măcar o clipă, teamă de ceva în noaptea aceea?

— Teamă nu. Doar milă de munca noastră. Mai ales în clipa cînd am mai cerut un buldozer, prin stația de radio, iar tovarășul director mi-a spus că îl pare rău, dar nu are de unde că sint în lucru la alte puncte unde pericolul este mai mare. Atunci m-a apucat mila de lucrare. Dar n-a durat mult. Cîteva secunde. N-aveam timp de milă. Trebuia să acționez. Ei, dar a trecut și asta. Acum ne vedem de treabă.

Gheorghe Vătu — buldozerist:

„Cine credeți că se mai gîndește cum a fost?”.

Cine mai știe cum a fost? Știu doar că și eu și frate-miu, lucram la un buldozer nou. Tocmai „lî stringeam”. Adică venise din fabrică și îl pregăteam pentru șantier, pentru exploatare, la Nehoiașu la hidrocentrală. Cînd ne-a spus tov. ing. Teodorescu că-i alarmă, că vin apele mari, eu am rămas cu buldozerul nou și frate-miu a trecut pe cel vechi. Apa izbea în mal, un stilp căzușe și era amenințată hidrocentrala. Am început repede un dig. Autobasculantele „Raba” aduceau anrocamentele și noi făceam digul. Frate-miu împingea „virtul”, eu „baza”. Autobasculantele nu mai puteau ieși din



nămolul care se formase. Se trăgeau cu sufele. Una era aproape răsturnată. Am scos-o și p-ala. Eram mai mult pe jos, prin ploaie și prin nămol decît în cabină. Urcam, trăgeam și iar coboram să legăm sau să dezlegăm sufele. Ploaia, ploaie, noroiul, noroi, întineric, întineric. Ne intrase nămolul și în gură și pe ceafă. Dar cine mai avea timp să țină seama de asta? Cînd s-a anunțat viitura a doua, unul dintre noi a tras o fugă în „colonie” să pregătească familiile noastre de evacuare. Adică să le ducă pe o coastă. S-a dus frate-miu și în două ceasuri a fost înapoi. Ne-a apucat prînzul, apoi a trecut și asta, de mincare nu ne ardea. Cine putea să se gîndească la mincare în situația de-atunci? Ei! Dar a trecut. Cine credeți că se mai gîndește azi cum a fost?

O SUGESTIE CARE AR MERITA LUATĂ ÎN SEAMA

La baraj la Siriu lucrurile au intrat în normal. Urmele se mai văd, locul pe unde a mușcat apa e încă dureros, dar oamenii au trecut la refaceri și activitățile se desfășoară din plin. Pe șantierul din Siriu l-am întîlnit și pe șeful proiectului, inginerul Gheorghe Flegont, care însoțit de geologi, hidrologi, hidroenergeticieni, colindau munții din jur și priveau cu atenție la văile prin care viiturile devin agresive. Am discutat despre multe din problemele construcțiilor hidrotehnice din țara noastră. Ceea ce am reținut și merită a fi reținut de cei care sint în drept — este o sugestie legată de reconsiderarea asigurărilor de calcul pentru perioadele de execuție cuprinse în „STAS”-uri. „Dimensionarea evacuatorilor la debite de 10% asigurarea este în prezent cu totul insuficientă avîndu-se în vedere modificările condițiilor hidrologice din țară ca urmare a dezvoltării irigațiilor în ritmurile deosebite de ridicate. Debitul determinat pe baza șirurilor statistice de pînă în anul 1960 sint în prezent depășite, la barajul Siriu înregistrîndu-se în perioade de execuție a lucrărilor două viituri cu asigurări de peste 1%. Ca urmare se impune o modificare a standardelor în vigoare cu prevederea unor creșteri ale asigurărilor de calcul pentru devierea apelor.”

Așadar, dacă pe de o parte natura nu mai ține seama de statistică — cantitățile de apă supuse evaporării sint anual mărite și de aici și creșterea cantităților de precipitații — pe de altă parte repetarea în mai puțin de 10 ani a unei situații limită, la Siriu. Nu este cazul să se facă „corecturile” de rigoare și pe hîrtie?

Reportaj de MIRCEA LARIAN

În topul muncilor agricole, personajul la ordinea zilei — combinerul

● Recordul lui Pavel Murel ● C-6-P — un complex electronic în mîinile unui țaran ●

În Cîmpia Română combinele se pregătesc să atace orzul. De câteva zile firul de aur tînar al cîmpului a căpătat o energie subită, zvingînd în sus pe o invizibilă verticală, alergînd spre întîlnirea cu cuprătorul verii. Ne-am trezit brusc într-un alt peisaj și într-o altă stare de spirit. Ne-am trezit la capătul unui ciclu cosmic în care truda pămîntului, a timpului și a oamenilor cunoaște încordarea supremă. Ici-colo plantele sînt încă grele de apă, de rouă, ici-colo diminețile sînt cu nori și cu piclă, cu orizonturi care întîrzie să se limpezească, cu o căldură umedă, grea, sufocantă, sub atingerea căreia „orzul se-n-țoarce”, adică paui se îndoaie ca un elastic, aminînd secerișul, deși bobul e copt. Dar pretutindeni, în întreaga Cîmpie Română, combinele se pregătesc să atace orzul. Multe din ele sînt acum la capătul lanurilor, așteptînd desăvîrșirea lucrării soarelui. Combinerii s-au transformat, în aceste zile, în hidrologi, adică s-au înarmat cu niște aparate numite umidometre, cu care măsoară umezeala din lanuri. Îi vezi prin holde, înfipti ca niște mire suigeris în pămînturi mustind de apă, adulmecîndu-le. Sînt plini de nerăbdare, aurescîți, ațîțați, gata de luptă, cuprinși de febra maximă, dar și de grija și de teama maximă a anului. Căci există o clipă, o inefabilă și blestemată clipă cînd elasticul de lut al cîmpiei, devenit rigid prin plantele și prin oamenii care-l tîin încordat, ar putea ceda. Ar fi clipa cînd ar ceda de fapt nu pămîntul, ci stîla înfierbîntată de soare a cerului, spîrgîndu-se într-o ploaie care să dea peste cap secerișul. Oamenii refuză însă să primească această clipă. Ei fac totul ca s-o ia înaintea ei, profitînd de fiecare rază de senin.

Unul e muntean,
altul ardelen,
altul moldovean

În unele locuri însă catastrofa s-a produs. Grîndina din după-amiaza zilei de 8 iunie, care a bătut în ferestrele bucurestelor cu ouă de gheață cit oul de porumbel, a smuls hăci mari din Cîmpia Dunării, scufundîndu-le în dezastru. În raza S.M.A.-ului din Ștefănești Ilfovului, spre care ne îndreptăm, 1.200 de hectare cu orz, griu, porumb, floarea-soarelui au fost, ni se spune, măturate de valul de gheață, strivite de el ca de un uriaș tăvălug. Alte sute de hectare cu recoltă s-au năruit sub grîndină mai încoale, la Dascălu. Roata mașinii calcă pe lingă insule de cîmîtîre vegetale, cu plantele făcute una cu pămîntul. Undeva, pe zare, un vagon de tractoriști, laht împotmolit, la care ieri nu puteai ajunge decît cu barca, iar azi doar traversînd mîlurile cîmpiei pe catalige. Imagini care se șterg treptat, pe măsură ce avansăm în cîmpie. În zeci, în sute de puncte ale șesului răvășit, tractoarele și semănătoarele au făcut minuni. S-a trudit fără istov, uneori fără nopti, iar teatrul de ieri al catastrofei, transformat în teatru de luptă, iese din încercarea sinistrului refăcut, reîntîrîrit, arat din nou, semănat din nou. Sutele de hectare strivite de grîndină au căpătat și capătă din nou respirație, viață, culoare, sub lucrarea mașinilor, de fapt a unei mașinării a efortului în care mușchii oamenilor și musculatura cîmpiei au fost supuse tensiunii extreme. Sub presiunea tot mai fierbinte a soarelui, incinta ieșită din cețurile dezastrului pare a desena, într-adevăr, forma anatomică a unui mușchi sau a unui sistem muscular, în condiții de efort extrem. Efortul unor oameni care, după zile și nopți de amarnică trudă în șaua tractoarelor și semănătoarelor, acum se pregătesc să încalce pe combine, în ultima și cea mai grea bătălie a anului.

La Grădiște, comuna vecină Ștefăneștilor, grîndina a bătut mai puțin. La marginea unei tarlate de orz, un șir de combine așteaptă clipa asaltului. Combinerul Vasile Dumitrache n-a mai avut răbdare, s-a sculat în crucea nopții și, pînă la ceasul de față (e opt dimineața), a tot potrivit și răspotrivit reglajele mașinii. Oare astăzi o să intre în lan? Se pare că nu, orzul e încă moale, prea moale, dar combinerul cel încă tînar (37 de ani, din care aproape două decenii petrecute printre tractoare și combine) nu mai are răbdare. Își tot șterge transpirația de pe frunte, o transpirație provenită din așteptare și trac, pur nervoasă. Îl întrebăm care a fost cel mai greu moment din bătălia recoltei. Tace, gîndeste, gîndeste îndelung, cu toată flința, cu toți mușchii (fruntea i s-a făcut lac de sudoare), nu se decide pe care să-l aleagă. Toate momentele au fost grele, căci o larnă năprasnică și o primăvară cu ploii și frig au învălmășit calendarul recoltei. Oamenii Grădiștei, ca și cei ai Ștefăneștilor, s-au luptat toată vremea cu vremea, au arat și au semănat pe toate întinzerile planificate, au asigurat densitatea înaltă a plantelor, au fertilizat, au erbicidat, au vegheat zi și noapte culturile, n-au luat în seamă nici ploile, nici înghețurile, transformînd incinta recoltei într-o redută fortificată, care nu s-a predat vitregilor. Au fost multe asemenea fortificații în cuprinsul Cîmpiei Române, în țara cea veche, numele unora a fost identificat,

alte le își mai păstrează încă numele legendar, folcloric, precum această Grădiște a Bărașanului. Pe aici construcțiile de piatră n-au durat, le-au răpus năvălirile și valurile istoriei, dar pămîntului, de cînd se știu, au ridicat mereu redute de pămînt, cu care au apărut civilizația vegetală a locului. Bătălia secerișului acestui an e numai una din bătăliile date la umbra redutei Grădiștei. Pentru Vasile Dumitrache, ins trecut prin destule campanii agricole, secătuit de fiecare în parte dar renăscînd la orice nouă somație a recoltei, ea este însă un moment decisiv, un moment „cu probleme”, poate mai aspre ca niciodată. Recolta trebuie strînsă iute, căci steaua ei, iată, își tot mută de colo-colo locul în zodiac, acum e caniculă, dar peste o clipă poate irumpe ploaia, mai sînt și probleme cu buna organizare a fluxului secerișului, a celui intens „flux continuu” care prevede ca la 48 de ore după ce ultimul spic a fost luat din cîmp pe foaia sau pe fața cealaltă a țărîinii să se fi scris viitorul recoltei cu sîmînță nouă. Chestiunea nu-i simplă, căci, dacă el va recolta 4 hectare de orz sau de griu pe zi, obligațiile transportului, ale eliberării terenului, ale aratului, pregătirii și însămînțării (totul, în decurs de 48 de ore!) vor însemna, matematic exact, 4 tractoare, ca inseparabilă trenă a mașinii care culege. De unde atîtea tractoare, cînd cele ale Grădiștei, în clipa de față, sînt prinse cu alte munci? Și chiar dacă aceste tractoare ar exista (și, pînă la urmă, vor

Aflat cu treburi la Ștefănești (vom vedea mai jos cu ce fel de treburi), ing. Vasile Trifan, directorul S.M.A. Vidra din Țara Vrancei, stă proțâpî în mijlocul șoselei și, disperat, face semne cu mina automobilelor și camioanelor care fulgeră pe lingă el. Se grăbește, trebuie să ajungă la gară, peste un ceas pleacă ultimul tren de Focșani al zilei. Îl așteaptă la Vidra „problemele”, nenumăratele și spinoasele probleme ale recoltei, din rîndul cărora iese în față cea a combinelor, de fapt a combinerilor. Căci combine sînt, dar combinerii lipsesc. Pentru cele peste 700 din zestrea Trusului S.M.A. al Vrancei, scriptele pînevă doar vreo 230 de inși. La vremea culesului, aproape 500 de tractoriști (mulți dintre ei și din Vidra) vor fi siliți să-și abandoneze tractoarele, adică niște lucrări ale cîmpului care-și au calendarul lor, ca să pască lanurile cu combinele. Bine, intervenim, dar cîrnete de tractoriști au și alți oameni ai satelor, are primarul, are învățătorul, au destul, ei n-ar putea să-și suplînească pe cei 500? Ar putea, vine răspunsul, dar ce te faci cînd primarul zice că-i ocupat, că, de pildă, trebuie să officieze o căsătorie, iar învățătorul zice la fel, că trebuie să se ducă, de pildă, la școală? Și astfel că munci și zile întregi, părăsite în epoca secerișului, vor trebui prinse din urmă. Evident, vor fi prinse, dar cu respectarea perioadelor optime ale lucrărilor cîmpului cum rămîne? Și mai e o problemă, și încă una acută. Între tractor și combină diferențele

acestui om, așa cum sublinia secretarul general al partidului la Plenara Consiliului Național al Agriculturii, e o problemă vitală, într-un domeniu vital pentru pîinea țării.

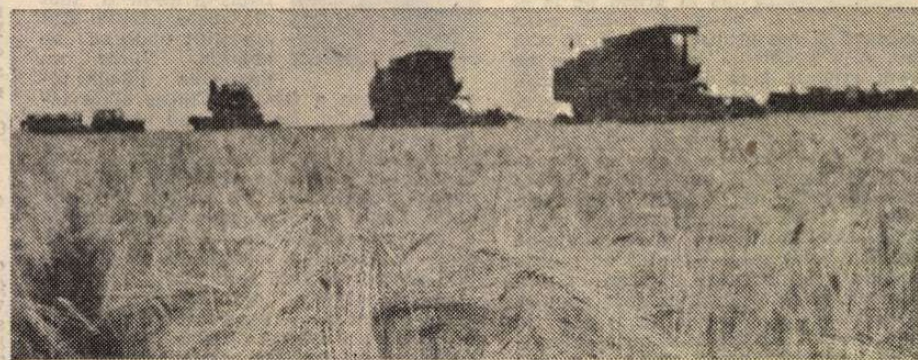
Un loc, de fapt locul central al acestei școlarizări, cu sucursale în toată țara, se află la Ștefănești. Personajele de care ne-am ocupat mai sus, Vasile Dumitrache din Grădiște Ilfovului, Pavel Murel din Surducul Sălajului și inginerul Vasile Trifan din Vidra Vrancei, sînt dintre cei care, în zilele de dinaintea secerișului, au trecut pe aici, ca să-și improspăteze știința și iscusința de a munci și ca să dobîndească știință și iscusințe noi. Pe aici, pe la Centrul de perfecționare a lucrătorilor din activitatea de mecanizare a agriculturii, cu sediul în Ștefănești Ilfovului, trec anual mii de oameni, de la tractoriști și combineri la ingineri, economiști, juriști, directori de S.M.A.-uri și trusturi, președinți de C.U.A.S.C.-uri și primari de comune, specialiști ai I.M.A.I.A. și I.T.S.A.I.A., ca să se pună la punct cu cadrele, normele, legile, noutățile și cerințele la zi ale branșei.

Centrul e un fel de orășel al științei, cu construcții moderne, paralelipipedice de beton și sticlă adăpostind săli de expuneri și studii, laboratoare și biblioteci, care încercuiește o vastă curte-platformă a noului în care sînt expuse toată gama de utilaje, toate noutățile tehnice în materie. Orice mașină agricolă nouă, orice premieră a genului, în exemplarul ei prim, „de semnal”, vine aici, unde e răsfățat atent de instructorii centrului (10 instructori, experți ai tehnicilor mecanizării), înainte de a fi oferită lecturii și descifrării cursanților. Cu regretul că spațiul nu ne permite o mai amplă descriere a celor ce se petrec aici (promitem s-o facem cu alt prilej), poate la anul, cînd centrul va celebra 15 ani de existență, vom puncta doar, ajutați de directorul ing. Victor Neagu, câteva date de referință. E un centru silențios, în care se vorbește puțin („teoria” ocupă doar 5—10 la sută din perioada afectată perfecționării, restul timpului fiind hărăzit demonstrațiilor și lucrărilor practice), în care nu se aude nici măcar scîrțitul penitelor pe caielele de note (pentru cîștigarea de timp, cursanții primesc texte scrise, tipărite în mica tipografie a centrului). Nici răspunsurile celor chestionați de instructori nu se aud (un cabinet de testare electronică, cu aparate gen „detector de minciuni”, confirmă sau infirmă prin semnale luminoase răspunsuri „date” prin apăsări pe butoane). Sigur, nu toți mecanizatorii țării trec prin sălile și laboratoarele centrului, ci numai cei cu calificare înaltă, care, întorși în S.M.A.-uri, devin fermenți ai noului, difuzori de experiențe tehnico-productive de ultimă oră. În fiecare județ există și cite un S.M.A.-etalon al progresului tehnic, furnizor al acestui progres, al cărui instructori-profesori sînt pregătiți la Ștefănești. Cursurile sînt scurte, de maximă intensitate, cerînd cel din bănci severe tatuări de inițiere, cerînd zel aspru, adesea cu cheltuială de nopți. Complexele utilaje, instalații și agregate din curtea-platformă a noului ori din laboratoarele de diversele profiluri sînt studiate (adică demontate și remontate) pînă cînd li se știu cu ochii închiși toate suruburile. Tehnici de actualitate ardentă, precum cea a reconstrucției pieselor ori a reducerii consumurilor de combustibili, sînt învățate „pe viu”, prin expoziții zise „dinamice” (în care exponează nu stau sub geam, ci pot fi atinse, pipăite, măsurate cu sublerul, cotrobăite în toate tainele), prin experiențe înaintate de pretutindeni, concentrate aici ca într-un focar. În curtea-platformă, Vasile Dumitrache și Pavel Murel învață cum se poate adapta un tractor pentru consumul de gaz metan (un tractor adaptat astfel stă la dispoziția curiozității lor) ori cum se poate transforma un autobuz într-un vagon-dormitor pentru combineri (e și un astfel de autobuz, dotat cu toate subtilitățile de confort, inclusiv cu instalații de apă caldă bazate pe baterii solare), în timp ce inginerul Vasile Trifan, oaspete al bibliotecii, poate culege din rafturi informații tehnice și științifice necunoscute desigur la Vidra.

Ștefănești — centru de iradiere a noului

Personajul-cheie al recoltei, omul numărul unu al ceasului, este acum combinerul. (A fost, de fapt, și înainte, a fost al tuturor ceasurilor, zilelor, anotimpurilor cîmpiei, căci înainte de a prelua unealta culesului s-a nevoit cu cea a aratului, a însămînțării, a discuitului, a grăpatului...). Dar acum, mai mult ca oricînd, de hărnicia și de cunoștințele lui depinde totul. Hărnicia lui e străveche, e răbdătoare și miraculoasă hărnicie țărănească, niciodată dezisă din temeiniciile ei. Cunoștințele îi sînt proaspete și, raportate la nivelul de exigență cu care i se măsoară, nicidecum simple.

Omul acesta, în sută la sută din cazuri, e țaran. N-a fost cel mai strălucit la carte, căci altminteri n-ar fi rămas lingă pămînt. Un țaran cu șapte clase primare. A învățat meșteșugul mecanizării cîmpiei la școala profesională (cînd existau școli cu acest profil), iar în anii din urmă la cursurile de scurtă durată (opt-nouă luni) organizate de S.M.A.-uri. Acum îl învață, adică ar trebui să-l învețe, la liceul agro-industrial, numai că absolvenții acestor licee nu prea vădesc mare chef de a călări tractorul prin ploii ori prin arșiță. Dar asta e altă poveste. Deci omul acesta, trecut de regulă printr-o școală a muncii de opt-nouă luni, trebuie (e obligat!) să cunoască vreo 30—40 de tipuri de mașini agricole. (Leatul lui din sat, plecat în industrie, învață să stăpînească doar 3—4 tipuri de utilaje). El trebuie (e obligat!) să știe nu numai tehnică, ci și agrotehnică. În plus, noutățile domeniului lui de activitate, atît pe planul tehnicii, adică al mașinilor noi și al tehnologiilor lor, cît și pe cel al științei de a munci pămîntul, se succed într-un ritm alert. Combina „Gloria” de acum cîțiva ani nu mai seamănă cu complexa mașină C-6-P, deși răsare din ea, nici cu „Carpul” cu care se recoltează porumbul. Combina C-6-P costă un milion de lei. E o microuzină, un complex de instalații, dispozitive și aparate în care cuvîntul suprem aparține electronicii. Un milion de lei și un complex electronic puse în mîinile unui țaran. Școlarizarea



Totul, acum, depinde de el

exista), cine le va conduce, o dată ce mulți dintre tractoriști au trebuit să ia în primire combine? Nu-i simplu, în condiția în care nici combinerii necesari secerișului nu sînt destul.

Ba sînt. Într-un alt colț al cîmpiei, tolăniți la umbra combinelor, niște inși cu sumane albe îngăitănate cu negru, cu aere cam sfioase și cu mișcări stingace, ca unii parcă nu prea dedați cu timpul și locul, și-au scos mîncarea din traiste și imbuca lent, prin frugal, țărănesc, cu roșii, brînză și slană. Un cer verde, vegetal, cu zvoni de ploaie, pune fundal cosmic bucăților negre de piine din care mureșă, aromate și umede ca și pămîntul. Sînt ardeleni, mecanizatori din Sălaj, vreo douăzeci la număr, veniți la București să-și ia în primire niște combine CP-12 nou-nouțe, combine „de pantă”, bune pentru năruirile de coline și de lavine ale Sălajului. Veniți, în același timp, să-și „ajute pe cei din Sud” la culesul orzului și al griului, cită vreme la ei, în Nord, culturile încă nu sîmplinite sub soarele mai sărac, mai rece. Cel mai în vîrstă dintre sălajeni e Pavel Murel de la S.M.A. Surduc. Are 49 de ani, din care de peste 30 tot călărește tractoarele și combinele. Dar nu se lasă, n-o să coboare de pe ele pînă la ceasul pensiei. Adică el, Pavel Murel, vrea să doboare un record la care prea puțin mecanizatori îndrăznesc să viseze. Nu îndrăznesc, fiindcă ostenele unei munci acerbe îi trîmit mai devreme la odihnă (cu certificat medical) sau îi retrag în atelierul unde muncesc doar mîinile și mintea, nu și nervii, suprasolicitați de întîmplările cerului și pămîntului, nu și ficatul, suprasolicitat de șocurile tractorului ori combinei. Tractorist care să trudească pînă la clipa legiuită a pensiei nu prea găsești, cum nu găsești vara, adică în toi de campanie, tractorist pe plaja Mamaiei. El însă, Pavel Murel, va rezista pînă la clipa aceea, o știe bine. E rasă bună, rasă de om de deal, dedat de mic la trîntă aprigă cu pămîntul, cu un pămînt greu de supus și de îmblînzit. Aici, în Sud, în Sectorul agricol Ilfov, o să se „joace”, zice, cu secerișul, căci aici e mai ușor, aici combinele nu se catără pe mături și curmături ca oile, aici e șes lin și lîns, să te tot duci prin el cu mașina pînă-i spargi toate zările. Zicînd asta, strecoară pe sub sprîncene o privire iute spre cîmpia pe care mîile și rîsmile de tone de orz, fîșînd în lanuri compacte cit vezi cu ochii, dau peisajului un balans de valuri de mare, care te amețește. Închide ochii, amețit. O să-i deschidă cînd o să sară în șaua combinei, și o să-i tîină deschisă pînă va birui această coplesitoare întîndere. Va munci și aici la fel de bine ca și acasă, ca și în Surducul lui. E aici, ca și acolo, aceeași piine, pîinea țării, rotundă și indivizibilă ca și țara.

Ultima clipă

înaintea asaltului

Iar acum, cu oboseala unui an de efort în singe, dar cu cunoștințe de muncă proaspete, altoite pe răbdătoare lor hărnicie, și cu pasiunea nedormită a cucerii victoriei în bătălia recoltei, combinerii așteaptă. Așteaptă clipa de aur a secerișului. Clipa de trudă și de împlinire a pîinii.

Va trebui ca orzul cîmpilor să fie strîns în 4—5 zile. Va trebui ca griul să fie adunat în 8—10 zile. Va trebui ca nici un bob din prețioasa recoltă să nu rămînă în cîmp. Va trebui, așa cum a cerut secretarul general al partidului, ca recolta acestui an, în ciuda vitregilor vremii, să nu-și obnubleze recordurile, dimpotrivă.

Iar răspunsul lor, al oamenilor cîmpiei, va fi, ca întotdeauna, pe măsura unor eroi.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Valeriu Râpeanu:

**„Moștenirea
culturală a fost rostul
existenței mele“**



Fotografie de VASILE BLENDEA ■

— Valeriu Râpeanu, din câte știu, în iunie, în viața dumneavoastră există un moment aniversar.

— Da. În această lună — mai precis la 1 iunie — am împlinit treizeci de ani de la angajarea mea la *Gazeta literară* proaspăt înființată. Terminasem cursurile Facultății de litere din București și, la propunerea lui George Macovescu, redactor șef adjunct al *Gazetei*... și fostul meu profesor, după ce s-a consultat cu Tudor Vianu, Zaharia Stancu, cel dintâi redactor șef al *Gazetei literare*, m-a primit în cadrul echipei care în câteva camere și mai ales cămăruțe de la primul etaj al clădirii din Bulevardul Ana Ipătescu nr. 15 redacta cea mai vie și mai interesantă revistă a timpului. Asta într-o perioadă în care monotonie, cenușul, plătitudine, locul comun, lozincă repetată fără nici un fel de variație în presa timpului deveniseră exasperante.

— Ce-a însemnat pentru dumneavoastră venirea la *Gazeta literară*?

— A fost unul din momentele fericite în care, prin Zaharia Stancu și George Macovescu, simțeam că ni se transmite o experiență; experiența presei dintre cele două războaie mondiale, a cărei amintire începuse nu numai să se îndepărteze dar să fie maculată și trivializată prin anecdote insolente și de prost-gust, considerată sinonimă cu șantajul și malversajul. Ceea ce era, bineînțeles, fals. Dar nu despre aceasta aș vrea să vorbesc aici ci despre stringerea de inimă pe care am avut-o văzând că în luna aprilie nici o revistă literară nu a amintit că s-au împlinit treizeci de ani de la apariția *Gazetei literare* al cărei rol în dezbaterile artistice din anii respectivi a fost imens. Am evocat ce a însemnat atunci prezența în fruntea ei a lui Zaharia Stancu și m-am întrebat cu amărăciune cum se poate să-l uităm atât de repede pe cel ce a fost atunci, cu toată impetuoșitatea caracterului său vulcanic, în primele rinduri ale luptei pentru

o literatură adevărată, asumându-și, nu puține riscuri, biruind foarte multe împotriviri, creându-și și mai multe inimizități. — Am avut ocazia să răsfoiesc colecția *Gazetei literare*. În vremea aceea erați o prezență activă în cimpul criticii. În ultima vreme însă parcă v-ați retras, vorba unui regretat om de cultură, „în tranșee mai calme“: acelea ale istoriei literare. E doar o impresie?

— Nu e doar o impresie. Faptul că acum nu fac cronică literară, adică nu mă ocup în mod sistematic cu urmărirea fenomenului literar curent își are sursa în doi factori: situația pe care o am de douăzeci de ani, aceea de editor, și faptul că am considerat că de-a lungul anilor am acumulat un material care se impune comunicat prin ediții critice, antologii, studii de sinteză despre istoria culturii românești. Deși este loc să fac o precizare esențială cu privire la atitudinea mea: pentru mine, moștenirea culturală nu a fost nici o obligație profesională, nici un standard agitat conjunctural ci rostul existenței mele, suprema îndatorire morală.

— Cui datorati această atitudine?

— Formației mele morale și intelectuale începută în comuna Ploiești, județul Prahova; părinților mei, ambii învățători, profesorilor de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel“ din Ploiești unde am intrat în 1942. Cred că asupra fiecăruia dintre noi acționează cu o putere de care nu ne putem desprinde decât cu prețul unei abdicări și demisiuni morale influența pozitivă a mediului în care ne-am format. Noi simțim cel care ne-am plămădit sufletește atunci când eram copii, adolescenți și tineri și păstrăm nu numai în amintirea afectivă imaginile acelei perioade hotărâtoare: ele ne conduc și ne dau impulsuri de-a lungul întregii noastre vieți.

— Concret, cum s-a realizat această „plămădire“ sufletească?

— Pentru mine, această atmosferă care

începe în modesta casă a unui învățător de țară și care își lua copilul de șase — șapte ani la cursurile lui Nicolae Iorga de la Vălenii de Munte, având un adevărat cult pentru valorile noastre clasice se va împlini în mod firesc la liceul amintit unde eminentii profesori care făceau apostolat în adevăratul înțeles al cuvintului, pentru care istoria, literatura, muzica, arta nu erau numai obiecte de studiu sau mai precis nu le predau că să ne comunice o cantitate de cunoștințe, ci să ne trezească un sentiment, să ne formeze, să ne facă să le trăim sufletește.

— Înțeleg că trăiați într-un climat cultural plin de promisiuni pentru un tânăr.

— Nu se poate uita efervescența anilor 1944—1947 când am început să lărgim aria selecției de pină atunci, să discutăm mai mulți scriitori, să aflăm și alte dimensiuni culturale și istorice. Pe băncile liceului ne confruntam, pornind de la problemele fundamentale ale culturii noastre pe care vroiam să o înțelegem într-un spirit nou. Nu mă voi referi acum la perioada următoare deoarece e timpul ca istoriile literaturii românești contemporane să arate în spiritul științific, obiectiv, meandrele drumului parcurs. Nu pot să înțeleg totuși un fapt: de ce sunt oameni care devin brusc iritați și irascibili ori de câte ori se vorbește despre această perioadă. În orice caz, ea ne-a învățat cit de mare e răspunderea noastră față de cuvântul scris și față de fapta noastră și că generațiile care vin după noi ne vor întreba, au dreptul să ne întrebe, e o lege a istoriei, de ce am scris ceea ce am scris și de ce am făcut ceea ce am făcut.

Dacă m-aș referi acum la propria mea experiență aș spune că anii facultății mi-au permis cea mai sesizantă întâlnire, aceea cu Tudor Vianu, pe care îl consider mentorul generației noastre sau mai bine-zis al celor ce au vrut și au avut cum să învețe din înalta lui prezență la catedră. În același timp formația spirituală începută la Ploiești s-a desăvârșit aici prin frecventarea asiduă, zi de zi, cu frenezie, chiar și nu o dată în pofida orelor terne, neinteresante și conformiste ale facultății, a ceea ce aș numi cei patru stilpi spirituali: Biblioteca Academiei, Ateneul român, muzeele și teatrele. Toate laolaltă și fiecare în parte au însemnat largi deschideri spirituale către tărâmurile spre care am continuat și continuu să călătoresc neîncetat. Pentru că vreau să vă mărturisesc că cea mai profundă bucurie a vieții mele a fost și este întâlnirea cu formele de expresie ale artei fie cu cele ce „depozitează“ arta în devenirea ei istorică, fie cu cele în care se manifestă arta astăzi. Ele mi-au prilejuit supremele satisfacții întilnindu-mă cu cărțile, tablourile, piesele de teatru, paginile muzicale care mi-au relevat frumusețile eterne ale culturii universale. Sunt mulțumit că n-am trecut pe lângă nici un afiș care să anunțe un spectacol, un concert, un recital fără să fac totul — chiar și imposibilul — ca să intru, că n-am trecut pe lângă nici un muzeu fără să-l cercetez.

— Profesorul Șerban Cioculescu scria astfel la sfârșitul anului trecut: „Unul

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Virtuozitate juvenilă

Speranțe de azi, certitudini de mine

Andrei Vieru, un tânăr pianist care l-a avut ca mentori pe Dan Grigore și pe Constantin Ionescu Vovă, a absolvit conservatorul bucurestean încă în 1981. Cei trei ani scurși, de atunci și până astăzi, au fost bine folosiți de acest tânăr, prin specializările făcute la cursurile de vară ținute în Austria, cu Carlo Zecchi, în Elveția, cu Harry Datyner și la Moscova, cu reputatul Lev Nikolaevici Naumov. Însușirea și aprofundarea unui repertoriu concertistic vast (Bach, Mozart, Beethoven, Brahms, Rahmaninov) experiența dobândită prin colaborările avute cu orchestrele noastre din Cluj, Timișoara, Tg. Mureș, Brașov etc., toate acestea s-au vădit cu pregnanță, în interpretarea dată *Concertului nr. 2 pentru pian și orchestră* de Serghei Prokofiev, în cadrul manifestării găzduite — recent — de filarmonea bucuresteană, aflată sub conducerea lui Mihai Brediceanu. Ne-a făcut plăcere să observăm că, la Vieru, maturitatea artistică își dă mina cu tineretea, iar felul aerat în care a fost concepută și redată maniera de cânt ne-a dezvăluit o privire limpede și proaspătă asupra artei secolului XX, ce este, uneori, prea îmbibată... Forța digitației lui Vieru a stat pe al doilea plan, intrucît tânărul interpret l-a înțeles pe Prokofiev mai cald, mai intim decât o fac alți pianisti care scot în relief tocmai jocul dur, uneori voit grotesc, dintre disonanță și consonanță. Iar nuanțele, echilibrul și gândite în raport cu înțelesul general a ceea ce reprezintă personalitatea marelui Prokofiev în contextul artei contemporane, reliefația tocmai prin culoarea sunetului a limpezimilor formei, ne-a întărit convingerea că Andrei Vieru posedă, în afara unei bune tehnici pianistice, un bagaj solid de cunoștințe teoretice și estetice care îl vor plasa, în viitor, în virful ierarhiei colegilor săi de generație: succes, deci, pe acest drum ascensional!

Violonistul George Duda are o bună tehnică, dublele, triplele corzi și octavele fiind cîntate cu o mare acuratețe; de asemenea, pasajele de virtuozitate n-au constituit, nici ele, vreo problemă, pentru acest tânăr. Mai putem nota și emiterea unor sunete pline de frumusețe în registrul supraacut (partea intii), dar concepția sa asupra *Concertului pentru violă și orchestră* de P.I. Ciaikovski, prezentat în cadrul simfonicii RTV, dirijat de Ludovic Bacî, ni s-a părut a fi cam germanică și mai puțin rusească. Interpretarea dată creației marelui compozitor ni s-a părut — una peste alta — teapănă și puțin bătoasă. Sigur, gusturile diferă, dar noi îl preferăm pe Ciaikovski în stilul tradițional, plin de căldură. Vedem însă în George Duda un tânăr interpret care promite; și, din acest motiv, simțim interesul de drumul său, promițând — la rîndul nostru — că vom reveni atunci cînd vom avea ocazia.

Luiza Nancu și-a asumat o sarcină dificilă prezentîndu-ne *Concertul pentru violoncel și orchestră*, de Robert Schumann. Dificilă, intrucît această lucrare nu stă la îndemîna oricui, forma de concert obligă, ca și învăluirile sale tematice, dialogul permanent dintre solist și tutti, toate acestea — în afara tehnicii necesare — fac ca abordarea concertului să devină un act de temeritate artistică; aceasta este și una dintre cauzele pentru care interpretii îl includ mai rar în programele lor. Sunetul amplu, uneori și foarte cald, demonstrat de Luiza Nancu, nu ajunge însă. Disecarea formei muzicale în teme principale și contrateme, aflarea partidei instrumentale în care se află „capul de temă“, dialogul cu această partidă, echilibrarea nuanțelor generale între orchestră și solist, ilustrarea patosului schumannian etc., cer eforturi serioase în aprofundarea creației. Spre regretul nostru, tînăra interpretă nu

(Continuare în pag. 22)

CLAUDIU NEGULESCU ■

Desene pe asfalt

Din cartea vacanței

1.

Dunărea, argint de mlăzași, e un hotar al amintirii, memorie a istoriei noastre. A ogîndit bărbile oștenilor vechimi, rătăcite apoi în pădurea spicelor crescute pînă la gîtul cailor — ne-o spune Herodot și a cules pentru o clipă înfierbîntatul chip al împăratului împărășilor, tînărul Alexandru. Hotar tragic între pămîntul apărut cu strășnicie de dăcii lui Decebal, fiul regelui Scordilo, și strălucitoarele armate ale Romei, într-o iarnă de demult, cu trestii înghețate și zăpezi albastre sub viscole. I-a fost dat acestui pămînt, prin vreme amenințată și rivnit, să aibă în brațele bărbăților săi hotare de neclintit, dar lor, acestor brațe, destinul geologic le-a adăugat magnificul hotar Dunărea. Nu există filă din istorie prin care să nu curgă Dunărea. Celor mai mulți dintre voievozii noștri le-a revenit datoria sfîntă de a-l înfrunta la

Dunăre pe năvălitor și marele fluviu e cuprins în cerneala bătrînilor cronici, amestecată cu lacrimi și ceară înmiresmată. Cronicarul fără seamăn al pămîntului și al văzduhului vibrînd sub aripi de păsări, Eminescu, rechemînd din cenușă și amintire umbra lui Mircea, îi așeza pe buze minia înțeleaptă a gospodarului de țară veghind cu ochi treaz pentru ca sulițe vrăjmașe să nu tulbure așezările oamenilor săi, dar și răcoarea Dunării:

„Eu nu ți-aș dori vreedată să ajungi
să ne cunoști,
Nici ca Dunărea să-nece spumegînd a
tale osti...“.

Barba lucind de mîrodenii a lui Darius cunoscută și ea vîntul luncînd asupra Dunării. Poporul întreg, cu păduri și orașe de lut, cu case și dobitoace, cu ziduri de cetate și cuptoarele plîinii, s-a simțit apărut, ocrotit de acest hotar cu pilpîiri domoale. Dunărea scînteiază în cîntecele noastre și o știm în graul nostru ca într-o casă de țară.

2.

Nu, Dunărea nu e nîclodată albastră. În schimb, „drumetînd“ pe puntea unui vas ce străbate Dunărea noastră pas

cu pas sîntem gata să răsturnăm în apele coapte, furate de pe șevaletul meșterului Tucelescu, toate celelalte culori... Am văzut o Dunăre albă cînd razele lunii i-au atîns cu sunet ogînda cu argint în fierbere rece în seara în care, solidari cu toate iubirile pămîntului, ne plîmbam ochii grei de dragosto peste undele gravate de oțelul navei. Am strîns în căușul palmei o Dunăre roșie cînd, adunate la proră, cu buclă de piînă în mîini, am mușcat din carnea de piersică domestică a tomatelor, și am ris cu buze umezite de „sing“ voios... La Porțile de Fier, mortarul crud, turnat cu apolodoriană îndrăzneală sub „talpa“ apei, colora Dunărea cu un cenușiu cu irizări de cobalt, amintindu-ne de blănușile scăpătoare ale vietăților și bruma căzută pe frunzele toamnei. Violetă era Dunărea în dimineața de la Calafat, cu peregrinări pe plaja pustie în care, la debarcadere, am văzut-o odihnind într-o barcă pe fata cu trup auriu... Portocalie, cînd răsfrînge cetăți, verde cînd taie în două păduri și cîmpuri pentru a doua oară rotund, Dunărea e un evantai de culori rispite generos peste pămîntul țării noastre străvechi.

GHEORGHE TOMOZEI ■

De unde pină unde?

În zilele următoare am băgat de seamă
că roua se contopea cu florile
și că noroiul în care intrasem
ori de cite ori fusesem nevoit să ies
înțepa să aibă scilpieri diamantifere,
iar la rădăcinile plantelor lipsite
de apă rare
ale unei specii care rărea demult
mai ales pe malul bălților și al mării
o minunăție vietate ciclopice făcându-se
spre superba carnație a florilor de lotus,
de unde pină unde atita insistență,
de unde pină unde acest impuls vioi
de unde pină unde și cum de-a renăscut
când nici chiar Noe nu se gândise
s-o includă în colecția sa
de plante și animale
atunci când primise dispoziția să salveze
suflul vieții de pe pământ
pe celebra lui corabie din lemn
de salcăm?

Să credem oare că Noe o ignorase
dinadins fiind sigur că va rezista
fără ajutorul lui? — să credem oare
că apariția
ei bruscă și feroce ar fi un semn
al ajustării structurii?
sau că prin prezența ei rapace,
această specie lipsită
de menajamente
vrea să ne atragă atenția că milioane
și milioane de ani
am trăit cu toții în preajma
măștinilor fetide
e-am venerat milioane de ani
broșcoii fantastici
capabili să înghită sau să vomite ploaia
s-o retragă în imensul său abdomen
lustruit?

Fără a ști nimic

Nu cred să mă înșel afirmând
că cu cât urmărim mai îndeaproape
realitatea
cu atât mai mult ea se retrage
și se închide în sine,
poate dintr-un fel de pudor
sau pentru că nu suportă
să fie supravegheată
și cu atât mai mult suspectată,
e ca și cum ai privi o femeie goală
prin gaura cheii
și care, atita timp cât nu se simte privită,
se comportă în modul cel mai natural,
dormind, căscind, umblind prin odaie,
nieptându-se,
scărpinându-se la ceafă, fără să-l pese că
un ochi străin o urmărește cu insistență,
dar în momentul în care își dă seama
că e supravegheată,
chiar dacă rămâne mai departe
în pielea goală
și nu-și acoperă la rezezeală nuditatea,
comportamentul ei se schimbă
fundamental,
se inhibă, se dezlanțuie
sau se cabotinizează,
așa încât mă întreb dacă n-ar fi cazul,
pentru a cunoaște într-adevăr realitatea,
s-o privim prin gaura cheii,
fără ca ea să știe.

Blanuri

Morman de blănuri descărea vaporul,
morman de blănuri galbene ca iasca,
de vietăți ne care viătorul
le-a doborât c-un glonte în Alaska.

Dar mai era o blană ca o rocă
de trăsnet fulgerată, mititică,
și mă gindeam că poate o alică
în frunte a izbit un pui de focă.

Din virful turnului

Din virful turnului privește-o clipă
spre golul și spre plinul care sub el
se-nfruntă
și-apoi se împletește într-o funtă,
se-nnoadă ca o palidă aripă
ce-ar năvăli să urce peisajul
sus, pe terasa turnului stingher,
sau poate mai departe chiar sub cer,
cu furculițe, câni și tot bagajul.

Virgil Teodorescu
și lumina
mereu fascinantă
a poeziei sale

Fotografie de PAUL AGARICI

Intr-un succint poem, *Reflex*, o veritabilă mostră pentru bizarul și, încă, misteriosul mecanism al discursului poetic suprarealist, poem cuprins în foarte recentul volum *Un ocean devorat de licheni* urmat de *Poemul regăsit* (volum apărut cu doar cităva vreme înainte ca autorul său să implinească vîrsta de 75 de ani), Virgil Teodorescu, mai în glumă, mai în serios, nici vesel și nici trist fiind, mai zimbînd de-a durerea, mai jucîndu-se de-a tragedia, spune: Soțul moare de urit, — / lidia îl ia de git, / soțul are o lulea, / jarul cade pe podea / și se-așază pe covor, — / lidia îl ia la zor: / soțul ei, acum dentist, / nu-i nici vesel și nici trist / ca un brav avangardist. Altfel zis, Virgil Teodorescu, nume de referință pentru poezia noastră contemporană, a fost și a rămas un brav avangardist, opera sa de pină acum ilustrînd nu numai vigoarea acestui tip de poezie, ci și o anume evoluție, la noi, a suprarealismului în condițiile unui cîmp poetic traversat de atîtea și-atîtea curenți și linii de forță. Firește, prima din ten-

tațiile unui critic literar sau împătimit cititor de poezie este aceea de a desluși, nu numai în linii mari, cit mai ales în amănunt, mecanismul intim și exact al poeziei sale. Poetul însuși a încercat de nenumărate ori să intre în propriul său laborator, fie prin poezie, scriînd poeme despre scrierea poemului, fie prin opiniile sale exprimate în varii ocazii cînd subiectul dezbaterilor era estetica și mecanismul poeziei suprarealiste. Dar, din fericire, acel ceva ce se-nîmplă în clipa inefabilă a creației a rămas învăluit în taină, în metaforă. Respectivul mecanism poate fi, de exemplu, un... „mic susținător de armă, / pe care cu rușine îl țin ascuns în creier, / susținătorul asta e mare cit un greier / și țîrîre prin somn și se dezvoltă / chiar împotriva legilor naturii, / hrănindu-se cu glume timpote și injurii / e marea ei plăcere (a verisoarei Elentara, ființă și compunere mediumnică, n.n.), extremul ei alint, / și mie-mi place, zău, de ce să mint” (De ce să mint). În ceea ce ne privește, renunțînd să mai credem

că am putea descoperi, dincolo de metafora suprarealistă, un anume mecanism decit însăși metafora suprarealistă, ne-am bucurat să deslușim în poeziile sale cit de nevinovată-i capcana aceluși nici vesel și nici trist, ipostază unică a bravului avangardist. Cu alte cuvinte, Virgil Teodorescu mimează ce mimează situaerea în punctul de mijloc, între a fi nici vesel și nici trist, dar, pină la urmă, cînd îl năpădește adevărul cel mai de taină al ființei sale, este, totuși, copleșitor de trist, ca în prima poezie a volumului, *O, cit am ris*: „O, cit am ris cu ea într-o cîmpie, / atît de mult am ris într-o cîmpie, / era spre seară sau chiar se-noptase /... și nu era pe-acolo picior de om ci doar / cernoziomul negru, mai negru ca durerea, / mai negru decit noaptea care-ncepea să cadă, / am ris atît de mult lîngă cascada / am ris atît, era atît de bine, / și-acum spune-mi să mai rid, cu cine?” Și am putea continua cu numeroase alte poeme de acest fel care ni-l arată pe Virgil Teodorescu copleșit de emoție, ipostază care, firește, nu este chiar ortodoxă pentru un brav avangardist. Însă, ca o replică la devierea pronunțată spre aceste „stări de cenușă”, vom întîlni în volum o sumedenie de poeme cu o la fel de pronunțată deviere spre umor, spre năstrușnicie, ca în *Lașul slăbiciunilor*: „Nevasta tinichigului / nu are ochi de tinichea, / nevasta pădurarului / nu are pulpele din lemn de frasin, / nevasta cioabanului / nu are sîni de lînă țigale, / dar nevasta potcovarului / are o potcovă / și toate celelalte soții / o învidiază” sau în *Frustrare*: „Duceau catirii stuflă ce zumzăiau în șa, / pe-nguste căi abrupte de munte, / și așa / s-au prăvălit în vale, / știutele s-au spart, / albinele-ațîțate au devenit cumplite, / au devorat catirii / din cap pină-n copite, / localnicii le-au dat de urmă / în scorbura în care s-au așezat / și cîc / un frate, o nepoată sau o fiică / (afacere în care nu mă vir) / au desfăcut pe piață, fără frică, / exorbitanta miere de catir.” O anume concluzie se impune, credem noi, de la sine: nu mecanismul poeziei lui Virgil Teodorescu este, în primul rînd, important, respectivul mecanism putînd fi studiat și cercetat în sine, ca un curs de poezie modernă, ci emoția, faptul de viață trăit și transfigurat, conținut în interiorul poeziei sale așa cum diamantele conțin, în structura lor fixă și intimă, lumina cu care ne fascinează mereu.

VICTOR NIȚĂ



LIVIU BREZEANU — Voicovod

Vas de porțelan

I-am apreciat întotdeauna conversația,
i-am apreciat și lungile tăceri sub lunare,
enigmaticul suris ca o perlă ascunsă
pe care nimeni n-a desfăcut-o încă
și zace, printre alte scoici bolnave
de mîrgăritare, pe fundul oceanului
da, și mișcarea miinii stingi

I-am apreciat-o enorm
mi se părea că-ntr-însa mari păsări
parcă servea la volei mingea
c-un centimetru peste plasă
și regulat ieșea punct din serviciu,
admirația mea nu mai contenea,
era ca o brățară grea,
și dintr-odată această superbă mișcare
s-a spart
ca un vas scump de porțelan căzut
de pe etajeră.

Șarpele cu pene

De sus se vede fluviul Amazon
ca un imens și spart la bază con,
ca un convoi de care, un nesfîrșit convoi,
și carele sint pline cu noroi,
și în noroi se scaldă un uriaș balaur
cu penele de chiciură și aur,
se scaldă și în juru-i apa crește,
se bălăcește-n ouăle de pește,
înghețe ca în vis
turme de boi și avis piscis.

Ca niște mari termite

În uluiitorul oraș Brasilia am văzut
un grup de oameni ca niște
mari termite obosite așteptînd
autobuzul,
ca niște mari termite obosite și pline
de riduri,
autobuzul întîrzie să sosească din motive
pe care n-am avut timp să le cercetez
și nici nu mă interesează,
am constatat numai că în uluiitorul
oraș Brasilia
autobuzul întîrzie ca într-un oarecare
oraș de provincie
unde primarul tratează cu indiferență
transportul în comun,

era cam pe la șapte seara și oamenii
așteptau liniștiți
într-o stație prevăzută cu un peron
acoperit,
și mi-a trecut prin gînd că s-ar putea
ca unul dintre ei
să fi participat la înălțarea uluiitorului
oraș
în calitate de salahori sau de zidari,
mi-a trecut prin gînd că sint poate
printre ei unii care
acum douăzeci și mai bine de ani
cînd s-a întemeiat orașul
amestecau betonul temelilor fosforescente
și imi ziceam că aportul lor
nu e cu nimic mai prejos
ca al meșteșugarului iscusit care a lustruit
treptele coloanei infinite,
și acum iată-i șezînd melancolici
pe lîngă ziduri
ca niște mari termite obosite și pline
de riduri.

La apusul soarelui

În uluiitorul oraș Brasilia superbe
havuzuri își dirijează stropii
de sus în jos
și citeodată, de prea mare căldură,
stropii îngheață ca niște mîrgăritare,
apostolii din fața Catedralei albe,
înălți de trei metri,
poartă blugi și părul lung ca Eminescu,
centura de marmură care le începe
mijlocul
este spuzită cu pietre nestemate,
Catedrala albă pare o pasăre uriașă
gata să-și ia zborul în azurul albastru
podoabele imaginate de Le Corbusier
și Niemaiier
înconjoară imense terase aeriene
pe care la apusul soarelui,
mai vortocalui ca oriunde,
încep să circule enorme gîndaci negri
și scorpioni placide.

Insemnări de lectură

Fabule cu sau fără
morală...

Specie eminamente democratică și populară, „născocirea unui rob” ce „cuteza, ascuns în pilde, ticluit să se rostească”, fiindcă trebuința de-a citi e omenească”, fabula — zice Tudor Arghezi în *Stihuri peștrițe* — „a slujit să-l mai mîngiee omului de tot ce-l doare”. Realist dar nu sceptic, marele poet, neîntrecut în scrisul pe dedesubt, știe că „răul arătat” fabulistic, sub masca dobitoacelor „cuvîntătoare, nu se schimbă la intervenții miraculoase, ca în poveste, dar divulgarea lui împacă cugetul satisfăcînd, cu alte cuvinte, simțul nostru de echitate, nevoia de a reface, chiar și numai în imaginație, echilibrul ființei umane asediată nu rareori de pornirile relei conștiințe. Altminteri, „Boul puțin la simțire” al lui Gr. Alexandrescu, ajuns, cum știm, „un bou învățat” în fabula lui Caragiale nu ne dă nici o speranță de progres. Dimpotrivă. Și totuși, fabuliștii n-au conștientizat că este fabula? N-am putut găsi o definiție mai bună decît în „cuvintele potrivite” ale

marelui poet: „Fabula de-atunci încoace s-a lărgit cu toate-acestea, / Soră geamănă cu gluma, păcăleala și povestea, / Și o mai lărgim, cu voia cititorului, și noi, / Adunînd în cusătura cîteva alțițe noi, / Într-o fabulă dibace, adevărul din belșug / E țesut în frumusețea graului, cu meșteșug, / Poate fi cînd poezie, cînd suris, cînd piscătură, / După cum se-n-țoarce acul și izvoadele te fură, / Altă dată-n căptușeală, pe furis, dar azi pe față”.

Cîteva „alțițe noi” în cusătura multiseclară a venerabilei specii aduce poetul Nicolae Dragoș în volumul „Fabule cu sau fără morală”. Poet matur, afirmat în climatul de admirabilă solidaritate civică și artistică al generației lui Labis, autorul unor remarcabile volume de lirică mediativă și de reflexiune socială, al multor vibrante poeme patriotice, Nicolae Dragoș este, de astă dată, în postura de fabulist, un solitar, cel puțin în generația sa. Specie dificilă din mai multe puncte de vedere — și nu în ultimul rînd sub raportul libertății de a inova în interiorul unui model oarecum prestabilit de prestigiu unei lungi tradiții — fabula, cusută altădată-n căptușeală, pe furis, dar în anii noștri ivită, cum spune poetul, pe față este, cu toate acestea, foarte puțin abordată. Așa încît, prin forța împrejurărilor concurențiale poetului-fabulist de astăzi sint nu lîngă el ci în urmă: ei se pot numi, să zicem, La Fontaine, sau Grigore

Alexandrescu, sau Tudor Arghezi însuși — în ale cărui *Stihuri peștrițe* ni se pare că întrezărim modelul secret al fabulei scrise de Nicolae Dragoș. Gluma, păcăleala, povestea — scaldate într-o poezie discretă, fină, concentrată — sint, și în fabulele lui, modalitățile așa zicînd „epice” dar mai cu seamă dramatice, scenarizate teatral în care se vede trecut cu meșteșug și subtilitate adevărul despre firea, moravurile și năravurile, n-aș zice „eterne”, ale oamenilor. „Surisul” și, mai cu seamă, „piscătura” de o usturime persistentă recomandat cu grație prefăcută de Arghezi sint cele două otrăvuri fine răspîndite cu harnică generozitate de aceste ingenioase „fabule cu sau fără morală”. Autorul este pe deplin conștient, cum rezultă din „Fabula fabulei” — prefata cărții — de riscurile la care se expune. Și le asumă. Artistul, creatorul se găsește totdeauna în situația castorului hărțuit de lupul cu „dîntii cuminți”, vulpea cu coadă prea lungă și ursul „fără coadă”, ba chiar și de „blîndul măgar”. Tulburînd seninul apei în care face să se ogîndească fidel portretele unor contemporani de-ai săi, poate fi sigur de nemulțumirea lor circitoare: „Văzînd opera că-i sapă / sub culori o tristă groapă / Castorul s-a furisat / Pe tăcute spre un riu / — un luncetor argint — / Și sub valurile lui / și-a zidit un labirint”. Însă de sub valurile în care se „ascunde” cu operă cu tot, ecoul moralei insidioase ca otrava administrată în

doze mici este menit să întîrească în conștiința eroilor o vie neliniște, aruncîndu-i într-o „tragică” dilemă: „Se privea ca-ntr-un tablou / În oglinzi de apă rea: / «S-o mai bea? Să n-o mai bea?»” Apa este pe vecie otrăvită cu adevărul propriilor lor imagini nesuferite. Ca într-o veche poveste chinezească, creatorul se dizolvă în apele creației pe care a născocit-o. El este mereu acolo, fără să fie văzut: o prezență care neliniștește ca o teribilă „armă secretă”. Poezia și-a făcut datoria: ascuțitul ei invizibil a mai scurtat o dată picioarele minciunii care creșc, nu-i vorbă, repede la loc. Cititorul neprevenit va descoperi — iar prototipul, dacă există, se va descoperi — numeroase alte ingenioase formule și scenarii mai mult sau mai puțin „esopice” unde Nicolae Dragoș, respectînd norma arghezană la fabulei, strecoară în țesătura poeziei „piscătura” veninoasă a adevărului usturător care tumefiază chipul înșelător al măștii eroilor săi. Dar „surisul”? Există și el, ca de pildă în comedia burlescă a „dopului perfect”: simbolul sau masca imponderabilității morale.

Cu sau fără morală, fabula lui Nicolae Dragoș este o bună exemplificare a definiției argheziene: „Fabulă se cheamă vechea corectură / Dintre pilda bună și caricatură; / O minciună blindă-n care se prefac / Hăzurile snoave scurte-n bobirnac”. C. STANESCU

Odobesciana

Se împlinesc la 23 iunie 150 de ani de la nașterea lui Alexandru Odobescu. Era fiul colonelului I. Odobescu, ilustrat printr-o faptă nu tocmai cavalerască: în calitate de membru al guvernului provizoriu, în 1848, l-a arestat pe acesta „în numele proprietăților”. Soția lui, Catinca, fiica doctorului Caracac, nutrea însă sentimente democratice, încercând să-l tempereze zelul. Copilul era de o rară precocitate: la vârsta de 11 ani scria părinților într-o franceză pe care i-ar fi putut-o învidia, dacă ar fi înviat, fiul și fiica doamnei de Sévigné, și cu acea măiestrie epistolară atât de rară pe meleagurile noastre.

Momentul crucial al existenței i-a fost, credem, cunoașterea lui N. Bălcescu, la Paris, unde-și lua bacalaureatul și colabora la revista *Junimea română*, debutând cu un articol, *Muncitorul român*, în favoarea țărănimii exploatare. De la marele surghiunit, a cărui capodoperă, *Istoria românilor sub Mihai Vodă Viteazul*, avea să o editeze, a învățat să-și iubească țara și poporul, cu trecutul lor de luptă și de suferințe, să cultive limba, să cinstască poezia populară, să traseze liniile directoare ale literaturii și culturii naționale. Însăși pasiunea lui pentru arheologie, căreia avea să-i consacre ultimele decenii ale existenței, în vederea publicării monumentalei lucrări *Le trésor de Petrossa* (ediție românească în 1976), n-a fost altceva decât punerea în serviciul disciplinei istorice auxiliare, a caldului său patriotism. Omul de știință a pus astfel bazele învățămîntului respectiv în țara noastră, după o scurtă, dar strălucită carieră literară. Adolescența noastră a vibrat de emoție citindu-i nuvelele istorice (*Mihnea Vodă cel Rău* și *Doamna Chiajna*) după ce ne delectase copilăria cu basmele lui. La vârsta adultă abia, i-am gustat cu deliciu *Citeva ore la Snagov* și *Pseudokinegetikos*, poate primele eseuri pătrunse de lirism din literatura noastră. Ar fi ajuns, desigur, unul din marii noștri poeți, dacă ar fi stăruit, după strălucitele versuri de tinerețe.

Întors în țară, a urcat fulgerător treptele vieții publice: la 29 de ani a fost ministru al Cultelor și ad-interim la Externe. Mai târziu însă, căile vieții sale au cunoscut numai coborâșuri. În diplomație, a trebuit să se mulțumească cu posturi subalterne și să sufere umilințe peste umilințe, de la cenzori obtuși și hapsini, ca alde D.A. Sturdza, care a făcut tot ce i-a fost cu putință ca să-l descalifice. Astfel viața ce i se anunțase în culorile cele mai luminoase,

toare, în belșug și fericire, i s-a înăsprițit an cu an, tulburându-i rivna creatoare și acel minunat echilibru moral cu care pornise sub auspiciul atât de norocoase.

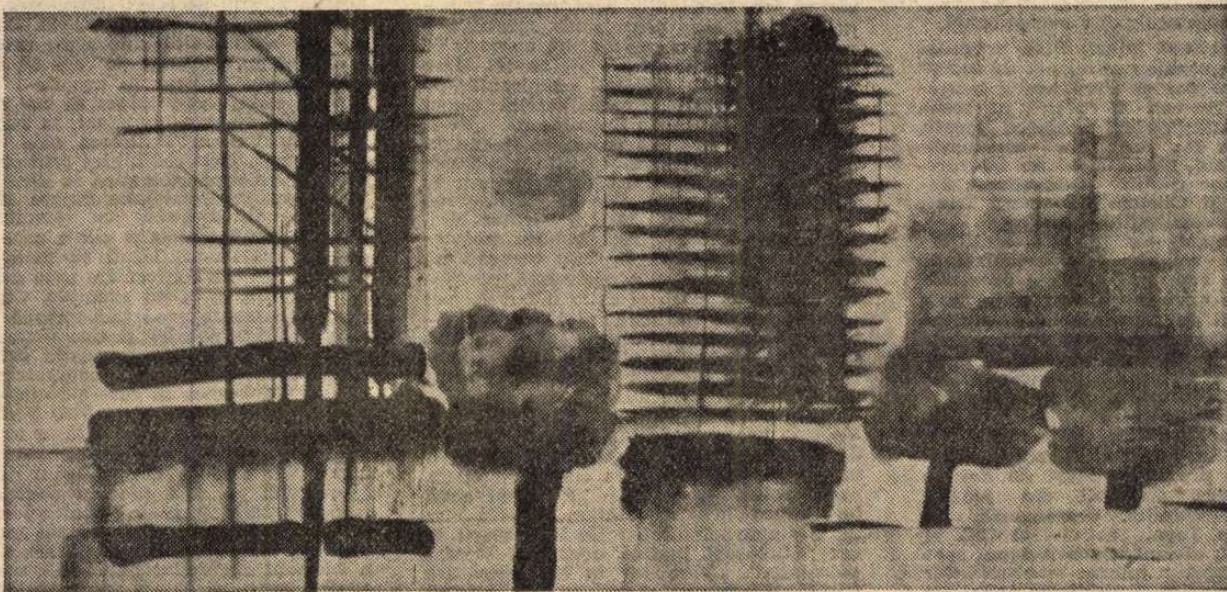
Natura îl înzestră cu toate darurile: sănătate, vigoare, frumusețe, inteligență, talent, putere de muncă, dragoste de viață și de societate. A fost, alături de Hașdeu, cel mai dotat scriitor și totodată om de știință al generației sale, stăpîn pe gîndire, pe cuvînt și pe scris, toate laolaltă conferindu-i farmecul unic al personalității. Al fi zis că era sortit să izbîndească în tot ce încerca. Iată: paginile consacrate *Poeților Văcărești* îl meneau parcă să dea culturii naționale un mare critic și istoric literar. Nu a continuat însă în această direcție. Unele din paginile sale, păreau indicate a vesti un memorialist de talia lui Ion Ghica (unul din puținii săi contemporani mai vîrstnici care au știut să-l prețuiască). Criticul de artă antică, medievală și renașcentistă a fost și un artist al poeziei, un meșter zugrav al interioarelor, al vechilor clădiri și decoruri românești, al alaiurilor domnești: pana scriitorului se metamorfoza în penel.

Artistul nu era înzestrat exclusiv în direcția plastică: fraza sa adeseori amplă, în arabescurile ei, avea secrete modulare muzicale. Desigur, evoluția limbii a primitiv vocabularul de numeroase fenomene lexicale ale trecutului. Opera lui are nevoie de un glosar, vezi ediția lui Tudor Vianu, 1951-1955. O oarecare dificultate decurge și din voluptatea filologului în manevrarea unor arhaisme (arheologul cunoștea termenii, vechile tipărituri și scrierile cronicarilor). Aș îndrăzni să afirm că scrisul lui Odobescu cere, ca să fie înțeles și iubit, o educată sensibilitate filologică. Nu-i aceasta însă condiția de supraviețuire a tuturor clasicilor? Lectorii lor nu se recrutează din sinul celor exclusiv satisfăcuți de literatura momentului. Aș mai insinua că a fi iubitorul scrisului odobescian cere înainte de toate oarecare cultură clasică, dacă nu chiar una temeinică, în zilele noastre mereu mai rară (nu numai la noi, dar și în Occident!).

Mie unuia îmi plac și unele sintagme pe care Odobescu și-a pus pecetea. Astfel, el nu scria: „Ațiți amari de ani” ci „Ațiția mari de ani” (*Doamna Chiajna*). Și tot așa, nu: „De-amar de veacuri”, ci: „De mari de veacuri” (ibid.). Omul de societate afecta o scândaloasă modestie cînd aducea vorba de scrisul său. Admiratorii descrierii Bărganului din *Pseudokinegetikos* vor fi uimiți citind această autoapreciere: „...ceea ce spusesse despre Bărganul nostru condeii mîeu cel smead, molatic, searbăd și spălăcit”.

Cîte epitețe, tot atîte automortificări!
Decepții sentimentale i-au dictat sfîrșitul tragic...

SERBAN CIOULESCU



RALUCA GRIGORCEA — Șantier

Cei zece magnifici

Scriam în numărul precedent al revistei „Flacăra” despre imposibilitatea de a ne resemna în ideea că marele scriitor a dispărut, ca mit, din spațiul culturii contemporane. Revin asupra acestui gînd, stimulată de rezultatele unei anchete organizate de cinci mari publicații occidentale. Este vorba de un joc-referendum, inițiat de *Lire*, *La Stampa*, *Die Zeit*, *The Times*, *El País*, pentru a sonda gustul și preferințele cititorilor de azi în materie de literatură clasică și modernă. Au fost consultați peste zece mii de cititori din Franța, Germania, Anglia, Spania și Italia, și din totalizarea voturilor s-a putut alcătui următorul clasament al valorilor: Shakespeare, Goethe, Cervantes, Dante, Kafka, Proust, Thomas Mann, Molière, Joyce, Dickens. Aceasta este ordinea preferințelor și, oricît de stupide ne par și sînt, cu adevărat, comparațiile între marii creatori, să examinăm un moment această ciudată listă. Este de observat înții că din ea lipsesc marii scriitori din estul Europei. Bernard Pivot, redactorul-șef al revistei *Lire* și, după cit se pare, cel care a avut ideea acestei anchete, explică de ce votul cititorilor s-a limitat la cinci literaturi occidentale. Accept justificarea, deși stăruie în mine nemulțumirea că Europa, care formează o unitate spirituală, este și în acest chip divizată. Au fost eliminați apoi din concurs scriitorii în viață. Pe ce teme? Pentru a evita, probabil, pasiunile și complicațiile actualității. S-a alcătuit, în fine, o listă preliminară de 50 de scriitori, cîte zece din fiecare literatură. Din această preselectie lipsesc Camus, Hermann Hesse, Sartre, Shaw, Zola, frații Grimm, Oscar Wilde, după cum lipsesc, în totalitate, filozofii, Nietzsche n-ar putea intra în competiție cu Thomas Mann? Ar putea, evident, Nietzsche are, ca și Montaigne și Unamuno, mulți cititori, dar (explică Bernard Pivot) trebuie făcute unele sacrificii, altfel nu se poate aplica democrația votului și nu se poate face o ierarhie a spiritelor în clasabile.

Sînt și alte neajunsuri într-o anchetă de acest fel dar, acceptînd că totul este un joc („un joc de nebuni” — zice un ziarist englez), să vedem ce semnificație poate avea el. Ce se observă înții, cînd privești lista cîștigătorilor, este opțiunea cititorului de azi pentru valorile clasice. Shakespeare, Goethe, Cervantes, Dante — primii patru clasati — nu mai sînt simpli scriitori învățați în școală, sînt patru instituții durabile ale spiritualității europene. În fruntea lor se situează marele Will, „monstrul” pe care îl detestă Voltaire și-l cercetează azi toți regizorii din lume. Despre teatrul lui Shakespeare, Goethe, al doilea clasat, spune o propoziție capitală: „Nu-i vorba de literatură, ci de cărțile formidabile ale Destinului”. Shakespeare continuă să placă, e citit, lectorii din cele cinci țări din vestul Europei n-au ezitat să-l desemneze ca lider absolut, incontestabil. Se pot da multe explicații pentru această alegere și pentru cele care urmează. Este,

poate, opțiunea omului modern, asaltat de neliniști, scos din relațiile lui tradiționale de existență, pentru o literatură în care omul, ca jucărie a destinului, are încă grandoare. Goethe, Cervantes și Dante ocupă locurile următoare. Ei sînt, ca și Shakespeare, scriitorii naționali, puncte de referință de prim ordin atunci cînd se studiază specificul unui popor. Oamenii de la sfîrșitul secolului al XX-lea continuă să creadă în ei.

Primul scriitor din veacul nostru care apare în această scară de valori este Kafka, o surpriză pentru mulți jurnaliști. Vin la rînd, cu un număr egal de voturi, Proust și Thomas Mann, apoi din nou un clasic (Molière), urmat de irlandezul Joyce și, la urmă, un prozator despre care se bănuia că este complet depășit, Dickens. Așadar, numai trei scriitori din secolul nostru au intrunit adziunea cititorilor de azi, restul aparține fondului clasic. Am putea trage de aici încheierea că sensibilitatea modernă se bizuie încă pe modelele clasice. Proust, Kafka și Joyce, îndeosebi ultimii, arată că lectorul trecut prin școala clasicității primește pe marii neliniștiți din veacul nostru și, totodată, pe reformatorii retoricii tradiționale.

Cercetez în continuare lista vedetelor și remarc că Balzac, pe care noi toți îl socotim prozatorul cel mai important al Franței, ocupă de-abia locul al 12-lea, iar Baudelaire, primul poet modern, ajunge al 20-lea. Hugo (Victor Hugo, hélas!) se situează, modest, al 18-lea, fiind întrecut de Lorca (locul al 11-lea) și de Petrarca. Stendhal și Flaubert, alte două glorii ale secolului trecut, sosesec în grosul plutonului secund (limbajul sportiv este inevitabil), după Voltaire, care a ieșit al 13-lea...

Sînt, în fine, și alte curiozități în acest joc-referendum. Se citește, de pildă, mai multă proză decît poezie, ceea ce era de așteptat. Exceptînd pe Shakespeare, Goethe, care acoperă toate genurile, și pe Dante, care imbină și el genurile literare, poezii apar tîrziu pe lista de preferințe. Cînt, dintîi, dintre poezii modernă, este Lorca și nu Baudelaire sau Rimbaud, cum ne-am fi așteptat. Franța, spune cu ironie Bernard Pivot, a pierdut individual acest referendum, dar l-a cîștigat... pe echipe, deoarece, din douăzeci de locuri în acest parlament al spiritului vest-european, ea a cîștigat șapte. Scriitorul ei cel mai bine cotat este maladiivul Proust, respins, cum se știe, de Gide care deschisese la întimplare manuscrisul primului volum din *În căutarea timpului pierdut* și văzînd acolo o comparație nereușită, l-a închis numaidecît. Ca să vezi cum se întorc lucrurile! Gide nici nu figurează măcar pe listele de candidații...

Astfel de clasamente sînt, firește, absurde și, chiar dacă le acceptăm, nu vom putea să niciodată dacă scriitorii care se bucură de cea mai mare reputație sînt și scriitorii cei mai citiți. Un fapt este, totuși, sigur și încurajator. Literatura continuă să fie o preocupare și o speranță a omului de azi. Clasicii n-au decedat, cum se credea. Iată-l instalați în fruntea acestui bizar top al valorilor literare.

EUGEN SIMION

Cronica literară

O introducere în poezie

Se poate scrie o *Introducere în poezie*, cum încearcă într-o mică lucrare („Cartea românească”, 1983) Ioan Neacșu? Autorul nu citează *La poésie, introduction à la critique et à l'histoire de la poésie et de la littérature* (ed. II, 1937) de Benedetto Croce, nici *Introduction à la poétique* (1938) de Paul Valéry, nici *Introduction à la poésie française* (1939) de Thierry Maulnier, ci *Structura liricii moderne* de Hugo Friedrich, *Poetica matematică* de Solomon Marcus, *Lecții de poezie structurală* de I. M. Lotman, studii de poezie și estetică de J. Mukavovsky, Ernst Fischer (*Necesitatea artei*), Mikel Dufrenne (*Fenomenologia experienței estetice*), Norbert Groeben (*Psihologia literaturii*), Herbert Marcuse (*Permanența artei*), Georg Lukács (*Specificul literaturii și al esteticului*), psihanalizist precum Lacan, pedagogi precum Piaget. Nu lipsesc dintre români Tudor Vianu, Liviu Rusu, G. Călinescu. Contradicția observată de acesta din urmă între caracterul de unicat al operei de artă și pretențiile estetice de a o norma trebuie soluționată, crede Ioan Neacșu, printr-o „explicație genetică și structurală a operei, nu una normativă”. Trecînd peste faptul că G. Călinescu a negat în capitolul al treilea din *Tehnica criticii și a istoriei literare*, ce-i drept, neîncus în *Principii de estetică* din 1939, și posibilitatea întemeierii explicației genetice, să vedem în ce constă introducerea lui Ioan Neacșu.

Autorul constată mai înții că arta și știința sînt două moduri specifice de cunoaștere a lumii, arta imitînd realul, iar știința căutîndu-l esența. Cele două moduri sînt corelative. În ultimă instanță, atît știința cît și arta tind spre reprezentarea lumii ca totalitate sau spre realizarea unor universuri suprareale. În poezia modernă sinteza se realizează prin simbol și mit, modalități de cunoaștere arhaice și totodată noi de a vedea lumea din perspectivă unității ei, simbolice, adică prin corespondențe gîndite simultan, și mitice, adică în chip fabulos, ca în vremea cînd mitul era pentru om și artă și știință.

Este opera de artă o structură semnificativă (comunicare) sau o reflectare a realității determinate istoric, social sau național? Ambele abordări sînt unilaterale. În *Poetica matematică*, Solomon Marcus declară că a făcut doar un pas către o interpretare cibernetică a operei de artă. Dacă prin aceasta înțelegem nu modelarea operei de artă în scopul studierii ei structurale sau al algoritmului procesului de creație în vederea producerii de surogate artistice, ci considerarea poemului ca model cibernetic al realității, „sîntem în fața unei adevărate revoluții în estetică”. Mai departe autorul ne oferă o definiție a acestei concepții pentru care e nevoie să recurgem la explicarea unor termeni dintr-un dicționar-anex: **model** — în cibernetică „un sistem teoretic (logic-matematic) sau material cu ajutorul căruia pot fi studiate proprietățile și transformările unui alt sistem mai complex (sistem original) cu care prezintă o anumită analogie”; **inconștient** — „zonă a psihicului aconștientă, studiată mai ales de psihanaliză, cuprînzînd mai multe forme greu de stabilit, deoarece inconștientul este greu sau deloc constîntizabil”; **asimilare genetică** — „termen introdus de Waddington care numește astfel fenomenul fixării ereditare, genotipice, a unui fenotip legat de o schimbare a mediului”; **algoritm** — „totalitatea elementelor care contribuie la procesul de creație”; **creativitate** — „cel mai înalt nivel comportamental uman, capabil de a antrena și focaliza toate celelalte nivele de conduită biologică și logică, precum și toate însușirile psihice ale unui individ în vederea realizării unor produse ce se caracterizează prin originalitate, valoare și utilitate socială”. Alți termeni precum **anabasis** (mișcare de expansiune) și **catabasis** (mișcare de retragere din orizont) sînt împrumutați din Blaga. Iată acum concepția lui Ioan Neacșu: „Opera de artă este un model al realității obiective, fie ea naturală, socială, tehnică, artistică, al realității asimilate în conștient și/sau al realității stocate în inconștient prin asimilare genetică, refulare etc., deci al realității subiective, realizată după un algoritm de creație existent în egală măsură în conștientul și inconștientul artistului, algoritm format din elemente ale conștientului (concepția despre lume și viață a scriitorului, convingerile sale morale, politice, religioase, filozofice, concepția despre artă, capacitatea de a stăpîni tehnici artistice etc.) și elemente ale inconștientului (orizontul spațial, orizontul temporal, accentele axiologice, anabasisul și catabasisul, năzuința formativă etc.) la care putem adăuga anumite calități psihice (creativitate, inteligență, imaginație etc.)”. Aceste rînduri se află în capitolul „Poezia ca metarealitate”. Alte capitole ale introducerii sînt: Poezia și publicul, Știința și poezia, Poezie și umanism. Receptarea poeziei. În ultimul capitol, opera de artă este definită just ca „o structură artistică din care nu poate lipsi esteticul”. De citat și o precizare din dicționar: „După părerea noastră, esteticul este acea calitate a operei de artă — sau a realității naturale — care dă omului care o contemplant sentimentul integrării în cosmic, în absolut, în infinit, îl dă sentimentul propriei sale nemuriri, a faptului că el însuși face parte din infinitatea materiei în mișcare”.

În partea a doua a *Introducerii* se analizează ce spun poeții despre poezie, Eminescu în *Criticilor mei*, Tudor Arghezi în *Testament*, Ion Barbu în *Joe secund* și Lucian Blaga în *Fîntînile*. Supără folosirea prea deasă a termenului hibrid de „erou liric”, impresia că „graiul cu îndemnul pentru vite” la Arghezi trebuie înțeles ca un limbaj primitiv (de fapt era un grai țărănesc, robust), că „clorhin de negri” înseamnă „excepție” cînd e vorba de o enormă proliferare, că la Barbu ultimele versuri din poezia *Joe secund* „simbolizează principiul realist care stă la baza operei literare: opera seamănă cu realitatea, dar nu este acest real” (în realitate poetul compară cîntecul, poezia cu freamătul produs de valurile mării văzute ca niște clopote asemenea meduzelor, însă de altă culoare decît ele, verzi!).

În cele șase secvențe (30 de pagini) despre Bacovia, „eroul liric” apare de zece ori. Aflăm că atunci cînd o poezie mare transcende realul, e expresionistă, iar cînd o poezie mare este un model al realului, e realistă. Cum e din acest punct de vedere poezia lui Bacovia? „Dincolo de catalogări mai mult sau mai puțin confuze”, scrie Ioan Neacșu, poezia lui Bacovia e „opera unui Om și atîta timp cît vor fi oameni pe acest pămînt, sufletul lor va vibra la atingerea atît de durerosului și de aceea atît de omeneșului plumb”. În poezia *Crize*, criticul descoperă un haiku, iar în modul în care Bacovia se apropie de natură, tehnicile de concentrare (Dharana) unde natura este cunoscută neverbal prin identificare (Samadhi) din Raja-yoga. Mai știi?

Din *Dicționar de termeni*: „Ferdinand de Saussure... consideră că semnul reprezintă o fuziune între un concept pe care propune să-l numim semnificat și o imagine acustică, pe care propune să o numim semnificant”. **Semnificat**: „Conceptul purtat de semnificat în procesul de semnificare. Sensul, înțelesul semnului”. **Semnificant**: „Suport material, perceptibil prin simțuri al semnificatului, el există în măsura în care semnifică, formînd împreună cu semnificatului — semnul. Latura perceptibilă a semnului. Autorul nu ne spune însă ce s-a înțeles cînd termenii au fost preluați de critică și de poezie”. După Dámaso Alonso, semnificantul este materia înregistrabilă fizic, semnificatul, inefabil, nefiind altceva decît propria noastră intuiție a poeziei.

AL. PIRU

(Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 280, 1 281, 1 282, 1 283, 1 284, 1 285, 1 286, 1 287, 1 288, 1 289 și 1 290.)

Un muzeu in labirint

Tonitza sau victoria invinsilor (I)

Viața și șahul



Tonitza. Autoportret

Intr-un tablou pictat de Tonitza, la Paris, în 1910, Mefisto joacă șah cu un om oarecare. Mefisto e îmbrăcat în redingotă neagră, are un ac de aur înfipt în cravata roșie și clasicul cioc negru. El a făcut mutarea pe tablă, câștigătoare după toate aparențele, și a ridicat mina stângă, într-un gest de o eleganță obraznică, spre adversar. „Ei, te recunoști invins?” Intrebarea nu poate fi alta. Plutește, insolentă, în aer. Celălalt jucător, un bărbat simplu, stă cu ochii plecați, cu bărbia sprijinită în palma dreaptă. Încă nu s-a hotărât să dea un răspuns. Se gindește.

Mai caută o soluție. Dar pe tabla de șah, cu pătrate negre și gălbui, lucrurile par clare. Încă o dată, Mefisto... Încă o dată, victima... Încă o dată, povestea se sfârșește la fel. Pe dosul tabloului, Tonitza a scris, într-o dedicație amicală: „Poți să te ferești de o bătaie la șah, neînjucându-l, însă cum te poți feri de a nu cădea invins în viață?”

Ciudată întrebare pentru un tânăr de douăzeci și șase de ani, care se afla abia în zorii carierei artistice; care încă nu și-a trecut nici examenul de absolvire la Școala de Belle Arte.

Și totuși, dacă bărbatul din fața lui Mefisto ar ridica puțin capul și s-ar uita la noi, am putea avea o surpriză. La urma urmei, asemănările nu sînt totdeauna de înfățișare. Bărbatul e cu vreo treizeci de ani mai în vîrstă decît tânărul pictor, pare asprît de viață și de griji, dar întrebare: „Ați spus vreodată „vreau să trăiesc ca un sălbatic și să muncesc ca un halucinant”? ar putea răspunde, eventual, „da”. În acest caz, n-am mai ezita. Am ști cine este.

A copilărit la Birlad, în casa unui negustor falit, de unde, pentru a studia pictura, a intrat în atmosfera intelectuală a lașilor de la începutul veacului, trăind, atunci și mai tirziu, toate furiile și revoltele unui temperament febril și contradictoriu; un entuziast care se grăbea să afirme că unde este credință nu există îndoială, nici descurajare, dar care strica, nemulțumit, multe pinze lucrate; un boem lipsit de spirit practic, cheltuiind cu o scandalosă ușurință (sau generozitate) ceea ce a cîștigat greu, dar care nu se sfia să declare că pină și lui Dumnezeu, dacă i-ar fi venit în minte să-l deranjeze în orele sale de lucru, nu i-ar fi permis să intre; un vizitor încolțit de lipsuri care nu l-au făcut niciodată meschin; un artist care a oscilat, o vreme, între pictură și literatură și, toată viața, între elanuri și crize de desnădejde, un caracter și duos și sarcastic, a cărui rigoare a stat mereu în „sălbăcie” și muncă; adică într-o neistovită epuizare. De fapt, el a urmat cursurile Școlii de Belle Arte nu pentru a se arăta un drum, ci pentru a afla ce drumuri îi erau închise. Profesorii i-au predat o pictură academică, rece, pe care, simțind-o străină de firea și de aspirațiile lui, a refuzat-o. În felul acesta, școala l-a ajutat să nu-și mai piardă timpul pe căi infructuoase ori nepotrivite cu el și l-a învățat lucrul cel mai important, că trebuie să se bazeze numai pe sine, pentru a-și căuta un drum propriu, și că pentru asta trebuie să muncească din greu. Singurătatea e aici destin și remediu.

Bărbatul din fața lui Mefisto a fost, ne dăm seama, un revoltat, nu un contemplativ. Viziunile idilice nu l-au atras. Nici peisajele. De ce să te revolți împotriva unui asfințit de soare? În schimb, ignoranța și prostul gust au făcut să scape adesea spiritul său polemic. Visa „marea victorie a omului asupra bestiei”, și cum să nu-i dăm dreptate? Acest vis, mereu sfîrșit, mereu sugrumat și mereu reînălțat din pulbere, mereu reaprins, tenace, dureros și vital, rezumă, poate, chiar istoria umanității, definindu-ne ca oameni prin el însuși. Și, mai ales, l-au atras, l-au emoționat dramele celor învinși înainte de a purta vreo luptă, rotații înainte de a se lua la trîntă cu viața. A avut chiar o slăbiciune pentru cei învinși astfel. Și nu din milă! Din admirație pentru sinceritatea lor și din recunoștință, fiindcă „pe ei nu ai de ce să-i minți”, zicea el. Era convins, poate, că arta face dreptate, o dreptate parțială, prin simplul fapt că vorbește despre nedreptăți; sau, cel puțin, această impresie ne-o lasă ochii copiilor și adolescenților, pe care i-a pictat, plini de o viață netrăită, resemnați, uniți, înainte de a spera, obosiți înainte de a încerca, triști înainte de a fi fericiți. Puritate angelică, ni s-a spus. Nu. Ei sînt mult mai mult decît niște îngeri. O umanitate caldă strălucește în ochii lor. O umanitate invincibilă în înfringerea ei.

În fond, nu e prima oară că jucătorul de șah a primit pariul de a juca cu Mefisto, cu toate că știa foarte bine povestea. Și, de fiecare dată, în aceasta a stat invincibilitatea lui: silit să confirme legenda, n-a încetat să-o pună în cauză. A așezat piesele din nou pe tablă și a luat-o de la capăt: „Încă una”. Una, încă una, și niciodată Mefisto n-a reușit să-l determine pe acest jucător să declare: „Mă recunosc pentru totdeauna invins”. Mefisto n-a obținut decît victorii provizorii, pe care speranța sau faptul că omul poate fi înfrînt, dar nu poate fi împiedicat să vizeze, fie și cu o luciditate prematură, cum fac copiii și adolescenții lui Tonitza, le-au contestat mereu.

Desigur, dacă ne gîndim la tânărul artist care l-a pictat, bărbatul din fața lui Mefisto nu ni se poate părea decît uzat, obosit, oșindit la tăcere. Ceva din febrilitatea, din sălbăciea lui, s-a stins. Epuizat de griji, de boală, el a căutat, în zadar, în băutura, în excese, vechile elanuri, în vreme ce Mefisto, de cealaltă parte a tablei de șah, rînjește, așteptînd ironic și impertinent. Dar nu. Bărbatul care se gîndește parcă de treizeci de ani a și dat între timp un răspuns. Undeva în penumbra ard doi ochi de copil, ca două ace de gîmălie. Și bănuiesc că, descoperindu-i, Mefisto va intra în panică. Inocența l-a alarmat totdeauna pentru că n-o poate înțelege.

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

Duelul

Nu știu cu exactitate cînd și cum s-a născut ideea duelului, ca o modalitate de a tranșa conflictul dintre două persoane, unul care aruncă celuilalt în tolu unei discuții o acuză privind moralitatea și onoarea lui, o jignire sau o ofensă, o insultă, prin vorbă sau prin publicitate — mai ales prin publicitate — și care nu se putea repara decît printr-o ieșire pe teren, schimbînd focuri de pistol sau în crucișînd sabia, după reguli și canoane prestabilite. Dar cred că ține de foarte îndepărtate vremuri și moravuri, — un soi de desuet cavalierism medieval, care a făcut de-a lungul timpului destule victime, care în trecutul secol și la începutul acestuia chiar, cu toate interdicțiile legiilorlor de pretutindeni s-a mai practicat încă și aiurea și la noi, pînă ce o altă etică, „mai bărbătească” și mai simplă, să-ți pîndesti adversarul și să-l răpui pe la spate, a venit să spulbere vechea cutumă cu iz ridicol, într-o romanțioasă amintire, ca poștalionul și birja în domeniul transportului, ca malacovul la femei și ca redingota la bărbați, în materie de modă vestimentară.

Nu am nici o cunoaștere în ce constau sancțiunile stipulate în codurile penale din țările europene, dar două din ele nu-mi sînt străine.

Codul penal român în vigoare la 1900 prevedea pedeapsa unui duel cu închisoarea de la 15 zile la 6 luni și cu amendă între 200 și 1000 lei aur, dacă el s-a soldat fără rănire și fără deces și cu temniță de la 15 zile la 4 ani dacă a rezultat rănirea, în funcție de gravitate sau uciderea unuia dintre combatanți și dacă lupta s-a purtat fără respectul regulilor ei, adică fără martori, secundanți și medic, culpabilul este sancționat după dispozițiile referitoare la omor sau alte vătămări fizice. Cînd un militar accepta să se bată în duel cu un civil, se supunea automat jurisdicției ordinare a tribunalelor civile.

Legea penală din Imperiul habsburgic stipula pedeapsa de la o zi pînă la 5 ani de detențiune și anume pentru următoarele situații: provocarea la duel și acceptarea lui, ieșirea pe teren și încetarea luptei prin rănirea ușoară a adversarului, rănirea mai gravă sau mortală. Martorii, dacă au încercat împăcarea părților nu erau pasibili de vreo pedeapsă și se prevedea în schimb sancțiunea de pînă la maximum un an închisoare și pentru cei care încitau în anumite cazuri la duel pe unii, sau defăimau pe alții, că nu provoacă la duel.

Și-mi aduc aminte ce spume-

goasă indignare și ce descumpănitoare revoltă am putut înregistra la începutul adolescenței mele cînd, nu mai rețin din ce prefată la o cărțuie în traducere din „Biblioteca pentru toți” sau din „Biblioteca Minerva” am aflat că Pușkin, precocul poet și scriitor și marele clasic rus, a fost ucis la 38 de ani, într-un duel de către cumnatul său.

Cu pasiunea de a răsfoli colecții de ziare și tipărituri vechi am dat și peste alte cazuri, pe care le-am însemnat fără nici un scop propriu-zis ci ca pe o simplă ciudățenie a timpurilor și care s-au soldat cu epiloguri dramatice. Primul duel mortal la noi a avut loc la Iași sub domnia lui Ghica Vodă, între colonelul austriac Stolberg și ginerele domnitorului care ocupa funcția de agă în capitala Moldovei, Constantin Bals. Arma aleasă a fost pistolul și conform cu regulamentul s-au schimbat două focuri fără nici un rezultat. La a treia comandă care era și ultima, glonțele slobozite de colonelul Stolberg îl lovește în frunte pe Constantin Bals, care se prăbușește mort. Aceași soartă o va avea în 1875 la București căpitanul de cavalerie Drăgănescu, ucis de locotenentul Vidrașcu și în același an tot la Iași un sfîrșit identic capătă comisarul de poliție Leon Ghica în ieșirea pe teren cu inginerul Charles Vărnăv.

În anul 1893, un alt litigiu mai

bizar care a stîrnit destulă vîlvă în epocă, s-a petrecut la Burdujeni care în țara mică era punct de frontieră și de vamă cu Bucovina noastră de sub stăpînire austriece. Doi cetățeni austriece din Lemberg-Lvov, cum este cunoscut astăzi și aparținînd R.S.S. Ucrainene — pe numele lor, Eugen Brötchi și Alexandru Medwey, ca să eludeze vigilanța poliției austriece, au venit în țară dimpreună cu martorii lor, doctorii, arbitrii, solicitînd și un medic român, Gheorghe Mihail, să-l asiste, iar la primul schimb de focuri Eugen Brötchi primind glonțele lui Alexandru Medwey în inimă, se prăbușește cu viața încheiată. A urmat un proces la tribunalul din Botoșani care a adus o sentință de achitare pentru toate persoanele implicate, iar procurorul făcînd apel la Curtea de la Iași, aceasta a respins cererea menținînd decizia primei instanțe, cu motivarea că nu există intențiune culpabilă de a înlesni duelul, ci doar de-a observa ca lupta să fie legală și legală, în spiritul statornic de regulile duelului. Și mai menționez ieșirea pe teren a lui Nicolae Filipescu, tumultuosul și neînfricat luptător politic, și a lui Gheorghe Em. Lahovari, diplomat și ziarist, străpuns de spada adversarului său la 29 noiembrie 1897, în vîrstă de 43 de ani.

L. KALUSTIAN ■



RADOSLOV AURELIA — Maturitate



CAROLINA IACOB — Maternitate

Biblioteca in aer liber

Trei camere și o cămară

A avut vreodată Will, băiatul măcelarului, o odaie de lucru? Cum arăta încăperea în care a scris Hamlet? Dar cabinetul prințului Dimitrie Cantemir? Dar camera în care boierul Neacșu din Câmpulung îi scria judelei Hanăș Bengner al Brașovului? Nu știu; îmi pare rău, dar nu știu. Scriu doar despre ce-am văzut: despre camerele de lucru ale scriitorilor români contemporani, despre cele în care am zăbovit măcar cîteva minute. Am mai vorbit despre ele și altă dată. Voi continua. Oricum, nici una dintre cele prin care am trecut nu seamănă cu saloanele somptuoase ale Ludovicilor de altădată. Deloc.

Intrebări... Unde să-ți așezi cărțile pe care, prin anul '60, le-ai achiziționat cu mari sacrificii bănești de la vreun bătrîn anticar? Pe masă, firește, rafturile bibliotecii fiind de multă vreme pline. Și atunci tu, Radu Petrescu, micul profesor de sat, apoi micul funcționar bucureștean, prozator de seamă în puținele, superbe tale ore libere, în ce loc anume să pui, pe masa plină de cărți, caietul în care să caligrafiezi (cu un scris atît de elegant cum numai Eminescu — și în zilele noastre Tomozei — au putut și pot să aibă) paginile viitorului tău roman *Măteii Iliescu*? Marea bibliotecă orizontală nu mai îngăduie să fie atînsă: înaltele teancuri de cărți s-ar prăbuși cu pocnete și lungi filții de aripi plîngătoare. Și iată că în familie — soț, soție, doi copii mici — apare problema cumpărării unei noi mese. Una trainică și, mai ales, cu suprafață mare. Pentru că va deveni și ea bibliotecă, iar peste un an sau doi prozatorul cu bibliotecă orizontală se va trezi alungat de cărți și de la noul său birou. Iar doamna sa, Adela, îmi arată ultima „masă” a regretatului scriitor, o bucată de lemn (pare mai degrabă un fel de copertă „întărită”) care-i servea de pupitrul în pat,

acolo unde sîfîrșiseră prin a-l alunga bibliotecile orizontale. Pat de lucru, nu de boală, pentru că Radu Petrescu nu a fost niciodată bolnav. El a murit — cum spun oamenii ajunși la adînci bătrîneți (dar Radu era tînăr!) — de moarte bună.

Un băiat și o fată în dormitorul-birou-salon al lui Radu Petrescu, două fetițe frumoase și năzdrăvane care vin și pleacă din așa-zisa cameră de lucru, nu altceva decît un hol, a criticului Mircea Iorgulescu. Fumul gros de țigară, scrisorile chibritului tras pe cartonul scîrtoș, cărțile din cele două mari biblioteci care miros a tutun, un telefon ce țîrle fără oprire, întrebările fetiței celei mici, tăcerile îngrijorătoare ale celei mari, cineva care sună la intrare, cafeaua care fîșie în aparatul-filtru, și din nou ordinea cărților mai vechi și dezordonata celor abia aduse „din tîrg”. — numai un zugrav mai lipsește în camera de zece metri pătrați, și un radio care să urle deschis la maximum, și eventual, pe valurile albastre de fum, un transatlantic în trecere. Munca adevărată începe la ore înaintate, cînd ceilalți dorm, și se termină în zori cu insuportabile dureri de cap și cu ochii înroșiți. Iar fantoma durerii de cap se întîlnește cu fantoma fragilă a ochilor și se uită amîndouă reprobat la stacanele de cafea golite și la una plină de cenușa țigărilor, ferindu-se să-i arunce vreo privire criticului care abia se mai ține pe picioare și-și recitește cîteva fraze pe care le-a scris (de mină) și le-a retranscris de zece ori, în căutarea tonului decis și ferm, a exactității, a vîgurilor. O șovăială prefăcută din fraza a treia, care trebuie să împingă în prim-plan și să reliefeze hotărîrea celei ce urmează! Dacă suruburile sînt desfăcute, mecanismul are „joc”; dacă sînt prea strîns pîiere elasticitatea. Exactitatea nu se cade, cu nici un chip, să se prefacă în rigiditate.

Mică și ea, aranjată cu gust, camera în care n-am stat decît zece minute, într-o lărnă, avea fereastra centrală îndreptată spre un lung șir de magazine supraaglomerate. Șirul se termina aproape, în imbulzeala pestră a pietei, o piață cu mere înghețate, avînd carnea plină de turturi mărunti ca dinții ingerilor, cu hrean pe tarabe, dur și negru, cu

frigul care te privea în ochii înlăcrimați și mesteca indiferent frunze de pătrunjel. Piața Națiunii. Era, această cameră situată deasupra magazinului numit 1001 articole, locul de muncă al unui poet al cotidianului, izbutind să acopere cu sunetul tare al versului său larma pietei? Nici vorbă! Trebuia să caut penumbra în care să scriească fin colțul de argint al unui mistret, trebuia să mi-i închipui pe Faust și Mefisto convorbînd „de idealuri”, în timp ce dinspre piață se auzea parcă glasul ascuțit al unei vînzătoare de mături, trebuia, pentru că mă aflam în biroul marelui poet Ștefan Aug. Doinaș și al soției sale, cîndva idolul tîneretii mele, divina balerină Irinel Liciu. Pălăvrăgeam emoționat și nu conțineam să-mi exprim (nedelicat) mirarea cu privire la vecinătatea insolită a cîntecelor „cu gura închisă”, scriseseră de Doinaș, și a vîlului Pietei Mari.

O altă odaie de lucru pe care doar am întrevăzut-o — de data aceasta situată nu într-un chip paradoxal ci, dimpotrivă, cît se poate de potrivit — a fost cea a atît de talentatului critic literar Alex. Ștefănescu, îns de proporții sado-neniene și mare amator de mincăruri alese, abia venit, acum șapte sau opt ani, la București. Începuturi... Pe atunci, camera lui de lucru nu era decît o fostă cămară. Mîncase alimentele și le înlocuise cu cărți? E probabil, după cum putem accepta ca probabilă și ipoteza că mîncase și rafturile. O măsută, un scaunel, cîteva teancuri de volume noi așezate pe ciment și — eventual, dar eventualitatea nu mi se părea dezirabilă — trupul său înghesuit al criticului. Înghesuit și lovit de coatele ascuțite ale cărților care, cu siguranță, dacă nu spîritul, atunci măcar trupul l-î păstrau deștept, tînărul bărbat aflîndu-se în postura lui Făt-Frumos, cel ce, pentru a nu adormi cînd pazește de furi merlele de aur, își pune un mînușor de spini sub bărbie. Să dormi acolo era imposibil. Nici măcar să aștepiți, citind vreo carte plictisitoare peste măsură. Puteai doar să rămi treaz și, după caz, să faci haz de necaz, oferindu-le redactorilor care avuseseră imprudența să te invite, articole cît se poate de înghesuite.

FLORIN MUGUR ■